

**Questiones subtilissime
Magistri Rodul
phi Britonis
super arte
veteri.**

616170325

Instructiones sublimissimas
de agendis in rebus
publicis
sub arte
veteris

Proemium

Clarissimi viri Magistri Rodolphi
Britonis Artium et Theologie docto-
ris super arte veteri questiones subti-
lissime incipiunt.

Sicut dicit

philosophus sexto me-
taphysice tres sunt par-
tes principales scie-
ntiæ speculative. scilicet: ma-
thematica. et diuina.

Et ratio huius propositionis est. quod scie-
ntia distinguitur secundum distinctionem suorum obiectorum de
quibus sunt. sicut patet per philosophum in tertio de
anima. scilicet res a nobis speculabiles sunt tres
naturales mathematicæ. et diuine. ergo
sunt tres scientie speculative principa-
les. scilicet naturalis: mathematica. et diuina.
Ad inuicem apparet quod quedam sunt res sensibiles
et mobiles siue habentes attributionem ad
motum et ista est scientia naturalis que con-
siderat ens sensibile. et mobile. secundum
quod mobile est. tale autem ens vel est sensi-
bile per se. sicut calidum et frigidum: humi-
dum et siccum. vel quod est aliquid substantia que
per suam essentiam determinat sibi ad hoc quod sal-
uetur in esse determinato quantum ad sensu-
bilitatem ita quod sub alia dispositione si saluetur
sicut est homo et omnes alie forme substantiarum
sensibilium. Aliud est ens mathematicum.
et illud est coniunctum cum materia sensibi-
li. tamen per materiam suam non determinat sibi
aliquam complexionem qualitatum sensibi-
lium ad hoc quod saluetur in esse. ut numerus
et magnitudo. quod ita bene saluat nume-
rus et magnitudo in materia calida sicut
in frigida. et sic de alijs qualitatum sen-
sibilium et de istis entibus sunt scientie
mathematicæ. que sunt quatuor: scilicet. Arith-
metica. geometria. que sunt pure mathe-
maticæ. et musica et astrologia. que sunt
partim mathematicæ. et partim natura-
les. et quod ista entia mathematica sunt vere
coniuncta sensibilibus. quod abstractio secundum
intellectum nihil aliud est quam intelligere
aliquid prius in esse coniunctum cum altero po-

steriori se: non intelligendo illud posterius: mo-
do ista mathematica. sunt in esse coniuncta
cum sensibilibus. et sunt eis priora scilicet natura
quia non determinat sibi quantitates sensibi-
les. ergo sunt abstrahibilia secundum intelle-
ctum a sensibilibus. Sed iuxta hoc notandum
est quod triplex est abstractio alicuius adia-
centibus quod tamen secundum determinat priores
secundum naturam qualitatum sensibilibus. potest
intelligi non intelligendo sensibiles qualita-
tes: alia est abstractio alicuius prioris a
priori cui tamen in esse est actualiter coniu-
ctum quod tamen non determinat sibi istud con-
iunctum sensibilibus quantum ad naturam
suarum est prius eis: nec eas sibi deter-
minat. Aliud est ens diuinum quod se-
cundum esse est separatum a quantitatibus sen-
sibilibus sicut sunt sub se separate. et de isto
ente diuino considerat metaphysica siue
scientia diuina et philosophus sibi multa alia
determinant de alijs entibus. Dicen-
dum quod scientia diuina considerat de ente secundum quod
est ens. et per philosophum considerat principalem de
primis entibus que sunt sub se separate. et non
per aliquam operationem. Sed practice dicuntur
que ordinant ad operationem. nam rethorice fi-
nis est veritas. practice vero ut dicit philosophus
2°. metaphysice. est opus. Et praticarum
quedam sunt active: quedam vero factiue. et iste
etiam differunt: quod factiue sunt quare operatio-
nes transcendunt exteriori materiam et non
remanet in agente. sicut artes mechanice.
ut ars fabricæ et sutoria. Active vero
scie. sunt scientie morales: que operationes
non transeunt in materiam exteriori. sed re-
manent in agente. et ista distinctionem po-
nit philosophus 8°. metaphysice. Alie sunt scie-
ntie speculative que sunt adimiculative istis
et sunt due. scilicet logica et gramatica. que autem
logica et gramatica sunt adimiculative et
administratiue principalibus scientijs. potest
sic ostendi. et primo de logica: quia quælibet
scientia habet modum sciendi: et per hoc ut in
qualibet ratione. repetat frequenter. et
aliquam sciendam habere que probet passiones
et proprietates modi sciendi per eius propria

principia. Est igitur necessaria admini-
culatina alijs scientijs: sine per scientias
principaliter speculativas. et per conse-
quens per omnes alias scientias. ¶ Itē
istud probatur de gramatica scilicet qd
ipsa est adminiculatina tam scientijs spe-
culativis. q̄ alijs scientijs. quia quod q̄
bet invenit de scientia: parum est: mul-
tum autem est quod ab alijs per do-
ctrinam vel disciplinam adiscitur: vt di-
citur 2° metaphisice: modo instrumen-
tum doctrine siue discipline est sermo
significativus. vt dicitur in libro de sen-
su et sensato. et ideo fuit necessaria scien-
tia que proprietates sermonis significa-
tini doceret: sed scientia que docet pro-
prietates sermonis significativae est gra-
matica. et ideo gramatica est necessaria
per disciplinam et doctrinam in omni
scientia que considerat sermonem signi-
ficativum. qui est instrumentum disci-
pline: et sic patet qd gramatica est admi-
niculatina omnibus alijs scientijs: cum
omnis scientia sit per disciplinā. cuius i-
strumentum est sermo significativus d
quo considerat gramatica cum parum
sit qd quilibet invenit. sed omnia fere
habemus per disciplinam. obmissis au-
tem omnibus alijs solum de logica hic
intendimus. et ideo logica dividenda ē
s̄m divisionem sui subiecti principalis
subiecti asit logica ē modus sciēdi s̄m
qd ē istrumētū: sciēdi cuiusmōi ē logica
s̄m quam significationem dicit p̄bus 2°
metaphisice. qd vanū ē q̄rere sciētiam
s̄i et modū sciēdi. et qz ois modus sciē-
di ad quē ordinant oēs alijs mōi sciēdi ē
sillogismus. ideo s̄m divisionē istī^o mōi
sciēdi p̄ncipal^g est sillogism^o qui dicit
ēē subiectū i tota logica: et ipsa logica di-
vidat. ¶ Sillogism^o autē pōt p̄siderari
duplīciter vel i se et absolute. et sic d̄ ipō
ē scia libri p̄p̄. vel scōm qd hēt eē i p̄t-
ibus subiectis. si p̄sideret^o vt hēt eē i par-
tibus subiectis et hoc dicit. quia partes
s̄i subiecti sunt p̄ constructionē eius

ad mām specialem. modo ista materia
specialis ē duplex. qz vel materia neces-
saria: vel materia p̄babilis. et ideo due
sunt partes s̄i subiective. quia si sillo-
gismus contrahitur ad materiam ne-
cessariam sicut sillogismus demonstrati-
vus. de quo tanq̄ de subiecto accipit^o
do subiectū pro obiecto: determinat in
libro posteriorum. Si autem contra-
bitur ad materiam probabilem sicut ē
sillogismus dialecticus: de quo deter-
minatur in libro topicorū. de sillogismo
autem sophisticō determinatur in libro
elencorum non qd sit sillogismus nec p̄s
sillogismi: sed quia habet quandam si-
militudinem et apparentiam cum sillo-
gismo. sicut de homine mortuo deter-
minari potest. non qd sit homo: sed quia
habet quandam similitudinem: et appa-
rentiam cum homine vivo. Si autem
consideretur sillogismus secundum qd
habet esse in partibus suis et partibus i-
tegralibus. hoc est duplīciter vel quia
habet esse in partibus integralibus pro-
p̄ngis: et sic est lib. per permentas i quo
determinatur de enunciatione et propo-
sitione: et de alijs que sunt partes pro-
p̄ngis s̄i. ex pluribus enim propo-
sitionibus in modō et figura ordinatis fit
sillogismus. Si autem consideretur sil-
logismus vt habet esse in suis partibus
remotis. sic est de eo lib. predicamen-
torum. in quo determinatur de dicibili
in complexo. scōm qd est ordinabile in
genere quod est pars remota sillogismi
Omnes alijs libri sunt adminiculativi p̄-
dictorum librorum logice. sicut lib. p̄p̄.
p̄birij. et liber sex principiorum qui ordi-
nantur ad librum predicamentorum in
quo determinatur d̄ dicibili incomplexo
et fit s̄i mentio de generalissimo et spe-
cialissimo et de genere et specie et sic de
alijs. et ideo p̄p̄birius ad complendā
doctrinam fecit librum de quinq̄ vni-
versalibus siue predicabilibus. lib. sex
principiorum ordinatur etiam ad lib. d̄

Porphiri

predicamentorum. quia philosophus in predicamentis determinando de ipsis breuiter et succincte determinauit de sex ultimis predicamentis. ideo Gilbertus porretanus vt dicit albertus composuit librum de sex principijs determinando de ipsis sex principijs siue de predicamentis ad complementum artis siue doctrine predicamentorum in quo quidem libro sex principiorum forma extrinseca eneniens est subiectum. Alterius quia aristoteles in topicis de locis siue de sillogismo dialectico. secundum suum usum et applicationem determinauit et non secundum suam essentiam: et non determinauit quid sit locus diffinitive et quot sint: sed solum quomodo ex locis potest sillogizari et probari argumentum: ideo boetius de locis determinauit secundum sui essentiam ostendendo quid sit locus et non applicando eum determinando aliquod problema. et h ad completiorem doctrinam lib. topicorum. aristoteles. et ideo bona est ista distinctio qua dicitur quod aristoteles determinauit de locis quantum ad eorum usum et applicationes. Boetius autem determinauit quantum ad eorum essentiam. Item quia aristoteles docet investigare in secundo posteriorum. quod quid est siue diffinitionem. vel quid est medium in demonstratione per viam aggregatam ex sillogismo et diuisione: et tamen nullam scientiam nobis tradidit de diuisione. ideo Boetius ad completiorem doctrinam libri posteriorum librum diuisionum composuit. et pro tanto isti quattuor libri scilicet liber porphiri: et liber vi. principiorum topicorum et diuisionum boetij sunt de bene esse logice idest valent ad esse logice. Diceret aliquis isti quattuor libri sunt de bene esse logi-

ce. ergo sunt de esse logice. per hoc cum a parte in modo. quia sicut sequitur homo albus. ergo homo igitur et cetera. dicendum est ad h quod sequitur isti quattuor libri sunt de bene esse logice. ergo sunt de esse. quia si bene in proposito non addit supra esse. imo dimittit. est enim sensus sunt de bene esse idest valent ad esse. nam magis proprie diceretur. quod sunt ad esse logice quod de bene esse. quia valent ad completiorem doctrinam librorum logicorum. Aliter potest dici quod logica est penes diuisionem secundarum intentionum. que sunt entia rationis de quibus est logica ut dicit Anicena. dicit enim quod tota logica est de intentionibus secundis adiunctis primis. Ad cuius evidentiam debet intelligi quod intentiones secunde sunt quedam secunde cognitiones ipsius rei siue quedam rationes intelligendi ex quibusdam modis essendi communibus rei. et sunt presupponentes primam rei cognitionem. sicut cognitio respectiua presupponit absolutam cognitionem. Prima autem intentio vocatur prima rei cognitio siue prima ratio intelligendi rem sumptam a modo essendi proprie rei. verbi gratia sicut hominem possum intelligere. Primo secundum quod ratiocinans et intelligens et ista cognitio vocatur prima cognitio siue prima ratio intelligendi hominem assumpta a modo essendi proprie hominis. que est ratiocinari. et res sic primo cognita vocatur prima intentio in concreto. Alterius hominem sic primo cognitum in quantum est intelligens vel ratiocinans possum ipsum intelligere vt est repetibilis in pluribus et de pluribus predicabilis et homo sic cognitus vocatur. secunda intentio inconcreto. Alterius possum cognoscere hominem

propterea reperitur in pluribus differen-
 tibus numero et homo sic cognitus
 vocatur secunda intentio in concreto
 que est species. dicitur enim quod homo
 est species. sed dicitur secunda intentio in
 abstracto sicut specialitas vel vniver-
 sitas que sunt cognitiones vel ratio-
 nes intelligendi rem ut est in pluri-
 bus absolute vel ut est in pluribus
 differentibus numero et specie. et si-
 cut de alijs. et sic iste intentiones sumit-
 tur a modis essendi communibus sicut
 a modo essendi in pluribus differenti-
 bus specie quantum ad genus et non
 quantum ad speciem. et sic de alijs. isti
 modi essendi sunt communes ut patet.
Ceteris vltis diuidamus logicam pe-
 nes diuisionem secundarum intenti-
 onum concretarum de quibus est lo-
 gica. intentiones enim secunde sunt
 diuidende penes operationem intel-
 lectus cum sint entia dependentia ad
 intellectum. modo intellectus tripli-
 cem habet operationem siue cogni-
 tionem. Una est simplicium apprehen-
 sio. **S**ecunda apprehensarum sim-
 plicium est compositio et diuisio.
Tertia est collatio siue discursus ab
 vno composito ad aliud siue a causa
 ad effectum et ab antecedente in con-
 sequens. modo intentiones secunde
 de quibus est logica attribuuntur rei
 intellecte penes operationes intellec-
 tus. aut ergo attribuuntur rei simpli-
 citer apprehensae et cognite per prima
 operationem intellectus tanquam obie-
 cto aut rei cognite ab intellectu per se-
 cundam operationem. que simplici-
 ter est apprehensa componere et diui-
 dere. aut attribuuntur rei cognite per
 tertiam operationem intellectus que
 est discursus ab vno composito ad al-
 liud compositum. Si autem inten-
 tiones secunde attribuuntur rei cogni-
 te per primam operationem intellec-

tus sic est liber predicamentorum qui
 est de simplicibus simpliciter apre-
 hensis est enim de dicibili incomple-
 to. de istis enim sunt libri priorum: por-
 phirij et liber sex principiorum qui ad-
 minculantur libro predicamentorum
 differenter tamen ut dictum est pri-
 us. Si autem intentiones secunde
 de quibus est logica attribuuntur rei
 cognite per secundam operationem
 intellectus sic de ipsis determinatur
 in libro peryermentas in quo deter-
 minatur de propositione et enuncia-
 cione et oppositione et sic de alijs que
 sunt intentiones secunde attribue re-
 bus secundum quod sunt operate per
 secundam operationem intellectus: pri-
 mo enim est intentio attributa alicui
 in complexa scilicet subiecto et predi-
 cato secundo attributa alicui complexo
 scilicet enunciationi et sic de alijs. Si autem ite-
 nes secunde attribuuntur rei cognite
 per tertiam operationem intellectus que
 est discurrere ab vno in aliud vel di-
 scursus intellectus ab vno composito
 ad aliud sic de ijs determinatur in no-
 ua logica: tota enim noua logica de-
 terminat de sillogismo. qui est secun-
 da intentio attributa rei penes ter-
 tiam operationem intellectus. In ea
 enim fit discursus ab vno composito
 ad aliud sicut a premissis ad conclu-
 sionem: et de isto composito deter-
 minatur in tota noua logica. tamen
 differenter ut dictum est. quia de sil-
 logismo secundum se et absolute de-
 terminatur in libro priorum de sil-
 logismo autem concreto ad materi-
 am probabilem determinatur in li-
 bro topicorum. De sillogismo so-
 phistico in libro elencorum. De sil-
 logismo demonstratio siue necessa-
 rio siue concreto ad materiam neces-
 sariam determinatur in libro postero-
 rum. Liber autem diuisionum boe

us est propter secundum librum posteriorum. & liber topicorum boetij est propter librum aristotelis. ut dictum est prius. Sed videndum est ne aliquis credat quod sillogismus qui est subiectum in libro priorum sit subiectum in tota logica. quia sillogismus potest dupliciter considerari vel quantum ad omnem modum essendi quem habet in se & absolute consideratum. & suis partibus subiectis & integralibus propinquis & remotis & omnibus alijs que habent attributionem ad sillogismum. & iste sillogismus est subiectum in tota logica: vel potest considerari quantum ad suum modum essendi solum scilicet quantum ad istum modum essendi qui est esse secundum se & absolute solum. scilicet quantum ad materiam & formam sibi debitam in modo & in figura: & non ut in hac parte vel in ista & sic est pars sillogismi primo modo considerati ut sic est subiectum in libro priorum & sic differenter est subiectum in tota logica & in libro priorum.

C Sed videndum est quod si aliquis probaret quod liber porphyrii predicamentorum. sex principiorum sunt superflui. quia in illis libris determinatur de terminis in complexis ut sunt partes sillogismi & ut sic etiam determinatur de ipsis in libro priorum ergo in illis tribus libris determinatur de ipsis superflue. Dicendum est quod determinare de illis que sunt partes sillogismi & in quantum sunt partes intrantes sillogismum pertinentem ad librum priorum: determinare tamen de illis que sunt partes non intrantes sunt partes: sed sub alia ratione scilicet quantum ad modum predicandi de pluribus sicut est universale. vel de pluribus differentibus specie vel numero sicut genus vel species quantum ad librum porphyrii.

vel quantum ad rationem subsistenti vel predicandi & sic de alijs. & ut sic de ipsis non pertinet determinare ad librum priorum. sed ad librum porphyrii & predicamentorum & sex principiorum ideo & cetera. His visis accedamus ad tres libros logice principales scilicet ad librum porphyrii predicamentorum & per yemenias que tendo primo in comuni quedam circa logicam & deinde discurrendo specialiter ad librum porphyrii. & postea circa logicam in comuni.

Questio vtruz

logica sit scientia & arguitur quod non. quia modus sciendi non est scientia Logica est modus sciendi ergo et cetera. maior patet quia modus rei non est res: minor apparet per philosophum secundo metaphisice. vult enim ibi quod logica est modus sciendi. unde dicit quod vanum est querere scientiam & modum sciendi sunt & commentator per modum sciendi intelligit logicam ergo & cetera.

C Item subiectum cuiuslibet scientie est intelligibile. sed subiectum logice non est intelligibile ergo logica non est scientia maior: & se patet & minor: probatur dupliciter. Primo sic. quod non est sensibile non est intelligibile. quia intentus noster dependet a sensibilibus vel ex sensatis: modo sillogismus qui est subiectum logice non est sensibilis nunquam enim aliquis vidit sillogismum. nec alio quo sensu sentit ergo subiectum logice non est intelligibile. & hoc apparet ex alio obiectum alicuius virtutis debet precedere ipsam virtutem: modo entia logice non precedunt intellectum imo sequuntur ipsum. quare &c. minor declaratur quia illa entia de quibus est logica causantur ex operatione in-

Questiones Li.

tellectus. ideo non precedant intellectu. ergo illud de quo est scientia nō est obiectum intellectus. & si non est obiectum intellectus non est intelligibile. quare rē. ¶ Item omnis scientia est ex proprijs. Logica non est ex proprijs. ergo rē. maior: patet primo posteriorum. minor: apparet: quia logica est ex communibus sicut apparet in primo libro topicorum. vbi dicitur q̄ ad omnium methodorum principia viam habet. ¶ Item omnis scientia habetur per aliquem modum sciendi. sed logica non habetur per aliquem modum sciendi. ergo rē. maior: de se patet. & minor: declaratur. qz si haberetur aliquis modus sciendi tunc queram de illo modo sciendi per quez habetur. logica quia vel iste modus sciendi est notus vel ignotus. si est ignotus tunc per ipsum logica non poterit esse nota vel certa: si dicatur. q̄ sit notus. tunc ergo erit notus per logicam. vel per aliam scientiam. non potest dici q̄ iste modus sciendi sit notus per logicam. ex quo logica est nota per istum modum sciendi. si ergo esset notus per logicam. tunc idem esset notus & ignotus respectu eiusdem & esset notus seipso. quia logica esset notio: isto modo sciendi inquantum ipsum notificat. & esset ignotio: ipso inquantum per ipsum notificatur. & nec iste modus sciendi: per quem scitur logica: est notus per aliam scientiam: quia ista scientia per quam scitur logica est nota per aliam scientiam. quia nec scientia per quam iste modus sciendi esset notus haberet modum sciendi per quez scitur. Tunc queritur de isto modo sciendi sicut prius. aut est notus vel ignotus si non est notus: nec ista scientia cuius est erit nota nec per consequens logica. si dicatur q̄ sit notus aut ergo est notus per illam scien-

tiam cuius est: aut per aliam non per aliam scientiam cuius est: quia tunc idem respectu eiusdem esset notus & ignotus. vt deductum est. si sit notus per aliam scientiam: tunc illa alia habebit modum. & sic erit notus vel ignotus sicut prius. si ignotus: per ipsum nihil potest sciri. si notus hoc erit per aliam scientiam. & sic procedere/ tur in infinitum in scientijs & modis sciendi. vel oportet dare q̄ logica non habet modum sciendi per quem scitur.

In oppositum sunt oēs aucto-

res logicantes & de logica communiter loquentes. ¶ Ad istam questionem propter metum illarum rationum aliqui dixerunt q̄ logica est modus sciendi. & non scientiam. Sed dico breviter q̄ logica est scientia. quia sicut apparet primo posteriorum. scientia est habitus conclusionis demonstrationis. quia scire est effectus demonstrationis. ergo scientia est habitus conclusionis demonstrationis: in qua demonstratur propria passio de subiecto per propria principia ipsius subiecti. ¶ Tunc arguo sic omnis cognitio tradita per propria principia & causas ipsius est scientia. sicut apparet per diffinitionem scire primo posteriorum in qua dicitur scire est rem per causam cognoscere & quoniam illius est causa & non cōfugaliter se habere. modo logica est talis cognitio: est enim quo cognoscuntur entia logicalia scilicet passionem sue de suo subiecto per propria principia sui sicut passionem sillogismi & subiecti de sillogismo. per propria principia sillogismi. & passionem predicamenti de predicamento. & passionem sillogismi dialectici de ipso per propria principia eius. & hoc apparet. inducendo in quo libet ente logicali. ideo logica est scientia. ¶ Tunc ad rationes. ad primas

Thomasi.

cum dicitur. modus sciendi non est scientia in ea scientia cuius est modus sciendi tamen potest esse in se alia scientia. **C**ista tamen non valet. quia logica solum non est modus sciendi in alijs scientijs. imo est modus sciendi in ipsa logica. ideo aliter dico q̄ modus sciendi dicitur dupliciter. vno modo pro instrumento sciendi. quo aliquis scit illud quod scit sicut est demonstratio diffinitio diuisio. **C**Alio modo accipitur modus sciendi pro cognitione vel habitu in anima acquisito de ipsis instrumentis. **M**odo modus sciendi primo modo non est scientia. sed modus sciendi: vt habitus acquisitus de ipsis instrumentis sciendi. vt de subiecto bene potest esse scientia. quia ista instrumenta sciendi sunt vt demonstratio & diffinitio. bene habent causari per principia. sicut alia entia per prius possunt sciri. modo logica est modus sciendi secundo modo scilicet habitus acquisitus de istis instrumentis sciendi per suas causas & principia & non est modus sciendi. primo modo. **C**Ad aliam rationem cum dicitur subiectam cuiuslibet scientie est intelligibile concedatur & cum dicitur subiectum logice non est intelligibile. falsum est & cum probatur illud quod non est sensibile non est intelligibile. dico q̄ aliquid est vel intelligibile dupliciter primo vel secundo modo illud quod est intelligibile. primo. oportet primo q̄ sit sensibile per se vel per sua accidentia. sicut per demonstrationes & qualitates sensibiles vt albedo. nigredo. & his similia. sicut privatio est intelligibilis per habitum. & ideo non oportet q̄ primo sit sensibilis. modo intentiones secunde de quibus est logica intelligimus per intellectionem rerum supra quas fundantur. ideo non oportet. q̄ iste sint sensibiles. & si dicas q̄ omne

quod intelligitur dependet ex sensu vel oportet. q̄ sit sensibile. ergo intentiones secunde. si intelligantur oportet q̄ dependeant ex sensu. dico q̄ intelligitur dependet ex sensu. & ideo considerando q̄ cognitio illarum intentionum dependet ex sensu. quia dependet ex cognitione rerum. supra quas fundatur. & cognitio rerum dependet ex sensu & ideo a primo ad vltimum cognitio illarum intentionum dependet ex sensu. **C**Ad aliam cum dicitur obiectum cuiuslibet virtutis debet eam precedere. verum est primum & principale obiectum si illud quod est secundarium obiectum non oportet q̄ simpliciter precedat illam potentiam cuius est obiectum. sed solum quantum ad actum illum secundum quem consideratur illud obiectum. & cum dicitur entia logicalia non precedant intellectum verum est absolute tamen actus ad illum actus qui est scire logicalia ipsa precedunt intellectum: quia oportet primo esse entia logicalia anteq̄ habeatur scientia de ipsis. **C**Ad aliam rationem omnis scientia est ex proprijs. concedo. & cum dicitur logica non est ex proprijs dico q̄ licet illa de quibus est logica sint communia alijs per applicationem. quia entia que considerantur in logica que sunt intentiones possunt applicari omnibus scientijs & cuiusq̄ intellectui sit sui naturalis siue logicalis siue mathematica vel diuina: sicut intentio communis predicati & subiecti. & sic de alijs intentionibus possunt in qualibet materia reperiri. tamen ista licet sint communia alijs scientijs sunt propria logice. **C**Ad aliam cum dicitur omnis scientia habet per modum sciendi concedo. & cum dicitur logica non habetur per aliquem modum sciendi falsum est. & cum dicitur iste modus sciendi per quem habetur lo-

gica est notus &c. Dico q̄ est notus .
 & cum dicitur aut per logicam aut per
 aliam. dico q̄ ille modus sciendi per
 quem scitur logica est notus per logi/
 caz ille enim modus sciendi per quez
 habetur logica aut est demonstratio aut
 diffinitio aut diuisio. vnde modus sci/
 di in quolibet libro logicali est demon/
 stratio que est nota per librum po/
 steriorum: & tunc queres quomodo
 modus sciendi in libro posterioruz erit
 notus. dico q̄ modus sciendi est ali/
 qua demonstratio particularis sicut est
 illa. omnis fill's faciens scire est ex pri/
 mis & veris & immediatis notioribus
 prioribusq; causis conclusionis Om/
 nis demonstratio est sillogismus faci/
 ens scire ergo &c. modo illa demon/
 stratio particularis per libru posterior
 erit nota isto modo. q̄ ista demonstra/
 tio est demonstratio particularis. quos/
 da tamen cōtinet terminos generales
 omni demonstrationi: modo ista de/
 monstratio potest considerari vt con/
 tinet terminos generales omni de/
 monstratōni. & vt particularis est & sic
 est instrumentum sciendi demonstra/
 tionem in communi: potest etiam con/
 siderari non vt particularis est sed vt
 puenit in ratione demonstrationis &
 quantitate: demonstratio est cum ali/
 js demonstrationibus. & sic illa demō/
 stratio est nota in hoc q̄ alie demon/
 strationes sūt note. vnde in hoc q̄ illa
 notificat demonstratōnem in commu/
 ni noticia etiā per seipsam in quantum
 puenit alijs demonstratōnibus & ratio/
 ne demonstratōnis in communi. quia
 notificata demonstratōne in communi
 notificatur quelibet demonstratio par/
 ticularis: & illa est quedam demon/
 stratio. & sic ista demōstratio particula/
 ris notificat se ipsaz. sed alio & alio mo/
 do: est notificans & notificata. quia no/
 tificans est in quantum ē quedam de-

monstratio particularis cōtinens ter/
 minos communes omni demonstra/
 tioni: & est nota in quantum est demō/
 stratio in cōmuni. & illud non est incon/
 ueniēs: sed quantum ad hoc q̄ est infer/
 re conclusionem de necessitate potest
 cognosci per librum priorum: quan/
 taz autez ad veritatem propositionuz
 illa habz p seipsam cognosci per suos
 terminos. & p̄pterea propositōes ex
 quibus componitur sunt immediate si/
 cut illa est imediata & per se nota. om/
 nis sillogismus faciens scire est ex pri/
 mis & veris &c. & ideo ista per seip/
 sam est nota cognitōis suis terminis:
 & hoc quantum ad veritatem suam.
 quia non potest per aliud probari &
 annunciare qua dicitur omnis demon/
 stratio est sillogismus faciens scire est
 in mediata. quia ibi p̄dicatur demon/
 stratio de diffinitō: eodem modo intel/
 ligo etiā de illo modo sciendi qui est
 diffinitio. quia diffinitio per diffinitio/
 nem diffinitionis est nota. & diffinitio
 diffinitionis p seipsam est nota: que di/
 cit diffinitio est oratio significans quid
 est esse in quantum continet terminos
 generales omni diffinitioni notificans
 diffinitionem in communi. & quia de/
 monstratio sicut & alie demonstratōes
 vt est eiusdem rationis cum illis vt est
 demōstratio. ideo notificabit ipsa seipsā
 vt conuenit cum alijs demonstratōni/
 bus in ratione diuisiōnis. & illd ē ratio/
 nale & entibus secundum intellectum
 sicut intellectus potest reflecti supra
 se: ista diffinitio particularis sic notificās i/
 quantum continet terminos commu/
 nes cuiuslibet demonstratōni ē nota in
 quantum conuenit in ratione demon/
 strationis in communi.

Consequēter q̄i
 tar
 vtrum logica sit scientia rea/
 lis vel ratiōnalis & arguitur q̄

fit scientia realis et non rationalis. quia illa scientia vel realis que considerat entia realia est res extra animam existentes. modo logica tales res considerat. et ideo realis: maior de se patet. et minor declaratur. quia in logica determinatur de predicamentis sicut de substantia qualitate quantitate. et sic de alijs modo ista predicamenta. sunt vere res extra animam existentes ut vult philosophus quinto metaphisice: qui dividit ens unum extra animam in decem categorias id est in decem predicamenta. que sunt decem rerum principia: et si dicatur contra illam rationem quod non considerat ista predicamenta secundum suum esse reale. sed considerat de illis secundum quod fundantur in istis intentionibus scilicet si sic dicat concedo: quod hoc modo determinat de istis predicamentis in libro predicamentorum quod sibi assignant proprietates ibidem esse et quod sibi conveniunt iste proprietates modo proprietates assignantur de predicamentis in libro predicamentorum et debent eis secundum suum esse reale. ergo predicamenta considerantur secundum suum esse reale et similiter ad logicum pertinet secundum suum esse reale et non secundum suum esse intelligibile. maior de se patet. et minor declaratur sicut recipere contraria ista proprietates debetur substantie secundum suum esse reale et non recipere magis et minus. et sic de alijs proprietatibus substantie. eodem modo est in alijs predicamentis sicut in predicamento quantitatis competit non habere contrarium secundum suum esse reale: et qualitati secundum eas simile vel dissimile dici. et sic inducendo in alijs: **Item** scientia non est maioris entitatis. quam suum sensibile scibile. sed logica est quedam vera res in predicamento existens. ergo oportet quod scibile logicale sit in predicamento existens. in

talis scia que est de se habili que est vera res et predicamento existens est scia realis ergo et c. maior patet. quia scia dependet a suo scibili. et id non est maioris entitatis quam suum scibile ergo si scibile logicale si est res vera extra animas existens illa scia est maioris entitatis quam suum scibile. **Item** illa scia est realis que habet verificare aliquid de rebus: modo logica hoc facere. ergo et c. maior patet. quod dicendo hoc est species. species ibi verificat de homine. minor patet. quod ab eo quod res est vel non est ofo vera vel falsa dicitur et confirmat. quod contra dicitur quod logica est scia discernendi verum a falso artificialiter. modo quod discernit verum a falso cognoscit per se verum et falsum. modo illud quod cognoscit verum et falsum per se hoc considerat ipas res. quod ab eo quod res est vel non est dicitur ofo vera vel falsa. **De**inde ostendit quod logica sit per se scia sermocinalis quod illa scia est per se sermocinalis. que considerat aliqua in quorum diffinitione hoc ponit sermo. modo logica considerat talia in quorum diffinitione cadit sermo. quod considerat sicut enuntiationem propter hoc sic de alijs: modo in diffinitione otium talium cadit sermo. eodem modo dicitur quod enuntiationem et oratio et sic de alijs. ergo logica est scientia sermocinalis.

In opposituz sunt omnes auctores logicantes qui communiter dicunt quod logica est scia rationalis et non realis: si sermocinalis et hoc arguitur ratione: quod illa scia est rationalis: que est de entibus rationis modo logica est huiusmodi. ergo et c. quod est de scdis intentionibus que sunt entia rationis ergo et c. **Dicendum** est quod logica est scia rationalis et ratio huius est duplex prout sit hec: quod illa scia est rationalis que est directiva rationis vel intellectus. in respondendo: modo logica est huiusmodi ergo et c. maior patet quod scia dicitur rationalis una: quod est directiva intellectus rationando. minor patet. quod per logicam dirigatur intellectus in racionando

do procedendo a principijs ad principiata. ¶ Item illa scientia est rationalis que est de entibus dependentibus in esse ab intellectu & ratione modo logica est de talibus entibus que in esse dependent ex intellectu & ratione ergo & cetera. maior patet. quia sicut scientia dicitur realis que est de entibus que ab intellectu non dependent. ita per oppositum illa scientia que est de entibus que dependent ab intellectu est rationalis minor patet quia logica est de secundis intentionibus modo iste secunde intentiones solum habent esse in intellectu etiam habent esse ab ipsa re hoc est sicut a causa efficiente remota: sed intellectus agens est causa efficiens istarum intentionum magis propinqua de hoc magis inferius videbitur.

¶ Tunc ad rationes in oppositum ad primam cum dicitur illa scientia est realis que considerat res extrinsecas existentes secundum esse reale. si autem considerat eas ut super ipsas fundantur intentiones secunde logicales non oportet: & quando dicitur. q. logica considerat res veras sicut predicamenta: dico q. considerat ipsa non secundum suum esse reale. sed secundum q. supra ipsa predicamenta fundantur intentiones secunde sicut intentio generalissimi & specialissimi: Sed contra hoc arguitur. quia isto modo determinatur in libro predicamentorum de predicamentis: quomodo assignantur proprietates eis in esse & cetera. ¶ Propter solutiones istius rationis advertendum est q. quando aliquod scibile consideratur ab uno artifice secundum unum modum essendi secundum quem ipsam non considerat & hoc per accidens dum tamen valeat ad cognitionem eius se-

cundum illum modum essendi que ipsum considerat modo cognitio predicamentorum ut super ipsa fundantur intentiones secunde dependet ex cognitione super qua fundatur. & ideo Aristoteles considerat predicamenta in libro predicamentorum ut supra ipsa fundantur intentiones secunde & de terminat de ipsis predicamentis: ut sunt quedam res secundum se & absolute & h. per accidens ut valent ad cognitionem predicamentorum ut supra ipsa fundantur intentiones secunde.

¶ Tunc ad formam cum dicitur isto modo determinatur in predicamentis quomodo & cetera. dicitur q. verum est si sint proprietates per se intente. si autem sint intente per accidens non est verum. & cum dicitur proprietates determinate in ipsis predicamentis predicamentum debetur ipsis predicamentis secundum suum esse reale dico q. iste proprietates predicamentorum determinate & significate de predicamentis in libro predicamentorum non sunt per se intente ibi sed magis propter maiorem cognitionem predicamentorum ut supra ipsa fundantur intentiones secunde.

¶ Ad aliam cum dicitur scientia non est & cetera. propter istam rationem aliqui coguntur dicere q. logica non est habitus de prima specie qualitatis nec scientia & tamen non oportet ita dicere ut vult philosophus secundum ethicorum: habitus generatur in anima ex actibus sicut ex hoc q. aliquis citbarizat multotiens habitum habet citbarizandi & fit citbarizans & simile est in alijs habitibus. ita est ex hoc multotiens aliquis specularat aliquid scibile & considerat circa ipsum & generatur in anima sua habitus illius scibilis. vñ ex frequēti consideratione circa aliquod scibile firmatur habitus

Porphiri

In anima de ipso scibili. Ita ego dicam
in proposito q̄ quando aliquis multo-
tiens sillogizat ⁊ considerat circa sillo-
gismum ex isto frequenti vsu confide-
randi generator scientia de sillogismo
in anima sua. ¶ Tunc ad rationem
cum dicitur scientia non est maioris enti-
tatis ⁊c. dico q̄ nō o3. qz scia nō recipit
realitatē. ⁊ entitatē a suo scibili: ymo a
suo sbo ⁊ a cā immediata ex qua catur in
sbo sicut qdlibz actus recipit a suo sbo
⁊ a cā sua immediata. ex qua catur modo
sbo logice ē vera res. s. ipsa aia in qua ē
sicut in sbo. ē cā immediata ipsius logi-
ce. ex qua causat in anima est vera res.
sicut est quidam actus realis sillogiza-
re sicut sentire: quia ē opatio forme real-
scilicet intellectus: ē ibi qdaz forma real.
⁊ ideo iste opatioes ex qbus scientia in-
mediate causat. sunt vere res in p̄dica-
mēto existentes: ideo cū logica causatur
ex istis. erit vera res in p̄dicamēto exis-
tamē denominationē recipit a suo obo li-
cet nō realiter. ⁊ ideo dicit realis. sic s3
suis subiectū ⁊ ens rōnis. ¶ Ad aliam
est dicit ista scientia est realis q̄ verificat
aliquid de rebus veruz est si h̄ sit sc̄dm
suum esse reale. ⁊ cum dicit logica est
huiusmodi verum est: sed non secundū
suum esse reale. sed secundū esse inten-
tionale. vnde dicendo homo est species
species ibi verificatur de homine secū-
dum esse cognitum ⁊ intellectū: vel po-
test dici q̄ verum est si verificet aliquod
reale de aliquo reali tñ si verificet aliqd̄
intentionale de re q̄ denominat: non
oportet modo isto modo logice verificat
aliquid vnum de aliquo: quare nō
valet. ¶ Ad aliam cum dicitur logica.
est scientia discernendi verum a falso.
ista sic debet intelligi non q̄ per p̄-
nam logicam discernatur verum a
falso in qualibet scientia. sed pro tanto
dicitur q̄ discernit verum a falso quia
ibi determinatur quedā intēiones co-
munes per applicationem ad omnia en-

tia specialia id est ille qui habet habi-
tum logice per applicationem aliarum
intentionum comunū ad scientias spe-
ciales facilliter scit quid verū ⁊ quid fal-
sum in qualibet scientia speciali. vnde si
logica non sufficeret ad discernendum
verum a falso in qualibet scientia specia-
li. nisi cū aliqua scientia speciali puta geo-
metria vel arithmetica. qz aliq̄ non ha-
bet applicare vniuersale particulari nisi
cognoscat vtrūq̄: modo habens purā
logicā non cognoscit particularia. sed ex
tali applicatione intencionū comunū ad
scientias speciales habetur veritas ⁊
ideo per puram logicā non discernim⁹
verum a falso. ¶ Ad alia quando dicit
illa scia est sermocinal' que p̄siderat ⁊c.
Intelligendum est q̄ logica considerat
modū sciendi sine instrumentū sciendi
sicut diffinitionē vel sillogismū ⁊c. mo-
do istud instrumentum sciendi debet in-
cludere sermonē. qz sermo est instrū-
tum doctrine. Ut dicit Aristoteles in li-
bro de sensu ⁊ sensato. ⁊ ideo illa inclu-
dit sermonem. ¶ Tunc ad rationem
quando dicitur illa est sermocinalis q̄
considerat aliqua ⁊c. dico q̄ veruz est.
si ea cōsideret penes illud qd̄ est sermo.
Si autem consideret ea non sic. sed pe-
nes ea que sunt a ratione. ⁊ que sunt di-
rectina rationis: non oportet qz talis sciz
tia sermocinal' est: nisi autē illa que p̄side-
rant in logica non considerant penes il-
lud quod est ibi sermo. imo magis ex
eo q̄ sunt a ratione ⁊ ab intellectu. ⁊ pe-
nes hoc qd̄ sunt rationis doctrina.

Consequenter

queritur de subiecto logice.
Vtruz sillogism⁹ sit subiectuz
in logica ⁊ arguitur q̄ non qz nihil vni⁹
⁊ idem est subiectum: ⁊ instrumentoz.
sed sillogismus est instrumentum in logi-
ca. ergo ⁊c. ¶ Item nihil vnum ⁊ idē
ē subiectū totius ⁊ partis. Sed hills est
subiectū in vna pte logice: quia in libro

priorum ergo &c. maior ps. q: si idē eēt
totum & pars: tunc totum & pars eēt
equal' abitus qd est incōueniēs. **C**itez
si fillogismus esset s'bm i tota logica. tūc
partes fillogismi essent s'btā i partib' lo/
gice. modo istud ē falsū: ergo &c. ma/
ior: patet. quia sicut se habet totū ad to/
tum: ita se habet pars ad partes. ergo si
fills in cōi esset s'bm in tota logica. tunc
p'tes filli essent s'bm in partibus logice.
mīno: declarat q: liber elencox ē ps lo/
gice. etiā nulla pars filli ē s'bi s'bm. nec ei'
pars itegralis. nec ps subiectiua. quia fil
logism' sophistic' q' ē s'bm in libro elen/
cox. nō ē aliquo mō ps ei' filli. nec sub/
iectiua. nec itegral'. **D**eide arguitur.
q' modus sciēdi nō sit s'bm. q' mā & si/
nis nō coincidunt ut appz scōo p'fiscorū
sed modus sciēdi ē finis i logica. 6° &c.

In oppositum sunt oēs
res & albert' expresse supra librū prio/
rus &c. **C**ad hanc q'stionē dicūt aliq' q'
ens rōnis ē s'bm i logica. Aliq' aut' q' mo/
dus sciēdi. Aliq' aut' q' filli. sed nō ē uis
quocūq; mō dicat. q: oīs modi sciēdi
sunt entia rōnis. & inter entia rōnis filli
ē p'ncipali'. **E**t ideo dico q' s'bm in lo/
gica cōe cōitate predicationis ē ens ra/
tionis. vel scōe intētiōis: sed s'bm i logica
cōe cōitate attributionis ē filli. **P**rimū
declarat. q: illd est s'bm in logica cōitate.
predicationis. qd ē p'dicabile d' omnibus
fillis d' q'bus determinat' i logica. s; ens
rōnis siue se itentiōes sunt huiusmodi.
ad oia illa d' q'bus d'terminat' i logica q:
geqd d'terminat' i logica sunt se itentiōes
tracte reb' sic i l^o p'p'birij. d'terminat'
d' p'dicabilib' q' ē nomē se itentiōis & ē i
l^o p'dicamentor' d'terminat' d' p'dicamentis:
nō p'dicamentū ē nomē se itentiōis. **I**n l^o
p'p'rietas. d'terminat' d' enūtiatiōe **I**n
lib^o p'p' d'terminat' d' filli simpliciter apli/
cādo alijs libris logicis: sic 6° appz q'
itentiōes se cōes p' p'dicationē ad oia in
logica p' se d'terminata sunt: s; nō sint cōia

ad oia s'bi d'terminata per accidēs. q: s'bi
q'iq; d'terminat' d' entib' realib' ut s' ipa
fundant itentiōes 2°. **S**cōm sic declarat
q: illud ē s'bm i logica p' attributionem
de quo p'supponit qd ē & q: ē. & oia de
terminata s'bi h'nt se ad illud p' attributio
nē. mō d' filli i logica. supponitur quid
est & quia est: & omnia determinata s'bi
habēt attributionē ad s'bm. vñ s'bi d'ter/
minat' d' filli & de eius p'tib' p'p'rietas
& remotis & itegralib' sic de termino &
enūtiatiōe & de eius partib' subiectiuis
sicut de fillogismo dialectico & demōstra/
tiuo. & omnia determinata in logica ha/
bent attributionē ad ipsū: sicut fillogis/
mus sophisticus quia de ipso d'termin/
natur inquantū habet apparentiā & sily/
tudinē fillogismi dialectici. & s'bi d'termin/
natur de inutilibus cognitionib' in qua
tum sunt quidā defectus. & priuationes
fillogismi dialectici. & s'bi d'terminatur
de passionib' fillogismi sicut habere ter/
minos & esse i aliqua figura. & sic geqd
in logica determinat' ē fillogismus vel
habens habitudinē ad ipsū. vel sicut
partes: vel sicut passionēs vel sicut de/
fectus eius. & ideo fillogismus est s'bi
s'bm cōmune per attributionē. **C** **T**ūc
ad rationes ad primā cum dicitur nihil
vnum & idē: &c. dico q' verum ē eodē
modo consideratū. & cum dicitur fillo/
gismus ē instrumentū in logica. dico q'
aliq; fillogismus particularis est instru/
mentū in logica sed fillogismus in cō/
muni consideratus secundum omnem
modum quem habet in se & i suis par/
tibus integralibus & subiectis & in eis q'
habent attributionē ad ipsū: sic ē s'bz i lo/
gica. & sic nō eodē mō ē s'bz & istrumētū
C **A**d aliam cū dicitur nihil vñ & idē
est s'bm totius & partis. dico q' verum
est eodem modo consideratū. cū dicit'
idem est s'bm totius & p'tis sicut fillogis/
mus. dico sicut dicit albertus p'mo p'p'
q' filli aliter & alit' ē s'bz i tota logica & in
libro p'p'. q: filli p'fiderat' s; oēs mo/

Porphiri

dū sunt essendi quē hz in se et absolute i suis pibus integralibus et subiectis. i illis que habent attributiones ad ipsum et subiectū in tota logica. Sz fillis consideratus q̄stum ad eius mām et eius formaz absolute in se. sic est sbz in libro porum. vñ fillis vniuersalit̄ dz eē sbm i tota logica. sz fillis cōsideratus in se et absolute q̄stum ad eius mām est sbm i libro priorū. Ad aliaz qñ dicitur. si fillis eēt sbm in tota logica. tñc partes filli et c. dico q̄ non oz q̄ sit cōe ad oia determinata in scientia p̄ predicationē. sz solū suffic̄ q̄ sit cōe p̄ attributionē: ita q̄ oia determinata in scientia habeant attributiones ad ipsū. et cū dicit̄ sicut se hēt totū ad totū. ita se hz pars ad partē. dico q̄ est simile et dissimile. In hoc. n. ē simile. qz sic vñ ē totū respectu alteri. ita aliud ē ps respectu alteri. tñ q̄stū ad aliud ē dissimile quia multa insūt totū q̄ nō oz vt sunt in pibus. iō q̄nis fillis sit sbm in tota logica. non oz q̄ ptes filli sint sbta in q̄libz parte logice. Ad aliam cū dicit̄. mā et finis non coincidunt. dico distinguendo de materia quia duplex est mā scilicet ex qua et circa quā: de mā ex qua verū ē q̄ non coincidunt cū fine. sz de mā circa quā non oz. modo isto modo sciendi ē sbm in tota logica: vel potest dici. cecido maiorē et cū dicit̄ modus sciendi ē finis in logica dico q̄ falsū est imo ibi est finis cognitio modi sciendi et ipse modus sciēdi cognitus est ibi sbz. et sic patet solutio ad questionē et argumenta.

Consequenter

querit̄ specialiter circa librū porphiri. Utz vniuersale sit subiectum in libro porphiri et arguitur q̄ non. qz illud qd ē sbm in oī scientia n̄ est sbm in libro isto sed vñ est sbm in oī scientia. ergo nō est sbz in hoc libro: maior patet. quia scientie distinguunt̄ penes distinctionē suoz obiectoz sicut potētie secundū distinctionē obiectoz vt patet

secundo de aia. et iō qd est sbm in alijs scientijs non est hic sbm. maior p̄ quia ois scientia est de aliquo vñ sicut de sbo qz de singularibus nō est sciētia. Itē qd est sbm in aliqua scientia est ens. qz de nō ente nō est sciētia: sed vñ est non ens. gō vniuersale nō ē hic sbz nec in aliqua scia: maior ē nota vt dictū est et minor: apparet p̄ Boetii dicit̄ qd oē qd est iō est qz vñū numero ē. sed vñ non est vñū numero. qz tunc eēt singulare qd est falsū. gō vñ nō ē ens. quare et c. Itē qd est sbm in aliqua scientia debet esse intelligibile. vñ aut nō ē intelligibile. gō vñ non est sbm i aliqua scientia et per se quens nec in ista: maior patet. qz oē illud de quo ē scientia debet mouere intellectū vt de illo intellectus habeat scientiam cū scientia sit intellectus habitualis: minor probat̄. s. qz vñ nō sit intelligibile saltē vñ pro intentione. qz de tali loquit̄ hic. et de tali querit̄ questio: qz si tale vñ eēt intelligibile tunc idē vt puta intellectus esset actu et in potentia respectu eiusdē. sed hoc ē impossibile qz et c. Probatio maioris. qz intellectus inq̄tum intelligeret vñ et quodcūqz aliud intelligibile eēt in potentia respectu illius quia intellectus est in potentia respectu intelligibilis vt dicit̄ tertio de anima: et qz intellectus facit intentiones secundas oēs et per consequens intentio vñ esset in actu. et sic respectu huius qz est in actu respectu huius: quod agit. et ita intellectus erit in potentia et in actu respectu eiusdē. vñ si intellectus posset intelligere vñ. modo istud est inconueniens. gō et c. Itē hoc idē sic probat̄. s. qz vñ non sit intelligibile: qz intellectus noster depēdet ex sensu. sed vñ nō ē sensibile. imo solū singulare existens hic et nunc. mō vñ non est singulare. gō vñ n̄ est sensibile. et p̄ oīs nec intelligibile. Itē si vñ esset hic sbm et quinqz sunt vñ. gō. v. erant hic subiecta in isto libro. sed sequens est falsū. quia vñius scientie debet esse vñū sbm.

vel obm g^o vniuersale non est hic sbm.

In oppositum est por/

qui dicit q^o vult nobis tradere sciētā de
quinq^z vlibus. et albertus et boetius: et
oēs expositores: qui dicunt q^o ista sciētia
est de vli tanq^z de sub^o. **C**ad questio
nem istam dico distinguēdo de vli. naz
vle potest dupliciter considerari: vel p
re supra quā fundat intentio vlis: vel p
intentione concreta. et ista intentio cōcre
ta est res cōcreta vniuersalis vt intellect^o
est i pluribus. **C**Tūc dico dno ad que
stionem primo q^o vle secundū q^o ē res.
supra quā potest fundari intentio vlis nō
est subiectum in isto libro: scdo dico q^o
vle secundum q^o est intentio concreta ē
hic subiectus. **C**Primum declaratur.
q^o illud nō est subiectū q^o non p̄siderat
logicus per se. sed logicus nō cōsiderat
rem supra qua potest fundari intentio
vlis sicut lapidē vel lignū. g^o res cui intē
tio potest applicari non ē hic subiectus.
maior declarat. q^o ista sciētia ē logica.
et ideo illud qd nō est p se de p̄sideratio
ne logici non ē hic subiectū. minor: appa
ret. q^o logicus non p̄siderat res p se nī
si vt supra ipsis fundant intentiones se
cunde et hoc est p̄siderare rez p accis.
CSecundū declarat. s. q^o vle qd est in
tentio. vt dictio concreta: vt dicit rem se
cundum q^o est intellecta vt in pluribus
sic est subiectum. et ratio huius potest
esse duplex. p̄ia est h illud est subiectū
in hac sciētia: qd est cōe per applicatio
nē ad decē predicamta. et qd per se per
tinet ad cōsiderationē logici. mō vle vt
dicit intentionem concretā est huiusmōi
et. **M**aior patet: q^o ista sciētia est logi
calis. et ē immediate ordinata ad librum
predicamtorū. et ideo illud ē hic subie
ctum qd est in logica per se consideratū
et ē applicabile ad x. p̄dicamta. et minor
declarat. s. q^o vle p̄ intentione concreta
fit p se d̄sid: ratioe logici q^o logica vt di
cit Aūicēna est de scōis itentionib^o ad

lunctis p̄mis et vle isto^o acceptam est
cōe per applicationē ad x. predicamta.
q^o in quolibet p̄dicamta reperit res sub
illa rōne: vt sic est intellecta in pluribus
differētibus numero vel specie et sic de
alijs. **C**Itē illud est hic subiectū d quo
presupponit. q^o est. et quid ē: et de quo
est: et de cuius partib^o et p̄prietatibus
determinat in isto libro. sed de vli vt
dicit intentionē concretā fit huiusmodi
et. **M**aior patet. q^o iste sunt conditōes
requisite ad hoc q^o aliqd sit subiectū i ali
qua sciētia. s. q^o de ipso presupponatur
q^o ē et qd est vt apparet p̄io posteriorē
de subiecto presupponit. qd est. et q^o ē:
et etiam requirit. q^o de ipso et suis par
tibus et p̄prietatib^o: et passionib^o de
terminet in sciētia. **M**inor: apparet. q^o
in ista sciētia qd ē vle. s. qd est aptus na
tum esse in pluribus. et presupponit ē
vle esse hoc: et de partibus eius in hac
sciētia determinat sicut de specie et ge
nere. et sic de alijs vlibus. que sunt par
tes subiective ipsius vlis p̄io intentiōe
concreta et de p̄prietatibus vlibus. h
determinat. sic qd predicat in qd vel i
quale. et q^o habeat esse in pluribus dif
ferētibus specie vel numero. et sic de
alijs. **C**Tunc ad rationes ad primam
cū dicitur illud qd est subiectū in quali
bet sciētia non est hic subiectū. dico q^o
verum est eodē modo quo est subiectū
in qualibet sciētia et cū dicit vle ē sub
iectum in qualibet sciētia. dico q^o vle.
qd est res. que est applicabil^o intentioni
vli bene est subiectum in alijs sciētis.
sicut quantitas. vt est qd abstractibile.
et est subiectum in mathematica et cor
pus mobile est subiectus i philosophia
naturali. modo illa de quibus sunt alie
sciētie. sunt res quibus applicabilis est
intentio vlis. sed in isto libro porp̄birij.
vle est subiectū. non vniuersale scz pro
re cui est applicabilis intentio vniuer
salis. sed vniuersale vt est intentio con
creta. sic vniuersale differenter est hic

Porphiri

subiectum & in alijs scientijs & si dicas
q̄ vniuersale ratione vt ipsum vniuersa
le est subiectū in alijs scientijs aut sub ra
tione qua particularare non vt ratione qua
particularare. cū de talibus nō sit scia ergo
ratio ē q̄ vniuersale & sic vniuersale ratio
ne q̄ vniuersale ē subiectū in alijs scientijs.
ergo eodē modo ē subiectū in libro por
phiri. & in alijs. Dico ad h̄ q̄ vniuersa
le est subiectū in alijs scientijs illud q̄ est
vniuersale scdm̄ suā essentiaꝝ cui accidit
esse vniuersale vl̄ particularare. vnde huius
mōi esse nō ē subiectū in alijs nec quātū
ad esse vniuersale suūz s̄m q̄ ē vniuer
sale nec s̄m q̄ ē particularare sed ibi s̄bz
s̄m essentia suā. sicut corp⁹ mobile. cui
accidit esse vniuersale vel particularare sub
iectū in p̄b̄a naturali est: nō s̄m q̄ vni
uersale est. ¶ Ad aliaꝝ cum dicit̄ illud
q̄ est s̄bz in aliqua scia est ens conce
do & cū dicit̄ q̄ vniuersale non est ens
falsum est & cū probat̄. quia omne q̄
est ideo ē q̄ vni numero ē. dico q̄ v̄z
est de ente q̄ est extra aiam. & sic intel
lexit Boetius. mō vniuersale s̄z q̄ vni
uersale nō ē extra animā. ideo nō valz:
vl̄ potest dici q̄ vni numero d̄r dupl̄
vel vni numero id̄nit̄ōe p̄m̄. & illd̄
est vni numero simpliciter vel vnum
numero numerositate essentie. i. aliqua
eēntia inclusa in se. & diuisa a quacūq̄
alia: & illud vni numero conuertit̄ cum
ente. mō omne q̄ est vni numero ali
quo isto: n̄ duorū modorū. s. vel vnum
numero simpliciter vl̄ vni numero nu
merositate essentie. mō tu dicit̄ vniuer
sale nō est vni numero. dico q̄ verum
ē p̄mo mō dictū. s̄ bene ē vni numero
scdm̄ mō dictū. ¶ Ad aliaꝝ rationē cū d̄
q̄ est s̄bz in aliqua scia d̄z eē intelligibile
verū ē & cū dicit̄ vniuersale nō ē intelli
gibile: nō ē verū. & cū probat̄ h̄ duplici
ratioē: soluit̄ p̄mo s̄a p̄batio minoris q̄
fuit ista. q̄ nō est sensibile nō ē intelligibi
le. dico q̄ aliqd̄ ē intelligibile dupliciter
vel p̄mario vel secundario. i. ex intellectio

ne cuiusdaz alterius. modo dico q̄ istd̄
q̄ est intelligibile p̄mario. oꝝ q̄ sit sens
sibile p̄ se vel p̄ accidēs sicut s̄bz sentunt̄
p̄ sua accidētia q̄ sunt p̄mo intelligibiles.
& nō secundario. sed illud q̄ est intelli
gibile nō p̄mario. s̄ secundario. ex intellec
tione alteri? nō oꝝ q̄ sit sensibile sicut in
tellectus noster ē intelligibilis p̄ alia: q̄
ex intellectuē aliq̄rū rerū. & p̄mario ē in
telligibilis p̄ hituz. tūc illa q̄ sic secundario
sunt intelligibilia nō oꝝ q̄ sint sensibilia.
modo vniuersale p̄ intentionē est intelli
gibile ex intellectuē rerū supra quas fun
dat̄. & nō p̄mo ē intelligibile. & ideo non
oꝝ q̄ sit sensibile: & si dicas tunc vniuer
sale erit figmentū. q̄ solū est i intellectu
& nihil q̄d̄ respōdet sibi ad extra est fig
mentū: mō vniuersale vt dicit̄ non ē sen
sibile imo est solū in intellectu ideo &c.
dico q̄ licet vniuersale nō sit sensibile t̄
bene dependet ex sensu. q̄ ex mō essen
di rei ratioē cuius fundant̄ in re. sicut ē
ex isto mō essendi rei q̄ est eē repib̄l̄ in
pluribus. vñ intellect⁹ rei supra quā fun
dat̄ intentio vniuersal̄ d̄pēdet ex sc̄tatioē
rei & vniuersale q̄ ē intent⁹ d̄pēdet ex re
supra quā fundat̄: & iō a p̄mo ad vlt̄
mū intellect⁹ vniuersal̄ d̄pēdet ex sensu
& ita nō erit figmentū. q̄ aliqd̄ correspo
det ex pte rei. ¶ Ad aliaꝝ rationē siue p̄
bationē minoris q̄n̄ d̄r si vniuersale eēt
intelligibile idē eēt actu & potētia. iō dico
q̄ istud eēt v̄z si esset idē eodē mō & se
cū dū idē. & q̄n̄ d̄r si intellectus intelligeret
vniuersale sic intellect⁹ esset i potentia re
spectu vniuersal̄ cōcedo q̄ intellect⁹ est i
potētia respectu cuiuslibz intelligibil̄. & cū
d̄r istas intentiones sc̄das faciūt intellectus
ergo est in actu respectu ipsaz: illud pōtē
negat̄: intellectus enīz possibil̄ nō facit in
tentiones has imo eā efficiens istarū
secūdaz intentionū vel ē modus essendi
cū ipso intellectu agēte. si aut̄ intellect⁹ pos
sibil̄ aliqd̄ ad h̄ facit. h̄ est p̄ accidēs. & in
quantū oꝝ rem intelligi prius secunduz
se & absolute q̄ intelligat̄ vt vniuersals

sicut prius intelligo hominē secundū se
 & absolute q̄ ipsū intelligā. vt est in plu-
 ribus repibilibus differētib' numero. qz
 intellect' absolutus rei p̄cedit quēcūqz i
 intellectu respectū eius? & ideo ē i potētia
 respectu eius & s̄z idē. ¶ Qui autē vellez
 sustinere qz intellectus pōt esse eā effi-
 ciens intentionū qd dā modo. pōt respō-
 dēri ad rationē eū dicē idē non ē in actu
 & in potētia. vtz est eodē mō & secūdū
 idē & cū dicat intellectus ē i potētia respe-
 ctu vniuersali. vtz est p naturā q̄ possi-
 bil' ē. s̄z ratioē q̄ est informatus p̄ma rei
 cognitiōe nō est verū. vñ intellect' possi-
 bil' pōt cōsiderari vel vt possibil' vel vt
 hēt iam recognitiōe. & sic ē i actu: mō
 si cōsideret. ut possibil' ē sic in potētia re-
 spectu cuiuslibet intelligibil' sed vt ē i actu
 p rei cognitiōez sic pōt eē agēs scd̄as i
 tētiōes. ¶ Ad aliā cū dī si vniuersale eēt
 hēt s̄tm. cū qnqz sint vniuersalia rē. dū
 eo qz vniuersale in cōi ad ista qnqz vni-
 uersalia ē s̄tm & nō vniuersale qd ē ge-
 nus vel spēs. s̄z vniuersale in cōi qd non
 est aliud ab istis realiter. sed solū secun-
 dum rationem est hēc s̄tm.

Consequenter

querit. Cū vniuersale i cōi
 sit gen' ad ista qnqz vniuersa-
 lia. Et arguit qz nō. qz si vniuersale eēt
 genus ad ista qnqz vniuersalia: tūc dif-
 ferret simpli a suis spēsbus. gen'. sed h
 est impossibile ergo impossibile ē qz vniuer-
 sale sit gen' ad ista. v. vniuersalia pbatō
 maioris quā i entib' s̄m intellectū sicut
 suū eē scd̄m intellectū ē suū eē simpli ita
 suū differre scd̄z intellectū ē differre suū
 simpli: mō vniuersale p intentione hēt
 eē p intellectū. ideo a quocūqz differt s̄z
 intellectū & rationē ab eodē differt sim-
 pliciter mō si vniuersale in cōi eēt gen'
 ad qnqz vniuersalia o3 qz differat ab eis
 scd̄m rationē. qz semp gen' differt a sui-
 is spēsbus scd̄m rationē. ergo genus tūc
 differret simpli a suis spēsbus: mō istud

est iconueniēs: qz gen' & spēs rea lr & e-
 sentialiter sunt idē. s̄z differat secū dū ra-
 tionē. quare rē. ¶ Itē quicūqz aliud p̄-
 dicat de alio denotatiue. illa nō possunt
 p̄tinere ad vnā & eandē eētā. nec p cō-
 sequēs vnū nō pōt eē gen' alteri? vt re-
 spectu alteri. mō si vniuersale eēt gen'
 ad. v. vniuersalia tūc gen' p̄dicaret de
 nominatiue de vniuersali dicēdo vniuer-
 sale ē gen'. qz tūc intentio generis funda-
 ta sup: a vniuersale p̄dicaret denotatiue
 de vniuersali: ergo impossibile ē qz genus
 sit inferi cōtētū sub vniuersali. qz inferi
 us eandē eētā ipostat: qd autē deno-
 minatiue p̄dicat de alio differt eētā
 liter ab illo. s̄z si gen' nō poterit esse inferi-
 rius sub vniuersali. tūc ergo vniuersale
 nō erit gen' ad. v. vniuersalia. ¶ Item
 si vniuersale eēt genus ad. v. vniuersa-
 lia tūc idē eēt supius & inferi? respectu
 eiusdē. qz si vniuersale eēt gen' tūc ergo
 genus eēt supius respectu vniuersalis
 & sic vniuersale eēt gen' respectu alio-
 rum. v. vniuersali. tūc eēt inferi? respe-
 ctu vniuersalis. & sic idē eēt supius & in-
 fer? respectu eiusdē. s̄z hoc est impossibile
 ergo rē. ¶ Itē omne gen' ē abstractūz
 a suis spēsbus. s̄z vniuersale non pōt esse
 abstractū a quinqz vniuersalib' ideo nō
 pōt esse genus ad ipsa. Ad aīo: de se p̄
 probatio minoris. qz oīs abstractio ge-
 neris a spēsbus fit p intellectūz agentē qz
 abstraere p̄tinēt ad intellectū agentē mō
 opatio intellectus agentis non se exten-
 dit ad illa que sunt in intellectu. sed in-
 tentiones scd̄e habent esse in intellectu
 possibili ergo vniuersale cū sit intentio
 secunda hēt esse in intellectu possibili: &
 sic non pōt abstrahi ab istis quinqz vni-
 uersalib' p intellectūz agentem. Ad inoz
 patet scilicet qz opatio intellectus agen-
 tis nō se extendit ad illa q̄ sunt i intellectu
 possibili si nō se extendit ad fantasinata.
 secundū p̄b̄m & cōmentatorē. 3° d aīa.

Oppositus arguitur qz o3 qz vniuersale.

fit cōe ad ista. v. vniuersalia aliq̄ cōitate aut est cōe vniuersali aut analogū aut eguocū: nō pōt dici q̄ fit cōe equiuocū ad ista. q̄ vniuersale non predicat̄ de istis quibz vniuersalibz scōz diuersas ratios. Ideo nō est eguocū nec analogū q̄ analogū est quādo aliqd̄ dicit̄ de aliis quibus pluribz ⁊ de vno per prius ⁊ de reliquo p̄ posterius: i habitudine tñ ad illud prius. sed vniuersale non dñ de vno vniuersali in habitudine ad aliud sicut de genere in cōparatione ad species sine habitudine nec ecōtra. ⁊ sic de alijs ergo relinquit̄ q̄ vniuersale sit commune vniuersali. v. predicabilia sine vniuersali: modo cōe vniuersali est species vel genus ergo illud vniuersale erit species vel genus. sed non species cum p̄ dicit̄ de pluribz dñtibz specie. reliq̄ ergo q̄ fit genus. ¶ Itēz qd̄ p̄dicat̄ de pluribus differentibus specie scōz vniuersali nō ē vnā rationē ē genus. sed vniuersale predicatur secundū vnū nomen ⁊ vnā diffinitionē siue rationē de vniuersalibus ⁊ ista differūt specie ⁊ p̄dicat̄ de eis in quid ergo ⁊ c. Ad alior p̄z p̄ diffinitionē generis. Ad ino: apz q̄ p̄dicat̄ de istis quibz vniuersalibus scōz vniuersali nō ē vnā qd̄ p̄z. q̄ genus ē vniuersale: spēs ē vniuersale ⁊ sic de alijs: ⁊ predicat̄ etiā de istis inq̄d̄ secundū vnā rationē sumptaz scōm illud nomē. q̄ ratio vniuersalē ē q̄ est aptū natū esse in pluribz. sicut de se patet. ⁊ ēt p̄z q̄ p̄dicat̄ de ipsis vniuersalibus inq̄d̄. q̄ si q̄rat qd̄ est genus dñ q̄ est vniuersale qd̄ ē spēs dñ q̄ ē vniuersale. ⁊ sic de alijs. q̄ illa. v. differūt. si intentio generis. ⁊ spēs. ⁊ sic de alijs. iste enīz intentiōes dñt̄ spēs. licet res subiecte his sicut intentiōi generis ⁊ spēs. aliqñ non differāt spēs. imo sunt eedē res essentialit̄ tñ intentiōes ibi fundate sic inrētio generis ⁊ spēs sunt diuersae intentiōes specie dñtes. ¶ De ista q̄stione sunt diuersae op̄iniones. aliq. n. dixerūt p̄ ratios as signatas ⁊ maxie p̄ p̄mā ⁊ vltimā ra-

tionē ponunt q̄ vniuersale non ē genus ad. v. vniuersalia ⁊ breuiter dñt q̄ i quibuslibz intentionibz scōz non est dare genus nec spēs illud tñ ē cōtra intentionē cōmentatoris. q̄a intentio armenij ⁊ boetij sup̄ p̄lmū per yermanias ē q̄ enūciatio ē gen⁹ ad affirmationē ⁊ negationē ⁊ iste sunt q̄dam intentiones secundae. etiā cōmentator: auerois sup̄ p̄mo p̄ozi vult q̄ p̄positio fit gen⁹ ad affirmationē ⁊ negationē illud. etiā ē cōtra rationē sicut cā apparet. Alia sūt oppo d̄ ista q̄stio ē ⁊ sūt Alberti ⁊ ē q̄ vniuersale nō ē gen⁹ ad ista. v. vniuersalia s; magis dñ analogice d̄ ipsis q̄a p̄ p̄mā dñ de genere q̄ d̄ specie. ⁊ sic d̄ alijs ⁊ p̄ p̄mā d̄ p̄dicatis inq̄d̄ q̄s i q̄le. ¶ Itud. n. videt̄ eē verū q̄ oē analogū dñ d̄ pluribz: d̄ vno p̄p̄ ⁊ d̄ reliquo p̄ posterius. ⁊ dñ d̄ illo posteriori i bitudie ad p̄ sic sanū dñ de vrina ⁊ aiali analogice. q̄a p̄ p̄mā d̄ aiali ⁊ posteriori d̄ vrina i bitudie ad al. mō vniuersale nō p̄dicat̄ d̄ spēs i bitudie ad gen⁹. nec dñ d̄ gñre i bitudie ad spēs nec eq̄r̄ ab oibz illis v̄ticipari ḡ vniuersale nō v̄ticipat̄ analogū ad ista. ¶ Id̄ p̄ qd̄ dico alr̄ dñt̄ guēdo de vniuersali. vniuersale. n. pōt capi dupliciter. s. p̄ re subiecta intentiōi vniuersali vel p̄ ipsa fa intentiōe p̄creta. mō si accipiat̄ vniuersale p̄mo mō sic nō est genus ad. v. vniuersalia. Accipiedo ista vniuersalia vt sunt res subiecte intentioni. Si autem accipiat̄ur pro secunda intentione vniuersalis concreta ⁊ etiā ista quinqz vniuersalia accipiantur pro intentionibus sic dico q̄ vniuersale est gen⁹ ad ista quinqz vniuersalia. secundum q̄ possibile est recipere genus ⁊ speciem inconcretis ⁊ bene dico secundū q̄ possibile est recipere genus ⁊ species in concretis. quia secundum q̄ dicit̄ simpliciter in predicamentis genus ⁊ species p̄mo reperiantur i substantijs ⁊ ex consequenti i accidentibz ⁊ sic ēt i p̄cretis nō est proprie eq̄ genus sicut in abstracto. ¶ Id̄ p̄mū d̄clarat̄. q̄ ad res diuersas

predicamentoy nō pōt esse aliqd genus
 cōe q̄s sit eis vna rō cōis quā vnum
 genus cōe nō possit bfe. mō res q̄ ē sub
 lecta intēdiōi vniuersalis ē res diuersorū
 pdicamentoy iō rē. Ad aīo: ē nota. r̄ mī
 nō: apz. quia gen? r̄ spēs possunt repe/
 riri i quolibz pdicamento r̄ ēt differētia tā
 in sbijs q̄s i accidētib?: ppriū vō r̄ acci/
 dēs solū repiunt in accidētib?. r̄ sic res
 subiecte repiunt i quolibz pdicamento
 gō iste res nō pōt habere vnz genus.
¶ Secundū dclarat pp qd scēdū ē qd
 vniuersale put ē itentio fa in abstracto
 nihil aliud ē q̄ rō vel modus itelligēdi
 vt ē in plurib? differētib? spē q̄tū ad ge/
 nus: vel numero q̄tū ad spēs. vniuersa
 lia aut vt sunt itentioes scēde sunt res in
 tellecte sic mō oēs iste ratiōes siue mōi
 itelligēdi sumunt ab aliqb? modis esse
 di i re sicut ista rō vel modus itelligēdi
 rem vt i plurib? dntib? nūero vel spē
 sumit a mō essēdi qē in plurib? dnti/
 b? nūero formalī vt p q̄tūatē. **¶** Tūc
 arguit sic. sicut se hnt mōi essēdi a qb?
 sumit modus itelligēdi vniuersal i cōi
 r̄ itentioes vniuersalitū cōium sic se hnt
 ad inuicē iste itentioes sbte ab sbijs modis
 essēdi s; i modis essēdi sumit itentio
 vniuersal i cōi. r̄ a qb? sumunt itentio/
 nes v. vniuersalitū qz illi modi essēdi se
 hnt sicut supius r̄ ifer? sicut esse i pluri/
 bus dntib? numero vel spē. r̄ in pluri/
 bus esse absolute se hnt sicut supius r̄ i
 ferius. qz bene seq̄ est in plurib? diffe/
 rentib? numero vel spē ergo est in plu/
 ribus. sed nō seq̄ ecōuerso vt de se pz
 ergo iste itentioes scēde sumpte ex istis
 modis essēdi sic se hnt qd si itentio vni/
 uersal i cōi accepta ex isto mō essēdi q
 est esse in plurib? absolute r̄ itentioes
 alioz. v. vniuersalitū q̄ sumunt ex mōis
 q̄ sunt sicut esse in plurib?: habebūt se si
 cut supius r̄ iferius ergo vniuersale qd
 est itentio ē aliqd cōe vnus ratiōis ad
 v. pdicabilia siue vniuersalia si eq̄lter d
 istis. v. pdicēt rē. tū est qd sic. qz esse ap/

tum natum esse i pluribus equaliter re
 perit i gener? r̄ spē r̄ i alijs vniuersalib?
Tunc ad rationes ad primaz
 cū dicit si vniuersa/
 le eēt gen? ad ista. v. tūc gō differret rē.
 dico qd falsū est r̄ cū probat. qz in enti/
 bus scēz itellectū sicut suū esse scēm in
 tellectū est esse suū simpliciter ita suū
 differre scēdū itellectū est suū differre
 simpliciter rē. **¶** Ista rō videt tangere
 difficultatē. r̄ iō ppter istā ratiōē intelli/
 gēdnz est qd itellectus pōt itelligere illa
 que sunt apud se. sicut illa que sunt ex/
 tra se sicut apz p pbm 3° d aīa in illa pte
 Lū aut singula hant. r̄ ideo sicut rei q̄ ē
 extra aliā accidit esse in itellectu ita rei q̄
 est in itellectu. **¶** Postq̄ p̄io habet eē in
 habitu i ipso itellectu accidit ei qd postea
 intelligat ab itellectu ex hoc ergo hēo
 qd illa res q̄ est itellectu habet duplex
 esse i itellectu nā p̄io hēt qdā eē essen/
 tiale i itellectu. quo p̄mo est in hitu in
 itellectu. r̄ postea. qz itellectus pōt in/
 telligere ea que sunt apud se sicut r̄ alia
 tunc itellectus potest postea itelligere q̄
 sunt in ipso vt conueniūt vel differūt ad
 inuicē. r̄ tale esse in itellectu ē esse accidē/
 tale vel q̄ sunt i itellectu scēz aliud esse
 secun dū itellectū p̄mū ē sicut suū esse
 reale siue essentiale: sicut videm? de re
 extra. ipsa enim res p̄mo habet esse
 extra aīaz. r̄ istud est suū esse essentiale.
 tunc ergo ad formā ratiōis quādo dicit
 tur in entibus scēdū itellectū: suūz dif/
 ferre scēdū itellectū est suūz differre
 simpliciter: dico qd verū est scēdū su/
 um esse itellectū essentiale. quo p̄mo
 sunt in itellectu. tamen suū differre se/
 cundū itellectū accidentale quo intelli/
 gunt postq̄ sunt in itellectu non suūz
 differre simpliciter. r̄ quando dicitur si
 vniuersale esset genus ad quicq̄ vniuer/
 salia. tunc differret ab ipsis scēdū in/
 tellectū. dico qd verū est scēdū suū
 esse itellectū accidentale differt a quicq̄
 vniuersalibus sicut gen? differt a specie

Porphiri

secundum suam rationem accidentalem sed tamen
suum esse intellectum essentiale non differit
ab ipsis et ideo concluditur quod genus et species dif-
ferunt simpliciter. Ad alias quae dicuntur quod
aliud predicat denominative et sic dico quod enti-
bus rationis probatur quod in entibus rationis ideo
potest se ipsis denominare ut dicitur secundum non est
predicatum et sicut est secundum ibi supra predicatum
fundatur intentio predicati et predicat de
predicato denominative et sic idem deno-
minat se ipsis. Et si gratia quae est causa quae
magis in entibus sed intellectum vel rationem ideo
potest se ipsis denominare quod in entibus quae sunt ex-
tra intellectum causa huius potest esse haec quod illis potest
se ipsis in sua operatione intelligere et unum pre-
dicatum intellectus reflectit supra se et suam
operationem quod genus illius est intelligibile sic et alia
entia et scilicet intentiones sunt quaedam intellectio-
nes ideo iste intentiones scilicet possunt denomi-
nare se sicut et denominationem alia entia. Vnde in
intellectu intellectus denominat ab intellectu ut di-
citur intellectio intellectus est intelligibile vel intellecta
et sic iste intentiones scilicet possunt se ipsas
denominare ut dicitur predicatum est predicatum
et secundum est secundum. Vnde tamen advertendum
est quod uniuersale est genus et genus est uniuersale
est alia et alia predicatio et in hoc appare-
bit solutio sequentis uniuersalium rationis quod di-
citur uniuersale est genus ibi est predi-
catio denominationis sicut est haec al est genus
ita quod genus est ibi quaedam intentio particularis
generis fundata super obiectum quod est uniuersale
sicut intentio generis quae fundatur super al.
Sed dicendo genus est uniuersale haec
non est predicatio denominationis imo accipitur
ibi genus pro intentione generis in uniuersali
fundata et super hoc obiectum quod est uniuersale
et super quodcumque aliud subiectum et hoc modo
dico quod genus est species ipsi uniuersali et
ibi predictio uniuersalis et superioris dicitur inferiori si-
ue generis de specie et ex hoc soluta est questio
sive ratio sequens. Quae dicebat si uniuersale
esset genus et tunc esset superius et inferius re-
spectu eiusdem dico quod falsum est quod dicitur
do uniuersale est genus ibi est predicatio de
nominativa et genus non predicat de uniuersali

li ut genus sive ut superius de inferiori. Sed di-
citur uniuersale est uniuersale ibi est predi-
catio superioris de inferiori sive generis de
specie et sic ideo non est superius et inferius res-
pectu eiusdem. Ad alias quae dicuntur abstractum
est a suis speciebus conceditur et cum dicitur quod
uniuersale non est abstractum ab istis. Vnde uniuersalibus
dico quod falsum est et cum dicitur omnis
abstractio fit per intellectum agentem dico quod
aliquid est abstractum potest intelligi dupliciter aut
est abstractum a conditionibus individualibus et
a fatalitatibus et sic abstractum est abstrac-
tum per intellectum agentem alio modo dicitur abstractum
id est esse in intellectu comunitate et confusio
intellectus sicut al est confusus quod habet et ad
plura se extendens modo illud quod sic est ab-
stractum non oportet quod sit abstractum per intellectum
agentem quod ista non est propria abstractio imo
est quaedam intellectio sive apprehensio rei sub
modo coloris et illud potest esse abstractum per
intellectum possibile modo uniuersale est abstrac-
tum ab istis. Vnde uniuersalibus quod est in intel-
lectu sub ratione coloris quod uniuersalia vel
potest aliter dici quod dicitur oportet quod est abstractum
a suis speciebus concedatur et cum dicitur quod uniuersale
non potest esse abstractum a suis speciebus di-
co quod falsum est et cum dicitur intellectus extendit
se ad ea quae sunt in intellectu possibili dico
quod verum est per se postquam sunt in intellectu pos-
sibili sed operatio intellectus agentis tantum
se extendit ad principia eorum quae sunt in intel-
lectu possibili modo uniuersale in coloribus
modum essendi quod est esse in pluribus absolute
sed uniuersalia habent uniuersales modos speciales
sicut est esse in pluribus differentibus nu-
mero vel specie et sic de alijs et ideo quod in-
tellectus agens abstrahit ab istis modis
essendi specialibus aliquam rationem coloris quae
reperitur in intellectu possibili ideo uniuersale
in communi est abstractum ab omnibus
bus quibus uniuersalibus.

Consequenter

queritur circa questiones quae enu-
merant porphiri in ista a quibus
dicitur quod vult se abstinere et primo dicitur quod

obstinebit se ab ista questione. s. **Utrum** vniuersale sit in rerum natura vel in intellectu & ideo queritur.

Utrum vniuersale hēat eē circūscripta quācūq; opatiōe in illis. & arguit q̄ sic. q̄ vniuersale ē qd̄ ē aptū natū esse i plurib⁹ mō dato q̄ nō eēt illis: res de se ē apta nata eē i plurib⁹ g° res circūscripta oī opatiōe illis hēt esse vniuersale: maior p̄z p̄ diffinitio nē vniuersal. Ad inoz ē apz. q̄: nā hoīs & nā eq̄ & sic de alijs vt ē extra animā ē apta nata eē i plurib⁹: dato q̄ intellectus nō eēt. **C** Itē obtinēt cūctislibz potētie v̄z p̄cedere illā potētia cui⁹ ē obz. s̄z vniuersale ē obz illis ergo vniuersale p̄cedit i intellectū & potētia & opatiōe ei⁹: modo illud quod p̄cedit intellm & opatiōe ei⁹ hēt eē circūscripta q̄libz opatiōe illis.

In oppositum ē comē tator in p̄he de aia sup illa pte q̄ illis est cāns vniuersalitate i reb⁹ & illd̄ idē est de sua finia i xij. metaphisice vbi dicit q̄ illis in plurib⁹ singularib⁹ p̄siderat vna silita/dinē & facit eā vniuersale vni: g° apz p̄ intentionē cōmētato: is q̄ vniuersale n̄ est sine opatiōe illis. **C** Ad istā q̄stionē dicē dū est q̄ vniuersale pōt capi duplicit̄ v̄l i actu vel i potētia: vniuersale i actu ē res q̄ est actu vniuersal sine sup quā sūd data ē itētio vniuersal. vniuersale āt i potētia ē qd̄ qd̄ ē rei q̄ ē i potētia vt act⁹ vniuersal & vt sup ipz fundat itentio vniuersal. **C** Sic ad q̄stionē dico duo: p̄mo q̄ vniuersale i actu nō ē sine opatiōe illis. s̄o q̄ vniuersale i potētia bz eē circūscripta quācūq; opatiōe illis. **C** Dūmū sic de/clarat q̄ vniuersale i actu pōt accipi q̄tū ad itentionē p̄mā vniuersal vel q̄tūz ad s̄az. Vniuersale in actu q̄tū ad p̄mā itentionē vniuersal: ē res p̄ma intellecta sub p̄mo & p̄pō mō rei vt hō & al̄bz q̄ intelligit vt ē senties v̄l mouēs. v̄l ē p̄ma intellectio vel cognitio rei talē p̄ma itellectio rei s̄z mōz essendi p̄pū cui⁹ ē vni

uersale i actu qd̄ ē p̄ma itentio: vniuersale aut qd̄ est s̄a itentio i actu ē res itellecta vt ē i plurib⁹ q̄ ē cognitio rei respectina sic itellecte. mō quocūq; mō sumat vniuersale in actu sine p̄ itentioe p̄ma sine p̄ s̄a nō hēt esse vniuersale circūscripta opatiōe itellect⁹. q̄: ad h̄ vt sit aliqd̄ vniuersale aliquo istoz modoz. ōz q̄ sit actu abstractū a singularib⁹ mō oīs ab/stractio a singularib⁹ ē p̄ itellectū agētez g° ad h̄ vt aliqd̄ sit vniuersale i actu sine q̄tū ad p̄mā opatiōe sine q̄tū ad s̄am requir̄ opatio illis agētis. **C** Itē vniuersale quocūq; istoz modoz p̄ p̄ sine p̄ s̄a itētioe i secreto acceptū ē res itellecta g° si accipiat p̄ p̄ itentioe q̄ est cog° rei absolute v̄l iquātū ad s̄az q̄ est cognitō rei respectina nō est s̄iū opatiōe illis. q̄ nulla cognitio itellecta est sine opatiōe itells vel ope ergo vniuersale actu sine p̄ p̄ma itentioe sine p̄ 2^a nō est sine opatiōe illis. Scōm d̄clarat. s. q̄ vniuersale i potētia. s. vniuersale qd̄ dicit rez cui pōt applicari itentio vniuersal pōt eē circūscripta opatiōe illis. q̄: illud vniuersale i potētia ē qd̄ qd̄ ē rei vel essentia rei q̄ est i potētia vt itelligat q̄tū ad p̄mā cōgnitionē rei q̄ est absoluta cognitio v̄l ad s̄az cōgnitionē rei vt ē i plurib⁹ q̄ est cōgnitio respectia: mō ipz qd̄ qd̄ eē rei bz eē p̄ter opatiōe illis vt de se p̄z: g° vniuersale in potētia potest esse circūscripta operatiōe intellectus.

Tunc ad ratios. ad p̄mā cuz d̄ vniuersale ē qd̄ ē aptū natū esse i plurib⁹ & nō ē vniuersale in actu s̄z i potētia. s̄z vniuersale i potētia est res itellecta vt est i plurib⁹ q̄tū ad s̄daz itentionē vniuersal v̄l p̄ma absolute itellecta q̄tū ad p̄mā vt visus est mō bñ p̄cessus ē q̄ vniuersale i potētia bñ pōt eē p̄ter opatiōe illis: s̄z vniuersale i actu n̄ possit eē: id rō nō valz. **C** Ad aliā cū d̄ obz cūctislibz potētie &c. p̄ce° q̄ obz p̄m̄ cūctislibz potētie p̄cedit illam potētia cui⁹ est obz & cū d̄ q̄ vniuersa

Bozphiri

le est obtin illis: vey est q vniversale i actu pot ee obtin illis no in ei? p^m e bz s; harius. sed tu dices q h: qd est ns i potetia no pot dducere itellz de potetia ad actu mo obtz illis bz dducere illim de potetia ad actu g^o vniversale i potetia no e obtin illis. q: illd si pot mouere illz nec ipz dducet d potetia ad actu g^o solutio p^o data si valz: dico g^o q' illd qd e i potetia vt e i potetia. vt sic n^o dducit in illim d potetia ad actu. tñ qd e i potentia ad aliqd e tñ ens actu s; se illd qd est in potetia pot bn dducere illz ad obtz: r qñ dñ obtz illis actu hēt dducere illim de potetia ad actu. pcedo q s; se e aliqd ens actu. vñ lz eētia rei sit i potetia vt sit vniversal tñ e aliqd i actu s; se. id bn potest deducere intellectum de potentia ad actum. licet sit in potentia vt sibi applicetur intentio vniversalis rē.

Consequenter

queritur. Utrum supposito q vniversale no habeat ee sñ opere intellectus possit queri. Utrum ad hoc q ipz vniversale sit sufficiat operari intellectus agentis vel cum h requiratur intellectus possibilis. Et arguit q sufficiat opo illis agētis ad h q sit vniversale. q: qd e actu abstractū e actu vniversale s; ad h q sit aliqd actu abstractū sufficit opo illis agētis: g^o ad h q aliqd sit vniversale sufficit opo intlls agētis. Ad aior. pbat. q: qd e actu pcretū e singularare g^o p oppo^m qd e actu abstractū a singularib^o e actu vniversale p illā pbi regulā i topicis. Sic oppo^m i opposito ita ppōitū i ppōito. r minor d se patet. Itē apz ex itēitōe pmetatoris: d aia q dñ q illis agēs e ille q fac vniversalitā te i reb^o: g^o. vñ q ad h q aliqd sit vniversale sufficiat opo illis agētis. Itē sic dic phus i 2° posteriorū vniversale e dū itelligit: singularare at dū sentit: qd g^o sufficit ad h q aliqd itelligat suffic ad h q aliqd sit vniversale: s; opo illis agētis suffic ad

h q aliqd itelligat g^o suffic ad h q aliqd sit vniversale. Ad aior. dclarata e r minor dclarat. q: intlls possibilis est solū sic recipiēs. s; illis agēs e cāns vl generās sciētis i intellectu sine cognitionē s; phbz r pmetator e fo de aia. Itē vniversale i actu i pcreto e res itellecta vt i plurib^o i abstracto at est itellectio rei vt e in plurib^o: mō ad h q aliqid itelligatur nllbil factū illis possibilis effectiue s; solū illis agēs e q e potens oia facere: g^o ad h q aliqd sit vniversale suffic opo illis agētis

In oppositū arguitur q nulla 2° itentio habeat esse sine opatiōe intlls possibilis. Ad aior. p3. q: cōit dñ q iste se itentiones hnt ee in intellectu possibilis cōplectiue s; icobatiue hnt ee ab illū agēte. mī nor de se nota e. Itē opo illis agētis naturalr pcedit quālibz opatiōe intlls possibilis s; vniversale vt e fa itentio n pot pcedet opatiōe illis possibilis g^o vniversale qd e fa itentio n pot sufficient ee p opatiōe intlls agētis. Ad aior. p3. q: sic agēs actm naturalr pcedit passiuū. ita intllus agēs r ei^o opo nāliter pcedit itellectū possibilē r ei^o opatiōe. Ad aior. dclarat. q: vniversale ut e fa itentio e qdaz fa rei cognitio vel secundario itellecta. s. vt e repibil i plurib^o q e cognitio respectiua mō cognitio rei respectiue psupponit cognitioe ei^o absolutā g^o vniversale vt e secūda itentio psupponit opatiōe itellectus possibilis. q: cognitio rei absoluta est operatio intellectus possibilis. q: intellectus agēs nllbil itelligit secūdū cōmentatorē secundo de anima. Ad istam questionem comuniter solet dici. q vniversale habet esse inchoatiue ab intellectu agente sed complectiue habet esse ab intellectu possibilis. r per istaz dñ distinctionem volunt solvere omnia argumenta. Sed ego dico q vniversale actu aut dicit primaz intentionem aut secundam r iste intentiones possunt accipi in abstracto r in cōcreto. sed videat

mus primo qd fit p̄ma intentio ⁊ q̄ 2°.
 tā in abstracto q̄ in concreto. P̄ma in/
 tentio ī abstracto est p̄ia rei cognitio vel
 p̄ia intellectio p̄ primū ⁊ p̄p̄iū modū
 essendi ipsius rei. P̄ma intentio ī con/
 creto est ipsa res vt est p̄ia intellecta s̄z
 proprium apparens vel p̄p̄iū modū
 essendi ipsius rei sicut hō vt intelligatur
 vt sentiens vel ratiocinans ⁊ sicut dico
 de hōie ita ē intelligo de alijs. Sc̄da au/
 tem intentio in abstracto est rō intelligē/
 di rem vt est in pluribus ⁊ talis intellec/
 tio non est intellectio rei abstracta. sed re/
 spectiua qz prius est intelligere rem ab/
 stractāz q̄ vt in pluribus. Sc̄da autēz
 intentio vniuersal̄ ī concreto ē res ē intelle/
 cta vt est in pluribus. ⁊ sicut dico de vll̄
 ita etiam intelligo de alijs intentionibus
 in complexis ⁊ attributis rei incomple/
 xe iuxta p̄maz operationez intellectus
 sicut est dicere predicatū ⁊ subiectūz in
 complexūz totum ⁊ pars ⁊ ita de alijs
 sc̄m diuersos modos essendi sibi reper/
 tos. sed de alijs intentionibus sc̄dis attri/
 butis rei iuxta secundam opationem ⁊
 tertā eius intellectus sunt enūciatio sillo/
 gismus: enthimema: iductio: p̄positio
 d̄monstratio ⁊ similla vt in libris conse/
 quentibus apparebit. ¶ Tunc 9° ad q̄
 stionem dico q̄ v̄le in actu vt dicit p̄/
 mam intentio in abstracto vel in con/
 creto non est sine intellectu possibili. se/
 cundo dico q̄ ipsum v̄le sc̄do modo ac/
 ceptū vt dictum ē nihil facit effectiue
 intellectus possibilis sed magis intelle/
 ctus agens ⁊ modus essendi rei. ratio
 ne cuiusmodi essendi fundat in obo. ter/
 tio dico q̄ aliquo mō ⁊ pacis potest
 facere intellectus possibilis ad v̄le vt est
 secunda intentio. P̄rimū sic declaratur:
 qz v̄le sine p̄ia intentio: sine 2°. sine in
 abstracto: sine in concreto. est quedā co/
 gnitio: q̄tum ad v̄le in abstracto vel est
 res cognita q̄tum ad v̄le in concreto ab/
 soluta vel respectiua: absoluta q̄tum ad
 p̄imā intentionē. respectiua q̄tum ad se

cundā intentionē. mō nulla cognitio po/
 test esse sine intellectu possibili: qz intel/
 ctus possibilis est subiectū: ⁊ quasi orga/
 nū cognitionis cōis intellectiue. 9° sine
 intellectu possibili: ⁊ eius opatione nō ē
 v̄le in actu a quocunqz istoz modoz
 sumitur v̄le. ¶ Sc̄dz declarat sic: qz il/
 lud qd est ipotentia ad cōmunē modūz
 cognoscendi sine rōnez nihā facit effectie
 ad aliquā rōnem cognoscendi. sed intll̄s
 possibilis est huiusmodi s̄m p̄m sc̄do
 de aia: dicētē q̄ intellectus possibilis n̄
 h̄l effectiue facit ad aliqz rōnem cogno/
 scendi. maior patet: qz facit effectiue ad
 aliqz cognitionē. que est ens in actu. m̄/
 nor apparet per p̄m 2° de aia vbi dicit
 vndē intellectus possibilis est solum s̄bz
 ⁊ est recipiens cōem cognitionē: siue sit
 p̄ia cognitio: siue sc̄da. modo v̄le in ac/
 tu est quedā cognitio rei: vel res cogni/
 ta. ideo ad ipsaz nihil facit intellectus pos/
 sibilis effectiue. imo magis ad ipsuz fac/
 effectiue modus essendi rei cū intellectu
 agēte. Et hoc p̄io declarat de v̄le qd ē
 p̄ma intentio: 2° de vll̄ qd ē secūda in/
 tentio. P̄rimū apparet sic: qz v̄le qd est
 secunda intentio in abstracto est p̄ia rei
 cognitio. vel in concreto est res primo
 cognita s̄m se: modo cognitio rei effecti/
 ue dependet ex obiecto illius cognitiois
 ⁊ intellectu agente. s̄m obiectū intellec/
 tus. qd quid ē ipsius rei s̄m modo essen/
 di proprio eius fantastico ex quo sumit̄
 talis rō intelligendi. 9° effectiue ad v̄le
 vt p̄ma intentio facit modus rei fanta/
 sticus. ⁊ intellectus agens: q̄ habet ab/
 strahere ipsū qd quid est a fantasmatib⁹
 singularibus. ¶ Itē hoc apparet de vll̄
 qd est 2° intentio: qz v̄le vt est sc̄da intē/
 tio est rō intelligendi rē vt est in plurib⁹
 ⁊ nō est rō intelligēdi absolute. sicut p^o.
 intentio: 2° intentio in concreto est res in/
 tellecta vt est in plurib⁹ sicut q̄ dico est
 vll̄: sensus est hō est intellectus vt ē in
 pluribus. mō ad hoc qz res sit intellecta
 vt ē in plurib⁹ facit effectiue res. siue qd

Porphiri.

qd est. qd est obm intellectus: 7 modus
essendi. 7 respondet sibi rō i intelligen/
do cū intellectu agente. 9° effectiue ad
hoc qd sit vlt qd ē 2^a intentio facit intel/
lectus agēs cū re ipsa 7 mō essendi res:
sed intelligēdū est qd p accēs facit intel/
ctus possibilis ad hoc qd vlt qd est 2^a in/
tentio sit: qz cognitio rei respectiua p re/
suppōit cognitōnē abstractā. Sed vlt
qd ē 2^a intentio presuppōit rē primo in/
tellectam absolute itaqz āteqz intelligat
res vt est in pluribus reperibilis intelli/
gī f m se 7 abstracte. mō intellectio est
operatio intellectus possibilis. 7 ita per
accēs requirit opo possibilis ad vlt qd
est 2^a intentio. ¶ S3 vltius notandū
ē qd licet vlt qd ē 2^a intentio presuppōat
rē p rō intellectā sicut cognitio respec/
tiua p supponit absolutā non tū intelligē/
do qd vlt qd est secunda intentio fundat
super priam cognitionē rei. que est in/
tellectio sine est i intellectu. ita qd iste due
intellectiones. s. priā intellectio rei 7 fa.
sint simul in intellectu. qā impossibile est
duas intellectiones distinctas simul eē i
intellectu. modo vlt vt dicit intentionē
scōdam est qdaz intellectio distincta a pri/
ma intentione. 9° ista intentio sine intel/
lectio nō pōt esse simul cū prima intel/
lectione 7 intellectu. sed debet sic intelli/
gī qd rei q̄ fuit primo s3 se 7 absolute in
intellectu attribuet postea 2^a intentio: ver/
bi gratia hōi intellecto p rō vel primo
cognito non pōt sic attribui intentio vel
qd iste due intentiones priā 7 2^a sunt si/
mul in intellectu. sed hōi qui fuit p^o. in/
tellectus s3 se sed absolute postea attribui/
tur 2^a intentio: qz p rō oz boiem intelli/
gī sibi attribuat aliqua 2^a intentio. ita qd
intentio 2^a rei attribuat que p rō fuit in/
tellecta. 7 non rei intellecte nunc. 7 qre
oportet prius intelligi rem aliq̄ q̄ sibi
attribuat intentio 2ª hui⁹ cā ē: qz intellect⁹
rei respectu⁹ p supōit uellim absolutuz.

Tunc ad rationes.

ad primā cū dicit qd ē actu abstractū est
actu vlt ista rō nō ē ptra me: qz bñ vo/
lo qd intellectus agēs effectiue faciat istas
scōdas intentiones iuxta primā opationē
intellectus vt visum ē sed de illis scōdis
intentionibus que fundant in re aprebe/
sa p scōdas 7 tertias opationē intellectus
secu⁹ est. 7 de istis inferius videbit: tū
qz rō ista sophisticā ē. iō saluat cū dicit
qd est actu abstractū ē actu vlt dico qd
verū est q̄tuz ad vlt qd est intentio p^a.
sed q̄tuz ad vlt qd est intentio 2^a nō suf/
ficit ad hoc qd sit vlt. qd sit actu abstrac/
tum. sed regit qd intellectū sit vt est repi/
bile in pluribus. 7 cū p rolegit qd cōcretū
est singulare pōt negari. qz secundum
qd singulare dicit sām intentionē ad hoc
qd aliqd sit singulare isto^o non sufficit qd
actu sit pcretū. si aut accipiat singulare p
re subiecta intentioni singularitatis vlt
est qd illud qd ē actu pcretū ē actu singu/
lare isto^o 7 cū dī cōe qd est actu abstra/
ctuz est actu vlt non seqt: qz singulare
7 vlt s m qd dāt inietiones scōdas oppo/
nunt: vel saltē sunt intentiones disparte.
sed vt dnt rem subiectā intēioni nō op/
ponunt. imo sunt idem realiter. mō qn
dicebat oē actu concretū est actu singu/
lare. priā erat vera p re subiecta intēio
ni 7 falsa p intentione 2^a. 7 iō quādo dī
9° est abstractū 7 c. non sequit: qz vlt p
re subiecta intentioni nō opponit singu/
lare p re subiecta intēioni. iō nō tenet p
istā regulam si oppositū i opposito 7 c.
Ad auctoritatē pmetatorisq̄ nō ē h̄ me:
qz bñ volo qd intellectus agēs effectiue
faciat vlt. ¶ Ad aliā cū dī vlt est dū in/
telligit 7 c. vlt est qd effectiue sufficit ad
hoc qd aliqd intelligat 7 qd sit vlt. vñ in/
tellectus possibilis requirit sicut s m re/
spiciens. ¶ Ad aliā dico qd nō est h̄ me
qz bene p: obat ad hoc qd sit vlt effectiue
nihil facit intellectus possibilis 7 illd cō/
cessum est. ¶ Ad alias rationes alteri⁹
partis que magis videntur cōtra dicta:
cum dicit nulla secunda intentio est sine

opone intell's possibilis : dico q' nulla 2^a.
 intentio e' effectie ab intellectu. tñ verum
 est q' sunt i intellectu possibilis sicut i s'bo
 recipiente. sed nō sunt ab ipso effectie.
CAd alias operatio intellectus agentis
 precedit operationez intellectus possibi
 lis dico q' omnis intentio presupponit
 operationem intellectus possibilis hoc
 modo. s. q' o3 prius rēfz se itelligi. qz in
 telligat in respectu ad aliud sine anteqz
 supra fundat intentio 2^a tñ intentio 2^a si
 sic p'supponit obiectū intell's possibilis sic
 effectus p'supponit cāz. et iō bene volo
 q' vlt non possit esse sine opone intell'us
 p^o mō quin prius o3 intelligere rez ab/
 stractā per intell'm possibile qz intelligat
 in intell'u respectivo vt sup ipsā fundatur
 intentio 2^a. vel potest dici qñ dī opera/
 tio intell's agentis rē. vey est q' operatio
 intell's agētis pcedit opone intell's possibi/
 lis f3 illā opationē. sed respectu cuius e'
 agēs in isto gñe rē. dicit q' intentiones
 2^e pcedūt intell'm possibile: dico q' imo
 q'tum ad suā eē effectū q' hāt in sua cā
 effectiva s3 tñ q'tum ad suū esse in s'bo
 non precedunt intellectum possibilem:
 quia sunt in eo tamqz in s'bo. et ideo be/
 ne volo q' intentiones secunde non sunt
 subiecte in intellectu agente. Et quando
 dicitur q' cognitio absoluta sine intelle/
 ctio presupponit respectivam rē. ista ra/
 tio non est contra me: quia bene conce/
 do. q' p'us o3 intelligere rē absolute: et se/
 cundum se: qz intelligat in respectu ad
 aliud: et tñ nō per b sequitur q' effectue
 fit ab intellectu possibili.

Dsequēter queri/
 tur hie
 circa qñtiones q's enūerat por/
 tibi. i f3: et p'io q'raf. Utrum
 vniuersale qd ē intētio sit in re extra sic i
 subiecto vel i intellectu. Et arguit p^o q'
 fit i re extra sic in subiecto: qz illud qd de/
 noiat alterū ē in eo sicut i subiecto: s3 vni/
 uersale. qd ē itētio denoiat rē extra ergo
 rē. maior patet. qz albedo denominat

hōiem dicendo hō est albus. ideo albe/
 do ē in hōie. sicut in s'bo. minor de se p3:
 qz vlt denoiat rē extra dicendo hō est
 spēs. aial est genus et sic de alijs. **C**Itē
 vlt aut est in re. aut ē i intell'u. sed non ē i
 intell'u. g^o est in re. maior p3 non .n. sunt
 plura in quib' possit eē tā qz in s'bo. mi/
 nor declaratur: qz intell's est cā efficiēs re/
 spectu vltis et breuit cuiuslibet intentio/
 nis se. mō idē nō pōt esse cā efficiens et
 s'bm respectu eiusdē. tñ idē esset in actu
 et ipotentia respectu eiusdē: qz s'bm eēt
 in potentia respectu eoz que sunt in ipō
 sicut perfectibile est in potentia respectu
 perfectonis sue. sed cā efficiens est in ac/
 tu respectu sui effectus. agens cā in q'tū
 agēs: est in actu respectu eius i qd agit
 mō inconueniens est qd idem sit in actu
 et in potentia respectu eiusdem. ergo in
 tellectus est subiectum vniuersalis.

Oppositus arguitur qz en/
 tia rōnis sunt
 in intell'u sicut in s'bo. mō vlt qd est inten/
 tio est ens rōnis. g^o rē. **C**Itēz opones
 intell'us speculatiui nō transeūt i māz ex/
 teriorē sicut vult p'is x^o. metaphisice
 vbi dicit q' speculatio est in speculante.
 sicut visio in vidente. mō intentio vltis et
 vltiter quelibet intentio 2^a fit ab intell'u in
 actu p' primā rei cognitionē q' vocat in/
 tellectus speculatiuus. g^o vlt qd est in/
 tentio. et similr de alijs intentionibus se/
 cundis. non ē extra intell'm speculatiui.
 g^o est i potentia in intell'u speculatiuo taz
 qz in s'bo. **C**Ad istaz questionē dico q'
 vlt quod est itentio pōt accipi i intētio
 ne in secreto vel i abstracto. siue accipiat
 p' p^o intētiōe siue p' 2^a vlt in abstracto
 p' prima intētiōe vt dictū est p' nō nō
 aliud ē nisi p^o rei cognitio s'm modū p'
 priū essendi ipsius. sed in secreto est res
 sic intell'a. vlt aut qd ē intentio 2^a in ab/
 stracto est 2^a rō intelligendi: vel 2^a rei co/
 gnitio vt habet esse in pluribus. In con/
 creto autēz est res sic intellecta: et quod
 vniuersale in concreto dicit ista duo. s.

Porphirit.

rem et intentione pbatur: qz sicut se habent accidentia abstracta ad sua subiecta ita se habent intentiones secunde ad sua oba: mo accitua pcreta abstracta sic se bnt ad sba qz dicunt accidens vt de nominat subiectum. ergo intentiones secunde dicunt formaliter rationem intelligendi vt denominat rem. ¶ Dico. ergo ad questionem qz vniuersale proprio vel p secunda intentione in abstracto habet esse in intellectu. quia omnis cognitio est in intellectu sicut in subiecto sed vniuersale in abstracto proprio prima intentione vel secunda est quedam cognitio. ergo vniuersale primo modo est in intellectu: secdo dico qz vniuersale p pma vel secunda intentione in concreto. vt res intellecta quantum ad rem est extra animam. quantum ad rationem intelligendi est in anima. ¶ Primum sic declaratur: quia sicut apparet secundo de anima. lapis non est in anima. sed species lapidis. vnde res non est in anima sed eius intellectio. ergo vniuersale proprio intentione. concreta pro re quam cernit e extra animam. sed per rationes intelligendi: que est ibi formalis: pars i anima: quia omnis ratio cognoscendi e in anima. modo vniuersale primo modo est quedam ratio cognoscendi rem. ergo vniuersale primo modo est in anima. ¶ Tamen aduertendū est qz qui dicit rem intellectam vt intellectas duo dicit. quia dicit rem: que est effices intellectionem. et dicit rationem intelligendi. sine cognoscendi. que denoiat re et io non debet dici. sicut quidam dicunt. s. qz res intellecta vt intellecta est in aia. Istud est falsuz. qz qui dicit re intellectā vt intellectas dicit duo. scilicet et rationem intelligendi. et io res intellecta vt intellecta est. n est in aia. sicut agens s in qz agens non e in passio. ita res intellecta vt intellecta nō est in intellectu sed e in intellectu rei est i aia. res at extra aiaz est. qz oē esse intellectu e esse acti in intellectu. licet significet per

modum passionis. et ideo sicut agēs nō est in passio. ita res intellecta vt intellecta non est in intellectu.

Tunc ad rationes:

ad priam cū dī illud qd denominat alterū rē. Dico qz illud qd denoiat alterū formaliter est in eo quod denoiat sicut i sbo. sed illud qd predicat de altero denominatiue et nō formaliter sed sicut effectus de sua causa: non oportet qz sit i eo tanqz in subiecto. sicut percussus est agens enī actio denominat aliqz vt dicēdo fortes est percussus: tamen percussio non est in forte. sicut in subiecto. sed e quidam effectus fortis. non ergo est verum vniuersaliter. qz oē quod denominat alteruz sit in eo tanqz in subiecto. qz actio aliquando denominat suū agentē et non suū subiectū. modo sic est i proposito qz intentiones iste denominat re non sicut subiectū. sed sicut causam agentem. vt dicendo aial est genus: ista e denominatio effectus de sua causa animal. n. cognitū vt est in pluribus differentiibus specie. ita etiaz ista homo est spēs e denominatiua effectus de sua causa. eo qz ista intentio secunda causatur ab obiecto in anima. Verum est tamen qz alii qui dicunt ad illam rationem concedo maiorem. et cum dicitur intentio secunda denominat rem. vt dicendo homo est species. dicunt qz homo est species vt est in intellectu. sed isti male dicūt. qz homo est in intellectu nihil aliud e qz species. sine cognitio hominis. modo cognitio hominis non est homo. ista enim est falsa. homo est cognitio. prima et secunda cognitio eius: eodem modo in concreto. ista enim est falsa. homo cognitus prima cognitione est homo vel cognitus secunda cognitione. et ideo nō est verum quod dicunt. imo dicendo homo est species esse cognitum hominis predicatur denominatiue de hoīe. sicut dicendo paries videt: visio denoiat

pletem: et tñ visio non est in pariete vt in subiecto. imo in oculo. s; denominat pietē tāq; obm et cām q; cāt visionē in oculo. Ad aliā cū dī aut vnīuersale ē in re aut ē i intellectu et. dico q; ē in itella p ipsa cognitiōe. s; pro re ē extra aiām et cū dī idē nō est s;btm et efficiēs respectu eiusdē. dico q; duplex ē efficiēs siue agens. qdā eim est agens cū motu. et trāsmutatōe et tale p^o est in potētia q; i actu: aliud ē agens qd agit p simplicem emanatiōē et nō cū motu et trāsmutatōe: sic ppa passio efficiēs a subiecto pmo mō nō est cā idēz et efficiēs et s;btz respectu eiusdē: s; accipiēdo efficiēs scōdo mō bene pōt eē s;btz et efficiēs respectu eiusdē. vnde thomistius scōdo posterior: u3. vult q; s;btm se hēt i duplici genere cāe respectu ppe passionis. s. in genere cāe material' et efficiētis. Et cū dī q; s;btz est in potētia respectu agētis et agens est in actu. dico duplex est potētia. Quedā ē enī potentia pcedēs actū et sepata ab actu. Alia est potentia p iuncta actui. mō potētia sepata ab actu. verū ē q; idē non est actu et potētia respectu eiusdē. S; d potētia p iuncta actui nō est verū. mō talis potentia est s;btm ad ppa passionem et pōt pcedi maior: idēz nō ē s;btm et efficiēs pcedit. Et cū dī intellect^o est efficiēs respectu itentionū pōt dici q; itentiones se nō sunt ab intellectu possibili effectiue. vt in questione alia vssuz fuit.

Consequenter

q;rit. Utrū genera et spēs sint sepata i eā a singlarib^o. Et arguit q; sic. q; oē qd est tale p ptiicipationēz reducitur ad aliqd tale p eētā: mō in diuina. sic hoies ptiiclāres sunt hoies p ptiicipatiōē g^o reducunt ad aliqd tale p eētā: mō h nō est nisi hom o sepata sit ab oī mā g^o ista vnīuersalia sunt sepata s;btm esse a singlarib^o maior: scribit pto i thimeo et pbi^o. fo metaphisice: mio: p3. q; oē qd ē i singlarib^o est

ens p ptiicipatiōē. Et nō nullaz generans generatū ē cā sufficiēs generatiōis mō ista singlaria sunt generatiōis generata g^o nō sunt cā sufficiēs generatiōis et si ista nō sunt cā sufficiēs generatiōis o; tūc ponere aliquā s;btz sepata q; sit cā generatiōis. hoc aut nō est nisi homo se parat^o s;btm esse a singlarib^o vel al. et sic d alijs: sic ergo genera et species sunt se parata in esse a singlaribus.

In oppositū est pbs 7° metaphisice et albertus hic. Opinio platonis fuit q; ista genera et spēs scōbz esse sepate s;btm a singlarib^o. Dico tamē s;btm itentionez pbi^o q; genera et spēs scōbz esse nō sunt sepata a singlaribus: sunt tamen sepata ab ipsis scōbz rationez. q; corruptibile et icorruptibile nō sunt eiusdēz generis saltem naturalis: mō ista vnīuersalia si non essent separata a singlarib^o secundū eā essent icorruptibilia p se et per accidens singlaria antez sunt corruptibilia per se tunc ergo singlaria et genera et spēs nō essent eiusdēz generis et eiusdēz cobordinatiōis: mō h est falsum. q; genus et species alicuius indiuidui nō sunt eiusdēz cobordinatiōis cū eo: ergo et. Itē illud qd dicit eētā alicuius nō est sepatum ab eo secundum esse: modo genus et species dicunt eētā indiuiduorum. quia predicant inquit de indiuiduis vt for. est homo et al. ergo et. maior: patet. quia eētā alicuius non est separata ab eo cuius est eētā: minor: de se patet. tamen secundū rationez sunt bene separata a singlarib^o. q; alia ē ratio superioris a ratiōe inferioris tō et.

Tunc ad rationes. ad primaz cum dicitur esse qd est tale per participationem reducitur ad aliquod ens per eētā et. conce dat q; p participationez oia eētā reducunt ad aliqd ens per eētā et cū dicitur singlaria. sunt eētā p ptiicipatiōē ista pōt negari. q; quodlibz ens ptiiclāre

Porphiri.

formaliter est ens per se. licet sit ab alio effectine. & licet ista singularia essent per participationem non tamen oportet qd reducantur ad genera & species sepe-
ta in esse a singularibus imo ad primam causam: que est ens per suam essentiam.
Ad aliam cum dicitur. nullum gene-
rans generatum est cā &c. verum est. & cum dicitur singularia sunt generātia ge-
nerata. verum est. unde concedo totaz rationem. Sed vltimus cuz dicitur. er-
go tunc oportet ponere preter istam ali-
quam substantiam sepe-
ratā. que sit cā
sufficiens generationis: falsum. imo ma-
gis corporalia sup celestia & non res ip-
sorum que sunt vna cum istis singulari-
bus sunt cā generationis. quia hō & sol
generāt hoīem. vt dī scdo phisicorum.

Insequēter

quā-
tur
vtrum sint tāti. s. predicabilia
nec plura nec pauciora. Et ar-
guē p̄io qd sunt pauciora. qz predicatus
& predicabile sunt idem realiter & non
differunt nisi sola ratiōe. sed non sunt ni-
si quattuor predicata. ergo non erunt ni-
si quattuor predicabilia. maior patet. qz
predicatum & predicabile differūt solū
penes aptitudinem predicandi. & aptū
quia predicatum dicit actum predicādi
& predicabile dicit aptitudinem. minor
apparet p̄mo thopicorum per philo-
phum qui non ponit nisi quattuor pre-
dicata. Item arguitur predicatus &
predicabile sunt idem: modo species. &
differentia non sunt predicata: ergo non
erunt predicabilia. Item arguitur qd
sunt plura. quia diffinitio est predicamētū
& predicamentū & predicabile sunt idē.
ergo diffinitio est predicabile & sic ad mi-
nus erunt sex predicabilia. Item indivi-
duū ē quoddā predicabile dicendo sor-
tes est individuum plato & est indivi-
duū: & sic de alijs. ergo plura sūt predi-
cabilia. qz quinqz. Itē quot modis dicit
vnum oportet tot modis & reliquū. vt

dicit primo thopicor. sed vlt & singula
re sūt opposita. 9° quot modis dī sin-
gulare tot modis dī vlt mō singulare
non ē tm̄ vnū imo sunt infinita 9° &c. mi-
nor apparet per porphirium.

In oppositum

est por-
phirus
q solū pōit. v. predicabilia. Ad solutio-
nē huius: questiois sciēdum est qd predi-
cabile siue predicata & pre-
dicabilia diuersis modis distinguntur
quia predicabilia distinguntur penes di-
uersum modum inherendi subiecto ad
quam inherentiā terminandā ordi-
nantur considerationes. sed predicabi-
lia distinguntur penes diversos modos
predicandi de inferioribus. Hoc vi-
so: dico ad questionē duo. & dico qd pre-
dicabilia sunt tm̄ quinqz. 2°. qd predica-
ta sunt tm̄ quattuor. Primū declaratur
qd predicabilia distingunt: vt dictū est pe-
nes mōs predicandi de inferioribus. mō
oē qd predicat aut habet modū predicā-
di cētialiter aut accidentaliter. Si cētia-
liter: aut ē quid. aut i quale. si i quale sic
est dīa. Si in quid aut predicat de plu-
ribus differentibus numero: aut sp̄e. si
specie: sic est genus. si 2° mō sic est sp̄es
Si predicat accidentaliter aut predicat
per se aut totaliter p accēs. si per se sic ē
predicatum quod predicat & de indivi-
duis ipsius per se i 2° mō dicēdi per se
licet insit sp̄e: si accidentaliter & non pre-
dicant per se p^o mō dicēdi per se. Si
predicat per accēs sic est ipsū accēs cōe
sic ergo: cū quinqz sint mōi distincti so-
lum. solū erunt quinqz predicabilia nec
plura nec pauciora. Aliter solet dici
ista distinctio predicabiliū & est quantū
ad aliqd bene data. & qstū ad aliqd ma-
le data. sic oē qd predicat. aut predicat in
quid. aut in qle. si in qd. aut predicat de
pluribus differētib⁹ nūero. & sic ē sp̄es.
aut de pluribus differētibus specie & sic
ē gen⁹. Si predicat i quale. aut i quale
essentiale. aut in quale accidentale si in

quale essentialiter sic ē dīa. ⁊ hucusq; be-
 medicum ⁊ ulterius dicit si in quale ac-
 cidentale aut causatur ex principijs sp̄i.
 aut non. etiā in hoc male dicunt. quia h̄
 illud sit verum. tamen dando istam di-
 stinctionem non dant distinctionem p-
 priā ⁊ accidentis penes modos predica-
 di ⁊ tamen penes modos predicandi.
 habēt predicabilia extingui. Aliqui autē
 dicunt sic. Si predicatur in quale accidē-
 tale. aut hoc est convertibiliter aut non
 convertibiliter ⁊c. ⁊ isti etiā male di-
 cunt. quia propriū non habet rationē
 predicabilis respectu sp̄i cuius ē p̄priū
 sed respectu individuorū sp̄i est predica-
 bile: modo propriū respectu individu-
 rum sp̄i non predicat⁹ convertibiliter. ⁊
 ideo male distingunt ista sic distinguen-
 do. ⁊ ideo prima diffinitio melior est.
¶ Secundum declaratur sic: scilicet qd
 sint tantū quattuor predicata. quia p̄di-
 cata distinguuntur penes modos vni-
 di ipsa cū subiecto scilicet qd ad istā vni-
 nem terminandā ordinantur considera-
 tiones. modo esse predicatū quod inbe-
 rei subiecto. aut inheret essentialiter. aut
 essentialiter. si essentialiter sic est diffini-
 tio que convertitur cum diffinito ⁊ esse-
 tialiter inheret diffinito. Si accidentaliter
 sic est propriū. si non convertibiliter
 aut inheret essentialiter. aut accidentaliter:
 si essentialiter sic est genus si accidentaliter
 hoc est accidēs. ⁊ sic cū non sint plu-
 res modi inherendi vel vniendi subie-
 cto quantum ad inherentiam s̄o termi-
 nandā ordinantē considerationes. ideo si
 sunt plura predicata ⁊ ex hoc apparet. qd
 p̄dicatū ⁊ predicabile secundū qd predi-
 catum sumitur in thopicis. non sunt idē
 imo sunt diuerse intentiones attribute rei
 s̄z diuersos mōs essendi reptos i ipsis.

Tunc ad rationes:

ad primam cum dicitur predicatum ⁊
 predicabile sunt idem. dico qd predicatū
 potest accipi d̄pliciter. quia vel predi-

catum dī eo mō quo dictū est scilicet ex
 modo inherendi ad subiectū. modo si
 predicatum accipiatur primo mō scilicet
 vt dicit actus predicandi. sic verū est. qd
 predicatū ⁊ predicabile sunt idem rea-
 liter ⁊ differunt solū penes aptitudines
 ⁊ actum. si autē accipiatur predicatum
 sc̄do modo secundum qd accipit philo-
 phus in thopicis. s. vt inheret ⁊ iungit
 subiecto. sic predicatū ⁊ predicabile non
 sunt idem realiter. imo sunt diuerse in-
 tentiones ex diuersis modis essendi sū-
 pte. Si autē sunt in eodē subiecto funda-
 te. hoc ē diuersimode. ⁊ ideo nō sequit⁹
 qd si sint triū quattuor predicata. qd solū
 sint triū quattuor predicabilia. **¶** Ad aliaz
 cum dicitur ⁊ predicatū ⁊ predicabile
 ⁊c. dico qd verū est qd sp̄s ⁊ differētia
 non sunt predicata distincta ab alijs quia
 non habent modos inherendi distinctos
 a modis inherendi aliorū predictorū.
 sp̄s. n. eodem modo inheret subiecto.
 sicut genus. qd inheret subiecto non con-
 uertibiliter: ⁊ essentialiter sicut ip̄sūz ge-
 nus: vel sicut dicit albertus p̄io thopi-
 corum ad probandū speciem de individu-
 duo. qd non possunt ordinari considera-
 tiones. quia species non habēt subiectū
 qd cadat sub arte. quia individua q̄ sub
 specie continentur sunt corruptibilia ⁊ iō
 de ipsis non est ars. **¶** Credo tamē. qd
 prima solutio melior sit. ⁊ etiā diffe-
 rentia vel est generalis vel specialis. Si
 sit differentia generalis vel eundē mo-
 dum habet inherendi sicut genus. quia
 inheret essentialiter: ⁊ non convertibiliter
 Si autē sit differentia specialis. ista h̄z
 eundem modū inherendi cū diffinitione
 qd dīa specifica convertibilis inheret
 convertibiliter ⁊ essentialiter. sicut diffi-
 nitiō: triū sp̄s ⁊ differentia sunt predicata
 distincta ab alijs. qd habent aliū modū
 predicandi a modis aliorū predicabilium.
¶ Ad aliaz cum dicitur diffinitio ē pre-
 dicatum. ergo est predicabile: dico qd si
 sequitur quia ex alio ⁊ ex alio sumitur

ratio predicati: & ratio predicabilis. Et tunc queres quare ergo diffinitio est predicatum & non predicabile. dico qd diffinitio est predicatum. quia habet alium modum inherendi qm habeant alia predicata. quia inheret essentialiter. & conuertibiliter. sed alium modum predicandi non habet. qz sicut species predicatur in qd de pluribus differentibus numero. ita etiam diffinitio. & ita non est predicabile distinctum a specie. licet sit predicatum distinctum ab alijs. Ad aliam cu dicitur individuum est quoddam predicabile &c. dico qd individuum potest accipi. vel pro re subiecta intentioni vel pro ipsa intentione. Si accipiatur pro ipsa re subiecta secunde intentioni. sic non predicatur de pluribus. s3 soluz de seipso. Si autem accipiat pro intentione sic predicatur denominativa. sicut accidens de subiecto. na dicendo fortes est individuum ibi est predicatio denominativa. sic dicendo homo est species. na individuum est quedam intentio 2^a supra homines. Ad aliam cum dicitur. quot modis dicitur unum oppositorum &c. veruz est quo ad significata. & non quo ad supposita. & cum dicitur vlt & singulare sunt opposita ista potest negari. imo sunt intentiones disparate. vel potest dici quot modis dicitur singulare tot modis dicitur vlt quo ad significata. & non quo ad supposita: unde non oportet qd quot sunt supposita unius opposito: tot sint supposita alterius. sicut album & nigrum. s3 opponat non oportet. qd tot sint supposita albi quot sunt supposita nigri.

Consequenter

qz circa diffinitioem generis qua dicitur: genus est qd predicatur de pluribus differentibus specie. vtruz diffiniatur intentio generis vel res subiecta intentioni. & arguitur. qd ibi diffinitur intentio. qz illud diffinitur ibi qd per se consideratur. modo logicus conside-

rat per se genus quod est intentio. & non genus qd est res: ergo &c. maior patet. qz porphirius est logicus. & diffinit illud qd per se considerat vt logicus. minor apparet. quia genus quod est res non pertinet ad logicum. qz tunc esset artifex realis. Item illud hic diffinitur quod est esse & applicabile ad omnia predicata. qz nulla res vna communis est omnibus predicatis. imo genus quod est intentio est esse ad omnia predicata: qz in omnibus predictis reperit modus essendi a quo sumit intentio generis. s. pluribus differentibus specie. minor patet. qz porphirius dicit qd vult discriminare de illis quinque vlt^{is} pp doctrina predicamentorum. & id diffinitur hic qd est esse ad omnia predicamenta.

Oppositum

ar guitur: qz illud hic diffinitur quod predicatur de pluribus differentibus specie. modo illud quod predicatur de pluribus differentibus specie est res & non intentio generis. ideo res est illud quod predicatur de pluribus differentibus specie. Item si ibi diffinitur genus quod est intentio tunc in hac diffinitione poneretur aliquid de genere intentionum dicendo qd est quod predicatur &c. ergo non diffinitur genus quod est intentio. imo genus quod est res. maior patet: qz in diffinitione intentionis debet poni aliquid de genere intentionum. qz partes diffinitionis debent esse de essentia diffiniti. minor patet: qz predicatur de pluribus &c. non est in intentione. Item illud ibi diffinitur qd per diversas considerationes in libro thopicorum terminatur: modo genus qd est res est huiusmodi. & non genus. qd est intentio. ergo &c. maior de se patet. in hoc apparet considerant omnes considerationes quarti thopicorum. Ad aliam questionem per rationes tactas dicitur aliquid in diffinitione illa. qd de genere est qd &c. diffinitur genus qd est res cui est applicabilis intentio generis & rationes sic tacte sunt. sed credo qd hoc non

fit verum imo dico qd nec res ab oltu / te nec intentio generis i abstracto ibi dif / finitur. sed magis intentio generis incō / creto hic diffinitur: siue dicat totum ag / gregatum ex re et intentione: siue dicat / intentionem solā in habitudine ad rem. / et vniuersaliter in quolibet termino acci / dentali concreto vt dicat solam formam / in habitudine ad subiectū. siue totum ag / gregatum sub ratioe forme. Quia autē ibi / non diffinitur res absolute probatur. qz / illud qd non spectat ad considerationes / logici non hic diffinitur. sed res absolute / considerata non spectat ad consideratio / nem logici: ergo rē. maior patet. qz au / ctor iste est logicus et non debet diffini / re illud quod p se nō considerat a logico: / minor de se patet. ¶ Item omnis diffi / nitio generis que est ipsius rei absolu / te debet competere omnibus inferiori / bus eius. sicut diffinitio animalis ē om / nibus speciebus animalis nam sicut ani / mal est substantia animata sensibilis. ita / etiam homo est substantia corporea ani / mata sensibilis et equus? et sic de alijs spe / ciebus animalis: modo ista diffinitio hic data / de genere non inest cuiuslibet inferiori cō / tento sub genere. qd est res. quia predi / cari de pluribus rē non inest cuiuslibet / contento sub animalis. sicut homini et equo. / etiam ibi non diffinitur genus. quod est / res absolute. ¶ Item nec datur ista dif / finitio de intentione absolute: quia sicut / res absolute non consideratur a logico. / sic etiam nec intentio absolute considera / tur a logico. imo logicus considerat ip / sas intentiones vt concernunt res et hoc / patet. quia logica est de intentionibus se / cundis adiectis primis vt dicit Auicēna. / vñ nō est de intentionibus absolute secu / dis: nec de primis intentionibus absolute / non enim considerat de generalitate et / specialitate. que sunt quedā intentiones / secundae absolute: siue in absoluto nec cō / siderat de re absolute sicut de animalis vel / homine. sed considerat de genere et spe

cie. et sic de alijs secundis intentionibus / in concreto. ¶ Item illi qui dicunt qd / ibi diffinitur res vt sibi ē applicabilis inten / tio generis aut intelligunt vt sibi est ap / plicabilis intentio. i. applicata actu. aut / non est applicata actu. si intelligunt primo / modo scilicet qd diffiniatur ibi res scilicet / cui est applicabilis intentio generis vt si / bi actu applicata. tunc illud nō differt ab / intentione concreta. quia res: cui est ap / plicata intentio generis. dicit aggregatū / ex re et intentione. etiam omnia sua ar / gumenta sunt contra ipsos. quia res cui / est actu applicata intentio generis vt sibi / ē actu applicata si predicatur de pluri / bus differentibus specie. quia secundū / qd dicit aggregatum ex re et intentione nō / predicatur de homine. si autem intelli / gant qd ibi diffiniatur res: cui intentio / generis est applicabilis. nō vt applicata / secundū id quod est. tunc oportet. qd / illa diffinitio generis: de oib? spēs? gēris / sit. qz ois diffinitio gēris q ē rei absolu / te modo cuiuslibet contento sub illa re. et tō / dico qd ibi diffinitur intentio generis cō / creta. Et hoc probō sic. quia illud est / hic diffinitum. quod p se consideratur a / logico. modo logicus non considerat rē / absolute nec intentionē absolute. imo / considerat ipsam intentionem i concre / to. vt denominat rem. siue dicat aggre / gatum ex re et intentione sub ratione / intentionis siue dicat solam intentionem / in habitudine ad rem. ergo ibi diffinitur / genus pro intentione concreta et nō res / absolute nec intentio absolute. ¶ Sed / propter solutionem rationis intelligen / dum est. qd sicut dicit Aristoteles septio / methaphisice in diffinitione accidentium / habent poni sua subiecta. sed hoc ē dis / serenter in accidentibus in concreto et / accidentibus in abstracto siue videtur / esse de intentione conuentatoris. super / eodē. septio: quia in diffinitione acciden / talium in abstracto ponitur subiectū suū / loco differentie. sicut dicendo simitas ē

Porphyrii

naſi caritas: ſibi ponit ſubſt. loco diſte & aliqd ſui generis loco generis. ſed i diſſinitioe accidētis in ſecreto hēt poni ſuum ſubſt. loco generis ſicut ſi diſſiniatur ſimus dicat ſimus eſt naſus canus. mō qđ eſt ſubſt. ſui ponit. In diſſinitione illa loco generis: mō ſicut accidētia rōnalia ſecreta denomināt ſua ſbta. & dicunt in habitu die ad ipſa & pp hoc ponitur idiffinitioe ſua. ita intentiones ſecūde denomināt ſua ſbta & ideo in diſſinitioe p/ p/ia ſpōz accidētū i ſecreto ſbti ponit loco generis. ita i diſſinitioe iſtarū ſpōz in intentionū d/3 poni obiectū ſuū loco generis & q: etiā iſte intentiones hē d/pendent ex cognitione modoz eſſendi ratioe quorū fundāt in obiecto & diſſinitio datur cā cognoscendū rē. ideo i diſſinitioe iſtarū intentionū debēt poni mōi eſſendi quoz ratione fundāt i obiecto: mō idiffinitioe iſta data de genere: iſta duo ponunt. ſ. obiectū ſupra qđ fundat intentio generis & modus eſſendi ratione cui? ibi fundatur. q: qñ dicit gen? ē qđ pdicat de plurib? differentib? ſpē rē. ſenſus ē qđ gen? ē illud qđ pdicat & res qđ pdicat ē illa. qđ obiectū intentionis generis & pdicat: materialr de intentione ſecreta ſicut ſi diceret ſim? ē naſus canus. v/ alb? ē habēs talē colorē ita qđ ibi ē pdicatio mālīs dicēdo qđ gen? ē qđ pdicat rē. & in iſta diſſinitioe ponit modus eēndi ratioe cui? fundat talis intentio i tali obiecto ſicut pdicari de plurib? differentib? ſpē inqd: iſte. n. modus eſſendi ratione cui? attribuitur rei talis intentio vel ſaltem eſſe in plurib? differentib? ſpē in qđ eſſentialr. q & reſpōdet iſti mō itelligēdi qđ eſt pdicari de plurib? differentib? ſpē iqr: g? iſta diſſinitio ē bene data d' intentione generis icōcreto & alr nō eſt poſſibile qđ diſſiniat niſi iſto mō qđ ex iſtis dēpēdet ſua cognitio. ſ. ex obiecto ſupra quo fundat & ex mō eēndi ratioe cui? fundat in obiecto. & pp hoc ſicut intentio generis nō pdicat de ſpēb? ſic nec iſta diſſinitio pdicat de ſpē ſicut ſi

pdicari de plurib? differentib? ſpē nō in eſt homini vel equo ſz res ſubiecta intentioni generis abſolute inſit iſtis. q: iſta diſſinitio nō eſt rei abſolute ſz mere rei denominate ab intentione.

Tūc ad rationes. Rationes p? adducte ſunt pro me.

Sed ad alias in oppoſitū. ¶ Ad p/iaz qñ dicit illud ibi diſſinit qđ pdicat rē. Dico qđ falluz eſt imo ſufficit qđ illd diſſiniat qđ hēt habitudinē eſſentialē ad rē qđ pdicat d' plurib? rē. qđ accidētia diſſiniunt. p additamenta & non p ea qđ ſunt de ſua eſſentia ſicut habet 7° metaphſice & ideo nō o/3 qđ illud diſſiniat qđ pdicat de plurib? differentib? rē. ſz ſufficit qđ ibi diſſiniat illud qđ hēt habitudinē eſſentialē ad illud qđ pdicat. ſ. ad rē: mō illud qđ habet habitudinē ad rem qđ pdicat de pluribus rē. ē intentio generis. ita qđ dicendo gen? eſt qđ pdicat ly. qđ pdicat materialr ſumit de ipſa intentione ſicut dicendo ſimus eſt naſus canus. ¶ Ad aliā cū dicitur ſi ibi diſſiniatur genus qđ eſt intentio ibi poneretur aliquid qđ eſſet de genere intentionum iſta poteſt negari: quia intentiones concrete debent diſſiniari per illud. ex quo ſua cognitio dēpēdet: modo cognitio intentionis ſcilicet generis nō dēpēdet ex cognitione intentionis. imo ex cognitione obiecti ſui & modo eſſendi ratione cui? fundatur in obiecto. & quia datur diſſinitio de re cauſa cognoscendū eam. ideo in diſſinitione generis qđ eſt intentio concreta debet poni obiectuz ſuum & modus eſſendi ratione cuius fundatur in obiecto. Et quando dicit in minorū qđ in iſta diſſinitioe generis non ponitur aliqd de genere intentionū falſum ē. q: pdicari de pluribus rē. eſt quid intentionale. licet illa plura de quibus fit pdicatio non ſint intentionalia cum pdicari de pluribus rē. ſit quid intentionale quia niſi iſtud eſſet quid intentionale iſaz illud in eſſet cuilibet ſpeciei. quia omne

reale qđ modo generi inest & speciebus? modo predicari de pluribus & nō inē speciebus. & ideo p̄inet ad rationes generis vt differt a speciebus. ¶ Ad alias cum dicitur illud genus ibi diffinit qđ per diuersas rationes & cet. potest dici dupliciter primo qđ nō oportet. quia ista scientia & lib. thopicoꝝ sunt diuerse sciētie immediate ad inuicem ordinate & ideo non oportet. tamen quia ratio posset adduci contra generis diffinitionē datā in thopicoꝝ qđ ibi diffinitur eodez modo sicut hic. concedatur Adāior: & cum dicitur qđ genus qđ est res terminatur ibi per diuersas considerationes. falsus est imo genus qđ est res vt denominata ē ab intentione generis. vnde ille regule & considerationes ibi date sunt applicabiles ad quālibet materiā. verū tamen cognitio intentionis generis dependet ex cognitione rei & modis essendi reruz ibi ergo plūs exemplificat de istis considerationibus secundum se.

Consequenter

queritur. Utrū genus sit principium suarum specieruz & arguitur qđ non. quia principium non predicatur de suo p̄ncipia p̄dictioe dicēte hoc est hoc. sed genus predicat de specie p̄dicatione dicente hoc est hoc. vt dicēdo homo est animal. ergo &c. Adāior ap̄paret. quia principium & causa sunt aliō a cāto. & per consequens non predicat de ipso. minor de se patet. ¶ Itēz quod quod est idem realiter cum specie ipsius non est principium. quia idem non est principium sui ipsius: modo genus est cum specie realiter: ergo non est principium suarum specierum.

In oppositū

arguitur. qđ illud: qđ ponitur in diffinitione alicuius est principium ipsius modo genus ponitur in diffinitione speciei. ergo genus est principium suarum specierum. Adāior: patet. quia diffinitio

Includit principia rei. Adāior: de se patet & si dicatur verum est qđ genus est principium suarum specierum qđtuz ad diffinitionem & non quantū ad rem: cōtra quia partes diffinitionis sunt partes rei ergo oportet qđ genus sit pars realis ipsius speciei. Primum declaratur sic. quia illud quod predicatur de specie p̄dicatione dicente hoc est hoc. non est principium essendi speciei. quia male diceretur homo est corpus aut anima. cū vtrūq; sit principium ipsius. sed bene diceretur homo existit ex corpore & anima non predicatioe dicente hoc est hoc: mō genus per se predicatur de specie p̄dicatione dicente hoc est hoc. vt dicēdo. homo est animal. ergo genus non ē principium essendi suarum specieruz. Adāior: patet. quia illud qđ p̄dicatur de aliō quo dicit totam essentiam illius & non partem essentie. ¶ Secundum declaratur. quia illud quod ponitur in diffinitione alicuius speciei est principium intelligendi & cognoscendi illius speciei. mō genus ponit in diffinitione alicuius sp̄ci ergo &c. Adāior: patet. quia diffinitio dat causam cognoscendi rem. & ideo illud quod ponitur in diffinitione alicuius est principium cognoscendi & intelligendi ipsius. ¶ Tamen notandum est qđ aliqui volunt qđ genus non est principium diffinitionis speciei. sed intellectus est qui est principium speciei vt volunt. & hoc ponitur communiter sicut aggregatum intellectu generis & intellectu differentie. ¶ Istud tamen non credo. imo credo qđ intellectus speciei sit eque simplex sicut intellectus generis vel differentie. & de hoc alias videbitur.

Tunc ad

rationes: que procedunt ex suis vñs p̄ me enim bene probant scilicet due qđ genus non sit principium essendi suarum specierum. alie tamen nō probant qđ non sit principium intelligendi. Alia ratio que est in oppositum procedit sua via.

Porphyrii

Consequenter

querit. q: porphyrius dixit q
diuisio generis eī plures spe
cies mō qrit. Ut: genus possit saluari i
vnica specie. Et arguit q sic. q: saluato
diffinito saluatur & sua diffinitio modo
nō existente nisi vna specie saluatur diffi
nitum. ergo saluata sola specie. salua
tur genus. & sic genus poterit saluari in
vnica specie. maior: patet a diffinitione
& a diffinito. quia posito diffinito po
nitur sua diffinitio minor: patet. quia spe
cies est diffinitum. ergo genus saluatur
in vna sola specie. etiam sub ratione ge
neris. quia ut genus ponitur in diffini
tione. Item supponamus q non sit
alia species q̄s homo ista erit vera ho
mo est animal aut animal predicatur
vt genus de homine aut vt inferius ad
sp̄m aut vt equale non vt inferius.
quia animal nullo modo potest esse in
ferius ad hominem nec sicut equale:
quia intellectus animalis est magis con
fusus & communis q̄ intellectus homi
nis modo quod habet intellectum ma
gis confusum non est convertibile cum
eo quod habet intellectum minus con
fusum ergo animal predicatur ibi vt
superius: ergo genus saluatur ibi in vni
ca eius specie. ¶ Item sicut habetur
quinto metaphisice differentia est inter
totum vniuersale & totum integrale qa
totum vniuersale potest saluari in qua
libet sui parte diuisa. sed totuz integra
le non potest saluari in qualibet sui par
te diuisim. sed in omnibus suis parti
bus simul sumptis. modo genus est
quoddam totum vniuersale ergo po
test saluari in qualibet eius parte diui
sim & ita non existente nisi vna sola spe
saluabitur genus in ipsa. ¶ Item illud
quod ponitur in qualibet sui parte diui
sim saluatur in qualibet sui parte: di
cendo homo est animal equus est ani
mal &c. Ad aīo: patet quia in illis que

predicantur primo modo dicendi p se
quicquid importatur nomine predica
ti importatur nomine subiecti sub ra
tione magis concreta si sit predicatio
dicens hoc est hoc: minor: de se patet.

Oppositum

aparet per
intentionez
porphyrii qui dicit q diuisio generis
semper est in plures species. & hoc ap
aret per philosophum quarto topico
rum qui ponit ibi vnam talem ratio
nem q aliquid sit assignatum pro ge
nere alicuius si vis videre. Utrum il
lud sit bene assignatum videas Utrum il
lud habeat aliam speciem preter illam cui
assignatum est in esse. quia si non: quod
assignatur pro genere non est genus
vult enim q genus non possit saluari
in vnica specie imo requirat plures
species. ¶ Item illud q predicatur
de pluribus differentibus specie: ideo
et cetera. Ad aīo: patet quia plura dif
ferencia specie non saluantur in vnica so
la specie. minor: patet per diffinitionem
generis. ¶ Item arguitur sic ista est
ratio communis: quolibet differen
tia adueniens generi constituit speciem
modo genus necessario diuiditur per
duas differentias ad minus ergo ad mi
nus necessarium est q quodlibet ge
nus habeat duas species. ¶ Ad aliam
questionem comuniter dicitur per istā
rationem vltimo dictam q genus quā
tum ad rem & essentiam generis salua
tur in vnica specie. quia eadem essen
cia importatur nomine generis & nomi
ne species: sed quantum ad rationem
generis dicunt q genus non saluatur
in vnica specie. Credo tamen totum op
positum esse veruz. Unde dico tria ad
questionem. primo q genus quantum
ad rationem generis potest saluari in
vnica eius specie imo etiam in vno in
diuiduo. secundo dico q genus quan
tum ad illud quod importatur nomine
generis. nō saluatur i vnica eius specie.

CPrimus sic declaratur & suppono qd rō generis sumat ab vno mō eēndi vel ab vno appenti repero i pluribus. **C**Tūc arguo in quocūq; saluat apprensus a quo sumit rō generis: & sub illo mō quo ab ipso sumit rō generis i eodē saluat & rō generis: mō dato qd nō esset ibi nisi vna spēs sub aliquo genere vel vniciū idmūdū sibi saluat apprensus ex quo sumit rō generis. & sub illa ratione sub qua ex ipso sumit rō generis q̄re rē. **A**d aliorū p̄. q; ex quo rō generis sumit ex aliquo appenti vbiūq; saluat ista rō generis. minor declarat. s. rō intelligendi aīal sine ab h apparētū qd est sentire & mouere localiter & sicut dico d̄ alaki ita intelligat de alijs generibus mō dato qd non esset nisi for. vel hō ad huc eēt sentiens vel monēs: si ergo in vna sola spē vel i diuiduo saluat appēs a quo sumit rō generis ergo rē. **C**Itē quia alijs diceret qd i in vna spē sit appens a quo sumit rō generis nō tñ saluat in isto mō quo ab ipso sumit rō generis. q; rō generis sumebat ab ipso sub ratione comunior & pfusior: mō si nō eēt nisi vna spēs sub genere sicut si nō esset nisi homo sub aīali tunc sentire nō esset cōius q̄ ratiocinari. ergo tūc ibi nō saluat appēs a quo sumit ratio generis. eo mō quo ab ipso sumit rō generis. **D**ico ad h qd imo in vna spē vel i vno idmūdū saluat appēs a quo sumit rō generis & sub illa rōne sub qua ab ipso sumit rō generis. q; illis noster ex vno sensibilibū idicat reliquū sine sumit i alio modo in alijs reb? videm? qd ex apperenti magis iperfecto sumit rō generis & ex appenti magis pfecto sumit ratio speciei vel dīe. ergo tūc ad huc dato qd non sit nisi for. vel homo & sine ibi duo appntia sciet in illis vnū istoz esse magis ipfectū sicut sentire & alterū magis pfectū sicut ratiocinari. **C**Et tu queres q̄re in illis sciet sentire esse apprensus magis ipectū & ratiocinari magis pfectū

ex quo ista tunc conuertunt. **C**Dico qd ppter hoc est q; videt qd ipsum sentire est prius q̄ ratiocinari modo quod est prius nia generationis est imperfectius & sic dato qd non sit nisi fortes sciet intellectus vnum. ipsorum perfectius esse & alterum minus perfectum modo sic videtur in alijs qd ex apparenti comuniori sumit ratio generis. & ex apparētū minus confusiori sumit ratio speciei. ergo etiā sic indicabit in isto genere qd ponit non habere nisi vnā speciem qui dicit: dato qd non sit nisi vna species ad huc ibi saluabit apprensus ex quo sumitur ratio generis etiam sub illa ratiōe sub qua ex ipso sumitur ratio generis. **C**Secundum declarat per illud sicut qd genus quantū ad illud quod nomine generis importatur saluatur i vnica specie. quia genus non significat suas species qd probat. quia si genus significaret suas species tunc nulla p̄dicatio eēt vera in qua genus predicatur de specie vel saltem non esset vera per se. q; plures species sub quacūq; ratione accidentalī sumpte non verificant de vna specie per se. **U**nde ista non esset vera hō ē equus & asinus sub quacūq; ratione accidentalī sumatur asinus & equus: modo genus per se verificatur de suis speciebus. ergo non significat suas species. **C**Et si dicatur ad istam rationem sicut solet dici qd licet genus sit al. pro qualibet eius parte sine species dicatur de vna specie & sic intelligendo de quo libet alio genere. tamen non verificatur de illa specie de qua predicatur nisi pro quiditate illius sp̄i de qua predicatur si sic dicat. **I**stud non valet. quia i propositione vera per se primo mō dicens di per se: oportet qd quicqd ipozat per s̄bim etiā ipozet per predicatum. quia sicut plūs dicit primo posterioz per se insunt primo modo quocūq; ponuntur in ratione dicente quid est. & non sufficit qd predicatum verificetur de subiecto

pro parte significati eius imo pro toto si
 gnificato eius habet verificari: alter eni
 nõ esset per se primo modo omnis spe
 cies alicuius generis nõq; est de signifi
 cato vnus speciei nec cadit in eius diffi
 nitione. ergo genus sicut animal nõq;
 potest verificari de vna specie sicut de
 homine pro quacũq; specie eius. sic ge
 nus non significat omnes suas species.
 quia non predicatur per se de specie qd
 est falsum. plus etiam si genus signifi
 cat omnes suas species. tunc omnis pro
 positio alia in qua predicaret genus de
 specie esset falsa. quia in propositione af
 firmatiua quicquid significatur nomine
 predicati attribuitur subiecto eodez mo
 do dicendo homo est animal denoto qd
 quicquid nomine animalis significatur
 attribuitur ipsi homini: modo p te ani
 mal significat multas species & quidita
 tes specierum. ergo dicendo homo est
 animal denoto multas quiditates in eẽ
 vni quiditati: modo omnis propositio i
 qua denotatur qd nõ est esse est falsa si
 cut aparet p̄io p̄yrenias per cõ
 mentatores & expositores hoc etiam
 aparet ex predicamẽtis. qz ab eo qd res
 est vel non est oratio vera vel falsa dici
 tur. ergo omnis propositio in qua pre
 dicatur genus de specie affirmatiue eẽt
 falsa simpliciter quia multe quiditates
 plurimum specierum non insunt vni spe
 cie. tamen illud est inconueniens qd pro
 positio in qua predicatur genus de spe
 cie sit falsa. reliquitur ergo qd genus nõ
 significat omnes suas species. quid ẽ er
 go illud quod genus significat. dico qd si
 gnificat aliquid secundum qd habet in se
 principium apparentis ex quo sumitur
 ratio sui generis sicut verbi gratia ani
 mal: & idem intelligatur de alijs generi
 bus: non significat equum & asinum & sic
 de alijs speciebus animalis. S; signifi
 cata aggregatus ex materia & forma sub
 ratione qua est sentiens & mouens: nõ
 totum illud vt sic significatur & saluatur

in qualibet specie animalis igitur genus
 quantum ad illud quod nomine generis
 importatur saluatur in vnica specie. nõ
 declaratur. quia quilibet species
 habet in se apparet illud & illud quod
 est principium talis apparentis vnde
 sumitur ratio generis sicut verbi gratia
 quilibet species animalis est aggrega
 tum ex materia & forma habens in se
 sensum & motum & sic de alijs generi
 bus ergo totum illud quod nomine ge
 neris importatur saluatur in vna specie
 sub ratione magis concreta & propter
 hoc verificatur genus de specie. primo
 modo dicendi per se. **T**ertium sic
 declaratur scilicet qd genus quantum
 ad rem que substat rationi generis non
 potest saluari i vna specie. quia istaypo
 thesis contrariatio generis attribuitur. mul
 te sunt species & hoc patet per phyloso
 phum septimo physicorum cum de cõ
 paratione motuum ibi tãgitur dicit eni
 ibi qd iuxta genera latent multa: & ideo
 iuxta vt dicit ibi non operationes & et
 am in secundo posteriorum vult qd in
 magis vniuersalibus lateant equiuoca
 tiones. vult ergo qd res que substat in
 tentioni generis sint multe species. mo
 do multe species non possunt saluari in
 vna specie. Istud etiam aparet per the
 mistuz in probemõ de aia qui dicit qd
 genus est conceptus sine ypothesi id est
 sine aliqua veritate reali vel sine funda
 mento vno collectus externi similitudi
 ne singularium: id est ex debili similitu
 dine quia est collectus ex similitudine
 specierum in aliquo apparenti: modo
 talis similitudo specierum in tali appa
 renti est tenuis quia debilis est. & ideo
 themisti? vnũt qd illud qd substat ra
 tionĩ generis sint multa siue multe spe
 cies. modo ista non possunt in vna spe
 cie saluari ergo &c. **S**ed est vnum
 dubium circa differentiam queret eniz
 aliquis quomodo est hoc possibile qd
 genus realiter est multe species & non

significat illas species multas homo significat aliquid quod realiter est multe species. dico quod causa huius est hec. quia genus non significat rem ut extra existit et breuiter nulla vox significat aliquid ut existit extra animam imo significat rem ut venit ad intellectum. modo quod nomine generis significatur. venit ad intellectum sub vna ratione intelligendi. communi hoc significatur. vnde natura importata per genus sicut per al. significatur ut habet esse sensituum et motuum et sic sub vna ratione intelligendi intelligitur et ideo sic significabitur. vnde aliud est dicere quod genus significet multa et quod significet aliquid quod realiter est multa

Tunc ad rationes in oppositum omnes enim primo sunt pro me. ideo concedo eas. Ad alias que sunt in oppositum. quando dicitur quod divisio generis semper est in plures species. verum est aptitudinaliter. vnde genus actu natum est habere plures species. tamen facta ypothesi quod non sit nisi vna species adhuc stabit ratio generis et est aptum natum habere plures species. Ad aliam cum dicitur. quod philosophus dicit quod si aliquid assignatum fuerit pro genere et cetera. verum est si non habet aliam speciem. non potest habere eam sed si non habet nisi vnam actu. tamen si in alijs sit aptum natum habere bene est genus. Ad aliam cum dicitur illud quod predicatur. de pluribus differentibus specie et cetera. Dico quod illud quod necessario habet predicari de pluribus differentibus specie. verum est. sed quod aptum natum est predicari de pluribus non oportet quod saluetur in vna specie. modo non oportet quod natura generis predicetur de illis actu scilicet de pluribus differentibus specie quantum ad rationes generis. Et si tu queras quare ergo hoc est quod genus habet plures species in actu ex quo illud non est necessarium. dico quod hoc potest esse pro

pter ordinem siue propter necessitatem ordinis vniuersi. quia species vniuersi sunt perpetue. quia pertinent ad perfectionem vniuersi. et ideo sunt semper plures species sub genere. sed non est propter necessitatem rationis generis. quia sufficit quod aptitudinaliter habet plures species imo illud est propter necessitatem vniuersi ut dictum est. Ad aliam cum dicitur quolibet differentia adueniens generi constituit speciem et cetera. Dico quod ista ratio supponit quod differentia adueniens generi constituit speciem. secundum esse reale. quod tamen est falsum. quia genus species et differentia omnia ista realiter sunt. idem autem non constituit seipsam. et ideo non est ibi constitutio realis sed differentia adueniens generi constituit speciem solum secundum intellectum. Cum ergo dicitur differentia adueniens. g. constituit speciem. verum est non realiter. sed quantum ad intellectum. vnde dato quod non esset nisi vnum individuum sub animali. ad hoc posset dici quod animal esset aptum natum esse rationale vel non rationale. sed quod ista sint in esse illud non requiritur. vnde si homo constitueretur ex animali et rationali realiter tamen ex partibus constituentibus ipse realiter tunc ista nunquam esset vera homo est animal. vel homo est rationalis. sicut nec ista homo est corpus vel anima imo diceremus quod homo esset ex animalis et rationali et non quod homo esset animal rationale. et ideo differentia constituit speciem secundum intellectum solum.

Consequenter

queritur. Citrum species potest saluari in vno individuo et arguitur quod non. quia illud quod est vnum in multis et de multis non saluatur in vno individuo sed species est vnum in multis et de multis. quia species est vniuersale. vniuersale autem est vnum in multis et de multis ut dicitur

primo posteriorum ideo ꝛc. **C**Item de ratione totius est habere plures partes. sed species est quoddam totum. ergo debet haberi plures partes siue plura individua. ꝛ si sic non poterit saluari in vnico individuo. **C**Item solet sic argui sicut se habet genus ad speciem. ita se habet species ad individua modo genus non potest saluari in vna specie. ergo species non poterit saluari in vnico individuo. **C**Item quod predicatur de pluribus individuis non potest saluari in vnico individuo. sed species est huiusmodi ergo ꝛ cetera.

In oppositum arguitur. quia solꝛ luna sunt quedam species ꝛ non habent nisi vnum individuum siue vnum suppositum. ergo species potest saluari in vnico individuo siue supposito. **C**Item illud apparet per philosophum primo posteriorum capitulo de erroribus in acceptione vniuersalis. dicit. enim qd si aliqua species non habeat nisi vnum in diuiduum si aliquis assumet vniuersale siue propriam passionem illi in diuiduo errabit in acceptione vniuersalis. ergo vult qd species possit saluari in vnico individuo. **C**Ad aliam questionem dico qd species potest saluari in vnico individuo. quia in illo saluatur species in quo saluatur eius tota essentia ꝛ totus eius intellectus. quia non sunt plura in specie qd ista: modo tota eius essentia ꝛ totus eius intellectus saluatur in vnico individuo. ideo ꝛc. Maior de se patet. minor declaratur accipiendo exemplum in homine. qd quicquid importat homo saluatur in sorte. quia importat aggregatum ex materia ꝛ forma pertinente ad speciem. modo ista omnia includit sortes. includit enim materiam sicut carnem ꝛ ossa ꝛ entia formam que est anima humana ꝛ totus intellectus hominis includitur in sorte siue intellectu hominis sit simplex siue aggregatus ex intellectu ge-

neris ꝛ differentie sicut ex ratiocinari ꝛ sentire totum illud includitur in sorte. ꝛ sic est de quolibet alio individuo respectu sue speciei. **C**Sed propter solutionem rationis intelligendum est qd multitudo individuum sub aliqua specie propter hoc est sicut propter aliquam causam finalem sicut quia individua talis speciei sunt corruptibilia nec possunt eodem numero permanere id. in vt ꝛ continuam generationem possint perpetuari in esse. ideo sunt multa supposita sub vna specie secundum qd vult philosophus tertio de anima in parte illa. Naturalissimum autem ꝛc. **C**Alia causa est quare sit multitudo individuum sub aliqua specie. quia tale non constat ex tota sua natura. ꝛ illa causa est materialis. ꝛ ista causa habet a philosopho primo celi ꝛ mundi in parte illa quam autem non est nisi vnum individuum sub vna specie tota materia est occupata sub vna forma ꝛ ex hoc sequitur. qd ad hoc qd aliquid sit species sufficit qd ex parte sue forme sit aptum ad esse in pluribus.

Tunc ad rationes. **A**d primam cum dicitur illud quod est vnum in multis ꝛc. Dico qd illud quod est vnum in multis aptum requirit multa supposita aptitudinaliter. ꝛ non oportet qd actualiter imo potest saluari in vnico individuo. modo vniuersale est vnum in multis ꝛc. verum est aptitudinaliter ꝛ ideo requirit multa aptitudinaliter supposita.

CAd aliam cum dicitur de ratione totius est habere partes plures in actu sed ratione vniuersalis non est habere plures partes in actu. sed solum aptitudinaliter. **C**Ad aliam cum dicitur quod predicatur de pluribus individuis ꝛc. Dico qd species est apta nata predicari de pluribus individuis attamen non oportet. qd actu predicetur de pluribus. **C**Et si dicas frustra est potentia qd non reducit ad actum. modo si aliqua species

que non reducitur ad actum. modo si aliqua species sicut sol et luna est apta natura dici de pluribus. illa ergo aptitudo aliquando reducitur ad actum et sic aliquando habemus plures soles: et plures lunas. Dico quod differentia est inter aptitudinem et potentiam: quod potentia se tenet ex parte materie et per se ordinata ad actum. aptitudo autem se tenet ex parte forme et est quedam inclinatio forme modo potentia que est per se ordinata ad actum. ista est frustra si non reducatur ad actum. Unde species est apta nata esse in pluribus. illa aptitudo non est per se ordinata ad actum. et ideo potentia illa non est frustra. si species non sit aliquando in pluribus. et cum dicitur frustra est potentia que non reducitur ad actum. dico quod cum dicitur species est apta nata esse in pluribus ibi non proprie potentia est accepta. et ista est intentio commentatoris in libro celi et mundi super illam partem ubi dicit philosophus: quod quicquid habent formam in materia constantia: ex tota materia habet unicum individuum: quod tota materia est occupata forma. Unde forma celi est apta nata esse in pluribus quia tamen tota materia celi, est occupata illa forma indivisibiliter. ideo non est nisi unum celum. Sed tu queres quomodo sciam istud quod sol et luna et con//similia que non habent nisi unum sup//positum habeant aptitudines esse in pluribus: quod nunquam fuit alias quod haberet plura supposita. nunquam fuit quod esset plures soles vel lune. Unde illis que alias vel alia habuerunt plura supposita sicut homo vel similia facile esset videre istam aptitudinem essendi in pluribus. si non esset nisi unicum homo. Dico ad hoc quod cognosceret ista aptitudo esse in pluribus quia species quicquid est speciei non includit illud quod pertinet ad suppositum: sicut homo non includit formam vel plura. nec quod quicquid est forme includit hanc materiam. secundum quod habetur a philoso

pho secundo celi et mundi: ubi dicitur est quod differet dicere celum et hoc celum quia qui dicit celum dicit formam que autem dicit hoc celum. dicit materiam significatam. Ex hoc ergo habeo quod nulla species: sine habeat unum medium: sine plura non includit illud: quod pertinet ad individuum. et ideo quod non includit principium sine plura: non includit illud quod pertinet ad individuum: et ideo quod non includit principium individuum: ex hoc habetur quod si non repugnat esse in pluribus. imo apta nata esse in pluribus: et illud video in vniuersali in alijs speciebus: que habent plura supposita: sicut in specie et in alijs: et ita indico in illis que habent unum solum: et ideo argumenta non concludunt. etc.

De sequenter queritur circa

capitulum de specie: queritur ad hoc illa que est querenda circa genus quod essent de significato generis et de hoc alias videbitur. Primo queratur: quod dicitur in littera: quod species predicatur de pluribus differentibus numero in eo quod quid queratur. Cuius species possit predicari de individuo per se. Et arguitur quod non: quod nulla pars integralis potest predicari de suo toto per se. modo species est pars integralis individui. ergo etc. Ad alio: patet: quod male dicitur partes est domus. Ad ino: apparet quia individuum sicut fortis habet esse ex natura speciei: et principio individuum ante. Et tamen quandoque aliud predicatur de aliquo sub oppositis rationibus talis locutio est falsa: sicut dicendo homo albus est homo niger: vel homo est albedo. quod ibi predicatur aliquid de aliquo sub oppositis rationibus: ideo talis oratio est falsa. modo dicendo fortis est homo. homo habet rationem vniuersalem et indeterminatam. individuum autem habet rationem singularis et determinatam. sicut fortis. modo iste rationes sunt opposite scilicet ratio vniuersalis: et

Porphirit.

particularis & ratio determinati & inde-
terminati quare &c.

In oppositum est por-
phiritus qui dicitur quod species est que predicatur de
pluribus differentiis numero cuius-
modi sunt individua. Ad istam que-
stionem dico quod species per se predicatur
de individuo & ratio est quia illud quod in-
cludit individuum quantum ad totam sui
essentiam per se primo modo predicatur
de individuo. sed species est butusino-
di. ergo &c. Maior propositio nota est
de se: quia per se primo modo predicatur
quecumque in ratione quidditativa sub
seci. & ideo illud quod totaliter includit
in alio quantum ad suam essentiam per
se predicatur de illo. Minor vero nota
est ex questione precedenti ubi proba-
tum est quod tota essentia speciei: siue na-
saluatur in quolibet individuo. Unde in
individuum includit materiam & formam
pertinentem ad speciem sub determinatis
dimensionibus includit etiam intellectum
speciei ut visum fuit prius.

Tunc ad rationes.

Ad primam cum dicitur nulla pars in-
tegrabilis predicatur de suo toto. ad illam
rationem dicitur communiter quod pars
est duplex. scilicet realis & rationis modo ve-
rum est quod nulla pars integrabilis rea-
lis potest predicari de suo toto cuius est
pars sicut partes respectu domus. sed
pars rationis bene potest predicari de
suo toto. sicut animal & rationale. que sunt par-
tes rationis ipsius hominis: & tamen pre-
dicatur de homine modo species est pars
rationis ipsius individui: & non pars rea-
lis. & ideo ratio non valet. Et istud ta-
men non valet. quia non est simile de specie
respectu generis. & de individuo respec-
tu speciei: quia species nihil reale addit su-
pra materiam generis. sed individuum aliquid
reale addit supra ipsam speciem. scilicet principium
individuum quod est aliquod acci-

dens reale additum nature speciei. & ideo
species non solum est pars rationis ipsius
individui imo est etiam pars realis
ipsius. Unde individuum includit illa duo
realiter. scilicet naturam speciei & principium
individuum. Unde aliter est dicendum
primo sic quod aliquid potest esse compositum
ex partibus multiplis uno modo potest ali-
quid esse compositum ex partibus quarum
una non habet esse sine altera quarum
una est actualis: & altera potentialis. si-
ne una est actus & alia potentia. & iste sunt par-
tes essentielles scilicet materia & forma.
& talis pars non potest predicari de suo
toto. & hoc in recto. Alie sunt partes inte-
grantes aliquod totum: que sunt in actu
& una potest esse sine altera. sicut sunt par-
tes quantitatis & tales partes ad hunc non
possunt predicari de eo cuius sunt partes. Alie
sunt partes alicuius: que sunt entes in ac-
tu. & una earum est sicut informans &
dans alteri esse. alia est sicut informata.
ut dicendo homo est albus. ibi album est
sicut informans & homo est sicut infor-
matus. & tales partes. possunt predica-
ri de eo cuius sunt partes: quia verum est
dicere quod homo albus est homo. & quod ho-
mo albus est albus. & quod homo est albus
modo individuum est constitutum ex tali-
bus partibus: quia principium individuum
est informans naturam speciei & terminans
ipsam in constitutione individui. dat enim
esse individuo vel aliter potest dici quod
magis credo esse verum quod sicut melius
inferius apparebit. licet individuum sit in-
dividuum realiter per aliquid accidens il-
lud tamen accidens in suo significato. imo
fortes qui est individuum includit natu-
ram humanam sub ratione individui ita
quod illud principium individuum est sicut
modus essendi ex quo sumitur ratio in-
telligendi & significandi ipsius indivi-
dui. nec est sicut de primo apparenti &
significato eius quod apparetur esse rationari
quia a quo sumitur ratio intelligendi ipsius
homois & non est de significato ipsius homois

Tunc ad rationes

enim dicitur pars integralis non predicatur &c. concedatur & cum dicitur species est pars integralis individui: quia constituitur ex principio individuante & natura speciei. dico quod principium individuantis non est pars integrans essentiae individui. imo est illud idem quod dicitur species & individuum. sub alia & alia ratione. & propter hoc dicit boetius: quod species est totum esse individuum itaque individuum de significato suo nihil addit supra naturam speciei. ¶ Ad aliam cum dicitur quando aliquid predicatur de aliquo sub oppositis rationibus &c. falsum est cum dicitur species significat per modum indeterminati universalis &c. dicendum est quod species significat per modum indeterminati determinabilis tamen per aliud scilicet per principium individuans modo rationis determinantis & ratio indeterminati terminabilis tamen non opponitur. & ideo non sunt ibi rationes oppositae etiam universale & singulare possunt accipi etiam ad intentiones vel quantum ad rem subiectam intentioni. modo species quando predicatur de individuo predicatur pro re & non pro intentione. ¶ Aliter potest dici. quando dicitur illa propositio est falsa &c. verum est si ille rationes oppositae sunt significatae & consignificatae per terminos in oratione positos. si autem non sunt significatae vel consignificatae. sed habeantur ex actu exercitio subiacendi: & predicandi non oportet: quia si illud oportet tunc omnis propositio pro se vera esset falsa ut dicitur homo est animal & canis: quia nihil predicatur nec subiecti nisi sub aliqua ratione intelligendi. modo alia est ratio intelligendi ex actu exercitio predicandi & alia est ratio subiacendi unum de actu exercitio predicandi animal de homine ibi sunt rationes repugnantes: quia ratio sub qua predicatur animal est ratio confusa & indeter-

minata ratio autem sub qua subiacetur homo est ratio determinata & contracta: & quia ista rationes non habent de actu significato. sed de actu exercitio. ideo non impediunt veritatem propositionis quando ergo dicitur ratio speciei est ratio determinata. &c. dico quod ratio terminata non est ratio speciei significata vel consignificata: sed solum exercitata. Unde homo non significat per modum determinati. imo magis per modum rationis ad quam rationem consequitur esse determinati eodem vero modo de universali & singulari.

Consequenter.

queritur. utrum individuum unum predicatur de uno solo. & arguitur quod non & ratio est: quia aliquis homo est individuum & tamen predicatur de pluribus dicens sortes est aliquis homo. plato est aliquis homo & sic de alijs. ergo non predicatur de uno solo sed de pluribus. ¶ Item ista est vera. sortes est individuum plato est individuum & sic de alijs. ergo individuum predicatur de pluribus. ¶ Item ostenditur quod individuum non predicatur de uno solo. quia prima substantia non est predicatio vult philosophus in predicatione. modo prima substantia est individuum. ergo individuum de nullo alio predicatur.

In oppositum est propter philosophum. qui dicit quod individuum predicatur de uno solo. ¶ Dicendum est individuum potest accipi dupliciter: scilicet pro intentione secundum individui & pro re sub intentioni secunda de individuo. si vero accipitur pro re ad hunc potest ad duo comparari: quia vel ad accidentia sua vel ad id quod est sibi essentialia si comparatur ad actia sua tunc poterit predicari de istis indirecte & sic potest predicari de pluribus: quia multa possunt esse accidentia eiusdem sibi. modo de quolibet isto

rum accidentiū pōt predicari indiuiduū
 vt dicendo albus ē sor. Si autē cōparet
 ad id qd est sibi eētiale. sic indiuiduū p/
 dicat de vno solo: qz de se ipso eo qz nō
 habet aliq inferiora sub se de qbus pdi
 cetur. si autē accipiat pro intentione tūc
 potest predicari de pluribus obis: qz in
 tentio indiuidui attribuit alicui rei signi
 ficatē sicut obo: modo multe sunt res in
 diuise et significatē vt sor. et plato et isto/
 modo pōt predicari de pluribus dicen
 do sor. est indiuiduū pla. est indiuiduūz
 et sic d alijs. et vt vniuoce potest predica
 ri de plurib⁹ sicut de intentionib⁹ spali
 bus attributis speciebus obis sicut de i
 tentione indiuidui speciali attributa sor/
 ti. et de intentione speciali indiuidui attri
 buta platonis. et sic d alijs vt dicendo b
 indiuiduum est et illud indiuiduum est
 indiuiduum est p:edicatio vniuoce su/
 plois de inferiori sic eēt sor. est hō .

Tunc ad rationes:

ad primā cū dicit aliquis hō est indiui
 duū et c. Dico qd aliquis hō est indiuidu
 um vagū et istud indiuiduū vagū ē vni
 nomine significatum realiter tamen quo
 ad nos est indeterminatus qz sit illud et
 pp hoc dicit vagū et cū dicit aliquis hō
 predicat de pluribus. dico qd non pre
 dicat de plurib⁹ sū vnā rōnem cōez
 et hoc magis inferius apparebit. Ad
 aliam cū dicit pla. est indiuiduū et c. ista p
 cedit sua via. qz bñ pbat qd intentio indi
 uidui predicat de pluribus obis specia
 libus supra que fundatur denominatione
 tūc. Alia rō sua via procedit cū dicitur
 alb⁹ ē sor. et c. qz bene pbat qd indiuiduū
 pdicat de pluribus suis accidentalibus
 et hoc cōcessū ē. Ad aliā cū dicit a p⁹
 sba nulla p:dicatio. dico qd pbs intelligit.
 qd non ē pdicat de aliquo tāq superior
 d inferiori. et illud ē verū sed a p⁹ sba bñ
 sit p:dicatio eiusdē d se et sic intelligit pbs

Consequenter

queritur. Utrum intentio specē possit
 predicari de re dicendo sic homo est
 species vel vtrum sit ista vera homo
 est species qd idē ē. Et arguit qd nō: qz
 qd est sepatū ab aliquo nō pōt pdicari
 de ipso. mō spēs p intētiōe sepatā ē ab
 ipsa re in eē. qz itētiō est i aia. res autē ex
 tra aia. iō et c. Et si dicat ad illud qd ve
 rum ē qd spēs que ē i aia nō pdicat d ip
 sa re p se. tñ p:dicatioe denominatione bñ
 pōt pdicari. mō ita ē qd itentio pdicatur
 denoiatiue et nō vniuoce. illud nō v3 qz
 in p:dicatioe denoiatiua pdicatū i heret
 sbo. s3 hic dicēdo hō est spēs. spēs nō in
 heret homi. sicut sbo. imo h3 eē i intellu.
 g⁹ ista nō est p:dicatio denoiatiua hō est
 spēs. Et illa ppō est falsa cuius dicit
 toria isti est nā. sed cōtradictoria isti est
 nā. que est nullus hō est spēs. g⁹ et c. qd
 illa sit falsa p3 inducēdo. sic pla. nō ē spēs
 sor. nō ē spēs. et sic de alijs ergo nullus
 hō ē spēs. Et illa nullus hō est spēs sit
 dicitoria isti hō ē spēs ap p3: qz illa non
 hō est spēs dicit isti hō est spēs. qz ve
 riori: mō non pōt sūmi dicitoria qz ppo/
 nēdo negationē. sed ad istā nō hō ē spēs.
 seqt illa nullus hō ē spēs: qz negatio ad
 ueniēs termino comuni pcedēs spz ne
 gat ipsum vltēr. qz pro quolibet ei sup
 posito apparet. qz negat nāz termini co
 muniis et negata illa natura negat p suo
 supposito: qz negato prior negatur po
 sterius et in ista nullus hō ē spēs p:dicat
 tū remouet a quolibet suo supposito
 ad illā g⁹ nō hō ē spēs. seqt illa nullus
 hō ē spēs. qz sicut in ista nullus hō ē spe
 cies p:dicatū remouet a sbo p supposit
 tis ita et in alia. g⁹ cū illa non hō ē spēs cō
 tradicat isti hō est spēs. ita et ista nullus
 hō est spēs sibi dicit. Et ite forma re
 latina nō pdicat de termino siue relati
 uis mō itētiō spē ē forma relatiua q d
 in relatiōe ad obz suū i quo sūdatur. g⁹
 non pōt pdicari de re supra qz fundat
 dicēdo hō ē spēs. illa g⁹ ē falsa hō ē spēs
 Adator p3. qz male diceret p f ē filius

et sic de alijs. minor patet. quia quilibet intentio refertur ad suum obiectum. **Item** si illa esset vera homo est species aut esset vera per se aut per accidens. sed non est vera per se nec per accidens ergo etc. **Ad** aliorum patet. quia pluribus modis non potest dici propositio vera. minor apparet: primo non est vera per se quia predicatum non est de essentia subiecti. nec propria passio eius ut patet quantum ad secundum modum nec proprius effectus eius ideo nullomodo est vera per se nec est vera per accidens. quia in propositione vera per accidens verificat predicatum de subiecto altero triu modo: vel quia predicatum inbet ipsi subiecto. vel subiectum accidit predicato vel ambo cuiusdam tertio secundum philosophos quosdam metaphisice modo dicendo homo est species. species non inbetur homini sicut subiecto imo magis in intellectu nec homo accidit speciei et ratio est quia quod vere est nulli accidit primo philosophorum nec ambo alicui tertio sicut subiecto quare etc.

In oppositum est philosophorum qui dicit quod illa est vera homo est species. **Et** arguitur ratione. quia illud quod predicat de pluribus et cetera. est species homo est huiusmodi. quare etc. **Ad** questionem illam dico duo primo quod si est vera homo est species et conformes propositiones. secundo dico quod est vera per accidens. **Primo** declaratur sic. quia species in concreto verificat de omni illo. in quo saluat modus essendi a quo sumitur talis intentio modo in bove et asino saluat appens ex quo sumitur intentio speciei que attribuitur rei que est repibilis in pluribus differentibus numero essentialiter et per se. modo homo reperitur in pluribus differentibus numero et per se sicut in sor. et pla. et in alijs individuis. quia intentio in concreto non est aliud quam res intellecta in pluribus differentibus numero ergo illa est vera homo est species et conformis

miles. **Secundum** declarat quia illa propositio non est vera per se in qua subiectum non determinat sibi predicatum sicut aliquid de sui essentia. Quantum ad primum modum. **Nec** tamen proprius passionis. Quantum ad secundum modum. **Nec** tamen proprius effectus. Quantum ad tertium modum. **Et** tertius modus per se non est modus predicandi sed est modus essendi. modo in ista homo est species subiectum non determinat sibi predicatum aliquo istorum modorum. quia species non est de essentia hominis nec propria passio eius nec proprius effectus et sic non predicatur per se relinquitur ergo quod predicetur per accidens.

Tunc ad cum dicitur quod est separatum ab aliquo non predicatur de ipso verum est predicatione dicente hoc est hoc et predicatione per se. sed predicatione denominativa et per accidens non est verum quia benedicitur sor. est percussus vel agens. et tamen ista percussio vel actio non est in sor. sicut in subiecto sed in passio. **Et** quando contra illud arguitur quod in predicatione denominativa predicatum inbetur subiecto etc. dico quod in tali predicatione hoc in est huic. non tamen oportet quod sibi insit propterea sicut subiecto. sed sufficit quod sibi insit sicut efficiens vel alio modo. modo licet species non insit homini sicut subiecto. tamen ei inest sicut obiecto quod quidem est causa intentionis cum intellectu agente. **Ad** aliam cum dicitur illa propositio est falsa cuius contradictoria est vera. concedo et cum dicitur contradictoria istius homo est species est vera scilicet ista nullus homo est species communiter dicitur quod illa nullus homo est species est falsa. et quando dicitur sor. non est species hec est vera similiter et pla. non est species etc. dicunt quod non sufficit inducere in suppositis sed oportet inducere in forma termini communis. sed illud non valet. quia secundum philosophum in topico. et secundo priorum et boetium in suis

Porphyrii.

topica. Inductio est progressio a singularibus ad vniuersale inō terminus cōis per se sumptus nō habet rōnem singularis respectu sui ipsius sumpti cū signo vniuersali. ergo non dicitur induci in forma termini cōis ad hoc q̄ inductio fit bona ergo sufficit inducere in singularibus: s̄ dico q̄ est simplr vera ista. s. nullus hō est spēs ⁊ hoc apparet: q̄ dicendo null⁹ homo est spēs: spēs remouet ab hoīe vt est in quolibet suo supposito: q̄ signa vniuersalia dicunt modū intelligēdi terminū eōem vt est in quolibet suo supposito modo remouere spēm ab homine vt est in quolibet suo supposito est simpliciter verū: q̄ illa est simplr vera nullus homo est spēs: nec est cōtradictoria istius hō est spēs: q̄ in ista hō est species spēs affirmat de hoīe s̄m se ⁊ absolute sumpto: sed in ista nullus hō est spēs: species remouet ab hoīe s̄m q̄ est in quolibet suo supposito: inō in cōtradictorijs debet esse affirmatio ⁊ negatio eiusdeꝝ de eodē ⁊ eodē modo: ⁊ ideo ista null⁹ homo est spēs nō ē sua cōtradictoria: sed ista est cōtradictoria ipsius nō homo est spēs: ⁊ cū dicit ad istā nō homo est species sequit̄ illa nullus hō est spēs que cōtradicit̄ isti homo est spēs. ¶ Potest dici ad istā dupliciter p̄o sic q̄ ad illā non hō est spēs sequit̄ illa nullus hō est spēs: q̄ in ista nō hō est spēs: spēs remouet ab hoīe absolute accepto: sed in ista nullus hō est spēs remouetur spēs ab homine nō s̄m se ⁊ absolute accepto: sed vt habet esse reale in suis suppositis: ⁊ cū dicitur distributo p̄iori distribuitur posterius: verū est distributiōe reali: s̄ distributiōe intellectuali nō oportet: q̄ intellectus pōt intelligere prius nō intelligendo posterius: ⁊ ideo pōt negare prius nō negando posterius. ¶ Aliter pōt dici q̄ in ista nō hō est spēs: spēs remouet a termino cōi in se. ⁊ absolute accepto si autem remouetur a supposito b̄ est ex consequenti modo inquantū nego

tur spēs ab homine s̄m se sumpto cōtra dicit̄ isti hō est spēs inquantū affirmatur spēs de hoīe s̄m se ⁊ absolute accepto: sed s̄m q̄ ex consequenti fit negatio i suppositis in ista nō homo est spēs sic nō cōtradicit̄ isti hō est species. q̄ in duabus cōtradictorijs accipiuntur eodē modo terminū s̄m q̄ in ista nō homo est spēs remouetur spēs ab homine s̄m se et absolute sumpto sic ad istam non sequit̄ ista nullus homo est spēs inō vt remouet ex consequenti p̄ suppositis sequitur ad eam ⁊ ideo sub ista rōne sub qua sequitur nullus homo est spēs ad istam non homo est spēs nō cōtradicit̄ isti homo ē species. ⁊ ideo ista nullus hō est species nō est cōtradictoria istius homo est species. ¶ Ad aliam cū dicit̄ forma relatiua nō predicatur de termino sue relationis verum est in relatiōe p̄ se ⁊ reali. sed in relatiōe per acc̄s ⁊ rōnis nō est verum q̄ pōt dici scibile est scitum siue sic scibile est sciētia: ⁊ tunc predicat̄ denotatiue sciētia de scibili ⁊ tamē refertur ad sciētiam sunt tamen relatiua per accidens et ita etiā omnis relatiō cognitionis ad cognitum est relatiō per accidens ⁊ predicatur denotatiue cognitio de obiecto: ⁊ ideo ista est vera homo est species predicatione denominatiua. ¶ Ad aliam cū dicitur si illa est vera homo est species aut est vera per se aut per accidens dico q̄ est vera per accidens predicatione in qua hoc inest huic ⁊ illud solam est prius. verū tamen in predicatione denominatiua hoc in est huic vel sicut subiecto vel sicut obiecto vel sicut cause efficienti vel alio modo: s̄ nō oportet q̄ semper predicatum inest sicut subiecto modo licet species nō inest homini sicut subiecto vel sicut in intellectu tamen est in homine vel inest homini sicut obiecto vel sicut efficienti. ¶ Et si aliquis querat que sit causa quare iste intentioes 2^e magis denominant obiectum suum super quō fundantur q̄ suum subiectum

cum accidentia magis respiciant subiectum eo quod eorum esse est inesse subiecto quare videtur quod magis debeant denominare subiectum quam obiectum. Causa autem hec est: quia accidentia omnia magis habent denominare illud ex quo magis principaliter inesse dependet: modo omnes ille intentiones scilicet dependent actus a re obiecta: et non a subiecto suo eo quod intellectus qui est subiectum earum se habet ad eas ut recipiens solum et homo magis rem cui applicatur quam intellectum. Et dicuntur ille intentiones scilicet in habitudine ad obiectum et ideo obiectum denominant quod est agens respectu earum sicut color visus: illa visio denominat colorem: quia color est agens illam visionem in oculo: et oculus est recipiens: et tamen licet visio sit in oculo sicut in subiecto non denominat subiectum. scilicet oculus sed obiectum sicut colorem: et propter hoc accidentia abstracta que habent esse per subiectum suum denominant subiectum suum ita alia accidentia que dicuntur in habitudine ad eam agentem denominant ipsam.

Insequenter

queritur. Utrum hec sit vera aliquis homo est species et videtur quod sic quia illud quod predicatur de pluribus differentibus numero est species: sed aliquis homo est huiusmodi ergo et. Ad id: patet per definitionem speciei. Ad id: patet: quia dicam sic for. est aliquis homo plura est aliquis homo et sic de alijs ergo predicatur de pluribus differentibus numero et inquit: quia aliquis homo nihil reale addit supra homines: quia aliquid nihil dicit reale sed solum modum intelligendi terminum communem: ut est in suppositis nam signa univ. et particularia dicunt modum intelligendi terminum communem ut est in suppositis. Item illa est vera homo est species ergo et illa aliquis homo est species: antecedens patet ex questione pre-

cedenti consequentia patet per philosophum in predicamentis: qui sic arguit si color est in corpore. ergo et in aliquo corpore: ergo a simili. si homo est species: aliquis homo est species et probat quod ista propositio sit bona: quia illa consequentia est bona in qua ex opposito consequentis interimitur antecedens: sed illa est huiusmodi. quare et. quod autem ita sit apparet: quia antecedens in ista propositio homo est species. quod interimitur ex opposito istius consequentis. aliquis homo est species: quod hec nullus homo est species: sed illa repugnat illi que dicebat homo est species: quia sequitur si nullus homo est species: homo non est species. sicut sequitur nullus homo est. ergo homo non est. quare et. Item illa est vera aliqua species est homo. ergo et illa aliquis homo est species per conversionem particularis affirmatiue simpliciter.

In oppositu nullum individuum est species. sed aliquis homo est individuum. ergo et. Maior est de se nota et minor patet per philosophum et commentatorem in predicamentis. Item a prima substantia nulla est predicatio: sed aliquis homo est prima substantia. ergo et. illa est falsa aliquis homo est species. Propter quod notanda sunt aliquid primo notandum est quod terminus communis per se superius indifferens est ad eam omnibus suis suppositis: vel in uno tantum: vel in pluribus sicut natura humana indifferens est ad hoc. quod sit in uno supposito tantum vel in omnibus vel in pluribus. et ideo ut scilicet determinate: vel in uno supposito vel in pluribus sunt signa univ. et particularia inventa sicut aliquis quidam et. et adhuc ut determinate accipiat in omnibus sunt inventa signa univ. Unde signum univ. dicit modum intelligendi terminum communem ut est in quolibet supposito et hoc habet primo per hieremias. qui dicit quod omnis non significat univ.

Porphyrii.

ale. sed quoniam vnue rsaliter idest di-
cit modum intelligendi terminum co-
ntinere ut est in quolibet supposito.

Tunc arguo de eo quod determina-
te accipitur pro vno supposito tantum
non potest verificari species modo li-
quis homo determinate accipitur pro
vno supposito. ergo etc. Ad aior patet:
quia intentio speciei attribuitur vt est re-
peribilis in pluribus differentibus nu-
mero: et ideo quod est in vno supposito
tantum non potest esse in plurib⁹. Ad i-
nor patet ex suppositione prius facta:
quia signum particulare cui additur fa-
cit teneri pro vno supposito tantum. Il-
cet illud non sit nobis manifestu. C^o i-
si ista esset vera aliquis homo est speci-
es. tunc sub specie specialissima eet alia
species inferior. sed hoc est falsu et im-
possibile. g^o etc. Ad aior: p^o q: hoc qd est
aliquis additum alicui facit ipsum ma-
gis determinatum: q^o si secundum se ef-
set sumptum saltem secundum ratione
et ratio est. q: aut frustra additur aliqd.
aut determinat ipsum: sed non est dice-
dum q frustra additur. ergo addit ibi
modum intelligendi hominem ut est in
suppositis: modo sufficit q contrahatur.
ergo si est vera aliquis homo est speci-
es. tunc de aliquo inferiori ad homine
verificabitur sic spes et sub specie specia-
lissima erit inferior: species. modo hoc e
contra Porphyrium diffinientem spe-
ciem specialissimaz sic. species specialis-
sima est inferior: species sub qua non est
inferior: species. ergo ista est falsa aliqs
homo est species.

Tunc ad rationes:

in oppositum C^o Ad p^o mam cum dici-
tur q predicatur de pluribus differen-
tibus numero etc. concedatur. etc. d^o aliqs
homo est huiusmodi dicitur q aliqui di-
cunt q predicatur de pluribus differen-
tibus numero: non tamen in eo q qd
vno denominatiue: quia aliquis homo

est individuum. modo individuu est i-
diuiduum per accidens aliquod. ideo
dicendo sortes est aliquis homo. ides e
dictum ac si diceretur sortes est indivi-
sus: vel albus. et predicatur in quale:
et non in quid. C^o Istud tamen non va-
let: quia aliquis nihil reale addit supra
hominem. sed supra modum intellige-
di hominem vt est in vno supposito: s^o
dicendo homo est indissus: vel ho-
mo est albus. ibi additur aliqd reale su-
pra hominem. ideo no est simile. C^o Et
propter hoc breuiter dico duo. p^o mo
sic. q licet aliqd nihil reale addat tamen
aliquem modum accidentale addit su-
pra hominem. et ideo propter istuz mo-
dum intelligendi accidentale ibi supra
additu pdicat per accidens de sorte: et
pla. et non in quid. C^o Et ideo po-
test dici aliter. et credo melius quan-
do dicitur q predicatur de plurib⁹ etc.
Verum est si predicatur de pluribus
per rationem vniam. modo dicendo
sortes est aliquis homo. plato est ali-
quis homo. aliquis homo predicatur d
istis. sed non scdm ratione communioze
q^o sit ratio cuiuslibet istorum. vt dicen-
do sortes est aliquis homo aliquis ho-
mo dicit homines vt est in vno supposi-
to. et ideo dicendo sortes est aliquis ho.
aliquis ho p redicat de sorte per rone
sortis et non per ratione coiore: eodez
modo est dicendo plato e aliqs homo.
et sic de alijs: C^o Et si dicatur vnde pro-
uenit ista diuersitas rationis dico q ali-
quis homo dicit hominem. vt est in vno
supposito. quid autem sit illud supposi-
tum nobis est incertuz. et ideo quando
predicatur de diuersis suppositis predi-
tur secundum rationes propria cuiusli-
bet et no per rationes comunioze. Sed
tu dices ergo aliquis homo erit equiuo-
cum et tunc non intrabit sillogismu dice-
do q inmo. q: aliquis homo non in-
cludit multa in suo significato. sed illa
diuersitas est per rationes intelligendi.

Questiones

quia propter hoc q̄ est aliquis hō intel-
ligo hominem vt est in vno supposito.
tm̄ ⁊ differt a forte: quia dicendo aligs
homo. quid sit illud suppositum nobis
est incertuz. sed fortes dicit aliquod sup-
positum certum ⁊ determinatū. ⁊ ideo
quādo aliquis homo predicatur de for-
te non predicatur per rationem cōmu-
niorem q̄ sit ratio fortis. ¶ Ad aliaz cū
dicitur homo est species: ergo aliquis
homo est species. dico q̄ non sequitur.
⁊ cū probatur. si color: est i corpore. ig^o
⁊ in aliquo corpore. dico q̄ talis conse-
quentia tenet ratione predicati non per-
tinentis ad differentiam inter significa-
tum vel naturaz termini communis. ⁊
sui suppositi: sicut eē susceptiū coloris n̄
pertinet ad differentiam inter corpus
⁊ aliquod corpus: ideo sequitur corpus
est albus ergo aliq̄ corpus: sed esse spe-
ciem pertinet ad differentiam inter hoīem
⁊ aliquē hoīem. Et si dicas cōtra: q̄ cō-
sequentia tenēs gratia forme d̄ tenere
in quacūq; materia verū est in quacūq;
materia cōsimili: ⁊ cum dicitur ergo illa
cōsequentia tenet in quibuscūq; terminis
dico q̄ cōsequentia bona gratia forme te-
net in quacūq; materia cōsimili: ⁊ ideo
vbicūq; est predicatū pertinet ad diffe-
rentiam inter terminū ⁊ sua supposita i ta-
li materia nō tenet talis cōsequentia ⁊ cā
huius est: q̄ cōsequentia nō fundatur su-
pra rem absolute: sed supra habitudinē
termini ad terminū modo s̄m diversi-
tatē terminoz diuersificat genera: ⁊ iō
b est bona cōsequentia pater est ergo fili^o
est: ⁊ tamen b nō est bona cōsequentia pa-
ter ⁊ c. ergo filius ⁊ c. q̄ alia est habitu-
do patris ad filiū respectu huius predi-
cati q̄ est: est ⁊ alia huius q̄ est ⁊ c. ⁊
q̄ dicit: q̄ quando ex opposito conse-
quentia interimitur antecēdēs priā con-
sequentia sūt bona cōcedatur: ⁊ cū d̄
sic est in pposito falsum est imo iste due
stant simul: q̄ in illa nullus hō est spēs
remouetur spēs ab hoīe: vt habet esse i

21.

suppositis: ⁊ cū dicitur nullus homo est
spēs ergo hō non est species dico q̄ nō
sequit: q̄ in illa nullus homo est spēs:
species remouetur ab hoīe: vt habet eē
in suis suppositis: sed in illa hō non ē spe-
cies: spēs remouet ab hoīe s̄m se acce-
pto: ⁊ cū probatur: q̄ sequitur null^o hō
⁊ c. ergo hō non ⁊ c. dico q̄ nō est simile
q̄ species est predicatū ptinens ad diffe-
rentiam inter hoīem ⁊ sua supposita: s̄
⁊ non pertinet ad differentiam ⁊ per conse-
quens nō est simile. ¶ Ad alia cū dicit
ista est vera aliqua spēs est hō concedat
ergo aliquis hō est spēs falsum est: quia
aliqua spēs est homo nō conuertitur in
hanc aliquis homo est spēs imo in hanc
homo est aliqua spēs vel in hanc hō est
spēs cā huius est: q̄ s̄m expositores in
pimo priorū termini debent stare vni-
formiter in conuertēte ⁊ cōuersa modo
in ista aliqua spēs est hō: homo h̄ ibi i-
plicare suppositionē simplicē: sed si con-
uerteretur in hanc aliquis homo est spēs
iam haberet suppositionē personalez: ⁊
staret pro esse q̄d habet in suppositis: ⁊
si dicas p̄bus isto modo nō docuit puer-
tere propositiones. verū est: quia pbilo-
sophus primo priorū docet conuer-
tere propositiones in terminis silogiza-
bilibus ⁊ quibus potest fieri sumptio
sub. modo tales termini sunt vbi predi-
catum non pertinet ad differentiam in-
ter terminū cōmunem ⁊ sua supposita.

Consequenter

queritur. Vtram indiuiduū
addat aliqd reale supra spe-
ciem. Et arguitur q̄ non: quia sicut se
habet species ad genus. ita se habet in-
diuiduū ad speciem. modo species ni-
hil reale addit supra genus. ergo ⁊ c. ⁊
hoc sub alia ⁊ alia ratione ¶ Itē si indi-
uiduū substantie aliqd adderet supra spe-
ciem: aut hoc esset materia: aut forma:
aut accidens. sed non addit materiam
nec formam: quia sunt de ratioe speciei

nec etiā addit aliqđ accidens. qz tunc in diuiduū substantiē non esset p se in genere sube qz qđ includit aliqđ accidens nō est per se in genere sbe modo b est falsū qz indiuiduū sube primo r p se est suba vt dicit philosophus i predicamentis r tunc de indiuiduo non pdicaret per se genus vel species nec illa ē per accidēs homo albus ē homo ita esset p accidēs for. ē homo mō b ē falsuz. quare rē.

Oppositum arguit. quia si indiuiduū sube nihil reale adderet supra speciem tunc indiuidua substantiē nō differrent realiter sed solū secundum intellectum sed b est falsuz r impossibile ergo rē. probatio maioris. qz duo indiuidua substantiē nō differret in natura speciei. Nam natura speciei est vna in diuersis indiuiduis sicut aparet per temistiū supra primū de anima. si ergo non differunt aliquo reali superaddito nature speciei tunc inter se non differunt realiter. modo illō est falsum vt de se patet ergo rē. Ad questionē ego dico qz indiuiduū addit aliquid reale supra speciez. quia species secundum se est vna in diuersis indiuiduis. **T**unc arguo sic si indiuiduum substantiē nihil ad deret supra spēm tūc oporteret qz cū in natura spēm nō differāt indiuidua nulla esset differentia realis inter indiuidua. modo istud ē falsum ergo oportet qz indiuidua aliqd reale addāt supra spēm p qđ differant. qz aliter iter se non differrent. sic aut nō est de genere r specie: qz species sub genere differunt p formas suas. qz sūt differētes. natura. n. generis nō est vna sū se i diuersis speciebus? imo ē diuersa in diuersis spēbus. ideo diuersae species possunt differre inter se p diuersas formas sic autē non est in diuersis indiuiduis. Sed itelligenduz est qz illud qđ indiuiduū addit supra specie nō ē aliqd pertinet ad spēm. imo ē aliquod accidens vt apparebit inferius Et ideo notandū ē qz indiuidua substan

tie non differāt in accidente solum sūo sunt substantiē diuerse differentes. quia de natura talis accidentis ē qz indiuiduū addat supra spēm r qz differant per tale accidens sicut substantiē differentes sūt quia for. r pla. sunt substantiē differentes. Unde aliud est dicere indiuidua substantiē esse differentia substantialiter r esse substantias differentes.

Tunc ad rationes ad primaz cū dicit sic se habet species ad genus rē. dico qz non ē silē. quia natura generis in diuersis speciebus non est vna imo diuersae species differunt ad se iūte p diuersas formas substantiales. sed natura speciei non ē diuersa in indiuiduis imo est vna secundum se. r ideo si indiuidua differūt realiter. oportet qz illud sit per aliquod additum vere speciei. **A**d aliam cum dicitur si indiuiduum adderet aliquid reale supra speciem aut hoc esset materia aut forma rē. dico qz indiuiduum addit aliquid reale supra speciem. r cum dicit qz hoc non est verum. quia indiuiduum substantiē non esset per se in genere substantiē nec de ipso per se predicaret genus r species. dico qz ymo. quia licet addat aliquod accidens reale supra speciem. tamen indiuiduum aliquod accidens in suo significato non includit ideo potest esse in genere substantiē per se r de ipso pōt pdicari gen? r spēs per se.

Insequenter queritur. qz in ratione precedentis questionis sine in solutione eius ponebatur qz illud accidens non erat de significato indiuidui iō queratur. **U**trum illud accidens quod indiuiduum addit supra speciem includatur in significato indiuidui. **E**t arguitur qz sic. quia vnumqđqz includit illud per quod differt a quocūqz alio: modo indiuiduum differt a quocūqz alio per illud accidens quod addit supra speciem. ergo

species illud accidens in suo significato includit. **C**Item sicut se habet species ad illud propter quod differt a quacūq; alia specie sic se habet individuum ad illud propter quod differt a quocūq; alio individuo. modo species includit illud propter quod differt a quacūq; alia specie ergo etc. **A**d id: patet. q: aliud non potest intelligi nec significari sine eo quod est de sui essentia. **I**tem quod est de essentia alicuius includitur necessario in illo si significato. modo istud accidens quod in individuo addit supra speciem est de essentia hominis sicut albedo est de essentia hominis albi ergo etc. **A**d id: patet. quia aliquid non potest intelligi nec significari sine eo quod est de sui essentia.

Oppositum arguitur. q: si individuum substantie includeret aliquod accidens in suo significato tunc formalis esset in individuo substantie in predicamento accidentis quod in predicamento substantie modo istud est falsum ergo etc. probatio maioris. quia si individuum substantie includeret aliqd accidens in suo significato illud esset sicut determinans: et natura speciei esset sicut determinata itaq; illud accidens esset ibi sicut contrahens et determinans formale et ita formalis esset in genere accidentis quod in genere substantie. quia illo predicamento est aliquid formalis in quo est aliquid quod est formalis in ipso modo si individuum substantie includeret in suo significato tale accidens formaliter esset in predicamento et tale accidens esset in predicamento accidentis ergo individuum substantie formalis esset in predicamento accidentis quod in genere substantie imo magis posset dici quod esset in predicamento accidentis quod substantie. **C**Ad istam questionem solet dici quod individuum substantie includit in suo significato illud accidens quod addit supra species. **E**t ponentes istam speciem oportet ponere quod

individuum substantie sicut for. non sit per se in genere substantie. sed dicunt quod alius quis bos est ibi per se. **C**Alij autem ponunt propter rationem adductam in oppositum quod individuum esset individuum per formam substantiale et non per aliquod accidens. **D**ico tamen ad illam questionem quod in individuo substantie licet sit individuum per aliquod accidens illud tamen accidens in suo significato non includit quod addit supra species et hoc ostendo primo ratione ducente ad impossibile. scdo ratione ostentiva. primo sic quod species predicat de individuo sic aparet per primum primo metaphisice et per commentatorem capitulo de perse. modo si illud accidens in cluderet individuum in suo significato per quod individuum substantie est individuum. tunc species non predicaret per se de individuo ergo individuum substantie tale accidens in suo significato non includit probatio minoris. quod si individuum subecluderet in suo significato aliqd accis. tunc cum illud accis sit extraneum nature spei. illa esset predicatio per accidens for. est homo sicut illa homo albus est homo et adhuc est magis per accidens quod illa. quia tunc for. includeret illud accidens tanquam formale et determinans ita quod quicquid impotaret. ipotaret sub ratione accidentis sic autem non est in hoc quod est homo albus quia homo albus dicit utriusque sub ratione propria. scilicet hominis et albi: modo illud est impossibile. quod illa non sit per se for. est homo ut visum est ideo etc. **T**ertium idem subequantum ad esse suum includit accides. quia unus quodcumque in suo esse realiter includit illud per quod differt realiter a quocūq; alio: modo individuum sube differt realiter a quolibet alio per illud accidens ergo etc. **C**Item illud idem. scilicet quod individuum sube non includat in suo significato aliquod accides suppono tamen primo quod ratio significandi cum similibus terminis sumit ex proprio modo essendi rei significate per illum terminum. et non ex modo essendi cōi sicut ratio significandi et intelligendi hominis sumit

Porphyrii.

par ab hoc quod est ratiocinari similiter ratio significandi et intelligendi aialis sumitur ab hoc quod est sentire: etiam hoc habetur auctoritate Themistii in probe mio de anima dicentis super illam partem accidentia magnam partem conferunt ad cognoscendum quod quod est non accidentia cōia sed propria sicut per aras et templano cognoscimus. quid est ipseus dei cum hec sit accidentia ipsi? Si non propria sed cōia sed per hoc quod est al' be nefactiuū homini: quod sunt accidentia propria ipsius. **T**unc arguo sic sicut est in terminis communibus quod ratio sua significandi et essendi sumit ex modo essendi proprio rei significate per illius terminū et ille modus essendi non est pars sui significati sicut ratio intelligendi et significandi aial sumit ex hoc quod est sentire et moueri. et tū sentire et moueri non significat per al. ita debet esse in individuo. quod ratio significandi et intelligendi individui sumit ex proprio modo essendi individui et ille modus essendi proprius non debet interimere suus significati modo illud quod est proprius modus essendi individui est illud per quod distinguitur a quolibet alio individuo. **I**llud autem est principium individuans per quod a quolibet alio distinguitur ergo principium individuans est proprius modus essendi individui et ideo principium individuans non attingit significati individui. **I**ntra quod notandum est quod sicut homo dicit aggregati ex materia et forma sub ratione que intellectus est et non intelligens non includit in suo significato licet per illud differat a quocumque alio ita forma et materia et sic de alijs. includit in suo significato solum naturam humanam ut sub tali accidente. et tamen non includit tale accidens in suo significato imo est illud ex quo ratio intelligendi et significandi ipsius sumit et per hoc forma homo et aial et sic usque ad substantia omnia ista idem significant. sub alia tamen et alia ratione magis confusa et sic de alijs

Uterius per solutionem rationis est ad uertendum quod individui sube per se est ipse dico in modo sube. quod unumquodque reponit in predicamento per illud quod significat sed quantum ad illud sub quo significat est indeterminate gradu predicamenti. Unde illud quod pertinet ad significatum est illud quod est in predicamento. et ratio sub qua significatur est illud mediante quo est in tali gradu predicamenti unde omnia illa que sunt in eadem linea predicamentali significant idem sub alia et alia ratione sicut forma homo animal corpus et substantia. omnia illa significant idem. quod illam eandem essentiam important. ideo sunt in eodem predicamento sed quia illa important sub alia et alia ratione. ideo sunt in diverso gradu predicamenti sicut forma est in infimo gradu predicamenti. quia significat sub ratione magis contracta. et sub ratione indistincta. homo autem quia significat sub ratione magis confusa ponitur in superiori gradu que sit forma. itaque forma quia idem significat quod homo ideo est in eodem predicamento cum homine.

Tunc ad rationes.

Ad primam cum dicitur unumquodque includit in suo significato illud per quod distinguitur a quolibet alio. dico quod verum est si per illud differat essentialiter si autem differat accidentaliter non oportet modo distinctio essentialis forma. a quolibet alio est per formam substantialem eius et illam formam substantialem includit forma in suo significato. quia dicit aggregatum ex corpore et anima intellectiva. sed primum principium individuans est illud per quod individuum substantie differat a quolibet alio. quia nulla species est una in diversis individuis secundum se. ideo non oportet quod includat illud accidens in suo significato sicut homo non includit ratiocinari per hoc quod differat ab alijs: primo est modus essendi a quo sumitur ratio intelligendi

et significandi hominis ita est in proposito. Ad aliam cum dicitur sicut se habet species ad illud per quod distinguitur a qualibet alia specie. dico quod sicut se habet species ad illud per quod distinguitur essentialiter a qualibet alia specie. ita se habet individuum ad illud per quod distinguitur essentialiter a quolibet alio. et sicut se habet species ad illud per quod distinguitur accidentaliter a quolibet alio. ita et individuum sed non oportet quod sicut species se habet ad illud per quod distinguitur essentialiter ab alijs quod sic se habeat ad illud per quod distinguitur accidentaliter ab alijs. unde si unio: miter sumatur et fiat compatio utrobique verum est utrumque et cum dicitur species includit in suo significato illud per quod differt a quolibet alio. verum est per quod differt essentialiter ab alijs sed non includit illud per quod differt accidentaliter. Ad aliam cum dicitur quod est de essentia alicuius in dicitur in suo significato concedo et cum dicitur principium in dividuans est de essentia individui. dico quod falsum est et cum dicitur idem est indiciu de for. sicut de hoc quod est homo albus vel homo indivisus: non est verum. non enim est idem dicitur homo indivisus et for. imo for dicitur hominem sub ratione individui. idem enim est dicendum hominem et hominem significatu sub ratione quod individuum est.

Consequenter

querit quid sit illud reale quod individuum substantie addit supra specie siue quod sit illud per quod individuum est individuum. Et arguitur quod individuum sit individuum per materia. quia per illud individuum est individuum per quod est unum numero. sed individuum est unum numero per materia ergo etc. Ad aliorum patet quia unum numero est individuum. Ad imo: aparet per philosophos quod metaphisice qui dicit quod illa sunt eadem numero. quorum materia est una numero. Item arguitur quod individuum sit indi-

viduum per formas. quia per illud per quod aliquid habet esse habet esse distinctum a quolibet alio: modo unum quod habet esse per formam suam substantialem. ergo unum quod habet esse distinctum per formam a quolibet alio: modo per illud per quod est a quolibet alio distinctum est in se in divisum: modo individuum est aliquid in se indivisum. et a quolibet alio divisum ergo etc. minor patet. quia quod dat esse alicui dat sibi esse distinctum a quolibet alio.

In oppositum

arguitur sic per illa que pertinent ad speciem in dividui non est individuum. sed materia et forma pertinent ad speciem et continentur omnibus contentis sub specie quare etc. Deinde arguitur quod individuum sit individuum per quantitates. quia sicut vult philosophus quarto metaphisice quantum est divisibile in partes que insunt quantitates et quelibet est aliquid divisione facta: et primo physicoz vult quod finitum et in finitum soli quantitati congruat. Sic arguo per illud per quod aliquid est divisum in partes eiusdem generis per illud est divisum materialiter modo per quantitatem est aliquid divisum in partes eiusdem rationis. ergo per quantitates est aliquid unum numero et indivisum. maior patet. quia quantitas est principium dividendi in partes eiusdem rationis tales autem partes sunt individua eiusdem speciei. Contra me autem arguitur quod individuum substantie nullo modo sit individuum per accidens seu per quantitatem. quia si individuum substantie esset individuum per aliquod accidens tunc non esset ens per se. sed hoc est falsum ergo etc. probatio Ad aliorum. quia si individuum esset individuum per accidens aliquod: tunc includeret illud accidens et per consequens erit ens per accidens. modo hoc est falsum. quia individuum substantie est prima substantia que non est ens per accidens imo maxime est substantia

Dorphiri

¶ **U**t ualeat philosophus in predicamentis.

¶ **I**tem generatio terminatur ad ens per se: sed generatio terminatur ad individuum substantie ergo individuum substantie est ens per se. modo si includeret accidens non esset ens per se ergo non includit accidens nec per consequens est individuum per aliquod accidens.

¶ **I**tem substantia est prior: quolibet accidente natura tempore et diffinitione ut habetur septimo metaphysice tunc arguitur: sicut se habet substantia ad quantitatem sic se habent partes substantie ad partes quantitatis modo substantia prior: est quolibet accidente et per consequens quantitate. ergo partes substantie sunt prior: quibus partes quantitatis et accidentis. et sic substantia seu individua non sunt talia per quantitatem sine per aliquod aliud accidens cum sint prior: accidentibus ut manifestum est. ¶ **I**tem si individuum substantie esset individuum per aliquod accidens tunc non esset in genere substantie nec de ipso posset species verificari per se: modo illud est falsum. quia individuum substantie est maxime substantia: etiam rationes verificatur per se de individuo substantie quare etc. ¶ **D**e ista questione sunt diverse opiniones per quod individuum substantie sit individuum. ¶ **A**liqui dicunt quod individuum substantie est individuum per materiam propter rationem tactam primo quod dicitur philosophus quod illa sunt eadem numero quod materia est una numero et ideo videtur velle quod per materiam aliquid est unum numero et individuum et ista opinio est fratris thome. ¶ **I**ta opinio non valet quod si individuum substantie esset individuum per materiam aut esset materia pertinens ad spem aut materia signata. sed non est materia pertinens ad spem. quia ista est intellectualis et multiplicabilis in plura supposita eiusdem speciei sicut materia signata ergo illud per quod materia determinata et signata est magis causa individui quam materia. ¶ **A**lia fuit opinio quod

forma esset principium individuationis cuius ratio tibi tacta est: quod quod aliquid habet esse individuum in se. et est divisum a quolibet alio. Ita tamen non valet. quod omnis differentia que est per formam est differentia secundum spem sicut apparet 7° metaphysice et propter hoc diverse species differunt specie. quod distincte sunt per suas formas ergo si forma esset principium individuationis. tunc duo individua eiusdem speciei differerent specie quod est inconueniens quare etc. ¶ **E**t ideo dico quod individuum sube per quantitatem indivisum et signatum est causa propter quam aliquid est unum numero. quod habet tale quantitatem que non potest reperiri in aliquo et illud probatur sic: et suppono duo ad hoc probandum primo quod individua eiusdem speciei sunt partes eiusdem rationis et hoc patet per commentatorem tertio metaphysice capitulo de uno: dicit enim ibi quod unum in una significatione est unum secundum formam quod est divisibile secundum quantitatem sicut partes vini vel partes aque individua ergo alicuius speciei sunt eiusdem rationis sic duo ligna sub ligno et due partes aque sub aqua et duo homines sub homine. ¶ **S**ecundo suppono quod illud per quod substantia est divisibilis in partes eiusdem rationis est quantitas et hoc apparet per diffinitionem quantitatis tertio metaphysice datam ubi dicitur quod quantum est quod est divisibile in partes que insunt quantum una queque secundum aliquid. sicut ergo quantitas est id quo aliquid est divisibile in partes eiusdem rationis. ¶ **T**unc arguo per illud per quod aliquid est divisum in partes eiusdem rationis una queque illorum secundum se consideratum est in se indivisum: modo aliqua sunt indivisa in partes eiusdem rationis per quantitatem ergo illa sunt in se indivisa et unum numero per quantitatem. ¶ **M**aior patet quia esse indivisum nihil reale addit supra esse divisum sed solum prioritatem quia unum dicitur ens indivisum non per illud per quod aliquid habet

Questiones

esse diuisum habet esse indiuisum modo partes substantie sunt diuise p quãtitatẽ vt aparet per diffinitionem quantitatis em ille aut partes substantie sunt indiuidua ergo indiuidua substantie sunt in se indiuisa ⁊ a quolibet alio indiuisa p quãtitatẽ: modo illud p qd aliqd est in se indiuisum ⁊ a quocũq; alio diuisum est illud per qd aliqd est indiuiduũ. Et confirmat rō p̄io. qz qd est primo tale causa ẽ q̄ oia cetera sunt talia sicut qd ẽ primo calidus cã est q̄ cetera talia sunt calida mō quantitas est illud qd primo est diuisibile in ptes eiusdẽ rōnis vel saltem est illud quo aliqd est sic diuisibile in ptes eiusdẽ rōnis ergo qd ẽ diuisibile i partes eiusdẽ rōnis ẽ diuisibile in partes per naturã quãtitatis modo indiuidua substantie sunt partes eiusdem rōnis nõ enĩ differũt specie ergo illa sũt numeraliter ad se inuicẽ diuisa p quãtitatẽ s; per illud p qd aliqd est diuisũ ab alijs per illud cũ indiuisus ⁊ signatum ga esse indiuisum nihil reale addit supra esse diuisum. ⁊ si queras per quid indiuiduum substantie est signatum quia illud esse indiuisũ sit priuatiũ tamẽ esse signatum ẽ aliqd positiuũ. Dico qz hẽt esse signatũ per significationẽ quãtitatis ⁊ sic illud p qd aliqd est indiuiduum est quantitas signata.

Tunc ad rationes ad primãcũ d̄r p illd indiuiduũ ẽ indiuiduũ r̄c. vey ẽ ⁊ cũ d̄r indiuiduũ est indiuiduũ ⁊ vnũ numero p materiam dico qz p̄hs intelligit de materia signata ⁊ determinata mō materia est signata p quãtitatẽ ⁊ iõ indiuiduũ ẽ indiuiduũ per quantitatẽ. Ad aliã cũ dicit p qd aliqd est distinctũ r̄c. dico qz sicut dat ẽ ita dat esse distinctũ ⁊ cũ d̄r forma dat esse alicui. dico qz forma dat esse substantialiter ⁊ ita forma for. p formã suã ẽ diuisum a quolibet alio ⁊ in se indiuisum sed numeraliter ẽ diuisus a quolibz alio non p formã ideo p aliquod accidẽs for

Li.

me. quia talis differentia ẽ accidentalis. Ad aliã cũ d̄r si indiuiduũ substantie esset indiuiduũ p aliqd accidẽs tunc nõ esset ens p se. dico qz aliqd est ens p se m̄alĩ vno mō qz nullũ accidẽs includit in suo esse vel signato ⁊ sic substantie scde sic homo ⁊ al' sunt etiã p se: alio modo dicit ens p se. i. quod per se subsistit ⁊ nõ indiget alio ad sui subsistentiã ⁊ sic p me substantie sunt entia p se vno nõ dicitur p̄ma substantia ens p se. qz nullũ accidens includit. sed pro tanto dicitur ens per se. qz per se subsistit.

Consequenter

querit. Utrum indiuiduũ in suo significato includat aliqd accidẽs. Et arguit qz sic. qz vnũq; in cludit in suo significato vltud per qd distinguit ab alio. S; vnũq; indiuiduũ distinguit ab alio p aliqd accidẽs. ergo indiuiduum in suo significato includit illud accidens ergo r̄c.

Contrarium arguit. Si indiuiduũ substantie includeret i suo significato aliqd accidens p se tunc indiuiduũ substantie magis esset in p̄dicamẽto accidentis q̄ substantie ⁊ per consequens magis esset accidens q̄ substantia. sed hoc est falsum vt superius dicitur est ergo r̄c.

Dico gº qz indiuiduũ quantiad esse reale includit aliqd accidens s; ipsum in suo significato nõ includit. qz species p se p̄dicat de indiuiduo in primo mō dicendi p se. s; si indiuiduũ in suo significato includeret accidẽs tunc nõ p̄dicaret de indiuiduo p se s; p accẽs qd ẽ flin gº r̄c

Tunc ad rōnes. Ad primãcũ d̄r vnũq; includit i suo significato illud r̄c. dico qz nõ oportet. qz indiuiduũ habet esse p formã. ⁊ tunc esse indiuidui signatum ⁊ distinctũ a quolibet alio indiuiduo materialiter ẽ p aliqd accẽs ⁊ tñ nõ o; qz illd accidẽs noie indiuidui significet. sed sufficit

Porphyrii

ratio intelligendi sub qua illud quod nomen
individui significat. sumat ab ipso id est.

Consequenter

querturi. Utrum ens sit com-
mune vniuocum ad substantiam
et accidens. Et arguitur primo quod
sic. quia illud quod est obiectum vniu-
us potentie est vnius rationis sed ens
est primum obiectum intellectus qui
est vna potentia ergo etc. Ad aliorum patet
quia obiectum debet proportionari po-
tentie et econverteri. Etiam propter ali-
quod. quia accipit distinctionem ex ob-
iecto. Ad idem patet per auicenam di-
centem quod ens est primum obiectum
intellectus modo intellectus est vnius
rationis cum sit vterque simplicissima et mi-
nor probatur. quod quod est profusius est primum obiectum in-
tellectus. quod intellectus per se intelligit quod est profu-
sius eo quod profusiora sunt magis nota vterque dicitur
per philosophum. scilicet ens est profusius vterque omnia alia.
ergo etc. Item si ens non esset vniuocum rationis
in substantia et accidente tunc non esset primum principium
ens est ens. scilicet huius est principium 4. metaphysice
quod vult quod illud est primum principium de quolibet ens
vel non ens. 2. probatur. quod si ens non esset vniu-
us rationis in substantia et accidente. tunc ens non
esset commune substantie et accidenti. quia substantia et acci-
dens significaret sub propriis rationibus. et quolibet
istud esset eiusdem conditionis cum ente. et tunc ens
est ens non esset primum principium. scilicet illud substantia est
substantia vel illud acci-
dens est acci-
dens. quia tunc esset
sensu ens est ens. quia substantia est substantia vel acci-
dens est acci-
dens de quolibet substantia vel non substantia. scilicet h
non est vterque vterque probatur hic dicit ergo videtur
quod ens sit vniuocum rationis in substantia et accidente.

In oppositum est probatur
porphyrius. vbi dicit quod si aliquis om-
nia predicamenta vocet entia equiuoce
inquit nuncupabit et non vniuoce. hoc
etiam vult philosophus quarto meta-
physice qui dicit quod ens dicitur de sub-
stantia et accidente. sicut sanum de ani-

mali et vniuocum et cibo modo sanum de
istis dicitur per prius et posterius. hoc
etiam vult philosophus septimo metaphysice
vbi dicit quod accidentia non sunt entia nisi quod
entis. id est per attributionem quam habet ad sub-
stantiam. ita quod ens per se dicitur de substantia
et per posterius de accidente et sic est analogum
hoc idem posset probari rationibus. quod rationis
absolute et alicui attribuite nihil est commune
vniuocum sed ratio entis est ratio alicui
attributa vterque per se de se. quare etc. Item
si ens esset vnius rationis ad substantiam
et accidens aut esset vnius rationis iun-
ta numerali aut specifica aut generali.
non vniuocum numerali. quia substantia et
accidens differunt numero vterque manifes-
tum est nec vniuocum speciei. quia in sub-
stantia et accidente non est communitas
speciei. nec vniuocum generis. quia substan-
tia et acci-
dens non sunt vniuocum generis ergo etc

Opinio comunis

est quod ens non dicitur de substantia et
accidente pure vniuocum nec pure equi-
uocum sed analogice. Quod autem ens
non dicatur pure vniuocum ad substantiam
et accidens potest haberi per ratio-
nem iam tactam. quia si ens esset pure
vniuocum ad substantiam et accidens
cum omni ratio vniuocum sit absoluta ra-
tio autem entis sit alicui attributa et ratio-
ni absolute et attribuite nihil sit commune
vniuocum hoc est quod ens non est pure
vniuocum. Ad aliorum et minorum patet.
Item non est pure equiuocum. quod
equiuocum equaliter reperitur in om-
nibus suis significatis. ita quod significat
omnia sua significata sic quod vnum istor-
um significatur. ac si alterum non signifi-
icaret scilicet canis significat sydus ce-
leste ac si canem latrabilem non signifi-
caret. quia in significando vnum non ha-
bet reliquum attributionem ad alte-
rum. Sed ens non eque reperitur in
substantia et accidente. sed per prius re-
peritur in substantia et per posterius in accidente

tamen reperitur in accidente per attributionez ad substanz. id est. **C** Relinquitur ergo per locum a sufficienti diuisione quod ens est analogum et probatur. quod illud est analogum quod dicitur de aliis quibus de vno per prius et reliquo per posterius. ita quod de illo de quo dicitur per posterius dicitur per attributionem ad id de quo dicitur per prius. sed ens dicitur per prius de substantia quam de accidente et de accidente dicitur per habitudinem ad substantiam. ergo et cetera. maior pars et minor etiam quod accidentia non significatur per ens nisi per attributionez ad substantiam ut habetur. 7. metba. tunc illi qui teneret hanc viam dicerent ad rationes ad primam.

Cum dicitur. Obiectum vnius potestie et cetera. concedatur et cum dicitur ens est obiectum intellectus qui est vna potentia ipsi dicerent quod verum est de ente quod est substantia et non de ente quod est ens esse et tunc ad probationez cum dicitur intellectus primo intelligit quod est confusus: concedatur et cum dicitur quod ens est confusus quam substantia aut accidens dicerent quod ens non esset confusus istis subdiuisione. cum ens nihil sit preter substantiam et accidens: et ideo bene concederent quod substantia est primum obiectum intellectus et per consequens erit vnius rationis in omnibus suis inferioribus. **C** Ad alias quando philosophus dicit. quod dicendo de quolibet ens vel non ens est primum principium et prima propositio: ipsi dicerent quod philosophus intellexit totum de ente quod est substantia et non de ente quod non est substantia: ita quod sensus erat de quolibet ens vel non ens. id est. de qualibus substantia vel non substantia et similiter ens est ens. id est. substantia est substantia. **C** Dicendum est ad questionem quod ens secundum se quantum est ex parte sua est vnius rationis in substantia et accidente: dico tamen secundo quod ista ratio. primum est

participata a substantia quam ab accidente propter diuersam naturam substantie et accidentis. **C** Primum declaratur. quod illa in quibus potest reperiri modus eandem communis eis potest reperiri ratio communis sumpta ex illo modo essendi et hoc quantum est ex parte sua: sed ens est huiusmodi. ergo et cetera. maior patet. quia ex modo essendi sumitur modus intelligendi minor pars quod hoc est formaliter in substantia et accidente: quia dicendo substantia est ens. ens dicitur substantiale substantie ita quod ista est vera substantia est ens formaliter. similiter dicendo accidens est ens formaliter: entitate que est accidens sicut prima entitate que est substantia quam nis enim causaliter vel effectiue accidens habeat esse per substantiam: tamen formaliter habet suum esse per se: et ideo ens dicitur esse formale accidentis et quod ens dicitur substantiale substantie et accidenti ut ostensum est esse ergo forma est modus essendi in substantia et accidente: et quod iste modus essendi est vnius: id est. habent vnam rationem intelligendi sumptam ex non vno modo essendi conceditur: et cum dicitur substantie et accidenti non est vnius modus essendi falsum est: ut dictum est. vix non dico quod in substantia et accidente non sit vnius modus essendi: quod est absolute: quod esse absolute id est cum ente: sed esse formaliter in utroque est modus essendi ipsius entis ex quo sumitur vna ratio intelligendi entis. **C** Item ad principale hec est per se rationale est ens: aut ergo ens: quod hic predicatur de rationali accipit per substantiam: aut per accidentem: aut pro ente. quod est esse substantie et accipit secundum rationem intelligendi: sed non accipit ens per accidentem: quod ista est falsa rationale est accidens nec predicatur ens sumptum pro substantia: quod dicendo rationale est ens. si ens igitur sumeret per substantiam. tunc esset sensus quod rationale est substantia: et quod substantia est genus. sequeretur quod genus per se predicaretur de differentia quod est falsum. **C** Relinquatur ergo quod ens predicet sibi per rationem

Porphirit

vna: qre rē. **T**Secūm declarat q̄ vna
rō entis repta in substantia ⁊ accīte per
p̄us sit participata a substantia q̄ ab acci
dēte. ⁊ h̄ dicit. q̄ aliqd cōe inest aliqb̄.
sicut cāe ⁊ cāto qd̄ p̄cipatur a cā per
p̄us q̄ a cāto. mō ens vnus rōnis est i
substantia ⁊ accīte: vt pbatur est ⁊ sub/
stantia est cā accidētis: vt dicit 5° metha
physice. ergo ista vna rō entis p̄ prius
participatur a substantia q̄ ab acciden
te. ⁊ sic p̄. q̄ ens nō p̄dicatur vniuoce
nec equoce. ⁊ hoc pbatur ē nec analogi
ce. vñ non est p̄dicatio denotata in ente
respcū sube ⁊ accītis. sic i sano respcū sa
ni in aiāl ⁊ sani in cibo ⁊ sani in vīna
quia ens formaliter per vnaz rationem
est in substantia ⁊ accidente licet p̄ pri
p̄cipet a substantia q̄ ab accidēte sed
sanitas nō est formaliter ⁊ p̄ vnaz ra
tione in aiāl in cibo ⁊ vīna quia sani
tas hēt esse subiective i aiāl ⁊ effectiue
in cibo ⁊ significatiue in vīna ⁊ sic sanū
habet aliū ⁊ aliū modū essēdi in his. vt
dēm est. ⁊ p̄ p̄ns fm aliā ⁊ aliā rōnem
intelligēdi sumptā ab illis diuersis mo
dis essēdi. sed ens est vnus rationis in
substantia ⁊ accīte: ⁊ sic ens est mediu
iter p̄dicatū pure equiuocū ⁊ pure vni
uocū. **T**Uñ nōn^m ē q̄ duplex ē analo
gū. qd̄ dā. n. est q̄ multū accedit ad eq
uocationē. ⁊ hoc est qñ aliqd participat
ab aliquib̄ p̄ diuersas rationes ab vno
p̄ p̄us ⁊ ab alio per posterius. ⁊ de po
steriori dicit per habitudinez ad prius.
TAliud est analogū qd̄ multū accedit
ad vniuocationē. ⁊ hoc est qñ aliqd est
vnus rōnis fm se ad aliq̄ trī illa rō vna
nō est equaliter p̄cipata ab illis. ⁊ isto
modo ex ens est analogus: q̄ h̄ rō en
tis fm se sit vna in substantia ⁊ accidēte.
trī ista rō p̄ prius participat a substantia
q̄ ab accidēte: nec est simile de ente re
spectu substantie ⁊ accidētis ⁊ de sano
respcū sani in aiāl cibo ⁊ vīna: vt visus
est: rōnes p̄ ista parte concedo.

Tunc ad rationes que sunt in
oppositū ⁊ p̄mo ad
auctoritate porphirit: cū dicit q̄ ens p̄
dicat equiuoce. dico q̄ ipse itelept ana
logice: pro tanto. q̄ ratio eius nō equa
liter participat a substantia ⁊ ab acciden
te vt visum est. Ad alias que est p̄ h̄ 4°
metaphysice qui dicit. q̄ simile ē de sa
no. sicut de ente rē. dico q̄ in vno est si
mile ⁊ in alio est dissimile. simile i hoc.
q̄ sicut sanū p̄ prius participat a sano in
animali q̄ a sano in cibo potu ⁊ vīna: sic
ens dicit p̄ prius ⁊ p̄ posterius de sub
stantia ⁊ accidēte: h̄ est dissimile in hoc.
q̄ sanū nō dicit de sano in aiāl cibo ⁊
vīna per vnaz rōnem sumptaz ab isto
modo essēdi. h̄ fm diuersas rōnes vt
visum est: h̄ ens p̄dicat de substantia ⁊
accidente vt oñm est p̄ vnā rōnē.

Tunc ad rōnes cū d̄ rōni ab
solute ⁊ alicui attri
bute mbil ē cōe vniuoce dico q̄ duplex
ē abso^m vno mō est absolutū. q̄ nō ē cō
tractum nec determinatū. Alio modo.
q̄ nō est respectiū modo si intelligas.
secūdo modo. s. q̄ rationi entis absolu
ti id est rationi entis non respectiui ⁊ ra
tioni entis: non est vnus rōnis falsa est
minor. si autem intelligas de absoluto
p̄mo. s. q̄ vniuersaliter sit vnus rōnis
respectu entis nō p̄tracti nec determina
ti ⁊ rationis: sunt entis respectiui. s. alicui
ius attributi vā est minor modo substā
tia est ens absolutū. i. nō respectiuus: ⁊
accidens est ens respectiuum ⁊ alicui
attributū ⁊ illis poterit esse aliquid cō
mune qd̄ est vnus rationis: puta ens:
nō tamē erit predicatum vniuoce: vt
ostensum est: ⁊ hoc modo si non sit p̄e
dicatum vniuoce: potest tamē eē vni
rōnis. ideo rē. Dico q̄ ratio entis est
absoluta: sed ratio entis absoluta potest
dupliciter cōsiderari. vno modo. quia
est ratio absoluti. ⁊ solum ratio substan
tie est absoluta. alio modo. q̄ absolute

potest intelligi s; se sine determinate & respectu entis potest eē absoluta & isto modo competeret sube & accidenti. ergo & c. Ad alia cu; dicitur si ens esset vnus rationis ad substantiam & accidēs aut esset vnum & c. dico q; non est vnus vnitate numerali nec specifica nec generica: sed vnitate analogice que transcēdit omnes istas rōnes vñ sic ens est trāscendens oēm subam & omne accidens sicut vnitas eius transcēdit vnitates omniam aliorum.

Consequenter

queritur. vtrum participatio ne spēi plures hoies sint vnus homo. Et per cōsequens. vtrum for. & pla. sint vnus homo. Et arguitur pmo q; sic per porphyrium qui dicit q; participatione spēi plures hoies sunt vnus homo. Et item illa que sunt indiuisa in natura humana sunt vnus homo: sed fortes & pla. sunt huiusmodi. ergo & c. maior patet. quia aliud est dicere esse vnum ex eo q; est esse indiuisum in natura humana. minor: etiaz patet. quia for. & plato sunt indiuisa in natura humana. ergo & c.

Oppositum arguitur primo auctoritate philosophi 5° metha. q; dicit q; ysocheles & ysopteros nō sunt vnus triangulus s; sunt vna figura. modo sicut se habet homo ad cōtenta sub se ita se habet triangulus ad ysochele & ysoptera sed ista non est vā ysocheles & ysopteros sunt vnus triangulus vt dicit philosophus 5° in ethapb. ergo nec ista for. & pla. sunt vnus homo. Itē philosophus primo elēcorū dicit q; eadē est diffinitio propositionis & vnus propositionis. ergo a simili eadē est diffinitio hoīs & vni hoīnis. Tūc arguitur qd non est hō nō est vnus homo per locū a toto in

modo ad suā partē: sed for. & pla. non sunt homo sed hoies. ergo nō sunt vnus homo. Et item vnū & multa opponit s; ista est vera for. & pla. sunt multi homines ergo nō sunt vnus homo per locum ab oppositis. Dico q; ista ppositio est falsa de virtute s; monis for. & plato sunt vnus homo. & ad hoc probandum suppono primo q; terminus analogus: s; in se sumptus sumit pmo pmo in maris significato & istud non potest pbari a pto: sed solum ex vsu antiquorum & primo pot. pbari auctoritate philosophi 5° ethycoz vbi dicit q; cōtinēs potest accipi duplr. s. de continente in venis & continente in ira & lucro & h est s; in prius & posterius. q; per prius dicitur de continente in venis & per posterius de alijs: modo qñ pbs accipit continens s; in se semper accipit p primario significato. s. p continente in venis & sic de intentione pbi est q; si terminus analogus sumatur s; in se q; stet p primario significato. Hoc idē patet. auctoritate philosophi primo elēcorū qui dicit q; hic ē fallacia s; in quid & simpliciter chymera ē opinabilis. ergo chymera ē. modo si ly esse sumptum s; in se in pōne non teneretur p primario significato. s. pro esse extra aiā. non erit fallacia s; in qd & simplr sed si ly esse sumptus s; in se in cōclōne teneretur pro esse in aiā bene sequeretur sine fallacia chymera ē opinabilis. ergo est sicut est opinabilis. ergo est in anima. etiam si ly esse sumptus s; in se pro vtroq; significato acciperet & distingueretur oino & sic nō differret dicere q; similiter nō sequeretur nec q; sequeret: modo Aristoteles dicit q; similiter non sequitur: imo est fallacia s; quid & simpliciter quia proceditur a dicto s; quid ad dictū simpliciter. Et secundo suppono q; vnum per prius dicitur de vno numero q; de specie vel genere & hoc habeo ex intentione pbi

Porphiri

Iosopbi primo thopico: n3 & 5° metha
pbyfice q̄ eadem numero sunt simpli-
citer eadem. sed eadem specie vel ge-
nere non sunt simpliciter eadē. ¶ Tūc
arguo sic terminus analog^o. s̄m se sum-
ptus stat pro p̄io eius significato & hoc
habeo ex suppositōe p̄ma modo vnū
est terminus analog^o & dicitur per p̄i^o
de vno numero: q̄ de vno specie v̄ ge-
nere. ergo quando accipit vnus homo
pro se stat pro vno numero. mō in ista
sor. & pla. sunt vnus homo: homo stat
s̄m se. ergo ē sensus sor. & pla. sunt vn^o
homo: id est sor. & pla. sunt vnus homo
numero modo constat q̄ ista est falsa.
sor. & pla. sunt vnus hō numero iō rē.
fōte aliquis diceret ad hoc sor. & pla.
sunt vnus hō q̄ ly vnus non ponitur
sibi. s̄m se. sed ponitur cum aliquo qd̄
pertinet ad eius significatum quia ho-
mo est quedam species. ergo vnus po-
nitur sibi cum eo quod pertinet ad vnū
specie. quia ibi ponit species. Istud nō
valet: quia licet homo sit quedam res
cni ratio speciei pōt attribui. tamen ho-
mo in ratione hominis non determinat
sibi esse specificum: ideo non potest sibi
determinare vnū vt stat pro vno s̄. e-
cie: verūz enī est. q̄ si homo determi-
naret sibi esse specificum: tunc sicut ista
est vera. sor. & pla. sunt vnus homo s̄z
speciez. ita etiā ista esset vera. sor. & pla.
sunt vnus homo. tamē quia homo nō
determinat sibi esse specificus. ideo ista
est falsa de virtute sermonis. sor. & pla.
sunt vnus homo.

Tunc ad rationes.

Ad p̄nam cum dicitur q̄ porphiri^o
dicit q̄ participatione speci. i plures ho-
mines sunt vnus homo: & ego dico q̄
non sequitur participatione speciei plu-
res homines sunt vn^o homo. ergo plu-
res homines sunt vnus hō numero: i/
mo est sibi fallacia s̄z quid & simpliciter:

quia vnū s̄m sp̄m est vnū s̄m qd̄
sed vnū nō ē vnū simplr. ¶ Ad
¶ Ad aliam cum dicitur illa que sunt
iduisa in natura humana sunt vnus ho-
mo. verūm est vnus. s̄m speciem non
tamen simpliciter. ¶ Ad aliam que est
in oppositūm q̄ ysocheles & ysopteu-
rus non sunt vnus triangulus. verūm
est q̄ non sunt vnus triangulus simpli-
citer sed sunt vnus triangulus s̄m spe-
ciem. si ergo queras quare magis dixit
q̄ non sunt vnus triangulus: q̄ vna si-
gura causa est quia minus differunt in
natura generis q̄ in natura speciei: sine
trianguli. ¶ Ad aliam cum dicitur ea-
dem est diffinitio vnus hominis & ho-
minis rē. ergo quod non est homo: nō
est vnus homo. verūm est: & ideo be-
ne volo q̄ ista sit falsa. sor. & plato. sunt
vnus homo simpliciter. ¶ Ad alias cū
dicitur ista est vera sor. & plato sunt plu-
res homines: & ideo ista erit falsa. sor.
& plato sunt vnus homo simpliciter. l̄-
cet sint vnus homo s̄m sp̄m.

Dissequenter

queritur. circa capitulum de
differentia & p̄mo queratur
vtrum differentia predicetur in quale:
& arguitur q̄ non: quia quod importat
eandem essentiam cum genere predica-
tur eodem modo sicut genus: sed diffe-
rentia est huiusmodi. ergo rē. malo: p/
positio declaratur. quia illud quod pre-
dicatur est esse rei. ergo illa. que eandē
essentiam habent vel important eodēz
modo predicantur. minor patet: quia
sicut aial quod est genus: & rationale
quod est differentia eandem essentiam
important sub alia & alia ratioē: quia ali-
ter species non esset vnū per essenti-
am nisi genus & differentia eandēz cōn-
tiam importarent: quia genus & d̄tia
iccludunt in sp̄e & iō sp̄es iccludēs ge^o &

differentiam non esset unam per essentiam nisi genus et differentia eandem essentiam importaret modo illud est inconueniens ergo etc. Item illud quod dicit eandem essentiam cum specie et conuertitur cum ea habet eundem modum predicandi cum ipsa specie: modo differentia conuertitur cum specie specialissima et dicit eandem essentiam cum ea. quia aliter non predicatur de ipsa specie nisi importaret eandem essentiam cum specie primo modo perfectatis. cum igitur species predicetur in quod et differentia predicabitur in quod.

In oppositum

est porphyrius qui dicit quod differentia predicatur de pluribus differentibus specie in eo quod quale. Et dico quod differentia predicatur in quale et ad hoc probandum suppono quod modus qualis predicandi sumat ex aliquo modo essendi rei: nam predicari subici: debentur rei sub aliqua ratione intelligendi ita quod ratio intelligendi est illud sub quo res predicatur et res est illud quod predicatur. Tunc arguo sic illud quod habet modum forme habet modum predicandi in quale sed differentia est huiusmodi ergo etc. Ad maiorem: est nota quia forma est quedam qualitas substantialis vel accidentalis et si sit forma substantialis est qualitas substantialis sine fuerit forma accidentalis et qualitas accidentalis: minor declaratur quia differentia habet distinguere et separare unam speciem ab alia modo tale habet modum forme. quia forma est distinguere et separare sicut apparet. 9. metaphisice. hoc etiam vult porphyrius quod differentia habeat modum forme.

Tunc ad rationes

Ad primam cum dicitur illud quod dicit eandem essentiam cum genere confimiliter dicatur sicut et genus dico quod non sed requiritur quod dicat eandem essentiam cum aliquo et sub eadem ratione inte-

ligendi habet eundem modum predicandi cum ipso. quia modi predicandi distinguuntur secundum distinctiones modorum intelligendi vel rationum intelligendi: modo quibus differentia dicat eandem essentiam cum genere vel specie. quia tamen illam dicit sub alia et alia ratione intelligendi ideo non oportet quod predicetur eodem modo quod quibus genus vel species predicatur in quod non tamen differentia predicatur in quod aliter genus et species predicentur sub alia ratione respectu differentie apparet quia genus significat per modum confusi differentia autem per modum distincti et separantis et determinantis qui est modus forme. Et ad aliam cum dicitur illud quod dicit eandem essentiam cum specie etc. dico quod non est verum sed oportet quod habeat eandem rationem intelligendi: modo habet species et differentia dicant eandem essentiam hoc tamen non est sub eadem ratione intelligendi. quia species dicit illud quod dicit per modum distincti et determinati differentia autem per modum distincti et determinantis. ita quod differentia se habet magis in ratione partis sed species se habet in ratione totius.

Consequenter

queratur de diffinitione differentie qua dicitur differentia est que predicatur de pluribus differentibus specie in eo quod quale. Utrum ista diffinitio sit bona. Et arguitur quod non quia diffinitio debet competere cuiuslibet contento sub diffinito aliter non esset bona sed illa non est huiusmodi ergo etc. Maior est nota per Aristotelem. sexto topicorum: et minor apparet quia ista diffinitio non competit differentie que conuertitur cum specie specialissima quia talis differentia non predicatur de pluribus differentibus specie sicut nec species cum qua conuertitur.

Porphyrii

In oppositum est porphyrius qui dat istā diffinitionē pro bene assignata. Dicēdus q̄ duplex est differētia. nāz quedā est differētia generalis ⁊ quedā specialis: generalis est illa quē constituit species subalternā. Sed differētia specialis est illa que cōstituit species specialissimā modo illa diffinitio est bene data de differētia generali. sed nō est bene data de differētia speciali. **¶** Primū declarafic: qz differētia generalis inuertit cū specie subalternā eo q̄ ipsam cōstituit modo species subalternā predicat de pluribus differētibz specie: qz est gen^o. ergo talis dīa p̄dicat de plurib^o differētibz spē. **¶** Secundū pbatur qz differētia specialis inuertit cū specie specialissima. Et ideo predicat de bis de quib^o predicat species cū qua inuertitur. **¶** Tūc igit species specialissima soluz predicat de plurib^o differētibz numero idcirco differētia que inuertit cū ea solū predicabit de plurib^o differētibz nūero qz ⁊c. **¶** Ad aior. pp^o ⁊ Ad mo: note sūt d se

Tunc ad rationes

Ad primā cū dī ⁊c. **¶** Ad aior: sua p̄cedit bene enī pbat q̄ illa diffinitio nō est bene data de differētia specifica que cōstituit spēm specialissimā: sed nō pbat qm sit bene assignata. de differētia que cōstituit speciem subalternā:

Consequēter.

queritur. Utrūz mortale sit differētia. Et agitur q̄ sic qz illud qd̄ predicatur de pluribus differētibz specie in eo q̄ quale est dīa sed mortale est huiusmodi. ergo ⁊c. **¶** Ad aior propositio est nota per diffinitio//nem differētie ⁊ minor apparet: quia mortale predicatur de homine ⁊ equo ⁊ sic de alijs que differunt specie ⁊ predicatur de eis in quale. qz si queratur q̄ le est conuenienter respondet moua/

lem. **¶** Item illud per quod differunt species ad inuicē est differētia. sed mortale est huiusmodi ergo ⁊c. **¶** Ad aior: propositio est nota per porphy. qui diffiniens differētiā dicit q̄ differētia est qua differunt a se singula. ⁊ minor apparet: per ipsam ibidem vbi dicit q̄ mortale appositum seperat nos alijs. **¶** Item q̄ ponitur in diffinitione alicuius ⁊ non est genus est differētia. sed mortale ponitur in diffinitioe hominis ⁊ non est genus ⁊c. **¶** Ad aior: patet quia diffinitio constat ex genere ⁊ differētia. **¶** Ad mo: patet. quia in diffinitione hominis ponitur mortale secundum porphy. qui dicit q̄ homo est animal rationale mortale.

Oppositum

apparet per Aristotelem exo topicorum qui vult ibi q̄ mortale non est differētia imo est passio: ideo dicit qui ponit passionē loco differētie peccat ⁊ ponit exemplum de hoc q̄ est mortale. **¶** Ad istam questionem dico q̄ mortale non est differētia. qz omnis differētia specifica alicuius sumitur a forma pertinente ad speciem ⁊ propter hoc differētia concludit ad esse. modo mortale non sumitur ex parte forme sed materie eo q̄ mortale dicit potētā ad non esse modo potentia ad non esse se tenet ex parte materie ⁊ non ex parte forme ⁊c. ideo.

Tunc ad rationes:

Ad primā cū dicitur quod predicat de pluribus ⁊c. verum est predicatur in quale essenziale. ⁊ cum hoc cōducit ad esse rei modo licet mortale predicetur in quale non tamen predicatur in quale essenziale itaqz faciat ad esse rei. vel q̄ sumatur ex parte eius quod facit ad esse rei. vnde dato q̄ mortale d̄ esse hominis: quod tamen non est verum. adhuc non pertinet ad aliqd̄ sumptum ex parte forme. ymo ex parte mate/rite. **¶** Ad aliam cum dicitur per quod

Questiones 21.

differtnt species ab inuic. in est differē /
tia veruz est si conuocat ad esse speciei.
modo mortale non conuocat ad esse. er
go ꝛc. ¶ Ad aliam cũ dicitur quod po
nitur in diffinitione alicuius ꝛc. uerum
est nisi ponatur sicut circuloquens diffe
rētia propriam speciei diffinitie si enim
illo modo ponatur in diffinitione tunc
non oportet ē q̄ oportet aliquando pro
pter hoc q̄ quedam nomina differen
tiarum non sunt posita q̄ per plura no
mina circumloquantur modo mortale il
lo modo ponitur in diffinitione scilicet
ad circuloquendum differētia conuerti
bilem ꝛ propriam: vel potest negari mi
nor: quia mortale non habet poni in diffi
nitione ꝛ quando probatur q̄ porphy
rius ponit mortale in diffinitione homi
nis: dicendū q̄ ipse non loquitur secun
dum ueram ꝛ propriam opinionem s̄
secundum opinionem antiquorum qui
credebant demones esse animalia. dice
bant enim q̄ sunt animalia mente ratio
nalia animo passiuā ꝛ tempore etna ꝛ
ideo ut seperarent homines ab istis di
cebant q̄ homo est animal rationale
mortale

positum in opposito ꝛ propositū in pro
posito ꝛ est consequentia in ipso. Item
oē plurale de pluribus predicatur sed
proprium non predicatur de pluribus
ergo Ad alior: propositio ꝛ minor note
sunt de se.

In oppositum est por
phyri^o
q̄ dicit q̄ propriū ē predicabile. ¶ Ad
illā q̄stionē dico q̄ propriū ē pdicabi
le ꝛ rō huius est. quia omne q̄ habet
modum predicandi de pluribus est p
dicabile: sed propriū est huiusmodi
quia predicatur de indiuiduis speciei cui
us est ergo ꝛc. Ad alior: patet per diffini
tionem predicabilis: quia predicabile ē
quod est natum de pluribus predicari.
minor: apparet de se: propriū enim p
dicatur de specie ꝛ indiuiduis ipsius spe
ciei. ¶ Sed sunt notāda duo primo q̄
proprium non est predicabile respectu
speciei cuius est propriū quia respec
tu ipsius est predicatum: quia inheren
tia proprii cum specie cuius est: termi
natur per diuersas considerationes ut
apparet secundo topycorum sed habet
rationem predicabilis respectu indiuiduo
rum speciei. ¶ Secundo notandum ē.
q̄ sicut genus ꝛ species. possunt accipi
pro re subiecta intentioni vel pro inten
tione concreta in habitudine ad rem ꝛ
si accipiatur pro intentione concreta sic
sunt predicabilia: pro re autem absolute
non sunt predicabilia sicut enim propri
um potest accipi vel pro intentione con
tracta in habitudine ad rem vel pro re
subiecta intentioni: pro intentione propi
accipitur ut significatur per hoc nomen
propriū. Unde ista ē predicatio deno
minatiua risibile est propriū. sicut ista
animal est genus. vel homo est species:
utrobiz enim predicatur intentio deno
minatiue de obiecto propriū antez pro
re subiecta intentioni est sicut risibile vel

Consequenter

queritur circa capitulum de p
prio primo. Utrum propri
um sit predicabile ꝛ arguitur q̄ non ꝛ
primo sic: omne predicabile est comu
ne proprium non est commune ergo pro
prium non est predicabile: Ad alior: de
se patet. ꝛ minor: similiter. ¶ Item sin
gulare ꝛ uniuersale opponuntur prop
rium ꝛ commune opponuntur: sed omne
uniuersale est commune. ergo omne pro
prium est singulare. modo quod est sin
gulare non est uniuersale vel plurale.
ergo proprium non est plurale. conse
quentia tenet per illam regulam si op

pro re subiecta intentioni est sicut risibile vel

Porphirii

gressibile & sic de alijs quibus intentio proprii potest attribui. modo est dubium in qua istarum acceptio[n]um proprium est predicabile vel pro intentione contracta vel pro re absolute que potest esse obiectum intentionis proprii.

Caliqui dicuntur quod est predicabile pro re subiecta intentioni & non ut dicit intentionem. quia proprium ut dicit privationem predicatur per accidens & sic accidens de suo subiecto predicatur sic intentio de obiecto predicatur. unde ista est per accidens risibile est proprium sicut ista homo est albus. & ideo proprium illo modo acceptum non est predicabile distinctum ab accidente communi ab alijs predicabilibus. verum tamen isti per septe consideraverunt predicationem proprii primo enim istud quod ipsi dicunt in se est falsum quando dicunt quod proprium acceptum pro re absolute est possibile quia res absolute & secundum se considerata non pertinet ad logicum: sicut risibile vel gressibile: modo iste res non sunt per se de consideratione logici imo iste res sunt logici: ut super eas fundantur intentiones logice modo predicabile secundum quod predicabile pertinet ad logicum ergo predicabile ut dicit rem absolute non est predicabile & sic proprium ut dicit rem absolute non est predicabile: imo ut dicit intentionem concretam proprii sicut etiam genus vel species non est predicabile ut dicit res subiectam sed pro intentione contracta: etiam ratio quod adducunt potest adduci contra eos. quia isti qui sic dicunt concedunt quod genus & species sunt predicabilia: pro intentione contracta. & non pro re subiecta intentioni modo sicut predicatio proprii est denominativa & per accidens de suo obiecto.

unde sicut ista predicatio est denominativa risibile est proprium ita & ista homo est species & animal est genus: tunc per eadem rationem quam ipsi adducunt posset probari quod genus & species non essent predicabilia distincta ab accidente communi. Et ideo dico quod proprium est predicabile ut dicit intentionem contractam in habitudine ad rem subiectam: sine ut dicit aggregatum ex re & intentione & quod ista definitio que dicit proprium est quod inest soli & semper potest exponi de ipso proprio ut est intentio contracta ita quod sit sensus proprium &c. id est proprium est intentio attributa rei que in est alicui species & omni & soli & semper. & est ibi predicatio materialis ita quod si quod predicatur ibi pro re cui attribuitur intentio proprii & predicatur sub ratione contracta proprii sicut subiectum de accidente: sicut si diceret quid est simus natus canis: quid est album corpus talem colorem habens. sicut hic predicatur subiectum de accidente contracto materialiter ita in illa definitione que dicit proprium est quod predicatur &c. ibi si quod est obim proprii predicatur materialiter & de intentione contracta proprii. & illi qui sic posuerunt propter hoc potuerunt sic esse moti. quia videtur male dicitur intentio est res. & ideo crederunt quod res sine obiectum proprii non posset predicari de intentione proprii hoc tamen non valet: quia predicatur res de intentione proprii sumpta in concreto & non in abstracto. & quod illo modo proprium debeat diffiniri scilicet per suum obim declarat sic. Hanc autem materiam trahat Aristoteles in primo libro posteriorum ubi docet. quomodo in definitione passionis ponitur subiectum & in definitione accidentium ponuntur subiecta sua: & idem accusa diffiniuntur per additameta: propterea Accusata habent diffiniri.

per sua obiecta vel substantia ita intentiones secunde habent definitiones per sua obiecta et sicut in definitionibus accidentium in concreto ponuntur subiecta loco generis sicut vult comentator primo metaphisice et in definitione accidentium in abstracto ponit subiectum loco differentie ita in definitione secundarum intentionum sumptarum in concreto habet poni suum obiectum loco generis et ideo proprium ut est intentio concreta debuit diffiniri illo modo.

Tunc ad rationes.

cum dicitur quod ista risibile est proprium est per accidens sicut ista homo est albus. **C**laro tantum est hic quod ille intentiones concrete denominant rem. ut in ipsa reperitur modus essendi: ex quo sumitur talis intentio: sicut genus attribuitur rei ut est reperibile in pluribus differentibus specie. et cum hoc predicatur in quid species autem est rei: ut est reperibilis in pluribus differentibus numero: et in quid: et intentio differentie in est speciei et cum hoc prout differre facit. sed intentio propria in est rei prout in est omni soli semper et conuertibiliter: non tamen indicat essentiam eius cui in est: sed intentio accidentalis nullo illorum modorum attribuitur rei: sed attribuitur rei. ut conueniente idem in esse. vel non in esse ergo videmus quod accidens et proprium penes operationes quas habent ad sua obiecta distinguuntur secundum alium et alium modum essendi attribuit suis obiectis et ideo accidens et proprium ut dicunt intentiones sunt distincta. quando dicitur confamilis predicatio est hic risibile est proprium et hic homo est albus. dico quod si consideretur proprium ut respicit suum obiectum et accidens ut respicit suum obiectum sic non est idem modus predicandi accidentis de suo obiecto. et proprii de suo obiecto nec est eadem comparatio utriusque ad obiecta sua: quia proprium in est

obiecto ut est res: que in est omni soli et semper: accidens autem in est suo obiecto. ut adesse et ab esse. Si autem accipio istas intentiones non ut est intentio alterius rei: sed ut est quedam res in se secundum quod potest esse in obiecto: sicut risibile et alteri gressibile et multis alijs obiectis: sicut supra proprium potest fundari intentio accidentis dicendo gressibile est proprium et risibile est proprium ita quod ibi accipiatur proprium non ut est intentio sed ut est quedam res cum intentio accidentis potest applicari quod etiam potest esse de specie. species autem considerat ut est quedam intentio comparata ad rem vel ad suum obiectum: vel potest considerari ut est quedam res in se que potest attribui asino et equo et sic de alijs et sic supra speciem potest fundari intentio accidentis comparata ad obiectum supra quod fundatur species penes modum essendi ratione cuius ibi suadatur dicendo homo est species asinus est species et de alijs.

Tunc ad rationes:

rationes ad primam cum dicitur omne predicabile est commune. concedo et cum dicitur proprium non est commune. dico quod verum est quod non est commune respectu illius cuius est proprium sicut risibile respectu hominis non est commune. sed respectu solis et placentie et sic de alijs individuis potest esse commune. et ut sic est predicabile respectu individui speciei: ut visus est. **C**ad alias cum dicitur videtur singulare opponitur proprium et commune opponuntur et potest concedi tota ratio: quia proprium est singulare respectu speciei: quia soli speciei in est et nulli alij sed respectu individui speciei est commune et universale vel aliter potest dici. quando dicitur universale et singulare et dicitur quod quantum ad intentiones sunt disparate intentiones: sed si accipiatur pro re subiecta intentioni non opponuntur. imo est eadem res que est particularis et que est vniuers

lis sicut idem est homo et animal et cur dicitur omne cōe est vniuersale ergo oē propriū est singulare. dico q̄ ista ratio si opōsitū in opōsito et p̄positū in p̄posito habet itelligi in cōtrarijs p̄iuatiuis vel relatiuis mō singulare et vniuersale non sunt contraria nec p̄iuatiua nec relatiua imo sunt intentiones disparate. Ad aliā cū dicit omne p̄dicabile predicatur de pluribus concedat et cū dicitur p̄positū non p̄dicat de pluribus falsum ē. Et cū dicit p̄positū in ē soli sp̄i verū tamen in ē omnibus idiuicis cōtentis sub illa specie et respectu istorum est p̄dicabile vt dictum est.

Consequenter

queritur. Cūrum p̄positū sit p̄dicabile distinctū ab accidēte et arguit q̄ non. q̄ superius et inferius non distinguntur ex opōsito: mō propriū est inferius ad accidens ergo et c. Ad hoc de se patet. q̄ superius et inferius sunt idem essentialiter. Ad hoc patet p̄ boetium qui dicit q̄ p̄positū emanat de genere accidētis ergo propriū est inferius ad accidens. Item illud q̄ est accidens non distinguitur ab accidente sed p̄positū est accidens ergo et c. Ad hoc patet. quia idē distinguitur se ip̄z Ad hoc declarat. q̄ illud q̄ est extra essentia speciei ē accēs sp̄i mō p̄pū ē extra eēntia sp̄i. q̄ ad essentia speciei solum pertinet materia et forma p̄positū aut nullum istorum est ergo propriū est extra essentia speciei. et sic p̄positū est accidens. Item quia aliquis diceret q̄ p̄positū distinguitur ab accidens penes h̄ q̄ est. quia accidens causatur ex p̄positis principijs sibi et determinat sibi causam in subo: si sic dicatur h̄ illa q̄ sunt accidentia in separabilia necessario aliq̄ causam in subo sibi determinat. p̄ quas a subo nō possunt separari sicut nigredo in coruo habet eam q̄ non pōt separari a coruo: et eodē modo albedo in cigno er

go p̄positū saltem ab accidētibz in separabilibus non differt in h̄. q̄ determinat sibi causam in subo. Item omne per accidēs reducitur ad per se ergo si sit aliquid accidens q̄ sit in subo p̄ accidens reducet ad h̄ q̄ habet causam in subo per se et sic tandem omne accidens habet causam determinatā in subo ergo i h̄ nō distinguit p̄pū ab accidēte.

In oppositum est porphirit qui dicit et ponit p̄positū et accidens eē predicabilia distincta. Dicendū q̄ p̄positū et accidens sunt predicabilia distincta siue sumantur p̄ re siue sumantur pro intentione. Sed notandū est q̄ accidēs potest sumi dupliciter vno modo p̄ omni eo q̄ est distinctum cōtra substantia et sic non est vni de quibz predicabilibus et isto modo propriū continetur sub accidente: et isto modo propriū est inferius ad ipsum accidens. Alio modo potest capi accidens pro omni eo q̄ sibi tale subm non determinat et sic accidens est accidēs cōe q̄ distinguitur h̄ propriū: et sic est predicabile distinctum a proprio siue sumatur pro re siue sumatur pro intentione: q̄ primo probatur sic accipiēdo accidēs pro re: quia illud quod nullū subm determinatum sibi determinat: distinguitur ab eo quod sibi determinat aliq̄ subiectum determinatum: modo accidens cōe vt dicit rem subiectam intentioni nō determinato sibi aliquid subiectum determinatum quantum est ex parte accidētis. q̄ propriū et accidens distinguuntur ad inuicē. maior: manifestat est de se. Ad hoc: etiā aparet. quia albū et nig^m et similia accidentia que insunt homini. et equo non determinant sibi aliq̄ subm determinatum scilicet q̄ in sint homini et equo. quia possunt in esse alijs subis et nigredo in coruo q̄ est accidens inseparabile et albedo in cigno non determinat sibi q̄ insit coruo. quia si nigredo

determinaret sibi coruū iam non posset esse i alio subo: modo hoc est falsum qz nigredo potest esse in alio subo q̄ in coruo & ideo nigredo q̄tuz est ex parte nigredinis non determinat sibi coruū vel aliquod aliud determinatū subm. s; p̄pria passio quantū est ex parte sua determinat sibi causam & subm. p̄pter quaz in subiecto. ¶ Itē illa que habent diversos modos predicandi. sunt distincta predicabilia sed p̄prium & accidens sūt huiusmodi ergo &c. Ad alio: patet de se & mino: declarat. quia accidēs p̄dicat de pluribus speciebus sicut albuū v̄l nigruū & similia. sed p̄priuū solū de vna spē cuius est p̄priuū. ¶ Itē quia p̄prium predicatur convertibiliter d̄ specie cui⁹ est p̄prium accidens vero cōe non. ¶ Item p̄prium predicat per se de his de quibus p̄dicat sed accidens nō. Item p̄priuū causatur ex propriis p̄ticipijs speciei. quia proprie passiones cōsequuntur formas substantiales suboꝝ sed accidens cōe non causatur ex p̄ncipijs p̄tinentibus ad formā sicut nigredo in coruo nō causatur ex aliquo pertine ne ad formas coruū imo causatur ex aliquo quod consequitur coruū ratione materie. quia in coruo ē talis cōmixtio p̄max qualitatuū ad quā consequit tal color: modo complaxio ē accidens materie & non forme & ideo ista accidētia causant ex eo q̄ se tenet ex parte materie & non forme. Et p̄priuū & accidens secundū q̄ dicunt intentiones distinguuntur ab innicem. quia p̄priuū dicit intētionē que ē in obo qd̄ in est soli sp̄ci & oī & semper & qd̄ per se predicat d̄ specie sed accidens dicit intentionē que inē rei secundum q̄ inest subo & non omni est vel potest i ēē vel non inesse & sic diversis mode respiciunt sua obiecta.

Tunc ad rationes

Ad primā cum dicitur q̄ superius & inferius non distinguuntur concedo & cuz

dicitur p̄priuū & accidens sic se habēt sicut superius & inferius v̄x est accipiēdo accidens prout distinguit contra substantiam sic p̄priuū est inferius ad accidens & sic intellexit boecius cū dixit q̄ p̄priuū emanat de genere accidentis & sic p̄priuū non distinguit contra accidens sed accipiēdo accidens pro eo qd̄ non determinat sibi subm sic p̄priuū non est inferius ad accidens & sic p̄priuū distinguit contra accidens. ¶ Ad aliaz cum dicitur illud qd̄ est accidens nō distinguitur contra accidens verum ē vt sic & cū dicitur p̄priuū est accidens verum est accidendo accidens pro eo qd̄ est extra essentiam rei sed accipiēdo pro accipiēde cōi qd̄ nō determinat sibi subm sic p̄prium non est accidens sed isto modo distinguit ab accidente. ¶ Ad aliā cum dicitur aliquis diceret q̄ p̄priuū differt ab accidente penes h̄ q̄ accidens non determinat sibi subm sine causam in subo & ē. dico q̄ p̄priuū & accidens differūt in h̄ etiam penes alia. qz accidens cōe quātūcūq̄ sit inseparabile sicut nigredo in coruo tñ p̄ rationē suā non determinat sibi esse in coruo. qz pōt esse in alio subo & cū dicit q̄ imo. qz nigredo habet aliqz cāz i coruo qz sibi in ē. dico q̄ nigredo illa cām sibi nō determinat quantū ē ex parte nigredinis in subo illo qd̄ est coruo. vnde ista stant simul q̄ in coruo sit causa ad nigredinez & tñ nigredo illa non determinet sibi subm quantū est ex parte sua esse in h̄ subo determinate. qz pōt esse in alio sed ista causa est ex parte subo. qz coruo habet talē complexionē ad quā consequit talis color: sed accidens p̄prium sicut r̄sibile determinat sibi esse in tali subo ita q̄ non in alio. ¶ Ad aliam eū dicit om̄ne per accidens reducit ad per se verū est tamen non oportet q̄ reducat ad p̄ se in illo subo. & q̄ illa causa sit essentialis subo. vnde licet talis cā sit p̄ se respectu talis accidentis tamen non est per se re/

Porphiri

specu subli. unde si nigredo fit in homi-
ne per accidens reducet ad aliam cam
per se tamen non oportet qd talis causa
fit per se in homine siuo per accidens
in est homini sicut nigredo per se est re/
specu accidentis.

Consequenter

queritur. Utrum proprio de-
structo destruat subm cuius
est propriu. Et arguit qd no. quia de-
structo accidente non oz. destrui subm.
quia subm non dependet ex accidente
imo magis econuerso mo proprium est
accidens cuius est proprium ergo de-
structo pprio no oz destrui sbz. Et
destructo posteriori no oportet destrui
prius. qz prius non dependet a posteri-
ori sed propriu est posterius suo subie-
cto ergo destructo proprio non destrui-
tur suum subiectum.

In oppositum

phirius est por-
phirius
qui dicit qd si no est pprius non est sbm
suum vt si non est risibile no est homo.
Et ad istam questionem dico duo et primo
qd destructo pprio destruit subm ei
secundo dico qd hoc non est proprie et
causaliter sed comunitatiue. Et primo
sic declaratur qd posito subiecto vel spe-
ponitur proprium illius spei. qz propriu-
um in e spei cuius est ppriu inseparabilis
tunc autem aut destructo proprio de-
struit subm: aut manet: si destruit heo
ppositu si manet et posito proprio po-
nitur subm vt dicit prima suppositio er-
go destructio pprio remanet propriu et
sic contradictoria simul stabunt qd est im-
possibile: reliquit ergo qd destructo p-
prio destruat subm fin declarat. qz
propriu non est causa subli sed potius e-
conuerso subm e causa proprii ergo ex
destructione proprii sequitur destructio
subiecti. hoc tamen non est primo
et causaliter sed concomitatiue non con-

comitatiue ipis h natura. qz propriu et
suum sbm simul tempore destruantur
eaut: concomitatiue nature qz destructio
subiecti est cum destructione proprii et
non econuerso.

Tunc ad

rationes. Ad prima
cum dicitur destru-
eto accidente non oportet destrui sub-
iectum. verum est si sit accidens comu-
ne sed si sit accidens proprium non est
verum et cum dicitur subm non depen-
det ex accidente verum est cum habeat
at essentialem comparationem ad ip-
sum sicut propria causa et sufficiens ad
suum effectum. et ideo sicut destructo
effectu destruitur causa si sit causa con-
seruans in esse. ita destructo proprio de-
struitur suum sbm. Et ad aliam cum
dicitur destructo posteriori non destrui-
tur prius. verum est nisi illud prius ha-
beat essentialem ordinem ad posterius
modo subiectum habet essentialem or-
dinem ad suum proprium igitur de-
structo proprio destruitur subiectum
et econuerso.

Consequenter

queritur. Utrum proprium
causetur ex propriis princi-
piis subiecti. Et arguitur qd non quia
idem non potest esse in actu et in po-
tentia respectu eiusdem. sed propriu si
causaretur ex propriis principijs subie-
cti idem esset in potentia et in actu re-
spectu eiusdem ergo et. Ad alio patet
et minor declaratur. quia subm est i po-
tentia respectu proprie passionis. quia
se habet sicut recipiens ipsam. etiam si
propria passio causetur ex propriis prin-
cipijs subli tunc subm erit causa efficiens
passionis et tunc esset in actu respectu
eius quia efficiens causa est in actu re-
spectu sui effectus. Et item sicut ap-
paret ex intentione commentatoris qd
celi et mundi. qui dat formam dat omnia

cōsequentia ad formāz sicut quicq; dat formam ignis dat oia p̄na ad formam eius. Et ppter hoc dī q̄ quantū ali quis dat de forma ignis tm̄ dat de loco eius cū igit generās det formā ipsi s̄bo dabit oia p̄na ad ipsum subm̄ ratioe for me: sed pp̄ria passio p̄segt ad formam subī ergo r̄c. et sic passio hēt formā effectiue ab ipso generāte et nō ab ipso subo

In oppositum ^{arguit} illud quo positio ponit aliquid et quo remoto remouet aliquid videtur esse causa efficiens illius: modo positio subo ponit passio et remoto subo remouet et passio ergo r̄c. maior patet p̄ pb̄m primo posteriorū capitulo de errorib; in acceptione vniuersalī. Et sic nisi subm̄ esset causa efficiens passionis, tunc excellentiorē cōparationem haberent accidentia cōia ad subm̄ q̄ propria, quod est inconueniens, quia propria passio causat ex proprijs principijs subī ad alioz patet, quia accidentia cōmunia causant ex principijs subī sic albedo causatur ex principijs signi, quia ex completionē sua eodem modo nigredo incorno ergo si accidentia propria non causarentur ex principijs subī tunc ista accidentia cōia haberent excellentiorē cōparationē ad subm̄ q̄ accidentia propria: modo h̄ est inconueniens ergo r̄c. Et sic sicut aparet per pb̄m primo physico:ū materia subiecta forme est causa omnium accidentium que sunt in subo, modo proprio est quoddam accūs quod est in subo ergo propria passio catur ex principijs subī. Istud idē vult linconēsis et albert; p̄mo posteriorū q̄ subm̄ se habeat in duplici genere causę respectu sue pp̄e passionis, scilicet in genere causę efficientis et in genere causę materialī. Ad istā questionem dico p̄ distinctionē, quod prope passio

nes subī vel sunt operationes subī accidētēs vel cōsequētēs operationes sicut in homine pp̄ria operatio hoīs est intelligere, scilicet pceptibile disciplinabile ē pp̄rietas hominis p̄ns operationē hoīs que ē intelligere. Et alie sunt pp̄rie passionēs quę non sunt operationes subī nisi consequētēs operationes, sed magis insunt ab extrinseco subo, tamen subm̄ ē dispositū habilitatū ad tales pp̄rias passionēs sicut pp̄ria passio diaphani ē lucere, modo lucere non est diaphano effectiue quę naturam diaphani imo per naturāz corporis luminosi tamen ad lucē habet diaphanū habilitatem, quod perficitur ipsa luce, hoc viso dico duo ad questionē primo q̄ passionēs que sunt operationes p̄ntes operationes pp̄rie passionis sunt effectiue causate a subo. Secundo dico q̄ passionēs que non sunt operationes nec p̄ntes operationes si sunt ab extrinseco tales proprie passioēs non causantur effectiue et sufficienter a suo subo, tamen ad tales operationes operat subm̄. Et primū declarat sic, quia comentator dicit philosophico:ū q̄ sicut transmutatio facit scire mān ita operatio facit scire formam. Tunc arguit sic ois opatio pcedit a forma: modo pp̄rie passionēs vt in pluribus sunt operationes vel consequētēs operationes sicut in homine intelligere quod est prima potentia hoīs ē opatio et est pceptibile disciplinabile ē pp̄ria passio sua p̄ns operationē quę est intelligere ergo tales passioēs causantur ab ipsis formis et sic subm̄ est causa effectiua talium passionū. Et secundū declarat, scilicet q̄ in passionibus que causantur ab intrinseco subm̄ non fit causa efficiens ipsarū sed ad illas tamen cooperantur, quia eclipsari est pp̄ria passio lune, modo eclipsari non catur effectiue et sufficienter ab ipsa luna imo causatur ex interpositione terre inter solē et lunā ipsa enim terra est interposita inter solē et lunā itaq; sol fit in capite vel in cauda draconis et luna est ex op

Porphiri

posita parte tunc causatur eclipsis lune
et sic aparet qd ista passio que est ipsius
lune non causet ex proprijs principijs
ipsius lune imo ab extrinseco. quia ab
interpositione ipsius terre inter solem et
lunam: tamen cooperatur ad h subm. qz
ad eclipsim lune cooperatur motus lune.
quia si luna semper quiesceret extra caput
vel caudam draconis: tunc non esset eclipsi
sis lune eodem modo e de luce respectu
diaphani. quia lucere non causatur in dia
fano sufficienter ex principijs diaphani imo
causatur in diaphano ex principijs corpo
ris luminosi tamen diaphanum coopera
tur ad lucem. quia habet inclinationem
ad lucem sicut perfectibile habet inclina
tionem ad perfectum. quia lux est per
fectio diaphani secundum qd actu diaphani
secundum phylsophu s de anima.

Tunc ad rationes. Ad primam
cum dicitur idem non
est in actu et in potentia respectu eiusdem
dico qd duplex est potentia quedam est
potentia precedens actum alia est pote
tia coniuncta actui sicut distinguit phyl
sophus nono metaphisice: modo idem
non est in actu et in potentia respectu eius
dem loquendo de potentia precedente
actum. sed loquendo de potentia coniu
cta actui q idem est qd non impossibili
tas ad aliquid. primo modo vt sic idem po
test esse in potentia et in actu respectu
eiusdem. s modo potentia subiecti ad pro
priam passionem est primo coniuncta
actui et non precedens actui: vel aliter solet
dici ad istam questionem qd subm per na
turam totius aggregati est in potentia
respectu proprie passionis sed per natu
ram forme est agens vel in actu respec
tu eiusdem et sic s in diuersa est in actu
et in potentia respectu eiusdem s in diuersa.
Ad aliam cum dicitur qd dat formam dat
oia forma ad formam. vtz e qd ille q dat for
mam dat oia forma ad formam mediate for
ma. Et cum dicitur generas dat formam ve
rum est et ideo dat proprias passiones me

diantem formam. ita qd ad formam conse
quuntur proprie passiones sine motu et
transmutatione sicut domesticato: respec
tu domus et tale non est efficiens et sub
iectum respectu sue proprie passiois ad
aliquid est efficiens simpliciter et emanatio
nem et sicut subm est efficiens respectu
sue proprie passionis. quando sunt ope
rationes vel consequentes operationes
et sic generans dat istas passiones. sed h
est mediante forma. ideo immediate cau
santur a forma. Ad aliam cum dicitur
materia et efficiens non coincidunt. dico
qd duplex est materia. s materia ex qua
et materia in qua: modo verum est qd ma
teria ex qua fit res et efficiens non coin
cidunt. sed materia in qua que idem est
qd subm accidentis talis materia et effi
ciens bene coincidunt et maxime in effi
ciēte qd e effi. no p transmutationem et mo
tum sed per simplicem emanationem.

Consequenter

queritur circa capitulum de
accidente et proprio. Utrum
Accidens sit predicabile vel vniuersale
et arguitur qd non. quia omne vniuersa
le est incorruptibile. sed accidens est cor
ruptibile ergo etc. Ad alio: propositio d
se patet et minor: aparet. quia accidens
potest in esse et abesse preter subiecti corrup
tionem. Item qd est vniuersale e vbiqz
sed accidens no est vbiqz ergo etc. Ad alio
patet primo posterioru vbi dicitur
qd vniuersale e vbiqz et semper Ad inoz
de se patet. quia accidens non habet esse
vbiqz imo habet esse h et nunc sicut al
bum et nigrum et similia.

In oppositum est por
phiri. q
dicit accidens esse vniuersale siue pre
dicabile quod idem est dicendum qd acci
dens est vniuersale siue predicabile. qz
predicabile est qd habet predicari de plu
ribus. q: ex h sumit ratio predicabilis: modo
accidens predicatur de pluribus. qd etc.

Malo: propositio est nota de se et mi-
no: apparet. quia bene dicitur for. et alb?
martinus est alb? et sic de alijs. Notan-
dum est tamen quod accidens non dicitur universale respec-
tu suorum inferiorum quia accens respectu suorum
inferiorum non habet rationem accidentis sed po-
tius generis vel speciei sicut dicendo album
est coloratum fuscum est coloratum. tunc
coloratum non est accidens. sed magis
genus. sed dicitur predicabile distinctum
ab alijs respectu suorum subiectorum
de quibus predicatur denominative quia
respectu eorum de quibus predicatur
denominative habet rationem acciden-
tis. Ultimo notandum est quod sicut gen?
tria species et proprium possunt accipi
pro intentione vel pro re: sic accidens po-
test accipi vel pro re vel pro intentione
potest enim esse nomen rei sicut album
et nigrum et potest dicere intentionem
ut hic album est accidens: illa enim est
predicatio denominativa intentionis de
re sicut ista al est genus: modo accidens
est predicabile pro intentione concreta.

Tunc ad rationes. Ad primam
cum dicitur uniuersale est incorruptibile verum est per se
sed per accidens potest esse corruptibile
corruptione suorum singularium. et
cum dicitur accidens est corruptibile ve-
rum est accidens in particulari scilicet B
vel illud est corruptibile sed accidens in
uniuersali est incorruptibile per successi-
nam generationem suorum individuor-
rum. Ad aliam cum dicitur quod uniuersale est ubique et semper illud debet
sic intelligi non quod uniuersale sit in loco
per se sed habet se per individuam et
negationem loci et temporis. quia non
determinat sibi locum nec tempus et
cum dicitur accidens est B et nunc verum
est B accidens vel illud in particulari tamen
accidens in uniuersali non est B et nunc nec
determinat sibi locum nec tempus.

Consequenter

queritur. Utrum diffinitio accidentis
qua dicitur accidens est quod adest et
abest preter sibi corruptionem sit bene
data et arguitur quod non. quia omne quod
adest et abest preter sibi corruptionem est
separabile sed non omne accidens est
separabile. ergo non omne accidens est
quod adest et abest preter sibi corruptio-
nem et si sic est: ista diffinitio non compe-
tit omni accidenti sed omnis bona diffi-
nitio debet competere cuilibet contento
sub diffinito. quod et cetera. Item mors est ac-
cidens homini et combustio domui et
nigredo in coruo et tamen illa non pos-
sunt adesse et abesse preter sibi corruptio-
nem. quod et cetera. et si dicatur sicut por? vide-
tur dicere quod ista possunt adesse et abesse
subo. fin intellectum. quia possumus
intelligere domum non intelligendo com-
bustionem et coruum non intendo nigre-
dine. quia diffinitio hic data de acciden-
te debet separare accidens a proprio
modo per istam diffinitionem sic expo-
nendo eam non differret accidens a pro-
prio. quia sicut possum intelligere sub-
iectum sine accidente. ita possum intelli-
gere subum non intelligendo suum pro-
prium: sic hominem sine perceptibili. dis-
tinctione ergo tunc per illam diffinitio-
nem non differret accens a proprio. quod et cetera.

In oppositum est por-
phyrius qui illam diffinitionem assignat scilicet
quod accidens est quod adest et abest
preter sibi corruptionem. Dicendum
quod illa descriptio accidentis que non est
proprie diffinitio est bene assignata siue
detur de accidente pro re subiecta in-
tentione accidentis siue pro intentione
accidentis. si detur pro intentione acci-
dentis est bene data. quia intentio acci-
dentis attribuitur illi obiecto quod po-
test in esse et non in esse: modo illud ex-
primitur per illam diffinitionem que di-
citur accidens est quod adest et abest
preter subiecti corruptionem. ita quod

Bozphirii

quod predicatur materialiter & tanq̄ ge-
nus de intentione concreta accidentis.
Accidens est quod potest adesse & c. &
intento accidentis attribuitur rei. que
potest adesse & c. sicut si diceretur sim⁹
est nasus cauus adest & abest & dicit mo-
dum essendi. ratione cuius intentio ac-
cidentis in tali obiecto fundatur modo
quolibet intentio habet sufficienter co-
gnosci per illa duo scilicet per obiectum
suum & modum essendi ratione cuius
fundatur in obiecto. ideo per ista duo
habet sufficienter diffinire. ergo si illa dif-
finitio detur pro intentione est bene assi-
gnata. etiam de accidente pro re subie-
cta intentioni est illa diffinitio bene assi-
gnata. quia illa diffinitio que indicat esse
tiam rei & per quam separatur a quoli-
bet alio est bene data modo per illam
diffinitionem in indicatur essentia acciden-
tis & separatur accidens a quolibet alio
quare & c. Ad aio: patet per phyloso-
phum sexto topicorum & minor: decla-
ratur. primo q̄ illa diffinitio idicet quid
est esse ipsius accidentis. quia de essen-
tia accidentis est in esse subo. quia sicut
dicit phylosophus septimo metaphisi-
ce accidentis esse est in esse. modo illud
dicitur per illam diffinitionem per hoc
quod dicitur accidens est quod adest &
abest: quia per hoc quod dicitur adest
est sensus idest in esse subo. sed per hoc
quod dicitur abest tangitur illud quod
pertinet ad rationem accidentis in cō-
muni q: de ratioe accidētis cōmunis ē
q̄ sibi non determinet aliquam causam
in subo. & illud in est. cuiuslibet accidenti
cōmuni & per hoc differt a proprio. q: pro-
pria causam sibi determinat i sub-
iecto determinato. sed accidens cōmu-
ne non determinat sibi causam in subo
determinato siue sit separabile siue in-
separabile. si sit accidens separabile di-
cendum est q̄ non determinat sibi cau-
sam in subiecto determinato sicut albu
vel nigrum in homine non determinat

sibi hominem. quia potest esse & non
inesse homini & tale non determinat si-
bi hominem tanq̄ subm determinatuz
hoc etiam apparet de accidente insepa-
rabili. quia nigredo in coruo non deter-
minat sibi coruum. quia illud quantum
est ex parte sua potest esse in alio subo
q̄ in coruo. quia non determinat sibi eē
in coruo: modo nigredo quantum est
ex parte sua potest esse in alio subo q̄ i
coruo: modo illud exprimitur per istaz
diffinitionem per hoc q̄ dicitur accidēs
est quod adest & abest & c. idest accidēs
quantum est ex parte sua potest non in-
esse subo. quia non determinat sibi cau-
sam in subo. etiam per istam diffinitio-
nem accidens separatur a quolibet alio
quia per hoc q̄ dicitur accidens est qd
adest & abest separatur a genere propo-
differētia & specie. quia proprium per
rationem suam determinat sibi causaz:
genus etiam & species & differentia nō
possunt adesse & abesse imo semper in
sunt ei cuius sunt. quare & c.

Tunc ad rationes. Ad primā
cum dicitur omne
quod adest & c. est separabile dico q̄ il-
lud quod adest & abest realiter est sepa-
rabile realiter. sed illud q̄ adest & abest
& c. idest quod natum est adesse & abes-
se nō oportet q̄ sit reali actualiter sic se-
parabile sicut nigredo in coruo quantū
est ex parte nigredinis potest adesse &
abesse coruo sed causa quare nigredo
non separatur a coruo est ex parte cor-
ui. quia in coruo est causa ex parte com-
plexionis sue. quare talis color: sibi non
adest. Et cum dicitur non omne acci-
dens est separabile verum est non om-
ne accidens est separabile realiter ta-
men omne accidens commune est sic
separabile q̄ per naturam suam natuz
est in esse subiecto & non in esse sicut ni-
gredo per naturam suam non determi-
nat sibi coruū. q: potest esse in alio subo
q̄ in coruo. **Ad aliā** cuz dicit mo: 9

est accidens homini &c. & tamen ista nō
possunt adesse & obesse &c. Aliq dicunt
q̄ in mo s̄m intellectum: quia possunt
intelligere hominem sine morte & cor-
num sine nigredine & sic s̄m intellectum
quodcumq; accidens pōt̄ separari a sub-
iecto: sed istud non est sufficiens dictum
quia tactus est in argumento q̄ tunc ac-
cidens non differret in hoc a proprio: &
tunc per istam diffinitionem hic datam
de accidente non differt a proprio. ideo
aliter dicunt aliqui q̄ domus non subie-
ctum combustionis. nec homo est sub-
iectus mortis: quia mors et combustio
sunt quedam corruptiones. modo sub-
iectum generationis & corruptionis est
materia prima vel saltem totum aggre-
gatus ratione materie prime: & ideo cū
materia prima maneat eadem in gene-
rato & corrupto. ideo subiectus ibi non
destruitur & si aliquis obijceret q̄ cum
materia prima sit ens in potentia non ē
subiectum alicuius accidentis potest dici
q̄ totum aggregatum est subiectum
generationis & corruptionis ratione ta-
mē materie prime: vel potest dici q̄ ge-
neratio & corruptio non sunt accidentia:
imo generatio nō differt a generato v̄l
suba. corruptio autem est quedam pri-
uatio vel pōt̄ dici q̄ illa diffinitio sic de-
bet exponi accidens per nām suam na-
tum est in esse subiecto. & q̄ per nām
suam natum est abesse subiecto. preter
subiecti corruptionem. ita q̄ ly p̄ter sub-
iecti corruptionē determinat ly abesse.
& p̄ hoc vult Porphyrius dicere q̄ ac-
cidens non habet causam determinatā
in subiecto. quia per istam diffinitionem
vult tangere ista duo: que sunt de rōne
accidentis. s. q̄ in sit subiecto: & q̄ cām
in subiecto determinato sibi non deter-
minet. nam dicit q̄ potest abesse subie-
cto preter subiecti corruptionem. modo
si determinat sibi causam in subiecto: tūc
non possz abesse p̄ter subiecti corruptio-
nē. Et sic exponendo poterunt solui oēs

obiectiones. nam mors potest adesse ho-
mini & potest abesse ab homine preter
subiecti corruptionē. & sic de alijs.

Iniquenter

queritur. vtruz de ratione ac-
cidentis sit inherere subiecto.

& arguitur q̄ nō: quia illud quod est de
genere relationis non est de genere cu-
inlibet accidentis modo inherere est de
genere relationis: quare &c. maior patz
quia illud quod est in vno predicamen-
to non est de essentia alteri? predicamē-
ti: minor pz. quia inherens dicitur alteri
inherens. vnde inherencia est quedam
dependentia. dependentia autē est de
genere relationis. **C** Item nihil potest
intelligi nec significari preter illud quod ē
de sua essentia sed accidens potest intel-
ligi & significari preter inherentiā ad sub-
iectum ergo inherencia ad subiectus nō
est de essentia accidentis: minor declara-
tur. quia accidens in abstracto significat
sine dependentia ad subiectum quia si-
gnificat. quia per modum abstracti &
per se stantis. **C** Item sicut dicit Aui-
cenna. q̄ nihil est in se nihil est in alio. er-
go a determinatione cōsequentis q̄ ali-
quid est in alio. aliquid est in se: sed acci-
dens aliquid est in alio. ergo aliquid est
in se: sed h est aliquid ens in se: tunc de
sua essentia non est esse in alio: quia si de
sua eēntia erit esse in alio: tūc nō erit ens
s̄m se. **C** Itē illud quod predicatur de
alio sine habitudine ad subiectū. de eēn-
tia ipsius non est esse in subiecto. modo
accidens predicatur de aliquo sine habi-
tudine ad subiectū: vt dicitur albedo est
color. color: predicatur de albedine sine
habitudine ad subiectum. quare &c. ma-
ior patet. quia si habitudo ad subiectus
esset de essentia eius nunq; posset ab eo
separari.

Oppositum arguitur: q̄
quod ponit
in diffinitione accidentis & non est suum

Porphyrii

Subiectus est de essentia eius. modo inherere ad subiectum ponitur i diffinitio ne accidentis et non est subiectum eius. quare et. maior patet. quia in diffinitioe accidentis ponitur suum subiectum: quod non est de eius essentia: sed de aliud quod sibi ponitur preter subiectum est de sua essentia. minor patet. quia accidens sic diffinitur ab Aristotele. primo topicorum. accidens est quod conuenit eidem in esse et non in esse. Etiam a Porphyrio sic accidens est quod adest et abest preter subiecti corruptiones modo ponitur hic in esse vel inherere subiecto. ut de se patet et tam en non est subiectus suum ut manifestus est. ideo et. De ista questione sunt diuerse opiniones. aliqui enim ponunt quod inherere subiecto non est de eentia accidentis ponunt enim quod accidens potest separari a subiecto: sicut sunt theologo. propter accidentia que apparent in corpore christi. et tamen non sunt in tali subiecto. in quo apparent esse. Aliquii tamen alij volunt tenere viam mediam et dicunt quod inherere potest accipi dupliciter vno modo actualiter. alio modo aptitudinaliter. modo dicunt quod inherere vno modo est de essentia accidentis. alio modo non. quod inherere subiecto actualiter non est de essentia accidentis quia accidens quantum est ex parte sua potest esse sine subiecto: sicut in corpore christi sunt accidentia sine subiecto: et ideo actualiter inherere non est de essentia accidentis: sed inherere aptitudinaliter est de sua essentia: quia etiam illa accidentia quantum sunt sine subiecto. tamen apta nata sunt esse in subiecto. et ista opinio videtur esse melior: prima. Verumtamen secundum philosophos illa non sunt vera. unde verus est quod secundum fidem nostram accidens potest esse sine subiecto. sicut in corpore christi: sed hoc non est. per naturam: sed miraculose et supra naturam: sed secundum intellectum philosopho. dico quod in esse subiecto est de eentia accidentis non solum aptitudinaliter

sed etiam actualiter. et hoc probatur sic. quod aut de essentia accidentis est in esse subiecto: aut est additum sue essentie sine accidens sibi. si sit de sui essentia habeo propositum. si hoc est sibi accidentale. ergo accidens per naturam suam potest subsistere sine subiecto. Tunc arguo sic. illud quod per se potest subsistere sine hoc quod sit in subiecto est in subiecto. est substantia sed per se accidens potest per se subsistere sine hoc quod sit in subiecto. ergo accidens est substantia: et si dicatur ad istam rationem. quod illud quod per se potest subsistere et non habet aptitudinem adesse in subiecto est substantia. sed illud quod per se potest subsistere et habet aptitudinem ad subiectum non oportet quod illud sit substantia. modo accidens illo modo per se subsistit quia habet aptitudinem ut sit in subiecto. et ideo ratio predicta non valet. Istud tamen non valet. Illa habitudo accidentis est in subiecto. vel est de essentia accidentis vel non. si non est de sua eentia: sed est sibi accidens tunc accidens poterit significari et intelligi sine illa habitudine ad esse in subiecto: et si non est in subiecto. tunc non differt a substantia. si illa habitudo ad subiectum est de sua essentia: tunc accidens non poterit intelligi nec significari sine subiecto. Tunc arguo sic. illud quod non potest intelligi significari sine subiecto necessario habet esse in subiecto. modo accidens non potest intelligi sine subiecto. ergo et. Item hoc confirmatur sic: sicut aliquid se habet adesse ita debetur sibi ratio substantie. modo accidens per se potest subsistere. ergo accidens est substantia et cum etiam est substantia. quod est falsum. ad hoc melius quam ponere quod sit simpliciter substantia. Item inherere subiecto. vel est de essentia accidentis vel est accidens. vel est aliquid sibi additum. si sit de essentia accidentis habeo propositum. si est additum essentie accidentis. certus est quod est sibi additum. i. accidens. probo

quia illud additum est aliquid aut ergo est substantia aut accidens: sed nō ē substantia: quia nihil formaliter inheret per substantiaz modo accidens per illud inheret: illud ergo additum est accidens. ergo inheret: quia oē accidens inheret aut ergo inherētia est de sua essentia aut non si sic: eadem ratione fuit standum in principio. scz q̄ inherētia fit de eius essentia si non est de sui essentia. ergo est aliquid additum sibi. illud ergo additū aut est substantia aut accidens. nō ē substantia. ergo est accidēs. et si est accidēs. inheret: quia dato q̄ inherētia non fit de essentia accidentis adhuc non potest separari ab accidente aut ergo inheret per sui essentiam aut per aliquid additum. si per sui essentiam eadem ratione fuit standum in principio. scz q̄ inherētia est de essentia accidentis: si per aliquid additum queram de illo addito per qd inheret: aut per suam essentiam aut per aliquid additū et sic erit processus in infinitum: vel erit dare q̄ de essentia accidentis fit inherere subiecto.

Tunc ad rationes. **Ad** primam cum dicitur illud quod est de genere relationis et concedatur: et cum dicitur inherētia est de genere relationis. verum inherētia in relationibus est de genere relationis: s; inherētia in alijs accidentibus non ē de genere relationis. et cū dicitur inherere est dependere dico q̄ inherētia vel dependentia est duplex quedam est ad aliam tanquā ad tertium: et illa est de genere relationis et alia est ad alium: tanquā ad subiectum: et ista non est magis de genere relationis q̄ aliorum accidentium. **Ad** aliam cum dicitur illud qd potest intelligi et significari sine dependentia ad subiectum et concedatur: et cum dicitur accidēs illo modo potest intelligi et significari falsum est: et cum dicitur accidentia in abstracto sicut albedo et similia significantur per modum per se stantis.

verum est. et tu dicis tale significatur sine inherētia ad subiectum falsum est. **Unde** notandus est. q̄ modus significandi abstracti et concretū sumit ab alio et alio modo essendi in re reperto: quia quocumq; accidens inheret subiecto essentialiter: tamen accidens per sui essentiaz est essentia distincta a substantia: modo ut est quedam essentia distincta a substantia significatur per abstractum sicut per hoc quod est albedo potest comparari ad accidens ut dat esse subiecto. et ut inheret subiecto: ut sic significatur accidentis i concreto: sicut per hoc quod est album. modo dato q̄ de ratione accidentis fit inesse subiecto. tamen potest significare ut essentia distincta a subiecto ad quod dependet. unde non significatur sine dependentia ad subiectum. tamen significatur ut est essentia distincta a substantia: et per consequens ab eo: a quo dependet. **Ad** aliam cum dicitur q̄ aliquid est in se alio aliud est in se. dico q̄ aliquid esse in se potest intelligi dupliciter aut esse ens in se. i. ens per se subsistens: et non in alio existēs: aut esse ens in se. i. habere aliquod esse sibi debitum per naturam suam. quando ergo dicitur q̄ est ens in se in alio est ens in se. vey est ens in se: quia habet esse debitum per naturam. tamen non oportet. q̄ sit ens in se. i. per se subsistens. modo accidens est ens in se primo modo. i. habens esse debitum sibi per naturam est tale esse: quod est esse in subiecto. **Ad** aliam cum dicitur illud quod predicatur de alio sine habitudine ad subiectum et conceditur. et cū dicitur accidens predicatur de alio sine habitudine ad subiectum. falsum est unde dicendo albedo est color: tan albedo q̄ color. significat aliquid: ut dependens ad subiectum. etiam qui intelligit vtrumq; intelligit aliquid dependens ad subiectum. tamen non significatur per modum iuncti subiecto: sed per modum entitē distincte a subiecto: et illa via tene

Dorphiri

tar: s^m philosophum. tamen s^m fidez potest teneri alia via. scz q^d accidit apti tudinaliter semper est in subiecto. actua liter autem non emper in est subiecto. ⁊ ideo habet diffiniri per subiectū vnū. **¶** Nec de vniuersalibus dicta sufficiāt modo de predicamentis dicendum cō sequitur.

Intra librum

predicamentorum queritur. ⁊ primo queratur. Utruz de predicamentis possit esse scientia. Et arguitur q^d non: q^d omnis scientia est per causam: sed predicamenta non habent causas. ergo ⁊c. maior apparet per philosophum primo posteriorum. vbi dicit q^d scire est rem per causam cognoscere. minor patet. quia predicamēta sunt prima. rerum principia: modo p^{ri}ma p^{ri}ncipia non habent causas: q^{re} ⁊c. **¶** Itē omnis scientia habetur per demonstrationem vel per diffinitionem: sed de predicamentis nullo istorum modorum est scientia. ergo ⁊c. maior probatur. scz q^d de predicamentis nō sit scientia per diffinitionē: quia non habent genus ⁊ differēntias per quas possint diffiniri. nec etiam per demonstrationes: quia me^m in demonstratione est diffinitio sicut apparet in problemio d anima. vbi dicitur q^d illd solum quod quid ē est principū demonstrandi accidētia de subiecto: imo etiam accidentia magnam partem conferunt ad cognoscendum quod qd est. modo predicamenta nō possunt sci/ri per diffinitionē. vt dictū ē: iō ⁊c.

In oppositum. ^{ē philo}
qui nobis tradit scientiam de predica/ ^{soph?}
mentis in libro predicamentorum. **¶** Ad istam questionē dico duo. primo q^d de predicamentis est scientia. secundo dico q^d est scientia vera. Circa primum dico tria. primo q^d de predicamentis est sciētia. secundo dico q^d de predicamentis nō

est scientia propter quid. tertio dico q^d de predicamentis est scientia. q^z. **¶** Pri mum declaratur sic. quia illud quod est ens intelligibile ⁊ quod habet proprias passiones. que de ipso demonstrāt de illo est scientia modo predicamenta sunt entia: immo entia vera extra animaz. ⁊ sunt intelligibilia: vt de se patet. ⁊ habēt proprias passiones que de ipsis demōstrāt sicut de substantia que non est in subiecto: ⁊ q^d sit susceptibilis contrariorū. ⁊ de qualitate q^d habeat cōtrariuz ⁊ sic de alijs. quare de predicamentis ē scientia. **¶** Secundum declaratur propter quod notandum est q^d duplex est demonstratio sicut apparet primo posteriorum. scz demonstratio propter quod ⁊ demonstratio quia: demonstratio propter quid est illa que procedit ex primis veris ⁊ immediatis prioribus notioibus q^z causis conclusionis. demonstratio q^z est illa que procedit ab effectu ad causam. vel ex causis remotis. ad effectuz. modo quia demonstratio facit scire. ideo scire est duplex. scz scire quia ⁊ scire propter quid. tunc dico q^d de predicamentis non est scientia propter quid: quia scire propter quid est quando proprie passiones sciuntur de subiectis per principia ⁊ causas illarum passionuz que sunt principia subiecti modo passiones determinate de predicamentis hic non probantur per causas ⁊ principia passionum ⁊ per principia predicamentorum: imo ex planatiue ⁊ inductiue probantur hic passiones de predicamentis ⁊ a posteriori etiam me^m in demonstratione propter quid est diffinitio que explicat causas et principia passionis. modo predicamenta talem diffinitionem non habent. non enim habent diffinitionem logicam: q^z illa datur per genus ⁊ differēntias. quare ⁊c. nec habent diffinitionem realem quia diffinitio realis est alicui⁹ vnus s^z naturam ⁊ s^m speciem: modo predicamenta non sunt aliquod vnū s^m spe

ciem ergo non possunt habere tale diffinitionē realem et per consequens de predicamentis non est scientia propter quod. **T**ertium declarat. scilicet quod de predicamentis est scientia. quia scire quod est quando aliquid scitur a posteriori et ab effectu et per partes sine per causas remotas modo philosophus dat hic nobis scientiam de predicamentis a posteriori. unde quando probat substantiam non esse in subiecto probat a posteriori et per partes subiecti. scilicet dicendo prima subiecta non est in subiecto ergo et cetera. eodem modo inducendo proprietatem propriam substantie que est esse susceptibile contrariorum illud declarat in partibus substantie sic scilicet. qui est prima subiecta vel aliquis homo aliquando est calidus aliquando frigidus ideo et cetera. ergo scientia de predicamentis habet tractata est scientia que et cetera. **S**ecundum declarat. scilicet secundum membra principalem quia de illis est una scientia que considerant in aliqua scientia sub aliqua una ratione formali modo predicamenta in ista scientia considerantur sub una ratione. quia omnia predicamenta hic considerantur ut sunt dicibilia incomplexa ordinabilia in genere secundum subiecta et supra. modo considerare illa ut sunt dicibilia est considerare ea sub una ratione ergo de istis predicamentis est una scientia. unde notandum est quod ad unitatem scientie non requiritur unitas scibilis secundum genus vel secundum speciem sed sufficit unitas analogie vel attributionis sicut metaphisica est una scientia que est de ente quod est unum secundum attributionem. ita dico in proposito quod unitas subiecti in ista scientia non requiritur quod sit una secundum genus vel secundum speciem sed sufficit quod sit unitas secundum attributionem ad hoc quod ista scientia dicatur una.

Tunc ad rationes. Ad primam cum dicitur omnis scientia est per causam verum est loquendo de scientia propter quod. sed scientia que non

oportet esse per causam et cum dicitur predicamenta non habent causas verum est et ideo de ipsis non est scientia propter quod. sed quia: vel potest negari minor. quia licet predicamenta secundum esse reale non habent causam propter quam possint sciri. quia prima causa licet sit causa omnium entium tamen per illam causam non habet scientia de aliquo. quia prima causa non est principium demonstrandi passionem de subiecto. tamen predicamenta considerantur habent rationem dicibilem bene habent causas sicut modos essendi ex quibus sumunt modi predicandi ipsorum: tunc isto modo non dat hoc philosophus scientiam de istis imo a posteriori ut dictum est. **A**d aliam cum dicitur omnis scientia est per demonstrationem vel diffinitionem verum est et aliquando per divisionem et cum dicitur quod de predicamentis non est scientia aliquo istorum modorum. dico quod de ipsis non est scientia per demonstrationem propter quod cuius medium est diffinitio subiecti tamen per demonstrationem quia et divisionem potest esse scientia de ipsis et cetera.

Consequenter

queritur. **U**trum scientia de predicamentis pertineat ad logicam. **E**t arguitur quod non. quia illa scientia non est logica nec pars logice que est de entibus que sunt extra animam existentia modo predicamenta sunt entia extra animam existentia ergo et cetera. **A**d aliam: patet quia logica est scientia rationalis. sed scientia que est de rebus extra animam existentibus non est rationalis sed realis. **A**d aliam: patet per philosophum quinto metaphisice qui dividit ens verum extra animam in decem categorias predicamentorum. **I**tem illa scientia que pertinet ad metaphisicam non pertinet ad logicam sed scientia predicamentorum est huiusmodi ergo et cetera. **A**d aliam: de se per et ad hoc per habet sic. quia metaphisicus considerat ens in quantum ens ut vult Avicenna

Bozphiri

primo tractatu sue Aulcen. ⁊ ideo considerat ens ⁊ omnes partes entis. quia qui habet considerare ens in eo q̄ ens habet considerare omne ens. quia ens s̄m q̄ ens dicit omne ens. modo predicamenta sunt partes entis. ergo de terminare de predicamentis pertinet ad methaphysicū. ¶ Sed forte aliquis dicet ad istas duas rationes. q̄ logicus non considerat predicamenta s̄m suum esse reale. imo vt sic pertinet ad methaphysicū sed s̄m q̄ supra ipsa fundantur intentiones iste logicales. sic ptinent ad logicū. ⁊ isto modo determinat hic de istis predicamentis. ¶ Sed contra illo modo determinatur hic de predicamentis quomodo eis attribuantur proprietates reales hic inquisite d̄ predicamentis debentur eis s̄m suum esse reale sicut subiecto: esse debetur s̄m suum eē reale sube. ⁊ q̄ sit susceptibilis p̄rario/riū. ⁊ sic de alijs proprietatibus hic de predicamentis inquisitis. ergo hic determinatur de predicamentis s̄m suū esse reale ⁊ per consequens ista scientia nō pertinet ad logicū.

In oppositum ^{ē philo/}
qui tradit nobis istam scientiam ^{sophus} predicamentorum. ¶ Dicitur q̄ predicamenta possunt accipi dupliciter. vno modo vt sunt res vere extra aiām exītes. alio vero modo vt supra ipsas fundantur intentiones generis ⁊ speciei. ⁊ sic de alijs ¶ Tunc dico duo ad questionem. primo q̄ scientia de predicamentis s̄m q̄ sunt entia realia non pertinet ad logicū. ¶ Secūdo dico q̄ determinare de ipsis vt supra ipsa fundantur itent ones pertinet ad logicū. ¶ Primum declaratur sic. q̄ logica ē sciētia rōalis. ¶ Tūc arguitur sic ista scientia que est rationalis per se non cōsiderat entia rōalia: sed logica est scientia realis. ergo non considerat entia realia s̄m suum esse reale ⁊ per consequens non considerat pred.

camenta s̄m suū esse reale maior patet: q̄ si cōsideret eēntia realia erit scientia realis. ⁊ ideo logica non considerat entia realia s̄m suū esse reale: imo methaphysica que cōsiderat ens s̄m q̄ ens ⁊ oēs partes entis quia ista predicamenta cōsiderata s̄m suū esse reale sunt partes entis vt quale quantū ⁊ sic de alijs predicamentis. ¶ Secundum declaratur q̄ quicunq̄ habet considerare intentiones vt denominat res. habet cōsiderare res vt denominate sunt ⁊ subiecte intentionibus. modo logicus habet considerare intentiones scōdas vt denominat res. ⁊ hoc dicit Aulcenna q̄ logica est de intentionibus secundis adiunctis primis considerat enim speciem ⁊ genus in concreto: ⁊ non specialitatez generalitatez in abstracto modo supra predicamenta fundatur intentiones secunde sicut intentio dicibilis generis generalissimi ⁊ sic de alijs. ergo ad logicū spectat considerare de istis predicamentis vt supra ipsa fundatur intentiones secunde. ¶ Itē quicunq̄ habet cōsiderare formam aliquam vt est in materia necessario habet considerare illam materiam vsq̄ ad quid. i. vt substat illi formē s̄m intentionem: philoſophi secundo phisicorum. vbi dicitur q̄ quicunq̄ considerat sanitatem habet considerare subiectum sanitatis. etiam hoc habetur secundo de anima q̄ quicunq̄ cōsiderat formam habet considerare materiam. vt est subiectum illius forme modo logicus per se considerat intentiones secundas que fundatur supra ipsas res. ⁊ denominant ipsas. ergo logicus considerat intentiones secundas per se que fundantur supra ipsas res. ¶ Unde non est q̄ sicut accidentia realia denominat suum subiectū. ita omnis cognitio denominat obiectum suum ex quo causatur ⁊ ideo ille qui considerat accidens considerat subm suū. ita ille qui considerat intentiones secundas p̄sideret res

vt substant illis intentionibus.

Tunc ad rationes.

Ad primam cum dicitur illa scientia nō p̄tinet ad logicum que est de entibus. verum est si sit de illis vt realia sunt. si autem sit nō vt sunt realia: sed vt supra ipsa fundantur intentiones secunde non oportet. et cum dicitur predicamenta sunt entia realia. verum est sed vt sic nō determinatur de eis in logica vt dictū est.

Ad aliam rationem cum dicitur illa scientia que p̄tinet ad metaphysicū et. verum est vt sic et cum dicitur scientia predicamentorum pertinet ad metaphysicū verum est s̄m esse reale consideratum et non vt supra ipsa fundantur intentiones secunde. Et quando contra hoc arguitur illo modo determinatur in libro predicamentorum de predicamentis quomodo de eis assignatur proprietates et. propter solutionem istius rationis sciendum est q̄ cognitio intentionum dependet ex cognitione oborum et modorum essendi ratione quorum fundatur in obiecto sicut esse in pluribus differentibus numero. Secundo suppono aliud quod sequitur ex eo quod in mediate dictum est q̄ s̄m q̄ res supra q̄s fundantur intentiones sunt magis note s̄m hoc intentiones sibi fundate sunt magis note ex quo sua cognitio dependet ex cognitione rei in predicamento ergo quanto res magis nota est tanto intentiones sunt magis note. Tertio notandum est q̄ quando aliquis artifex considerat aliquod scibile s̄m vnus modus essendi potest multa de illo scibili determinare s̄m alium et alium modum essendi per accidens et hoc maxime si illa valeant ad manifestationem sui scibilis sub illo modo sub quo ipsuz consideratur.

Tunc ad rationem cum dicitur isto modo determinatur hic et. verum est si sint passiones per se s̄tente siue nō sint

per se s̄tente: sed per accidens nō est et cum dicitur passiones hic assignantur de predicamentis. sub esse reali veritatis ille passiones nō sunt per se et primo intente sed p̄pter maiorem cognitionem predicamentorum s̄m s̄m esse reale: ex qua maiori cognitione predicamentorum. ipsa sunt magis nota. vt supra ipsa fundantur intentiones sc̄de. et sic logicus quasi induens sibi formam metaphysici multa de predicamentis s̄z est reale determinat p̄pter q̄ cognitio predicamentorum s̄z s̄m esse reale et ad cognitionem eorum vt supra ipsa fundantur intentiones secunde.

Insequenter

que est de subiecto istius libri predicamentorum. vtruz dicibile incomplexuz sit sibi subm. et arguit q̄ nō. q̄ ens per access non est subm in aliqua scientia s̄z dicibile incomplexū est ens per accidens. ergo et. maior: propositio p̄z p̄ philosophū 6° metha. q̄ dicit q̄ de ente per access non est scientia minor vō p̄z de se. Et illud de quo terminat in alia scientia non est subm in illa: modo de dicibili incomplexo determinat in alijs libris logicę sicut in libro pyer^o determinatur de noie et vbo: que sunt dicibilia incomplexa. etia in libro priorum determinat de dicibili incomplexo sicut determino. id et. Et illud q̄d est in genere relationis nō est subm in illa scientia modo dicibile incomplexum ē de genere relationis. quare et. maior p̄z. q̄ q̄d est subm in illo libro est cōe ad oia determinata in illa scientia sed id q̄d est in genere relationis non est cōe ad oia hic determinata. ideo et. minor p̄z de se. dicibile enim d̄ d̄ aliq̄ dicibile.

In oppositum. s̄m ois tatorum et expositorum. Dico q̄ dicibile incomplexuz ordinabile in genere s̄z sub et supra est hic subm. q̄ illud q̄d est primo notū in scientia illa sub cuius ratione

omnia hic determinata determinantur
 & de quo & cuius partibus h. determi-
 natur & ad qd omnia hic determinata
 habent attributione est hic subm sed di-
 cibile incomplexu est huiusmodi. id est.
 maior p3 de se. & mio: apparet: quia di-
 cibile incomplexu est coius qd occurrit
 considerati in illa scia & omnia predica-
 menta considerantur h vt dicibilia sunt.
 qz considerant h fm qd sunt genera & spe-
 cies: vt sibi attribuunt ille itentioes mo-
 do itentioes attribuunt sibi: vt dicibilia sunt.
 & omnia h determinata habet attributio-
 ne ad dicibile incomplexu sicut partes:
 sicut suba qritas & sic de alijs vel sic co-
 ferentia ad suam cognitionem: sicut an-
 te predicamenta sunt valentia ad co-
 gnitionem predicamentorum sicut an-
 tecedentia ad ipsa & predicamenta sunt
 psequantia cognitionem eorum.

Tunc ad rationes. **C**Ad pri-
 mam cuz dicitur de
 ente per accidens non est scientia. dico
 qd duplex est ens per accidens quoddam
 est ens per accidens quod est casuale &
 fortuitum qd non habet causas & prin-
 cipia determinata aliud est ens per acci-
 dens quod. s. no est suba: sed accidens
 habet tamen causas & principia determi-
 nata per que potest sciri mo d ente per
 accidens dicto primo modo qd est causa-
 le & fortuituz non est scia s; de ente per
 accidens dicto secundo modo bene est
 scita. Et cum dicitur dicibile incomple-
 xum est ens per accidens. veruz est se-
 cundo modo quod non est suba habet
 tamen causas & principia que possunt sci-
 ri: & non est ens per accidens qd est cau-
 sale & fortuitu. **C**Ad aliam roni cu dici-
 tur illud de quo determinat in alio lib. no
 est subz in isto lib. pcedit vt sic & cu dz de
 dicibili incomplexo determinat li. pper^o & c.
 Dico qd no est vez vt dicibile est: & cuz
 dicitur qd de nomine & verbo determi-
 natur in libro. pper^o dico qd de istis no
 determinat ibi vt dicibilia sunt: sed vt sunt

partes enundatiois & in libro pphoz de-
 terminat de termino vt ingreditur actu-
 liter syllogismu & non vt est dicibile sed
 determinat pnoie & vbo vt dicibilia sunt.
CAd alia cuz dz qd est in gne retonis
 non est h subm pot dici qd verum est: si
 sit per se in genere retonis si autē sit ibi
 fm aliquā sui ppetate no est vez. qz re-
 latio pot fundari sup oia pdicamta & ge-
 nus dicibile est in gne retonis. veruz est
 p accis rone sui respectus sup additi vt
 pot pcedi maior. & cuz dicitur dicibile ē
 in genere retonis. dico qd illa relo fun-
 data supra dicibile incomplexu no est re-
 latio realis. qz dicibile est dicile p aliqua
 rone itelligendi. & ideo illa relo est relo
 ronis. & no est relo realis. modo relo i
 predicameto retonis est ens reale: quia
 ens vt est extra aiam. dividitur decem
 pdicamta vti pbs p^o dividit ens. in ens
 in aia & in ens extra aiaz. & postea divi-
 dit ens extra aiam in. x. pdicamta. & ito
 illa relo no erit in gne retonis.

Consequenter

queritur predicametu sit ens
 reale vel ratiois & videt qd sit
 ens rationis: quia illud quod ponitur
 in diffinitione logica est totaliter ens ra-
 tionis. modo predicamentu ponitur in-
 diffinitione logica. ergo & c. maior p3. sic
 logica est de entibus rationis. ita diffini-
 tio logica est de entibus rationis. minor
 patet. quia genus & differentia ponitur
 in diffinitione fm intentione pbi in phe-
 mio de anima. vbi pbs dicit qd ille diffi-
 nitiones que non faciunt cognoscere ac-
 cidentia dyalectice vane sunt omnes sed
 tales diffinitiones sunt ex genere & dif-
 ferentia. modo genus & differentia sunt
 que ponuntur in predicameto. ergo ali-
 quid in predicamento existens ponitur
 in diffinitione logica. **C**Itēz illa que po-
 nuntur in predicamento sunt genera &
 species modo genus & species sunt no-
 mina intentionis. ergo predicamentuz

est aliqua ratio. Item predicamentum est coordinatio predicabilium sibi subiecta pro modo ista coordinatio fit ab intellectu. et est ens rationis. quare etc.

Oppositum apparet. per philosophos quanto metaphysice quia dividit ens verum extra animas existens in deum predicamenta. Item hoc arguitur ratione sic. quod est differentia entis realis. est ens reale. modo predicamenta sunt differentia entis. sicut substantia quantitas et sic de aliis: ut apparet. 5. metaphysice. quare etc. **C**oncedendum quod predicamentum potest accipi pro genere generatum in aliqua coordinatio vel pro tota coordinatione que est a generalissimo usque ad individua sicut aliquando dicimus quod genus generalissimum est predicamentum in aliqua coordinatio. aliquid quod autem totam coordinationem vocamus predicamentum: si accipiamus predicamentum primo modo ad hoc potest dupliciter considerari. aut quantum ad rem que est subiectum intentioni generalissimi aut quantum ad intentionem si consideretur quantum ad rem subiectam intentioni generalissimi sic generalissimum est aliquid reale. quia predicamentum illo modo est differentia realis entis sicut substantia quantitas: et sic de aliis. si consideretur quantum ad intentionem sic est aliquid rationis. cuius ratio est. quia generalissimum est quedam intentio cuius creta modo omnis intentio sed a cuius creta. est ens rationis. ideo etc. **S**i autem predicamentum accipitur pro tota coordinatione ut dictum est. sic potest accipi ad hoc dupliciter: vel ista predicamenta ordinantur penes modos predicandi magis coe et minus coe vel penes proprietates reales rerum posita eorum in ista coordinatione. **S**i accipitur primo modo penes modos predicandi superioris et inferioris. sic predicamentum est aliquid rationis. quia modus predicandi est aliquid rationis: nunquam enim erit modus predicandi. si intentio non erit. ergo coordinatio predicabilium sumpta

penes modos predicandi est ens ratio. anteceditur. patet. sicut dictum est per batio est sequentia: quia relatio sumit entitatem a suo fundamento modo coordinatio est quecliam relatio cuius fundamentum est modus predicandi. ergo sumit entitatem ab isto modo predicandi: et ideo cuius ille modus predicandi fit ens rationis. ita coordinatio est ens rationis. quia fundamentum relationis est ens reale. et ista relatio est realis. et si fundamentum relationis est ens rationis relatio erit ens ratiois antequam accipiatur ista relatio penes proprietates reales. sic predicamentum pro ista coordinatio est aliquid reale: quia suum fundamentum est aliquid reale. scilicet predicamentalia ordinata penes proprietates reales.

Tunc ad rationes.

Ad primam cuius dicitur istud quod ponitur in diffinitione logica etc. dico quod diffinitio logica est duplex una est que datur ex terminis logicalibus alia est diffinitio logica que datur ex genere et differentia quibus non fit in terminis logicalibus modo quocumque modo accipiatur diffinitio logica sibi ponitur aliquid reale. si enim accipiatur ultimo modo non est dubium: si etiam primo modo ad hoc ponitur sibi aliquid reale: quia iste intentiones logicales habent diffiniri per sua obiecta. et cum dicitur predicamenta habent ponitur etc. verum est in diffinitione logica que datur per genus et differentiam sed non de alia **A**d aliam cuius dicitur illa que ponuntur in predicamento sunt genera et species. verum est et cum dicitur ista sunt entia rationis. verum est quantum ad intentiones et modos predicandi sed quantum ad rem subiectam intentioni non sunt entia rationis. **A**d aliam cuius dicitur predicamentum est coordinatio verum est. uno modo accipiendo predicamentum. et cuius dicitur ista fit ab intellectu. verum est si fit penes modos predicandi si autem sit penes proprietates reales sic est realis.

Consequenter

queritur. Utrum purus logicus possit distinguere predicamenta. Et arguitur qd sic. qz quicunqz hēt considerare effectum habet considerare causam: modo purus logicus habet considerare intentiones que sunt effectus rerū predicamentaliū ergo purus logicus habet considerare: modo qui considerat res predicamentales potest ponere distinctionē inter ipsa idē rē. **C** Item unusquisqz potest distinguere ea que sunt de sua consideratione: modo predicamenta sunt de consideratione logici ergo purus logicus potest predicamenta distinguere. **M**aior patet. quia illa q̄ aliquis artifex considerat habet cognoscere modo inter ea que alijs habet cognoscere hēt distinguere. **M**inor patet p̄ p̄m q̄ tradidit nobis scientiā de istis predicamentis. **C** Item h̄ aparet ex intentione phylosophi in illa parte: eorū que secundū nullam cōplexionē dicunt: ibi enim ponit distinctionem predicamentorum et tamē est ibi purus logicus.

Oppositum

arguitur. qz si logicus haberet distinguere predicamenta aut hoc faceret ut sunt res existentes extra animā. aut penes modos predicandi: modo nō distinguit ea ut sunt quāda res. qz isto modo nō considerat ea: q̄ si distinguat ea h̄ erit penes modos predicandi modo penes modos predicandi n̄ potest ea distinguere. qz penes illud i quo oia predicamenta cōcitant nō distinguit: modo penes modos predicandi conveniunt qd aparet. qz conveniunt in hoc qd est: predicari in quid vel i quale. q̄ rē. **C** Et si dicas qd predicamenta nō distinguunt penes modos predicandi de inferioribus. qz in hoc cōveniunt. h̄nt tamen distingui in modo predicandi denominative de substantia. qz in hoc non cōveniunt. qz alio modo predicantur quātitas denominative de substantia et alio modo qualitas

si sic dicat illud nō valz. qz predicamentū ut predicamentū est dicit ordinē solum predicabiliū secundū sub et supra. **T**ūc arguitur modus predicandi qui pertinet ad predicamentū est ille modus predicandi secundū que superiora predicantur de inferioribus. qz predicamentū ut predicamentū est. solum dicit ordinem predicabiliū: modo modus predicandi denominative in cōparatione ad substantiam non est modus predicandi superioris et inferiori ergo considerare predicamentū ut predicant denominative de substantia non est considerare ipsū ut predicamentū est ergo distinguere predicamenta. ut predicamenta sunt non pertinet ad logicū. **C** Item logicus non habet considerare modos essendi rerū nec etiam proprios modos predicandi sumptos penes proprios modos essendi rerum. sed modus essendi denominative secundū que quantitas et qualitas et consimilia predicant denominative de substantia sunt modi essendi ipsorum proprii ergo predicamenta distinguuntur penes istum modum predicandi denominative non pertinet ad logicum. **C** Ad istam questionem dico qd logicus non potest per se ponere distinctionē inter predicamenta sed per accidēs potest aliquāter ponere distinctionem inter ea. **C** Primum declaratur et ad hoc declarandum suppono duo. primum est qd logicus quicquid considerat hoc est ut habet attributionē ad intentiones. quia formalit̄ considerat intentiones et non res nisi ut super ipsas fundantur intentiones. **C** Tunc arguo sic. quando cūqz aliquis artifex considerat aliquid formalit̄. quicquid considerat. considerat sub ratione ipsius vel secundū attributionem ad illud: modo logicus per se considerat intentiones secundas. ergo quicquid considerabit logicus erit intentiones secundas vel habentis attributionem ad intentiones secundas. logicus ergo considerat predicamenta

vt habent attributionem ad intentio-
nes secundas modo predicamenta pe-
nes ordinem quem habent ad intentio-
nes secundas non distinguuntur. ergo
logicus non habet distinguere predi-
camenta s'm q' ea considerat. & sic lo-
gicus per se non considerat distinctio-
nem predicamentorum. Ad alior' pa-
tet. quia sicut se h'et potentia ad obie-
ctum ita scientia ad subiectum modo
potentia quicquid considerat hoc est ra-
tione sui obiecti sicut potentia visi-
ua quicquid cognoscit hoc est ratio-
ne lucis vel coloris. quia obiectum vi-
sus formaliter est lux vel color & audi-
tus quicquid percipit hoc est sub ra-
tione soni & sic de alijs eodem modo
est de scientia respectu sui obiecti. q' qe
quid in illa scientia consideratur hoc est
ratione subiecti illius vel vt habent at-
tributionem ad ipsum. Ad inoz patet
per antec'nam. qui dicit q' logica est de
his intentionibus adiunctis primis cuz
ergo predicamenta non distinguantur
quantum ad intentiones secundas si-
cut ad esse genus generalissimum spe-
ciem. & sic de alijs in hoc enim non dif-
ferret quantitas a substantia. & sic de
alijs. quia ita bene est ordo sermonis ad
inferius in quantitate & qualitate sicut
in substantia. ideo logicus per se non po-
test ponere distinctionem inter predi-
camenta. C' Item si logicus poneret
distinctionem inter predicamenta hoc
esset vel vt sunt res vel penes modos
predicandi. sed non potest ea distingue-
re vt sunt res. quia predicamenta vt
sunt res non cognoscit s'z q' logicus est
modo aliquis non pot' distinguere ea q'
ignorat. ergo isto modo non potest di-
stinguere predicameta etia non distigu-
it ea penes modos predicandi. quia mo-
dus predicandi predicamentoru aut e' suplo-
ris de inferiori aut est modus predican-
di denotatiu' rei vnius predicamenti d'

re alterius predicamenti modo penes mo-
dum predicandi superioris de inferiori si
distingunt. q' in h' oia predicamenta co-
municant. na sicut i genere sube omnia
superiora de inferioribus predicant i qd.
ita etia in alijs est generibus. nec etiam
distingunt penes modu' d'nomiatiu'.
quia ille modus predicandi non e' pro-
prius modus predicandi predicamenti. vñ
predicamentu' est etia modus predicandi
denominatiuus. vel accipit in co'i vel in
speciali. si i co'i penes istu' modu' predica-
di predicameta accidentiu' no' distinguunt.
q' oia predicameta predicant denominatione
de subdo. si aut accipiat i speciali vt sor. &
bicubitus vel sor. est albus. ibi enim est
alius & alius modus predicandi specialis
denominatiu'. quantum ad hoc logic' no'
habet distinguere predicameta. q' istos
modos p'rios denominandi logic' p'
se non considerat: & ideo logicus per se
non habet distinguere predicamenta.
C' Scdm declarat scilicet q' p' accidens
distinguat aliquant' & i complexo ip-
sa predicamenta. quia quandoctus ali-
quis artifex considerat aliquod scibile.
secundum vnam rationem. potest ille
artifex considerare illud scibile. s'm alijs
modu' & per accidens. & maxime si illud
scibile sic consideratum valeat ad cogni-
tionem illius scibilis modo illo quo ille ar-
tifex illud scibile considerat. modo logi-
cus considerat predicameta. vt sunt sub-
iecta intentionibus ad cognitionem ipso-
rum vt sunt subiecta intentionibus valz
cognitio ipsorum secundum se & absolu-
te. & ideo logicus qui considerat predi-
camenta vt supra ipsa fundantur inten-
tiones se per accidens potest distingue-
re predicamenta vt sunt quedam res &
hoc non faceret per habitum logicalem
sed s'm q' per illam cum illo habitu po-
test concurrere quidam alius habitus.
ita q' primo considerabit substantiam
vt est quoddam generalissimum & vt

Porphiri

Ne non distinguitur ab alijs predicamē-
tis & postea poterit considerare substā-
tiam quantum ad ea que sibi insunt. sed
hoc non faciet per habitum logice sed
p̄ illum aquiret alium habitum de re.
¶ Item quia aliquis posset dicere q̄
logicus considerat distinctionem predi-
camentorum penes modos essendi ex
quibus sumuntur modi predicandi. q̄
illos modos essendi ex quibus sumuntur
modi predicandi logicus conside-
rat illud. p̄imum potest negari. quia si
cet logicus consideret modos essendi.
vt sunt cause intentionum tamen secun-
dum id qd̄ sunt ipsos nō considerat mo-
do penes intentiones predicamenta nō
habent distingui. quare &c. nec modi
essendi ex quibus sumuntur intentio-
nes se non sunt modi essendi proprii s̄
cōmunes omnibus predicamentis mo-
do penes illud quod est cōmune omni-
bus predicamentis. predicamenta non
possunt distingui. quare &c.

Tunc ad ratiōes.

Ad primam cum dicitur quicūq̄ consi-
derat effectum. &c. dico q̄ qui conside-
rat effectum fin q̄ effectus est conside-
rat causam. licet qui considerat effectus
illud quod est effectus non oportet q̄
consideret causam. Et cum dicitur intē-
tiones secunde sunt causate a rebus &
modis essendi rerum. verum ē q̄ sunt
causate a modis essendi rerum cōmuni-
bus. ergo dices q̄ logicus actu conside-
rabit. verū est si consideret intentiones
vt sunt causate a rebus. modo posset
aliquis dicere q̄ non considerat inten-
tiones isto modo scilicet vt sunt causate
a rebus. ideo considerat eas fin se &
absolute & fin illud q̄ sunt. vt denomi-
nant res supra quas fundantur. etiam
ratio non concludit. quia bene volo q̄
logicus considerabit modos essendi cō-
munes. vt sunt cause intentionum mo-

do s̄z istos modos essendi communes
predicamenta non distinguant. ¶ Ad
aliā cum dicitur vnusquisq̄ potest di-
stinguere ea que sunt de consideratione
sua. verū ē si penes hoc q̄ eas conside-
rat distinguantur. si tamen nō distingu-
antur penes hoc q̄ ea considerat non
oportet & cum dicitur logicus conside-
rat predicamenta. verum est vt sunt
subiecta intentionibus. ergo poterit ea
distinguere. verum est si distinguatur
illo modo quo illa considerat: modo nō
distinguuntur penes intentiones secun-
das. imo quantum ad hoc conuenit
imo non oportet q̄ logicus per se di-
stinguat illa predicamenta. ¶ Ad aliā
cum dicitur q̄ philosophus ea distin-
guit in littera. dico q̄ non distinguit ibi
predicamenta nec probat distinctiones
predicamentorum vt apparet. imo ibi
narrat distinctionem predicamentorum
datam ab artifice alio vnde vtitur ibi ea
supponendo eam ab alio artifice sicut
ex q̄nto metaphisice etiam potest dici
q̄ philosophus non dat ibi distinctio-
nem predicamentorum vt logicus est
imo vt est indutus forma alterius arti-
ficis. videlicet metaphisici.

¶ Insequenter

queritur. Vtrum predica-
mentum logicum & meta-
physicum sint vnum & idem predica-
mentum. Et arguitur q̄ non. quia illa
que habent diuersas species non sunt
vnum predicamentum modo predi-
camentum logicum & metaphisicum
habent diuersas species. ergo & cetera.
Ad aior patet. quia sicut dicitur in pre-
dicamentis diuersorum generum & nō
subalternatim positorum diuersę sunt
species & differentie. Ad inor patet.
quia in predicamento logico sunt sub-
stantie corruptibiles & in corruptibili-
les. sed ille non sunt in eodem genere

metaphysico. qz corruptibile & incorruptibile differūt pl⁹ q̄ gñe vt dicit phyllofophus. ¶ Item illa que p̄tinent ad diuerfos artifices non sunt vnū & idē modo predicamentū logicū & metaphysicum non pertinent ad eundem artificē imo ad diuerfos. ergo &c. Ad aior patz quia diuerforum artificum diuerse sūt considerationes. Ad ino: de se patet.

Oppositus Arguitur. qz illa que h̄nt easdem pprietates sunt eadem sed predicamentū logicum & metaphysicū sunt huiusmodi. ergo &c. Ad aior patz. quia eedem pprietates sunt eiusdem nature Ad ino: patet. quia pprietates predicamenti logici quantū ad substantiam sunt recipere contraria: nō esse in subo. non habere contrariū. & sic inducendo in alijs pprietatibus & in alijs pdicamētis modo ille eedē pprietates sunt in predicamento metaphysico vt aparet fo metaphysice. ergo &c. ¶ Ad solutiōē istius questionis notandū ē quid est predicamentū logicū & qd ē predicamentum metaphysicū. ¶ Predicamentū logicū est ordinatio predicabilū vel res ordinate secundum superius & inferius & sub ista ratione predicamentū metaphysicū est ipsa res vt est quedā differentia entis sicut suba vt ē differentia distincta entis a qualitate. & sic de alijs. ¶ Tunc dico duo ad questionē: primo qz predicamentū logicū & metaphysicū quantū ad rem non distinguuntur: fo dico qz quantum ad rationes formales secundū q̄s p̄siderat a metaphysico & a logico distinguūt. ¶ Primū declarat sic. qz illa non distinguuntur quantū ad rem quorum sunt eedem pprietates reales sed predicamentū logicum & metaphysicū sunt huiusmodi. ergo &c. Ad aior patet de se. & ino: probat. qz sicut sube q̄ ē predicamentū logicū sunt iste pprietates qz ipsa vna & eadē numero exis est infec:pabilis contrariorū secundū sui inu-

tationem & qualitatis qz fm eam fuisse & dissimile dicit & sic de alijs. accipiēdo eā quantū ad rem cui pōt intentio applicari. ideo quantū ad rem sunt idēz. ¶ Cū pdicamentum logicū & metaphysicum quantū ad rationes formales distinguuntur qz logicus considerat predicamentū penes modos predicandi superioris de inferiori & penes illud predicamentum logicū est predicamentū formaliter. sed pdicamentū metaphysicū nō dicit metaphysicū penes modos predicandi superioris de inferiori. sed magis vt ē quedam differentia entis.

Tunc ad rōnes. Ad p̄am cū dicitur illa q̄ habent &c. verum est fm rationes formales & cum dicitur predicamentum logicū &c. verum est & ideo non sunt formaliter vnū & idem. vel potest negari minor: & cum dicitur substantie corporales & incorporeales &c. falsum est. & cum dicitur phyllofophus dicit qz differt &c. verum est de genere naturali loquendo: & qz phyllofophus intelligat de genere naturali. patet per illud quod ipse subdidit. po itea dicit enim non enim cōciant in materia ex qua materia sumitur genus naturale. ¶ Ad aliam cum dicitur illa que pertinent &c. verum est formaliter & secundum rationem tamen possunt esse eedem res aliter & aliter considerate. ¶ Ratio in oppositum sua via procedit. bene enim probat qz quantum ad rem sunt idem tamen quantum ad rationes formales sunt distincta vel alia.

Insequenter

queritur. Utrum equiuocū sit vnioecum. Et arguitur qz non. quia nullum equiuocum est vnioecū illa est vera. ergo ista est falsa equiuocum est vnioecum. asis patet per inductionem. quia illud equiuocum qd ē cōis non est vnioecum & illud equiuocum quod est expediens non est vnioecum

Dorphiri

enim: sic de alijs. ergo nullam equiuocum est uniuocum et equiuocum est uniuocum. **C** Item omne equiuocum est uniuocum canis est equiuocum. ergo canis est aliquid uniuocum consequens est falsum. ergo aliqua premissa rum. non minor que dicit canis est equiuocum. ergo maior que dicit equiuocum est uniuocum. **C** Item nullam oppositum potest verificari de suo opposito. male enim dicitur albedo est nigredo: modo equiuocum et uniuocum sunt opposita. ergo unum de altero non potest verificari. male ergo dicitur equiuocum est uniuocum.

In oppositum est simpliciter
Et arguitur ratione quod solius uniuocum est definitio: equiuocum est definitio ut apparet in primo libro. ergo equiuocum est uniuocum. **C** Ad istam questionem intelligendum est quod equiuocum et uniuocum sunt nomina intentionum. et ideo potest sumi vel pro intentione concreta equiuocum vel pro re subiecta intentioni modo si accipitur pro intentione. scilicet concreta equiuocum isto modo equiuocum est uniuocum respectu intentionum specialium equiuocum in diuersis obiectis specialibus fundatarum. et huius ratio est. quod illud quod predicatur secundum unum nomen et unicam rationem sumptam secundum illud nomen est uniuocum: modo equiuocum pro intentione equiuocum predicatur de pluribus intentionibus specialibus equiuocum fundatis in specialibus obiectis. sed unum nomen et unam rationem sumptam sed illud nomen. **A**d alio: apparet. per definitionem uniuocorum que est uniuocum sunt quorum nomen est commune et secundum illud nomen ratio substantie est eadem. unde quocumque predicantur secundum unum nomen et unam rationem secundum illud nomen sunt uniuocum: scilicet si illa ratio eque iter participat ab illis quibus predicat. pro

bo minore: sicut hoc equiuocum attribuitur canis est equiuocum habet equiuocum quod attribuitur. expediendum tamen obiectum est equiuocum et predicatur de istis secundum unum nomen et unam rationem secundum illud nomen. quia ratio equiuocum est ista: equiuocum pro intentione equiuocum attribuitur obiectum: quia predicatur de multis secundum unum nomen et diuersas rationes secundum illud nomen modo de isto equiuoco fundato in hoc quod est canis predicatur equiuocum secundum quod illa intentio particularis fundata in cane attribuitur ei secundum quod predicatur de multis sed unum nomen et diuersas rationes. et isto modo predicatur de intentione equiuocum fundata in hoc quod est expediens et de alijs. ergo equiuocum predicatur de istis intentionibus fundatis in obiectis specialibus secundum unum nomen et unam rationem: et sic illa predicatio est essentialis. et est superioris de inferiori dicendo hoc equiuocum est equiuocum. sicut enim hic homo albus quod est intelligitur. et albus et intelligitur illud sane. unde non intelligitur quod dicendo canis est equiuocum expediens est equiuocum. et sic de alijs. sit ibi predicatio uniuocum superioris de inferioris imo est predicatio denominativa intentioni de obiecto supra quod fundatur. sicut enim homo est species al est genus: sed respectu intentionum fundatarum specialium in istis obiectis equiuocum est superioris et predicatur de ipsis inquit et non denominative. **C** Si autem accipitur equiuocum pro re subiecta intentioni equiuocum. Quidam dicunt quod equiuocum isto modo est uniuocum et adducunt duas rationes ad hoc. prima est hec magis conuenit res cum re quam cum intentione ut dicendo equiuocum est uniuocum ibi verificatur equiuocum de equiuoco. pro intentione equiuocum. ergo multo fortius uniuocum verificabitur de equiuoco

pro intentione et re subiecta intentio-
ni equiuoci. ¶ Item illud quod predi-
catur de pluribus sibi vnum nomen et
vnam rationem est vniuocum. sed equi-
uocum pro re subiecta intentioni pre-
dicatur de pluribus sibi vnum nomen
et vnam rationem. quare etc. Ad alio:
patet probo minorez sicut dicendo ca-
nis est equiuocum laborans est equi-
uocum. et sic de alijs. ibi equiuocum
pro re subiecta intentioni. sibi vnum no-
men vt de se patet. etiam predicatur de
istis scdm vnam rationem. quia ratio
equiuoci est quod nomen sit comune plu-
ribus. Et scdm illud nomen sit diuer-
sa ratio modo illa ratio equiuoci predi-
catur de cane. et expeditur et sic d' alijs.
quare etc. ¶ Item ille rationes non va-
lent. prima ratio non valet. immo est
defectuosa in maiori quando dicitur quod
magis conuenit res cum re quam intentio
cum intentione. dico quod verum est si sit
res eiusdem coordinationis et eiusdem
rationis. si autem sit res diuersarum co-
ordinationum non oportet. Unde in-
tentio magis conuenit cum re. quam
denomiat quod conueniat res vnius co-
ordinationis cum re alterius coordi-
nationis. sed hec res attribuitur rationi
vniuoci. et res cum attribuitur rationi
equiuoci sunt res diuersarum coordi-
nationum: quia fundantur super illas
ille intentiones. quare etc. ¶ Etiam co-
dicitur equiuocum est vniuocum illa
est vera pro intentione equiuoci. et de
intentione rei. Unde dicendo equiuo-
cum est vniuocum non est sensus quod
equiuocum scdm quod est res subiecta in-
tentioni equiuoci: sit res subiecta inten-
tioni equiuoci. immo est sensus quod in-
tentio equiuoci potest fundari supra in-
tentionem equiuoci. et predicatur ibi
denominatiue intentio vniuoca de in-
tentione equiuoci si ut de obiecto su-
pra quod fundatur sicut hec est predi-

catio falsa: et dico pro re absolute et non
pro re vt subiecta intentioni equiuoci
denominatiua intentionis de obiecto.
vt animal est vniuocum homo est vni-
uocum ita est in proposito. ¶ Etiam
secunda ratio non valet quando dicitur
illud quod predicatur de multis scdm
vnum nomen et vnam rationem de-
nominatiue et non inquit non oportet
quod sit vniuocum. Et cum dicitur quod equi-
uocum pro re subiecta intentioni predi-
catur scdm vnum nomen etc. dico quod
non predicatur in quid sed vniuocum et
cum dicitur canis est equiuocum. equi-
uocum predicatur de cane. et etiam
elias diffinitio. et ideo ista predicatio est
denominatiua canis est equiuocum. si-
cut ista homo est albus et canis est al-
bus. et equus est albus: vnde confinis-
le argumentum est hic ac si diceretur
album predicatur de equo et homi-
ne. sed non vt homo est albus et equus
est albus: et etiam scdm vnam ratio-
nem. nam ratio albi predicatur de ho-
mine et equo. dicendo homo est color-
ratus colore seppregante vnum ergo. et
album predicatur denominatiue de ho-
mine et equo sicut est in proposito.
Iam equiuocum predicatur denomi-
natiue de cane et non inquit. et ratio de
homine et equo et cane et sic de alijs
equiuocis. non predicatur in quid sicut
nec equiuocum. sic ratio albi non pre-
dicatur in quid de homine nec de equo
sed denominatiue. Et ideo dico quod illud
equiuocum est vniuocum pro re sub-
iecta intentioni equiuoci est falsa. et dico
pro rei absolute. non autem vt est subie-
cta intentioni equiuoci. quia illud non
differt ab intentione equiuoci. et vt sic
intentio equiuoci non est subiecta inten-
tioni secunde. vt res illa non est signifi-
cata per vocem equiuocam. ¶ Et hoc
probatur sic. quia illud quod predica-
tur de aliquibus sibi vnum nomen et

Dosphiri

diuersas rationes fm illud tale nomen vt sic non est vniuocum. modo res cui potest attribui intentio equiuoci predicatur de illis de quibus predicatur fm vnum nomen & diuersas rationes. ergo talis res non est aliquid vniuocum respectu illorum respectu quorum predicatur. Ad alio: patet quia hec est contraria rationi vniuocorum. scdm qd res attribuitur intellectui vniuoci. Ad inoz de se manifesta est. quia canis predicatur de suis significatis scdm vnum nomen & diuersas rationes. Et si dicas verum est qd res subiecta intentioni equiuoce respectu significatorum predicatur scdm diuersas rationes tamen respectu suorum inferiorum non est verum. dico qd isto modo non habent rationem equiuoci. sed magis vniuoci.

Item illud idem probatur sic. quia rebus diuersorum predicamentorum nihil est commune vniuocum modo res subiecta intentioni equiuoci in omnibus predicamentis potest reperiri. ergo illa res non est aliquid commune vniuocum & ad omnes res de quibus predicatur. Ad alio: de se patet & minor apparet. in substantia enim & qualitate & alijs predicamentis reperitur res cui potest attribui intentio equiuoci. In substantia sic canis dicitur equiuoce de sydere celesti. pisce marino & cane latrabili & in qualitate sicut album in voce & colore. & sic de alijs predicamentis.

Item res subiecta intentioni equiuoci aut attribuitur vel accipitur vt est subiecta intentioni equiuoci sic formaliter vt differt ab intentione considerata equiuoci & sic vniuocum respectu superiorum suorum & non significatorum.

Si autem accipitur fm illud quod est absolute. aut sumitur per comparisonem ad sua superiora sicut canis per comparisonem ad sua inferiora habet sic ratio-

nem vniuocam respectu illorum sicut canis latrabilis respectu illius canis & istius habet rationem vniuoci. Cui autem accipitur pro re in comparatione ad sua significata sic non est vniuoci quia intentio oppositi attribuitur sibi illo modo scilicet illo modo equiuoci ergo intentio vniuoci non attribuitur sibi illo modo sub ista ratione

Tunc ad rationes

Ad primam cum dicitur illa est vera nullum equiuocum est vniuocum &c. Dico qd illa est vera pro intentione equiuoci & quando probatur qd accidens est vniuocum &c. Dico qd tu male ducis. inducis enim in re subiecta intentioni & non intentionem. sic autem induceret sicut intentio equiuoci attributa expediendi non est vniuocum &c.

Tunc rationes ille non essent vere bene similis inductioni. & sicut diceretur homo est vniuocum album est vniuocum: & si diceretur sic for. est vniuocum populus est vniuocum. & etiam hoc non dicitur cōsimiliter est in proposito. quia debet induci in intentione. & hoc modo est falsum.

Ad aliam cum dicitur equiuocum est vniuocum canis est vniuocum &c. Dico qd ibi est salatia accidentis. quia dicitur in maiori equiuocum est vniuocum canis est vniuocum in intentione equiuoci. Et cum dicitur in minori canis est vniuocum iam accipis pro re subiecta intentioni equiuoci. vnde esse equiuocum pertinet ad differentiam inter equiuocum quod est intentio & hoc quod est canis nam sub illa ratione sub qua equiuoco attribuitur vniuocum extraneum est sibi canis.

Ad alia cū dicitur vniuocum oppositorum non potest verificari de altero. verum est fm qd opposita sunt: & cū dicitur

equiuocum & uniuocum sunt opposita
verum est respectu significatorum: equi-
uocū & uniuocū: sed equiuocū respectu
intentionū inferiorū equiuocū non oppo-
nuntur uniuoca fecundo respectu illorū
equiuocorū est uniuocum.

Consequenter

Arif. Ultra predicamenta, sunt tan-
tū decem & nec plura nec pau-
ciora. Et arguit primo qd sint pauco-
ra: quia quot modis dicitur unum op-
positorum tot modis dicitur & reliquū
sed substantia: & accidens sunt opposita
& non est nisi unum predicamentū sub-
stantie. ergo non erit nisi unum acciden-
tis. & sic solum erunt duo predicamen-
ta. maior habetur primo topicorum. &
minor de se patet. Et itez pbo qd actio
& passio non sint nisi unum predica-
mentum. & per consequens predicamenta nō
erunt nisi nouem: quia illa que habent
aliquid commune supra se non sunt di-
stincta predicamenta: immo cōueniunt
in vno predicamento modo actio & pas-
sio habēt aliquid cōmune supra se quia
predicatur d' ipsis sicut motus. nā actio
est motus. et passio est motus. Et itez
probatur qd quando & situs: & vbi & ha-
bitus & dispositio non distinguantur: qz
illa que referuntur ad alterum sunt de
genere relationis: & per consequens nō
distinguuntur a relatione. modo illa pas-
sio quādo vbi habitus &c. sunt huiusmo-
di. ergo &c. probatio minoris quia quā-
do est qd ex adiacentia relinquitur in re
proportionale modo adiacentia ad alte-
rum refertur quia dicitur adiacentia qz
adiacet alteri. & vbi ex anterioritate sex p-
cipiorum est circumscripcio ex loci circū-
scriptio procedens. modo circumscri-
pcio est ad aliquid etiam habitus est ad
aliquid. dicitur enim habitus. Etiam si-
tus ad aliquid est exordiatio partium

in loco. modo ordinatio dicitur ordina-
bilitum ordinatio. sic igitur erunt sex predi-
camenta. Item ostenditur qd quan-
do & vbi faciunt unum predicamentū
quia si causa ē uniuoca & effectus ē uniu-
uocus: sicut apparet. ex intentione phy-
losophi in multis locis: quia in pmo po-
steriorum. & 5° methaphysice. secūdo
physicorum. modo causa illorum & qsi
& vbi est uniuoca. ergo illa continentur
sub aliquo uniuoco & sic non facient di-
stincta predicamenta. maior: declaratur
quia vbi causatur a loco. & quando cau-
satur a tempore. modo tempus & locus
continentur immediate sub quantitate cō-
tinua: quare &c. Et itez arguitur qd sint
plura qz decem: quia sicut se habet age-
re ad pati ita se habet habere ad haberi.
modo agere & pati sunt predicamenta
distincta. ergo habere & haberi sunt pre-
dicamenta distincta. maior patet. qz ha-
bere est actiuū & haberi passiuū. Et itez
quot modis dicitur unum oppositorum
tot modis dicitur & reliquum: sed sub-
stantia & accēs sunt opposita. ergo quot
modis dicetis accidens tot modis dice-
tis substantia: & sic erunt decem nouem
predicamenta.

In oppositum est phy-
losoph⁹ qui non numerat nisi decem nec plura
nec pauciora. Et hoc pbatur dando suf-
ficientiam predicamentorū. quia omne
ens aut est per se subsistens aut in alio
existens. si sit per se subsistens sic est pre-
dicamentum substantie. si sit in alio ext-
stans hoc est dupliciter: quia aut est ens
absolutum existens in alio aut in relatio-
ne aut alteri: propter quaz obiectum in
quo est si sit ens existens in alio in rela-
tione ad alterum tamen sicut ratio siue
predicamentū relationis si sit in alio: ens
absolutum hoc est dupliciter: quia vel
causatur in subiecto ab intrinseco vel ab
extrinseco. si ab intrinseco hoc est dupli-

Porphiri

cter: quia aut consequitur subiectum in
tione materie aut forme si consequitur
subiectum ratione materie sic est quan/
titas: quia quantitas consequitur subie/
ctum ratione materie: vt vult Boetius
super capitulo de qualitate. si autem cō/
sequatur subiectum ratione forme sic est
qualitas. si autem sit ab extrinseco. hoc
est tripliciter: quia aut vnam compara/
tur ad alterum sicut agens aut sicut pa/
tiens aut sicut mensurans et mensuratum
aut sicut continens ad contentum. si pri/
mo modo sic sunt illa duo predicamen/
ta actio et passio. actio ex parte agentis
et passio ex parte patientis et actio conse/
quitur subiectum ratione forme et pas/
sio ratione materie. quia forme est age/
re et materie est pati. **C**Si autem vni
comparatur ad alterum sicut mensura ex/
trinseca ad mensuratum sic est quando
quia causatur ex adiacentia temporis. si
ad rem temporalem tempus est men/
sura extrinseca respectu rei temporalis.
CSi autem comparantur adinuicem
sicut continens ad contentum hoc est du/
pliciter: quia vel penes habitudinem cō/
tinentis ad contentum vel penes habi/
tudinem continentis ad continens. si pe/
nes habitudinem continentis ad continens
sic est habitus quia habitus est eorum
que sunt circa corpus adiacentia. Unde
causatur ex habitudine contenti ad con/
tinentis. si fiat penes habitudinem con/
tinentis ad contentum. hoc est duplici/
ter: quia aut comparatur ad contentum
sine se et absolute et sic est vbi quia cau/
satur ex loci circumscriptione aut compa/
ratur continens ad contentum sine suas
partes et sic est situs vel passio que est or/
dinatio partium in loco. **C**Alia sufficiē/
tia concordat cum sufficientia simplicij.
CAlia sufficientia potest accipi expo/
sitione antiquorum. sic omne quod est vel
est substantia vel est accidens. si substan/
tia sic est predicamentum substantie. si sit

accidens aut causatur ab intrinseco aut
ab extrinseco aut partim ab intrinseco par/
tim ab extrinseco. si causatur ab intrinse/
co aut est accidens absolutum aut respe/
ctuum preterquam ad subiectum. si sit ab/
solutum aut consequitur subiectum ra/
tione materie et sic est quantitas aut ra/
tione forme et sic est qualitas. si sit respe/
ctuum sic est relatio. si sit partim ab in/
trinseco et partim ab extrinseco. vel inē
ab intrinseco ratione forme et sic est actio
quia actio consequitur formam si sit ra/
tione materie et sic est passio si sit ab ex/
trinseco aut est penes habitudinem mēsure ad
mensuratum: et sic est quando quia cau/
satur in re temporali et tempore vel pe/
nes habitudinem contenti ad continens
et hoc dupliciter vel contentum habet
continens et e conuerso. si primo modo.
sic est habitus quia omnis habitus ca/
patus est habitus si contentum habeat cō/
tinentis hoc est quia vel comparatur ad
contentum sine se vel sine partem: si pri/
mo modo sic est vbi. si secundo modo
sic est positio. Sic ergo apparet quod sunt
decem predicamenta nec plura nec pauciora.

Tunc ad rationes.

Ad primam cum dicitur quot modis
dicitur vnum oppositorum etc. dico quod
verum est quantum ad significatum non
autem quo ad supposita. et cum dicitur
substantia et accidens opponuntur con/
cedatur. ergo quot sunt predicamenta sub/
stantie etc. tamen non oportet. quod quot
sunt supposita vnius tot sunt supposita al/
terius: sed quot sunt significata vnius tot
sunt significata alterius tamen supposita
accidentis sunt plura quam supposita sub/
stantie. **C**Sed quia aliquis diceret quod ac/
cidens dicitur analogice de accidentibus
specialibus sicut de quantitate et qualita/
te: et sic de alijs. tunc illa essent significa/
ta accidentis et non supposita. Ideo ali/
ter potest dici quando dicitur quot mo

alis dicitur vnum oppositorum etc. verum est si illa propria significata vnius oppositi opponantur alteri sicut proprias rationes eorum. et cum dicitur substantia et accidens opponuntur verum est. et id quot modis dicitur substantia tot dicitur et accidens sicut rationem commune accidentis: sed quantitas et qualitas et alia predicamenta accidentium sicut proprias rationes non opponuntur substantie: sed magis conueniunt in ratione accidentis in ratione commune per quam sunt entia in alio. Vel potest dici quod substantia et accidens sunt disparate solum attributa solum habent intelligi in illis. Ad alias cum dicitur illa que habet aliquid commune supra se etc. concedo si sit aliquid commune vniocum. et cum dicitur actio et passio habet aliquid commune supra se. dico quod falsum est de essentia actionis et passionis: et credo esse verum. Unde illa predicatio actio est motus passio est motus non est predicatio essentialis: id est est predicatio subiecti de accidentibus et materialis: quia actio et passio sunt quedam proprietates fundate in motu ad hunc potest adduci testis philosophi. octavo physico: dicit enim ibi quod actio et passio non sunt vnum sed motus cui hec insunt. ergo vult quod actio et passio insunt motui sicut obiecto. verum quod frater Thomas ordinis predicatorum vult quod sit ibi vnus motus essentialis. Ad aliam cum dicitur illa que referunt etc. concedo si per se et essentialiter referantur ad aliud. et cum dicitur quando et vbi etc. referuntur ad aliquid falsum est. non enim referuntur ad aliquid. et cum probatur quando est adiacentia: sed ex adiacentia ex habitudine temporis ad rem temporalem. Unde quando non est ratio: sed est modus essendi sicut quem aliquis denotat habere aliquid: et causatur ex habitudine contenti ad continens: sed bene verum est quod supra ipsum habitum

habet fundari relatio. Etiam positum est quidam modus essendi sicut quem aliquis dicitur habere partes et non est habitus talis ordinatio partium: sed est quidam modus essendi causatus ex tali ordinatione. Ad aliam cum dicitur si causa est vnioca effectus est vniocus: verum est si causa sicut quod causa est vnioca et effectus est vniocus. et cum dicitur causa a qua causatur vbi et quando est vnioca falsum est: sed quod est causa illorum et cuius probatur: quia tempus et locus a quibus causantur illa sunt vnioca contenta sub quantitate continua. dico quod tempus et locus possunt considerari dupliciter vel sicut esse quod habent extra animam vel quantum ad rem commune in istis rebus: modo quantum ad illam rationem communes vniocantur in quantitate continua et sic non sunt causa illorum sed quantum ad finem esse reale non vniocantur in alio et sicut vbi sunt causata vbi et quando. Ad aliam cum dicitur sicut se habet agens ad patiens etc. dico quod in aliquo est simile et in aliquo dissimile in hoc quod sicut agere significat per modum actiui et pati per modum passiui ita habere significat vt actiui et haberi vt passiui: et in alio est dissimile: quia idem est modus sicut quem aliquis dicitur habere capax et sicut quem capax dicitur haberi ab ipso. quia secundum quecumque ipsorum aliquis dicitur habere capax. sic autem non est in agere et pati: quia non est idem modus essendi sicut quem aliquis est agens et sicut quem aliquis est patiens vel potest dici quod habere et haberi faciunt diuersa predicamenta sed habere sicut quod continens habet contentum et habet reduci ad vbi. Ad aliam cum dicitur quot modis dicitur vnum oppositorum tot modis dicitur et reliquum etc. ista ratio est soluta prius: quia illud verum est si opponantur sicut proprias rationes cuiuslibet

Porphyrii

significat: modo non est ita in proposito
vt visum est.

Consequenter

queritur circa predicamentū
substantie circa substantiam
in communi. Utrum substantia sit vñū
genus ad substantias materiales & imma-
teriales & arguitur qd nō. quia corrupti-
bile & incorruptibile non sunt in vno ge-
nere & sic substantia non est genus ad il-
las. maior patet. per philosophum. 10.
metaphysice. qui dicit qd corruptibile
& incorruptibile differant plusqz genere
minor apparet quia substantie separate
a materia sunt incorruptibiles. vt appa-
ret. 12. metaphysice substantie autem
mortales vt apparet ad sensum. Et
quecunqz nō conueniunt in vno modo
essendi cōmuni non possunt esse in vno
genere. sed substantie mortales & imor-
tales non conueniant in vno modo eū-
di communi. ergo maior patet de se. &
minor probatur. quia ois modus essen-
di qui est communis substantijs inferio-
ribus & superioribus reperitur ibi equi-
noce sū commentatore in de substā-
tia orbis dicit enī quod quicquid est in
substantijs superioribus & inferioribus
totum est equinoce. Et sic species de-
bent esse coeque sub genere. modo sub-
stantie materiales & immateriales non
sunt coeque sub substantia. ergo rē. ma-
ior patet. per Boetium in diuisionibus
suis: & etiam per philosophum in pre-
dicamentis suis: qui vult qd species & dis-
ferētie sint simul sub genere. minor de-
claratur: quia substantie materiales pri-
mo sunt substantie q̄ immateriales.
Qd probatur: quia quodcumque in-
est aliquid cause & causato prius inest
cause q̄ causato modo substantie mate-
riales sunt cause substantiarū materi-
alium. igitur cum substantia inest vtriusqz
prius inest substantijs immaterialibus

q̄ materialibus.

In oppositum <sup>argu-
tur. qz</sup>
illud quod est principium est vñū gen-
us. sed substantia est huiusmodi. ergo
substantia est vñū genus. maior patet
quia principium dicitur per superabun-
dantiam. modo quod p̄ superabundātiā
dicitur vñū soli puenit. quare rē. Et
hoc apparet per Porphyrium qui di-
uidit substantiam in substantia corporea
& incorporea. modo substantia in cor-
poralis est substantia immaterialis: vel
separata ab eius materia. substantia autē
corporalis est substantia materialis. ergo
vult qd substantia sit genus ad substan-
tias materiales & immateriales. Et
omne ens extra animam existens est in
aliquo predicamento. modo non sunt in
aliquo predicamento accidētis. ergo sunt
in predicamento substantie. Alterius si
sit in predicamento substantie: vel ergo
in eodem predicamento cum substan-
tīs materialibus vel in aliquo alio non
in alio q̄ in predicamento sube: quia tunc
essent plura q̄ decē pdicamenta. Et ad
istaz questionē dico duo. primo qd sube
materiales & immateriales sunt in eodez
predicamento logico. secūdo dico qd nō
sunt in eodem genere naturali. Prīmū
probatur sic. quia genus logicum sumit-
tur ab vna ratione cōmuni. Unde que-
cunqz habent vnam rationem commu-
nem: que est extra rōnem differentiarū
diuidentū illud cōmune illa sunt in eodē
genere cum istud genus logicum sumit-
tur ab vnitāte rationis. modo substan-
tie materiales & immateriales habent
vnam rationem communem que ē ex-
tra rōnem differentiarū diuidentū illū
genus. ergo illa sūt in vno genere logico.
maior p̄z cuiuslibet: quia quecunqz habet
vnam rationem communē rē. dūmo-
do sit extra rōnē dīstīctū illud genus cōe
diuidentū. dico p̄ rōnē entis: qz h̄ ens

fit vnus rationis pro ratione substantia
 & accidente tamen illa ratio entis non
 est extra rationem differentiarum di-
 uidentium ipsum ens. immo in quoli-
 ber diuidente. licet ratio entis includa-
 tur: & ideo ens nō est genus. quia ratio
 generis debet esse extra rationem dif-
 ferentiarum. Adino: declaratur. quia
 in quibuscūq; reperitur vnus modus
 essendi communis eisdem reperitur ali-
 qua vna ratio intelligendi communis.
 quia ratio intelligendi sumitur a modo
 essendi: modo in substantijs materiali-
 bus & immaterialibus reperitur vnus
 modus essendi communis sicut per se
 sistere. quia tam substantie materiales
 q̄ immateriales per se subsistunt. ergo
 ex illo modo essendi sumitur vna ratio
 communis. & illa ratio est extra ratio-
 nem diuidentium sicut extra rationem
 corpoream & incorpoream que sunt dif-
 ferentie prime diuidentes ipsam sub-
 stantiam. ¶ Si tu obijcies contra hoc
 quia dictum est q̄ in substantijs mate-
 rialibus & immaterialib⁹ reperitur vn⁹
 modus essendi sicut per se subsistere.
 prius reperitur in substantijs mate-
 rialibus q̄ in materialibus. quia quod
 inest cause & causato. primo modo cau-
 se q̄ causato modo immateriales sunt
 cause materialium. ergo per se subsi-
 stere. prius inest eisq; substantijs ma-
 terialibus. ¶ Ad istam potest dici du-
 pliciter. primo sic. quia ad veritatem ge-
 neris logici non requiritur omnimoda
 idemptitas modi essendi a quo sumi-
 tur eius ratio sed sufficit aliqualis simili-
 tudo separata in illis que sunt contenta
 sub illo genere: & hoc patet p̄ Temisti-
 um in primo de anima super illa parte
 vniuersale autem &c. qui vult sibi q̄ ge-
 nus sui cōceptus sine ypotesi sumptus
 ex tenui similitudine singularium. & di-
 cit sine ypotesi idest sine fundamēto rea-
 li ex tenui &c. idest ex debili similitudine

ne idest ex aliquo modo essendi simi-
 li reperto i pluribus singularibus: & id
 licet per se subsistere sit primo in subijs
 immaterialibus q̄ i materialibus tamē
 ille modus essendi vtrobiq; reperitur si-
 milis ē. & hoc suffic ad hoc q̄ ibi sumat
 vna ratio generis. Vel pōt dici cū dicit
 q̄ quicqd inest cause iest causato veruz
 est: tamen licet prius participetur a cau-
 sa q̄ a causato ipsum fm se potest esse
 eiusdem rationis in causa & causato sicut
 calor: prius participatur in igne q̄ in fer-
 ro tamen calor est eiusdem ratiois vtro-
 biq; nam omnis calor est eiusdem spe-
 ciei omni calori eodem modo. licet per
 se subsistere: per se primo in subijs ima-
 terialibus q̄ materialibus. tamē potest
 dici q̄ fm se p̄traria eiusdem rationis ē
 in vtriq; & sufficit ad hoc q̄ ibi sumat
 tur vna ratio cōmunis generis. ¶ Ad
 aliam cum dicitur species debent esse
 coeq̄ sub genere. vey est i cōparatione
 ad suum genus tamen si inter se com-
 parentur. vna potest esse posterior: alte-
 ra. imo id est necessarium in genere sbe
 quia fm phylosophum in decimo me-
 tapblice forme substantiales sunt sicut
 numeri. quia sicut numeri non possunt
 equaliter distare ab vnitatē: ita equali-
 ter impossibile ē q̄ plures species distet
 modo substantie materiales & immate-
 riales. licet comparando ipsas inter se
 non sint coeq̄ sicut comparando binari-
 um ad trinarium inter se binarius pri-
 us est trinario sed comparando ipsa ad
 numerum vt sunt sub numero: sic dico
 in proposito fm diuersas. quia illa non
 sunt in vno genere naturali. que non cō-
 municant materia. quia substantie im-
 materiales non habent contrariā. ergo
 illa non sunt vnus generis.

Tunc ad rationes

Ad primā cū dicit coruptibile. & incor-
 ruptibile non sunt i vno & eodē genere

Porphiri

est in vno genere naturali & sic intelligit
sibi philosophus. qz apparet per testuz
eius: quia subdit postea. non enim com
municant in materia aqua quidem ma
teria sumitur genus naturale: sed bene
possunt esse in eodem genere logico & B
nece e. Ad aliam cum dicitur quecu/
qz non coicant in vno modo essendi co
muni &c. ista ratio soluta est ex dictis. qz
vis e reperiri vnum modum essendi in
subijs. materialibz & in materialibz quo
modo essendi potest sumi vna ro gnis.

Consequenter

queritur. vtrum suba que est
genus generalissimum sit sim
plex vel co'posita. Et arguitur qd sit co/
posita. Quia illa suba e genus generalis
simuz cui competit propria proprietates
sube assignata in predicamentis de ipsa.
modo propria proprietates substantie co
petit substantie composite: qre &c. ma/
tor e nota. quia forma per se non substi
stit nec materia sed compositum ex ma
teria & forma: quia illd quod per se sub
sistit e homo. 7° methaphy. C Item il
lud quod per se & primo modo dicen
di per se predicatur de substantia com
posita est substantia: quia suba simplex
non per se predicatur de composita: s;
suba que est genus generalissimum p se
predicatur de substantia composita: sicut
dicendo soi. est substantia. quare &c.

Oppositum arguitur. qz
illa substantia
q per se pdicaret de substantia simplici
est genus simplex modo suba que e ge
nus generalissimum per se predicat de
substantia simplici. ergo &c. maior patz.
quia compositum per se predicatur de
substantia simplici. minor apparet. quia
deus quoque & intelligentia est substan
tia. C Item illa substantia que habet
modum forme est genus generalissi
mu modo suba simplex magis habet
modum forme qz composita &c. ergo

suba simplex est genus generalissimuz.
maior patet. quia predicamentu habet
ronez forme: subiectum habet ratione
materie. & ideo quod habet magis rati
onem for: bz magis ronez predicame
ti. ergo generalissimu est predicamentu
minor de se pz. Ad istaz questionem
aliqui dicunt sm intentionem Boethij. qd
suba que est genus generalissimum est
suba composita. & hoc propter aliquas
rationes tactas in arguendo. dicunt ta
me qd duplex est compositio. vna est ex
materia & forma sic in homine & in ani
mali: & breuiter in istis inferioribus alia
est compositio ex esse & eentia & talis re
peritur in subijs separatis. & ideo istas
substantias separatas ponunt in predica
mento. Istud tamen no valet. quia sm
philosophum 9° methaphy. esse vide/
tur esse de eentia cuiuslibet entis causa
te & hoc probatur sibi per philosophu:
quia que eadez generatioe generantur
cum aliquo eadez corruptione eorum/
puntur cum ipso primo & co'comunita
tione ista pertinent ad eandem essentiam
modo esse & essentia eadem generatioe
generantur & eadem corruptione eor
rumpuntur. primo & non concomi
tine. ista pertinet ad eandem essentiam:
quare &c. etiam commentator addit
sibi vnica rone: quia aut e e de essentia
causati entis aut est addituz sue essentie
si sit de essentia entis causati habeo pro
positum si sit additum sue essentie illud
additum est ens. vel non ens. non est.
dicendu qd sit nihil. ergo est ens de sua
essentia aut addituz. si sit de sua essentia
eadem ratione fuit standum in primo si
sit additum tuc queram de illo. C Item
illud additum sit ens vel non ens. non e
dicendum qd sit non ens. ergo est ens.
aut ergo est ens per sui essentiam aut p
super additum sue essentie si sit ens per
sui essentiam eadem ratione fuit standu
in primo si sit additum sue essentie: tunc
queram de illo & sic ibitur in infinitum

Questiones 21.

vel opz dare qd eē fit essentia entis cau-
 sati. Aliquis tamen posset impedire illā
 rationem & dicere qd non eadem ratio-
 ne esset standum in principio sicut in illo
 addito. scz qd premisi ens sū sui essen-
 tiam sicut albedo est alba. & aliquis eēt
 albus propter albedinē: albedo esset al-
 ba propter sui essentiam: & tamen ille q
 est albus per albedinem non esset alb⁹
 per sui essentiam ita diceret aliquis in p-
 posito qd esse non est de essentia causati
 entis. ¶ Istud tamē non valet quia oīa
 entia causata sunt sub eisdēz rationibus
 ad habere esse: & ita si de essentia vnius
 causati entis sit habere esse. ita etiam &
 de essentia cuiuslibet alterius entis cau-
 sati. Alij tamen impediunt illam rationē
 & dicunt qd non erit processus in infinitū
 in entibus: imo erit status in prima
 causa. que est ens per sui essentiaz & de
 sui essentia est esse: sed isti ridiculose in-
 stant: quia dicunt etiam substantiam in
 causis efficientibus & non ineff. ctibus:
 qd qrit quare si ē ens formaliter per sui
 essentiam aut per aliquid superadditūz
 aliq tamen instant & dicunt qd id additū
 per quod aliquid est ens non est ens sꝫ
 id quo aliquid habet esse. ¶ Istud ta-
 men non est verum quia inter contra-
 dictiona non est dare mediū modo ens
 & non ens contradicunt. istud ergo ad-
 ditum aut est ens aut non ens. ergo cui⁹
 non sit dare qd sit non ens vel nihil opoz-
 tet. qd sit ens. ¶ Et ideo dico aliter ad il-
 lam questionē qd substantia in commu-
 ni ad illam substantiam simplicem & cō-
 positam est genus generalissimūz & ra-
 tio huius est: quia illa substantia est ge-
 nus generalissimum cui competit mo-
 dus essendi a quo sumitur ratio substā-
 tię. que est genus generalissimum mo-
 do modus essendi a quo sumitur ra-
 tio substantię que est genus gnāllimūz
 opetit substātię in communi ad substan-
 tiam simplicem vel compositam. ergo

illa substantia communis ad illas est ge-
 nus generalissimum. maior patet. & mi-
 nor probatur. quia ratio substantię que
 est genus generalissimūz sumitur ab eo
 qd est per se subsistere. modo per se sub-
 sistere competit tam substantijs simpli-
 cibus q̄z compositis sic intelligentie sūt
 per se subsistentes. sicut substantię com-
 posite: quare &c. ¶ Est tamen hic vnū
 dubium. scilicet. Utrum omnis substā-
 tia simplex sit in gñe substantię: & quan-
 documqz aliquid est in predicamento si-
 cut species oportet. qd habeat duo depē-
 dentia in se. scz vnum imperfectum ex
 quo sumitur ratio generis. & aliud ma-
 gis perfectūz. ex quo sumitur ratio dif-
 ferentię. modo in prima ratione non po-
 test reperiri aliquod apparens imper-
 fectum nec in alijs substantijs separatis
 ex quo sumitur ratio gnīs &c. ¶ Istud
 autem est ppter id quod de prima cau-
 sa est dubitatum. Utrum sit in gene-
 re substantię per se: qz licet in prima cau-
 sa non sint talia duo apparentia sū rez
 ex quorum vno sumatur ratio differen-
 tię & alia ratio. generis generalissimūz sꝫ
 nostrum modum accipiendi nos possu-
 mus in prima causa illa duo apparentia
 inuenire. ex quorum vno sumatur ratio
 differentię ex alio ratio generis quia pri-
 ma causa potest considerari vel vt est
 per se existens & sic sibi attribuitur ratio
 generis: vel vt est perfectissimum sub-
 sistens. & sibi attribuitur ratio differen-
 tię vel aliter potest dici qd prima causa
 non sit in genere per se subsistendo: sed
 per reductionem. quia omne quod est
 per se in genere vel est ibi: sicut genus
 vel sicut species vel sicut individuum.
 modo prima causa non est in genere sic
 gen⁹: qd rō gnīs sumit ab aliquo potētia
 li & ab aliquo apparētī imperfecto. modo
 nullum apparens imperfectum reperi-
 tur in prima causa: quia nihil imperfe-
 ctum est in ipsa: nec per consequens est

Porphyrii

ibi sicut species: quia in specie oportet. qd sint duo apparentia vnus ex quo pre supponatur ratio generis. reliquum ex quo sumatur ratio differentie. quorum vnum est perfectum et alterum imperfectum. modo talia duo apparentia no sunt reperta in prima causa: vt dictum est: nec est ibi sicut indiuiduum quia oē indiuiduum est indiuiduus alicuius speciei. et ideo potest dici qd sint in predicamento substantie per reductiones sicut principium substantie et totius accidentis sed de alijs substantijs separatis a prima causa potest dici qd sicut in predicamento substantie: quia in istis potest reperiri apprensus a quo sumitur ratio generis et aliud apprensus a quo sumitur ratio differentie: quia possunt considerari vel vt sunt recedentes et perfecte prime cause. et sic sunt imperfecte ab illo apparenti sumitur ratio generis et potest considerari vt sunt perfecte in tali gradu vel in tali specie entis et ex h sumitur ratio differentie. Et si dicas ex quo intelligentie sunt simplices sicut prima causa. quomodo ergo possunt recedere a simplicitate prime cause. potest dici si in intentione phylosophi p^o phyco- rum qd intelligentie non recedunt a prima causa in compositione sed recedunt ab ea imperfecte sunt eques simplices sicut prima causa sicut quatuor elementa eque simplicia sunt adinuicem et tamen vnum est perfectius altero: sicut ignis qd aer: et aer qd aqua: et aqua qd terra et ita etiam intelligentie sunt eque simplices sicut prima causa non tamen in prima perfectione: imo in infinitum recedunt a perfectione prime cause.

Tunc ad rationes

Ad primam cum dicitur illa substantia est genus generalissimum cui competit et concedatur si sit proprie propria.

et cum dicitur esse susceptibile contrariorum est proprietas substantie. dico qd non est proprietas prima substantie qd insit omni et soli. verum est qd est proprietas que in est soli substantie. non tamen omni vt apparet per Porphyrium si id quod inest omni et soli et semper inest omni substantie. modo id non est proprium quod in est soli et non omni. vt apparet per Porphyrium: sed id quod inest omni et soli et semper. Ad aliam cum dicitur illa substantia est composita que per se predicat de composita. dico qd non oportet. qd precise incommuni ad simplicem et compositam: sicut et id quod predicatur de homine. non oportet. qd precise significet hominem sed aliquid commune ad hominem sicut etiam quod predicatur de substantia simplici et composita non oportet. qd sit substantia simplex et composita: sed qd sit communis: ad illas rationes in oppositum prima iam soluta est per idem. Ad aliam cum dicitur illa substantia est genus generalissimum que habet modum forme dico qd non est verum. et cum probatur qd predicamentum habet rationem forme non qd sit forma: sed quia ex parte predicamenti se tenet compositio. que est formale in compositione modo substantie simplices illo modo non habent magis rationem forme qd substantie compositae.

Consequenter

queritur. Utrum prima substantia sit magis substantia qd secunda. Et arguitur qd non quia substantie non recipiunt magis et minus. ergo vna substantia non erit magis substantia qd alia. Item probatur qd substantia secunda sit magis substantia qd prima: quia illud quod non includit aliquod accidens est magis substantia qd illud quod

Includit aliquod accidens: sed substantia secunda nullum accidens includit. prima autem substantiam includit accidens: quia principia individuationis. ergo etc. maior de se patet. et minor etiam: quia prima substantia. includit principia individuantia quae sunt accidentia: substantia secunda: ut homo. et animal. nullum accidens includit. ergo etc. Item propter quod unumquodque tale et illud magis tale. modo prima substantia est propter secundam. quare etc. minor declaratur: quia de prima substantia per secundam probatur. dicendo omnis homo est substantia. aliquis homo est homo. ergo aliquis homo est substantia. ibi enim concluditur substantia de prima substantia per secundam. ergo secunda est causa: quare prima substantia est substantia.

In oppositum est philosophus qui dicit quod prima substantia est magis substantia quam secunda. Et arguitur ratione: quia id quod primo et principaliter est. est magis modo prima substantia proprie et principaliter etiam maxime est: ut dicit philosophus. etc. Dicendum est quod prima substantia et secunda possunt considerari dupliciter uno modo quantum ad essentiam utriusque. alio modo quantum ad actum substantiandi ex quo sumitur ratio subiecti. modo si consideretur primo modo sic prima substantia non est magis substantia quam secunda: quia illa quae sic se habent quod sunt unum essentialiter una non est magis substantia quam alia quantum ad essentiam suam. modo prima substantia et secunda sunt huiusmodi. quia se habent sicut superius et inferius. modo superius et inferius eandem essentiam important. sub alia et alia ratione. ergo prima substantia non est magis substantia quam secunda quantum ad essentiam suam. si autem considerentur prima substantia et secunda substantia quantum ad actum substantiandi sic prima substantia est magis substantia quam secunda. quia illud quod pluribus substantat est magis substantia quantum ad actum substantiandi quam id quod substantat paucioribus. modo prima substantia pluribus substantat quam secunda:

quia quibuslibetque substantat genus et species et individuum et adhuc pluribus. ergo quantum ad actum substantiandi prima substantia est magis substantia quam secunda. Item prime subiecti primo substantat accidentibus saltem communibus. unde homo currit: quia aliquis homo currit: et sic de alijs. illud ergo quod primo substantat accidentibus est magis substantia quantum ad actum substantiandi. prima substantia primo substantat accidentibus: quare etc. Aliqui autem ponunt unum membrum quod quantum ad includere accidens substantia secunda est magis substantia quam prima. quia secunda substantia nullum accidens includit: sed prima substantia includit principia individuationis: sed hoc est tenendo alias viam quia individuum subiecti in suo significato includit accidens. sed quia hoc reprobatum est prius dictis ab isto rationes non tenendo.

Tunc ad rationes.

Ad primam cum dicitur substantia non recipit magis et minus etc. concedatur. et euz dicitur. ergo una non est magis substantia quam alia. verum est quantum ad essentiam suam quia etiam sic prima substantia non recipit magis et minus. tamen quantum ad actum substantiandi una substantia est magis substantia quam alia. Ad aliam euz dicitur illud quod nullus accidens includit est magis substantia quam illud etc. concedatur. et cum dicitur substantia secunda nullum accidens includit concedatur. et cum dicitur prima substantia includit accidens. potest negari. imo prima substantia non magis includit accidens quam secunda substantia in suo significato sicut ens for. significat aggregatum ex materia et forma sicut homo: et hoc sub ratione in dividui. ita quod solum differt ab homine in ratione significandi. Ad aliam euz dicitur propter quod unumquodque tale et illud magis. verum est in causis univocis et per se et essentialiter ordinatis. Et cum dicitur prima substantia est substantia propter secunda et falsus est. imo magis econtrer

Porphiri

10. *sa* substantia est substantia propter primam. quia destructis primis sibi impossibile est aliquid eorum remanere ut dicit philosophus. Et cum dicitur omnis homo est substantia. dico quod ibi non est demonstratio per causam. licet conclusio sit bene filogizata tamen homo non est causa. quare fit substantia solum. immo solum. per essentiam suam est substantia.

Consequenter

queritur. *Utrum* substantia habeat contrarium. Et arguitur quod sic. quia ignis et aqua sunt substantie ut apparet primo de generatione et in multis alijs locis. quare etc. Et si dicatur quod ignis et aqua contrariantur solum quantum ad sua accidentia vel dispositiones et non quantum ad suas essentias: contra. quia contrarietas in effectum arguit contrarietatem in causa. modo iste dispositiones sunt dispositiones ignis et aque. et iste dispositiones sunt contrarie ergo ignis et aqua sunt contraria. Item in quolibet genere est una contrarietas prima sicut philosophum secundo metaphysice sed substantia est unus generis. ergo inest una prima contrarietas. Item quod corrumpitur. corrumpitur a suo contrario. ut apparet primo de generatione modo substantia ut apparet ad sensum corrumpitur.

In oppositum est philosophus in predicamentis. Dicendum est quod contrarietas potest capi dupliciter. vel proprie vel large. Contraria proprie dicta sunt illa que sub eodem genere maxime a se distant et in eodem susceptibili vicissim insunt nisi alterum illorum sit a natura. sicut album et nigrum. calidum et frigidum. et sic de alijs. Contraria large sumpta sunt illa que se habent sicut perfectum ad imperfectum et privatio ad habitum. Tunc dico duo ad questio-

nem. primo quod substantia non habet contrarium sumendo contraria. primo modo. dico. quod habet contrarium modo. **Primum** declaratur. quia contraria proprie dicta sunt illa que posita sub eodem genere. maxime a se distant. modo in substantia non potest talis maxima distantia reperiri. quia due substantie non possunt maxime distare sicut formas: quia ubi est maxima distantia oportet quod sit maior et minor distantia. modo in substantia non est maior et minor distantia. quia ibi non est magis et minus. etiam duo contraria proprie dicta vicissim insunt eidem subiecto. modo due forme substantiales non possunt vicissim inesse eidem subiecto. quia due forme substantiales essentialiter differunt. modo quod una essentia inest diuerse essentie. hoc nullo modo potest esse. verum est tamen quod due forme substantiales possunt inesse uni prime materie que est ens in potentia. sed uni subiecto in actu non. Item vicissim est contrarietas proprie dicta ibi est motus. quia motus est de contrario in contrarium. sed in substantia non est motus ut apparet per philosophum secundo physicorum qui vult quod ad substantiam non sit motus sed mutatio indivisibilis que est generatio et corruptio. **Secundo** declaratur. quia vicissim est reperire magis perfectum et minus perfectum est contrarietas large sumpta modo in substantijs est reperire magis perfectum et minus perfectum. quare etc. Maior apparet. quia contrarietas large sumpta se extendit ad esse perfectum et imperfectum. ad privationem et habitum. Minor patet. quia una species substantie est perfectior alia. quod apparet sicut philosophum octavo metaphysice forme substantiales sunt sicut numeri. itaque sicut duo numeri non possunt equaliter ab unitate distare sicut perfectionem a prima causa. immo una est semper ma-

gis perfecta & alia minus perfecta.

Tunc ad rationes

Ad primam cum dicitur ignis & aqua &c. Dico quod ignis & aqua contrariantur quod tunc ad suas dispositiones que sunt caliditas & frigiditas: & cum dicitur contrarietas in effectu arguit contrarietatem in causa: potest negari quia non oportet quod tanta diversitas sit in causa sicut in effectu. immo maior diversitas est in effectibus quod in causis. unde ad hoc quod effectus sint contrarii sufficit quod reducuntur in causas desperatas. modo sic est in proposito. quia ignis & aqua sunt cause desperate. vel potest dici quod contrarietas in effectu arguit contrarietatem in causa vel formaliter vel virtualiter. Et cum dicitur calidum & frigidum sunt effectus ignis & aque. verum est & ideo ignis & aqua virtualiter habent contrarietatem & habent virtutem agerandi contraria. Ad aliam cum dicitur quod in quolibet genere &c. Dico quod philosophus accipit sibi contrarietatem large que est inter differentias dividentes aliquod genus. modo illa contrarietas se extendit ad contrarietatem large dictam. Ad aliam cum dicitur omne quod corrumpitur a contrario &c. dicendum est quod aliquid potest corrumpi multipliciter vel per se & a suo contrario. vel ad corruptionem subiecti in quo est sicut accidens. nihil corrumpitur ad corruptionem subiecti in quo est puta hominis. & ad corruptionem suarum dispositionum. quia forma. quelibet non est in materia qualibet sed in materia sibi disposita. & ita si tales dispositiones conuincuntur & forma corrumpitur in materia. quando ergo dicitur omne quod corrumpitur &c. verum est in se & a suo contrario vel in suis dispositionibus vel ad corruptionem sue cause: & non oportet quod habeat contrarium in se modo sua cor-

rumptitur a suo contrario quod sibi contrariatur non secundum esse sed in suis dispositionibus.

Consequenter

quod. Utrum substantia suscipiat magis & minus. & arguit quod sic. quod magis & minus in effectu arguit magis & minus in causa. modo effectus substantie suscipiant magis sicut calidum & frigidum sicut & humidum. que sunt quidam effectus substantie. ergo substantia suscipiet magis & minus. Ad inuicem patet. quia quicquid est in effectu est in sua causa. Ad inuicem patet. quia dicitur magis calidum & minus calidum & sic de aliis. Item quod acquiritur per motum diuisibile & successuum suscipit magis & minus. modo substantia requiritur isto modo. quare &c. Ad alio: patet. quia in motu tali. primo aliquid requiritur sub esse magis imperfecto. & postea sub esse perfecto sicut quando aliquid mutatur ad albedinem primo acquirit essentiam sub esse imperfecto & postea sub esse perfecto magis etiam completo. & ideo omne quod sic per motum acquiritur recipit magis & minus. Ad inuicem declaratur. quia ponamus quod ex aere generatur aqua quare utrum aqua generetur ex aere in tempore vel in instanti. si in tempore habeo propositum. quia illa mutatio que acquiritur per formam substantialem est diuisibilis enim successione temporis. Si dicas in instanti aut ergo in eodem instanti corrumpitur aer & generatur aqua. aut magis corrumpitur & generatur aqua. si in instanti corrumpitur aer & generatur aqua. tunc simul in eodem instanti due forme substantiales erunt in materia quod est impossibile. ergo in aliquo instanti corrumpitur aer & generatur aqua in alio instanti

Porphiri

modo inter quolibet duo distantia ca-
dit medium. ergo inter ista dua instan-
tia erit successio & illa mutatio in qua
aquiritur forma substantialis erit succes-
sio finis. Si autem tu dicas qd sibi non sit suc-
cessio temporis: tunc materia prima erit
sine forma in illo intermedio: sed hoc est
impossibile. quare &c.

In oppositum est p by
losofph^o qui dicit qd substantia non suscipit ma-
gis & minus. **D**icendum est qd sub-
stantia non suscipit magis & minus. quia
illud qd hēt esse ex indivisibili non susci-
pit magis nec minus. modo essentia
substantie consistit i indivisibili. quare &c.
Maior patet. quia illud quod suscipit
magis & minus sūm speciem natam est
esse sub gradu magis perfecto & mi-
nus perfecto sicut eadem albedo sūm
speciem nata est esse sine saluari in mi-
nus albo & magis albo. & ideo id cuius
essentia consistit in indivisibili non su-
scipit magis & minus. **M**aior proba-
tur septimo metaphysice. quia forme
substantiales sunt sicut numeri. modo
quacūq; unitate addita nō semp erit illa
species numeri. ergo ita erit in formis
substantialibus. quia quocūq; gradu
addito vlt' remoto. fit alia species ille for-
me substantiales habent esse in indivi-
sibili. **T**amen notandum est qd licet
substantia non suscipiat magis & minus
tamen vna forma substantialis potest
esse perfectior alijs. nec istud vocatur
suscepere magis & minus sicut homo
est perfectior alijs animalibus. sed su-
scipere magis & minus est quando vna
substantia est eadem sūm speciem & po-
test esse sub gradu magis perfecto &
minus perfecto.

Tunc ad rationes

Ad primam cum dicitur magis & mi-
nus arguit &c. Verum est virtualiter

vel formaliter. Et cum dicitur effectus
substantie suscipit magis & minus. ve-
rum est & ideo substantia effectue reci-
pit magis & minus. quia habet causa-
re ipsas qualitates que sunt calidum &
frigidum & etiam sub gradu magis
perfecto & minus perfecto. vel potest
dici concedendo maiorem. Et cum di-
citur effectus ille &c. Dico qd illa cali-
dum & frigidum non sunt effectus pro-
prii substantie. & cum dicitur est effec-
tus ignis calidum. dico qd calidum in
summo est effectus proprius & ideo
nec suscipit magis nec minus. sed cali-
dum absolute non est effectus ignis qd
potest in alijs reperiri. **A**d argumen-
tum cum dicitur illud quod aquiritur
per motum successivum &c. Dico qd
duplex ē successio. vna est inter partes
temporis. alia est inter tempus & ter-
minum temporis. modo illud quod
aquiritur motu successivo susceptione tē-
poris. suscipit magis & minus. sūm qd
aquiritur per susceptionem que est in-
ter tempus & terminum temporis non
oportet qd tale suscipiat magis & minus
modo generatio & corruptio sūm sus-
cessiva susceptione que est inter partes
temporis. quia sūm phylosophum se-
ptimo metaphysice aqua ex qua ge-
nerat aer & econverso in toto tempore
preteriti stabat sub forma aque in vlti-
mo illius temporis est primo sub for-
ma aeris. quia non est dare medium
inter tempus & terminum temporis.
ideo non est dare medium inter istas
formas sūm materiā vt si dicas definit
vltimum instans in quo vltimo ē aqua
dico qd queri impossibile. quia si esset
dare vltimum instans in quo est aqua
corruptur in aere. tunc sequitur qd in
eodē istati due forme substantiales erūt
i eodē sine i mā. vlt' qd mā ē sūm forma
vlt' i toto tpe preterito sūm aq̄ & in vltimo
ill' tēporis ē primo aer. vnde qst aliqd

mutatur ab esse in non esse non est dare ultimum istans in quo habet esse. sed est dare primum istans in quo non habet esse. eodem modo quando aliquid mutatur ad non esse inesse non est dare ultimum istans in quo habet non esse. s; est dare primum istans in quo habet esse.

Insequenter

queritur. circa capitulum de quantitate. et primo querat.

Utrum quantitas sit genus. Et arguitur qd non sit genus. quia genus non predicatur de suis speciebus denominatiue. Quantitas predicatur de suis speciebus denominatiue. quare etc. Ad aliorum patet secundo topicorum. et minor patet. quia dicendo linea est quantitas numerus est quantitas. Item arguitur. qd non sit unum. quia in quolibet vno genere est dare unum minimum quod est mensura omnium illorum. que sunt in illo genere sicut apparet decimo metaphysice modo in genere quantitatis non est dare minimum. imo sunt ibi duo minima scilicet punctus et unitas. ergo quantitas non est unum.

In oppositum

est philosophus. Quia nisi quantitas esset unum genus. tunc essent plura predicamenta qm decem quod est contra philosophos. Ad illam questionem dico tria. primo qd quantitas est genus. secundo qd est genus generalissimum. tertio qd est unum genus. Primum declaratur sic. quia quod predicatur de pluribus differentibus speciebus in unam rationem et in quod et quod descendit in species suas per differentias formales. et cuius ratio est extra rationem differentiarum diuidentium ipsam est genus. modo quantitas predicatur de pluribus differentibus speciebus. et inquit sicut de quantitate continua et discreta: et predicatur de istis in unam rationem que est ratio diuisibilis vel quia aliquid est di-

uisibile in partes eiusdem rationis. et illa ratio est extra rationem differentiarum diuidentium quantitatem sicut extra rationem continui et discreti. ergo quantitas est genus. Secundum declarat scilicet qd quantitas sit genus generalissimum. quia illud est genus generalissimum. supra quod non est aliquod supraueniens genus ut dicit porphyrius modo supra quantitate non est aliud supraueniens genus. quare etc. probatio minoris. quia si quantitas haberet genus supra se. illud genus vel esset ens vel substantia vel accidens modo ens non est genus ad quantitate. quia ens non predicatur equaliter de omnibus entibus. genus autem predicatur equaliter de omnibus suis speciebus. et propter aliud ens non est genus. quia omne genus est extra rationem differentiarum diuidentium ipsam modo ratio entis non potest esse extra rationem quantitatis vel alterius generis. quare ens non est genus ad quantitate etiam nec substantia. quia predicamentum esse de quantitate non est predicatio essentialis per se ut dicendo. bicubitum est hominis sed predicatio generis est essentialis nec etiam accidens est genus quantitatis. quia ratio generis est extra rationem differentiarum diuidentium ipsam modo accidens non est extra rationem essentialis accidentis. et per consequens nec extra rationem accidentis. ergo nullum genus est supra quantitate. Tertium declaratur. quia quod habet unam rationem communem intelligendi. sunt omnes species sumptas ex uno modo essendi cum omnibus speciebus suis est unum genus. modo quantitas est huiusmodi. ergo etc. Ad aliorum patet. quia unitas generis sumitur ex unitate rationis intelligendi. Ad iniorum declaratur. quia modus essendi ipsius quantitatis a quo prius sumitur eius ratio intelligendi est quod dicit esse subiecto diuisibile in partes eiusdem rationis. unde

Porphyrii

quantitas est illud quo aliquid est diuisibile. modo illa proprietates reperitur in omnibus quantitativibus tam continuis q̄ discretis. comune enim dant esse diuisibile substantie.

Tunc ad rationes

CAd primam cum dicitur nullum genus predicatis denominatiue etc. concedo s̄m q̄ genus: et cum dicitur quantitas predicatis denominatiue de sua specie falsum est ut est genus. imo substantia ratione accepti predicatis denominatiue: propter quod notandum est q̄ quantitas potest dupliciter considerari vno modo s̄m se et alio modo s̄m suas species vel potest considerari ut est illud quo aliquid diuiditur in partes eiusdem rationis. vel ut ipsamet est diuisibilis: dicendo q̄ quantitas est diuisibilis. modo si quantitas et eius species considerantur ut sunt illud quo aliquid est diuisibile accipiendo quantitatem et suas species vniiformiter. sic predicatur de suis speciebus in abstracto et inquit ut dicitur numerus est quantitas et eodem modo si quantitas et eius species considerentur ut sunt diuisibile. sic etiam predicatur de suis speciebus in abstracto si autem comparemus species quantitatis ut sunt diuisibiles ad quantitatem etiam est id quo aliquid est diuisibile sic quantitas predicatur denominatiue de suis speciebus: sicut etiam de quocumque alio diuisibili. sicut de sor. et ligno. quia quantitas habet predicari denominatiue de omni diuisibili accipiendo quantitatem ut est illud quo aliquid est diuisibile. et quia species quantitatis sunt diuisibiles ideo de istis predicamentis quantitas denominatiue: nec isto modo habet rationem generis accipiendo ipsam definitionem ut in predicamento et in subiecto. Sed accipiendo eam vniiformiter respectu suarum specierum sic habet rationem generis: et sic dicimus q̄ linea est

quantitas. sibi enim accipitur linea ut est diuisibilis et quantitas ut est illud quo aliquid est diuisibile sicut dicerem? sor. est quantitas. Sed dicendo linea est quantitas sibi vtriusque sumitur vniiformiter ut vtriusque est diuisibile vel vtriusque est illud quo aliquid est diuisibile et sic predicatur ut genus: vel aliter potest dici quia tenendo q̄ quantitas non est diuisibilis sed est illud quo aliquid est diuisibile solum: quando dicitur. nullum genus etc. concedo et cum dicitur q̄ quantitas predicatur denominatiue etc. falsum est. et cum dicitur linea est quanta. dico q̄ linea et alie species quantitatis possunt considerari in abstracto ut sunt illud quo aliquid est diuisibile vel inconcreto sive ut concernunt subiectum. modo considerando eas in abstracto sic dicimus q̄ linea est quantitas et quanta. Si autem accipiamur in concreto sicut ratione sibi quod cernit sic dicimus q̄ linea est quanta et linea est longa. **C**Ad aliam cum dicitur in quolibet genere etc. verum est vniiformiter principium minimum. et cum dicitur in quantitate non est vniiformiter principium minimum. dico q̄ est sibi vniiformiter principium minimum et quando dicitur sibi sunt duo minima scilicet punctus et vnitas. dico q̄ punctus habet reduci ad vnitates. quia sicut dicitur primo posteriorum. punctus est vnitas posita: id est aliquid indiuisibile consequens positionem unde punctus dicitur supra vnitatem positionem in continuo: et ideo vnitas est sibi principium minimum.

Consequenter

queritur. Utrum quantitas sit forma simplex. Et arguitur q̄ non. quia quod est diuisibile in plures partes non est forma simplex sed quantitas est diuisibilis in plures partes. ergo etc. **A**d alio patet. quia vniiformiter componitur ex his in que diuiditur. et

ideo illud quod est diuisibile in plures partes componitur ex illis pluribus partibus. & per consequens non est forma simplex. Ad inoꝝ patet per phylosophum fo metaphysice. qui dicit q̄ quātum est quod est diuisibile in partes q̄ insunt & in predicamentis dicit q̄ quantitas continua habet partes copulatas ad terminum communem & quantitas discreta non habet partes copulatas ad terminum communem. ergo vult q̄ quantitas habeat partes quantitatuas. & q̄ ille sint in ipsa in potentia. quia partes in toto sunt in potentia. fin intentio nem phylosophi. fo metaphysice qui dicit q̄ bis tria non sunt sex. quia differt bis & tria que sunt partes quantitatinē ipsius sex. non sunt in senario in actu. & suppono q̄ nihil esset ens in actu per id quod est in ipso in potentia. ¶ Tunc probō q̄ quantitas sit composita ex partibus essentialibus. quia omne illud q̄d est ens in actu habet aliquid per quod est ens. preter partes que sunt in ipso in potentia. modo quantitas est ens in actu. & partes quantitatinē sunt in ipsa. ergo erit dare in ipsa quantitate aliquid per quod est ens actu & partes eius quantitatuas. ergo erit composita ex partibus quantitatinis que sunt in ipsa in potentia & ex illo alio per quod ē ens actu & sic esset composita non solum ex partibus quantitatinis. sed etiam ex partibus essentialibus. minoꝝ patet ex p̄ma suppositione. quia nihil ē ens in actu p̄ illud quod est in potentia in ipso. Ad inoꝝ patet. ex p̄ima. & 2a suppositione.

Oppositum arguitur s̄z auctoritates ex principiorum forma est compositio nisi contingens simplici & inuariabili esse tia consistens. modo quantitas est vna forma quedam ergo est simplex. quia diffinitio forme debet competere cuilibet forme. De ista questione due sunt

vle vna est via cōmunis q̄ quantitas ē forma simplex simplicitate que opponitur compositioni ex materia & forma / ne ex partibus diuersarum essentialium sed non est simplex simplicitate opposita cōpositioni ex partibus quantitatinis. vnde dicunt q̄ duplex est compositio. nam quedam est que est ex partibus essentialibus que sunt materia & forma & alia est compositio que est ex partibus quantitatinis que sunt partes eiusdem rationis. Et sicut duplex est compositio ita duplex est simplex sibi oppositus. vlt simplex. quia non habet partes essentialis. vel quia non habet partes quantitatinas. ¶ Tunc dicunt dno ad questionem. quia sicut dicitur est primo q̄ quātitas non est composita ex partibus quantitatinis essentialibus. que sunt materia & forma. s̄o q̄ est composita ex partibus quantitatinis. ¶ Primum declaratur sic. quia quod est compositum ex partibus essentialibus cuiusmodi sunt materia & forma est substantia corporea. modo quantitas non est substantia corporea. quare rē. Ad inoꝝ patet. quia vnum accidens non habet materiam ex qua fiat. sed solum habet materiam. materia habet esse vt dicit cōmentator septimo metaphysice. ¶ Secundus declaratur quia quantitas diffinitur per eē diuisibile sicut apparet septimo metaphysice vbi dicit q̄ quantum est quod est diuisibile in partes que insunt partibus eiusdem rationis que sunt partes quantitatinē. ergo quantitas est composita ex talibus partibus. quia vnūq̄d̄q̄ compositum ex his in que diuiditur & in predicamentis dicit phylosophus q̄ continua quantitas est que habet partes copulatas ad terminum communem. & quantitas discreta est cuius partes non copulantur ad terminum communem. ergo vult phylosophus q̄ quātitas habeat partes ex quibus compo-

natur. **T**unc intelligendo istam viam posset solui ad rationes ad primam illa bene probat q̄ quantitas non est forma simplex simplicitate qua opponitur compositioni que est ex partibus quantitatis. & hoc concessū est. **A**d aliam cum dicitur per illud quod est in aliquo in potentia &c. potest dici q̄ aliquid est in aliquo in potentia dupliciter vel in potentia que habet reduci ad actum per motum & transmutationem. vel in potentia que habet reduci ad actum per solam considerationem intellectus: modo per illud quod est in potentia in aliquo que potentia habet reduci ad actum per motum & transmutationem. verum est q̄ aliquid non est ens actu sed per illud quod est in potentia in aliquo que habet reduci ad actum per considerationem intellectus aliquid bene potest eē ens actu. modo ptes quātitatiue que sunt in potentia in quantitate possunt fieri in actu per solam considerationem intellectus. quare &c.

Istud tamen quia cum pars sit i potentia sibi nunq̄ totum vel illa habebit esse actuale. quia illud quod est in potentia nunq̄ dat esse actuale. ergo cum ps sit in potentia in toto nunq̄ dabit sibi esse actuale. **I**tem aliter solet dici q̄ tota quantitas per seipsam totam est ens in actu. **T**unc ergo ad rationem quando dicitur q̄ illud est in potentia. i aliquo non est ens actu. **E**t cum dicitur partes quantitatiue &c. verum est & ideo per illas partes quantitativas ponunt aliquid per quod quantitas est ens actu. **I**stud tamen non valet q̄ sicut apparet quarto physicoꝝ; aliqd non potest esse in seipso primo quia si aliquid esset in seipso primo tunc quelibet pars esset in qualibet parte & totum esset in seipso. **S**icut si amphora vini in se tota esset amphora esset in vino & vinum esset in amphora. & amphora vi

ni esset in amphora vini. ergo eodē modo si aliquid esset in actu per seipsum tunc quālibet partem haberet per seipsam. sed hoc est inconueniens. ergo non potest dici q̄ quantitas sit ens actu per seipsam totam. **A**lter potest dici ad istam rationem substituendo aliam viam q̄ vnus est q̄ in eis que sunt diuersarum rationum aliud nō est actu per seipsum primo sed in eis que sunt composita ex partibus que non sunt diuersarum rationum sed eiusdem rationis cuiusmodi est quantitas illud autem nō est inconueniens. **I**llud tamen ad h non valet. quia pars nec est in toto per illud quod est i aliquo in potentia. nec est ens actu. ergo aliquid non habet esse per partem in actu. & si non habet esse in actu per partem nec etiam per seipsum primo quia si esset in actu per seipsum primo. tunc esset in actu per quālibet partem. **E**t ideo credo quāter eē dicendum ad questionem q̄ quantitas est forma simplex. nec est diuisibilis in partes nec quātitatiuas nec essentielles. **I**stud potest declarari a posteriori & non a priori. quia illud est de ratioe quātitatis & sibiinet. quia quandoq̄ aliqua forma dat aliquid esse subiecto. illud eē sibi non competit s̄m̄ illam modum. s̄m̄ quem competit subiectum illud videmus i omnibus formis: modo quātitas dat esse subiecto diuisibile i partes quantitativas. ergo quantitas non est diuisibilis per se in partes quantitativas. **A**d alio: patet sic quia albedo dat albus esse subiecto. & albedo tale esse non habet. quia albedo non eē alba. sed est aliquid quo aliquid est album eodem modo forma substantialis dat esse subo. nec habet illud esse quod dat subo. quia dat eē actu. s̄ forma substantialis nō h̄ eē actu sed est illud quo aliquid habet esse actu & sic apparet inducendo in omnib⁹ formis q̄ non habet illud esse qd̄ dant s̄o sed sunt illud quo h̄ s̄b̄ tale esse. ergo

eodem modo erit in quantitate cum sit quedam forma: et ideo cum q̄ntitas det esse diuisibile in partes quātitatiuas nō erit diuisibile in partes quantitatiuas: et ideo erit illud quo aliquid habet esse diuisibile in tales partes. **C**Item hoc potest probari per rationem adductam: quia si quantitas esset cōposita ex partibus quantitatiuis. tunc necesse esset ponere quantitatem cōpositam ex partibus diuersarum essentialium. modo illud est inconueniens. quare r̄c. probatio consequentie. primo probando q̄ quantitas sit ens actu. secundo supponēdo q̄ partes quantitatiue in suo toto sint ibi ut in potentia. tertio suppono q̄ aliquid est ens: quod nō est ens actu per illud quod est in potentia in ipso: s̄m q̄ est in potentia. **C**Tunc ergo primo q̄ quantitas esset cōposita ex partibus essentialibus. si haberet partes quantitatiuas: quia quantitas est ens actu extra animā: vel est actu modo illud: quod est in actu preter illud quod est in potentia in ipso oportet q̄ habeat aliquid aliud per quod est in actu: et quia p̄ illud quod est in potentia in alio non potest esse in actu. ergo oportet ponere quantitatem preter partes quantitatiuas eius aliud per quod erit ens actu: et alia est cōposita ex partibus quantitatiuis et ex quodam alio alterius māe. quod dat esse actu quantitati. modo illud est impossibile q̄ aliquod accidens sit cōpositum ex partibus diuersarum essentialium: quia accidentia sunt forme simplices. ergo relinquatur q̄ quāntitas. non sit cōposita ex partibus quantitatiuis: sed multa sunt dubia circa h. **I**dem auctoritas Aristo. secundo methaphysice videtur contra illud. Qui dicit q̄ quantum est quod est diuisibile in partes que insunt et in predicamentis dicit q̄ quantitas continua est que habet partes copulatas ad vnum terminū cōmunem. et discreta non habet partes copulatas r̄c. et ita vult q̄ q̄ntitas habeat

partes ex quibus: et etiam nos dicimus. q̄ numerus est ex vnitatibus aggregatus: sicut duo ex duabus vnitatibus. modo numerus est quantitas. quare r̄c. et tunc sequitur q̄ vnitās non esset principium numeri. **C**Ad alia omnia dicendum est ad primam. q̄ntum est r̄c. vix est q̄ q̄ntum est diuisibile: et non tamen quantitas. vnde bene verum est q̄ subiectum quantitatis est diuisibile. et propter hoc dicitur phylsophus. quātum et nō quantitas: in abstracto non est diuisibilis. **C**Ad aliam cui dicitur quantitas continua est r̄c. dicendum est q̄ phylsophus loquitur de quantitate non abstracte: sed ut cōcernit subiectum in concreto vnde quantitas inconcreto habet partes: sed in abstracto non: s̄ est illud per quod aliquid habet partes copulatas ad terminum cōmunem. si sit quantitas continua: sed non habet partes copulatas r̄c. si sit quāntitas discreta. **C**Ad aliam numerus est ex vnitatibus r̄c. propter dissolutionē istius rationis intelligendum est q̄ vnus accidens habet esse in alio mediante aliquo accidente. sicut par et in par. sunt in subiecto mediate numero: et ideo in diffinitione paris et in paris ponitur subiectum immediate quod est numerus. modo numerus est tale accidens: quod est in subiecto actu diuiso et habente plures partes: quarū quilibet est vna: et id exigē q̄ in subiecto in quo est. q̄ quilibet pars subiecti sit indiuisa et vna: et ideo dicimus q̄ numerus est ex vnitatibus aggregatus: ut sicut ex materia: s̄ ex hoc q̄ in tali subiecto sunt plures partes diuise adinuerz: et quilibet in se sit vna et in diuisa. **E**t ex hoc cō significat multitudo quedam: que est numerus. ita q̄ vnitās est illud quo mediāte numerus est in subiecto: et sic vnitās est principium numeri sicut linea est principium circuli recti: vel sicut numerus est principium paris: et in paris. ita etiā vnitās est principium numeri. quia mediā

te unitate numerus est in subiecto.

Tunc ad rationes.

tenendo illam viam: ipse solute sunt: cū dicitur quod est diuisibile in plures partes &c. verum est. & cum dicitur quantitas est huiusmodi. falsum est. & cū dicitur quod philosophus dicit quod quantitas est diuisibile verum est inconcreto. s. rōne subiecti. & per illud ad antiochitatez eiusdem in predicamentis eadē dici potest. sed alia ratio non est contra posita: qz nō pono quod quantitas habeat partes quantitatas. q̄ sunt in ipsa in potentia.

Consequenter

queritur circa species quantitatis. & primo circa numerū.

Utrum numerus sit quantitas. & arguitur quod non: quod est compositum ex nō quantis: nō est quantitas: sed numerus est cōpositū ex non quantis. s. ex unitatibus que non sunt quante. ergo &c. **Item** nullum ens posituum est compositum ex priuatiuis: s; numerus componit ex priuatiuis. ergo non est posituum: & si nō est ens posituum non est quantitas: qz oīs quantitas est ens posituum. maior est nota minor declarat: qz numerus componitur ex unitatibus. modo unitas dicit in diuisione m: sed in diuisione est priuatio. ergo &c. **Item** quod est quantum nō est quantitas: quia illud non predicat de altero in abstracto & inconcreto. mō dicim⁹ quod numer⁹ est quantum. ergo nō ē quantitas.

In oppositum

dicendum quod numerus quo nūeramus est quantitas. secundo quod est quantitas discreta. primum declarat sic: quia illud est quantitas quod est illud quo aliquid est diuisibile in partes: numerus est huiusmodi. quare &c. maior p3. ex descriptione quantitatis: quia quantum est quod est diuisibile in partes que insunt sicut apparet in primo metaphysice. minor ap/

paret inducendo in omnibus speciebus numeri: sicut dualitas est illud quo aliquid habet duas partes: & trinitas est illud quo aliquid habet tres partes: & sic inducendo in alijs tenendo illam viam quod quantitas est illud quo aliquid est diuisibile si teneatur alia via: quod quantitas est diuisibilis tunc dicitur quod numerus habet partes. & ideo est quantitas. Sed declaratur quod illud est discreta quantitas. quod est illud quo aliquid habet partes. non copulatas ad terminū communem. ergo numerus est quantitas discreta.

Tunc ad rationes.

Ad primam cum dicitur quod est compositum ex non quantis non est quantitas potest dici quod verum est quod non est quantitas continua. tamen bene potest esse quantitas discreta: vel potest dici quod illud quod est compositum ex non quantis: que nō sunt quanta: nec actu nec potentia nec per reductionem. verum est quod tale non est quantitas. tamē illud quod compositum est ex non quantis formaliter. que tamen sunt quanta in potentia per reductionem bene potest esse quantitas: & magis hoc est verum in quantitate discreta sicut substantia componit ex materia & forma que non est substantie per se sed per reductionem. & cum dicitur numerus componitur ex unitatibus &c. potest negari quod numerus componatur ex unitatibus: vt dictum est in alia questione: vel potest concedi quod numerus componat ex unitatibus & unitates sunt quantitas in potentia manifestum est quod in sui aggregatiōe causat numerus. ad aliam nullus ens est compositum &c. & cum dicitur numerus componitur ex priuatiuis falsum est: & cum dicitur quod componitur ex unitatibus potest negari tenendo viam s; si quantitas sit forma simplex. Vel potest concedi s; aliam viam quod componatur ex unitatibus. & cum dicitur unitas est quod

primatiuū potest dici q̄ vnitas dic̄ duo. dicit enim illud quo aliquid est in se indiuisibile & dic̄ illud quo est ab aliquo diuisum. modo isto modo vnitas constituit numerum in quem est quid posituum. & si q̄ numerus est in substantijs separatis ibi autem est nulla quantitas. ergo numerus non est quantitas.

Intelligendum est q̄ numerus proprie causatur ex diuisione continui sicut apparet tertio physicoꝝ: & ideo in substantijs separatis proprie non est numerus sed accipiēdo numerum pro quadam multitudīe subiecti est quid multitudinis eēntiati causatum replicatiōe & conuertitur & est supra se. **A**d aliaz cum dicitur quod est quantum &c. verum est eodem modo: & cum dicitur numerus est quantus verum est ratione subiecti quod concernit & non per se. vlt̄ aliter pot̄ dici q̄ numerus est quantus in q̄ ē diuisibilis: quia de omni eo qd̄ est diuisibile potest quantitas predicari denominatiue: sed est quantitas in q̄ est illud quo aliquid est diuisibile.

Consequenter

querit̄ de subiecto numeri. **U**trum subiectum numeri sit in re extra animam vel in anima sicut in subiecto. **E**t arguit̄ q̄ non sit in re extra animam: quia vnum accidens requirit vnum subiectum. modo extra animā non est aliquod vnum subiectum respectu numeri & numerus est vnum accidens. ergo numerus non est in re extra animā sicut in subiecto. maior: de se p̄. minor: aut̄ apparet: sic in trinario nō habet esse aliquod vnum subiectum extra animā sicut tres homines vel quatuor: non sunt vnum subiectum: immo habent rationem subiecti plurificati. ergo numerus non est in re extra animā relinquitur. ergo q̄ sit in anima: quia oē quod est vel est in anima vel ē extra ani-

am. **I**tem accidens multiplicatur multiplicatiōe subiecti: sed numerus nō multiplicatur multiplicatiōe rerū numeratarum. ergo numerus non est in re numerata sicut in subiecto. maior est nota: & minor declaratur: quia in q̄ dicit̄ phylosophus: primo physicoꝝ. idem est numerus sic denarius quo numeramus decem homines & decem equos. ergo idem est numerus denarij plurium rerū numeratarum: & sic non numeratur vel multiplicatur numerus multiplicatiōe rerū numeratarū. **I**tem dicit̄ rō numerandi est in numerante sicut in subiecto. modo numerus est quedā ratio numerandi: quare numerus est in numerante sicut in subiecto. modo anima est numerans. ergo est in anima sicut in subiecto.

In oppositum arguit̄: q̄ vnus sensibilis per se est in anima sicut in subiecto. modo numerus ē per se sensibilis: quare &c. maior p̄. quia illa que sunt in anima: sic in subiecto. non apparent actus sensum: immo sunt in intellectu. minor apparet secundo de anima per phylosophum. vbi enumerat cōmunia sensibilia vt idē dicit̄ phylosophus: q̄re &c. **A**d istam questionē dico distinguendo de numero q̄ numerus potest accipi tripliter vel numerus numerat̄ vel nomen quo numeramus. si accipiat̄ numerus p̄ numero numerato sic numerus non est quantitas: immo in quolibz genere potest eē: quia res cuiuslibet generationis pot̄ eē numerata & sic numerus pot̄ esse extra animā. & etiam in anima: q̄ illa que sunt in anima possunt eē numerata. Si aut̄ accipiat̄ numerus p̄ numerante numero sic ē ipsa anima. vlt̄ homo per animam. Si accipiat̄ numerus pro ratione numerandi sine pro eo quo numeramus de illo ē questio. vtrū sit in anima numerante: vel in re extra. **E**t hoc dico per distinctionem: q̄ ibi

Porphiri

Unde quod numeramus potest accipi dupliciter: quod vel potest accipi pro ratione numeri que est in anima vel pro aliqua dispositione ibi que est subiecta illi rationi numerandi que est in anima: quod omnis ratio que est in anima ex aliquo in re existente habet ordinem: et ideo illa ratio numerandi que est in anima oportet quod habeat aliquam dispositionem rei sibi convenientem. Tunc dico quod numeramus accipiendo pro ratione numerandi etiam est ita in anima sicut in subiecto nec illud est quantitas immo magis est quantitas. quod quod est habitus extrinsecus in anima: vel ut est dispositio rei numerate: ex qua oritur hec cognitio vel ratio numerandi in anima. secundum hoc dico quod numerus pro dispositione rei que est correspondens illi rationi numerandi que est in anima est quedam cognitio quas habet intellectus de re numerata siue ratio intelligendi. scilicet omnis cognitio est in cognoscere sic in subiecto. ergo numerus illo modo est in anima: sicut in subiecto. de isto numero non est questio: nec proprie dicitur esse numerus: quod cognitio rei non est res. primo enim numerat se primo si habet rationem et cognitionem numerandi. Secundum de clarat sic. quia accipit abstractum a quolibet referat ad alterum preterquam ad subiectum est in eo quod denominat sicut in subiecto. numerus quo numerat pro tali modo dispositione que dicta est: est accidens abstractum a quolibet respectu preterquam ad subiectum: quia est quantitas et quantitas est abstracta ergo numerus est in eo quod denotat formaliter. modo dico quod res est numerata formaliter. si dicimus decem equos. dicimus quod sunt decem: et non dicimus quod in anima sunt. 45. et sic de alijs. ergo iste numerus est in re extra animam: sicut in subiecto et non in anima. Et confirmat et red dicit ad idem: quia omne accidens abstractum a quolibet respectu alio preterquam ad subiectum denominat subiectum in quo existit. modo numerus est accidens sicut abstractum et non denominat animam. maior pars idem

ctine in omni abstracto accidenti sicut albedo nigredo et similia denominant substantias in quibus sunt. et dico omne accidens abstractum a quolibet respectu ad alterum preterquam ad subiectum propter actionem que denominat agens propter respectum quem habet ad agens: et etiam propter communem cognitionem. que habet respectum ad obiectum a quo causat. minor de se pars. Item sic apparet ex deis omnis quantitas dat esse divisibile subiecto. modo numerus non dat ipsam esse divisibile: immo res numerate: quia non dico quod anima sit divisibilis in quinque partes: sed res numerata quinario: vel senario. habet quinque vel sex partes. ergo numerus non est in anima sicut in subiecto: sed magis in re extra. maior pars ex alia questione. primo et secundo metaphysice. per divisionem quantitatis. ubi dicitur quod quantum est quod est divisibile in partes et predicamentis. et primo physicomum quod finitum et infinitum quantitati congruunt. et per consequens divisio vel indivisio.

Tunc ad rationes

Ad primam cum dicitur: quia unus accidens et cetera. ita quod sit sibi proportionatum illud subiectum unum. et cum dicitur numerus non habet subiectum unum et cetera. Intelligendum est quod sic videmus in topicis per quandam colligationem quod plures partes simul colligate possunt habere rationem materie unius respectu forme unius: sicut respectu domus vel arce: sicut etiam respectu forme numeri et cuiuslibet forme discrete aliquid habet plures partes discretas non conicitas ad aliquem terminum eodem sumitur ut aliquid pluralitatem quod habet rationem unius subiecti respectu quinario: quia sicut de ratione domus vel arce. est habere plures partes sic colligatas ita de ratione discreti est habere plures partes non copulatas rationi eodem. Ad aliam cum dicitur in multis

capitur multiplicatione & cetera, falsum est & cum probatur, quia idem non numerus est quo numeramus decem canes, & decem equos, propter istud aliquid nesciuerunt euadere rationem istam: leue est euadere causa, quia intentio philosophi ibidem est probare quod id tempus est in celo in terra & in mari quod est mensura omnium mensurarum, voluit ergo dicere quod sicut est idem numerus quo numeramus & decem homines & decem canes quod etiam sit idem tempus numero quo numeramus omnia temporalia.

Tunc ad rationes, cum dicitur numerus multiplicatur &c. dico quod numerus potest comparari ad rem numeratam sicut accidens ad subiectum vel sicut mensura ad mensuratum. imo si comparatur numerus ad rem mensuratam sicut mensura ad mensuratum, sic idem numerus potest esse mensura omnium quinariorum sicut eadem vna potest esse mensura totius panis & vas comparatur ad rem sicut mensura ad mensurabile potest esse idem numerus respectu rerum diuersarum mensurarum. **C** Si autem comparatur ad rem sicut accidens ad subiectum, sic non potest idem esse denarius in decem equis & in decem hominibus, imo alius & alius numerus denarius, & hec est intentio philosophi vbi dictum est quod idem denarius est quo numeramus decem homines & decem canes, comparando numerum ad rem numeratam sicut tempus ad rem temporalem, quia tempus non est in quolibet temporali sicut in sebo sed se habet ad quolibet temporale sicut mensura ad mensurabile. **C** Ad aliam cum dicitur omnis ratio numerandi est in numerante &c. ista soluta est ex dictis quia si accipiatur pro dispositione que est in re correspondente rationi numerandi, que est in anima est in re extra sicut in subiecto, si autem accipiatur pro co-

gnitione que est in anima sic verum est quod numerus isto modo est in anima sicut concessus est.

Consequenter

queritur, Utrum numerus habeat plures species. Et arguitur, quod non, quia plus & minus non diuersificant speciem modo numeri differunt sicut plus & minus, ergo non differunt specie. **A** Maior: apparet sicut homo maior & minor non differunt specie & maior: linea & minor: linea sunt eiusdem specie. **A** Minor: apparet, quia numerus trinarius & quaternarius differunt in hoc quia trinarius habet pauciores unitates quam quaternarius & sic de aliis numeris differunt sicut plus & minus. **C** Item omnis differentia sicut speciem est per formam, sed duo numeri differunt per materiam & non per formam, ergo duo numeri non differunt sicut speciem. **A** Maior: apparet primo in numeris, quia trinarius & quaternarius differunt solum per unitates, modo unitates sunt sicut materia in numero, quare &c. **C** Et si dicatur ad hoc ut soleat dici communiter quod omnes unitates precedentes sunt sicut materiales in numero & altera unitas est sicut formalis, illud non valet, quia omnis unitas omni unitati eiusdem specie est, modo autem quando sunt eiusdem specie unitas non est magis formalis altero, quare &c. etiam eo quod vltima unitas est formalis in numero unitates vltime omnium numerorum sunt eiusdem specie: & ita ad hec habetur intentum. **C** Item quandoque due ex opposito distinguuntur vna illarum non sumitur ad destructionem alterius, sicut homo & asinus qui sunt distincti, homo non facit ad constitutionem asini nec e conuerso, modo vnus numerus facit ad constitutionem alterius ut puta quaternarius, quare &c. **C** Item illa non distinguuntur sicut species quorum destructio

Porphirii

vno destruitur & reliquū. modo ad destructionem numeri minoris sequitur restructio numeri maioris: vt si non est binarius non est ternarius & ad positionē numeri maioris sequitur positio numeri minoris: vt si est quaternarius est ternarius. quare &c.

In oppositum est philosophus qui ponit plures species numeri & commentator in .10. methaph. & philosophus vt comparat formas subales numeri. **De cetero** quod numerus habet species diuersas sub se & h̄ apparet per philosophum .2. methaph. qui dicit quod bis tria non sunt sex. sed semel sex sunt sex. ergo vult quod senarius a forternarij habeat esse. **Item** quantitas est quod dat esse mensurabile diuisibile subiecto. **Tunc** sic arguo sic. illa que dant aliud et aliud esse diuisibile secundum speciem differunt: quia aliud esse diuisibile dat duo & aliud decem: & est in istis sicut etiam est in alijs: quare &c.

Tunc ad rationes:

Ad primam cum dicitur plus & minus secundum speciem non differunt &c. verū est quod illa que non differunt nisi secundum plus & minus. non diuersificant speciem. tamē illa que differunt secundum plus & minus ita quod ad aliud plus & minus sequitur alia & alia forma bene sunt diuersa: bene sunt diuersa secundum speciem. & cum dicitur duo numeri differunt solus secundum plus & minus. dico quod non differunt solum secundum plus & minus secundum modum. differunt per differentias formas sibi contrabentes. illud plus & minus sicut ternarius & quaternarius differunt per diuersas formas. & cum dicitur maior linea & minor linea non differunt. verum est quod eadem forma linea remanet in maiori & in minori: sed non manet eadem forma in pluribus unitatibus & paucioribus: in modo alia & alia. & si queratur vnde hec manet eadem forma linee a

maiori & minori. & non manet eadez forma in numero maiori & minori. dico quod causa est propter diuersitatem que est inter quantitates continuas & discretas: quod quilibet pars continui est continua: sed partes discrete sunt actu diuise & non copulate ad aliquem terminum communem: & quilibet pars discreti non seruat formam discreti: sicut duo non seruant formam denarij. & ideo ad plus & minus in quantitatibus discretis sequitur alia & alia forma: in continuis autē non sequitur alia & alia forma ad plus & ad minus. **Ad aliam** cum dicitur omnis differentia secundum speciem &c. concedo & cum dicitur duo numeri non differunt secundum formam: quia differunt per unitates: ideo quod non differunt solus unitatibus: immo etiam formis consequentibus unitatem: quia alia forma est in pluribus & alia in paucioribus unitatibus. non credo quod vltima unitas sit forma numeri: immo omnes numeri sunt eiusdem rationis in numero: sed illi qui posuerunt quod vltima unitas esset forma. moti fuerunt propter hoc: quod appositae unitate sit alia species numeri: & ideo credebant quod vltima unitas esset forma numeri. tamen non est ita sed causa quare appositae unitate sit alia unitas: nisi quia eius appositione ad alias unitates resultat alia forma numeri & alia aggregatio. **Ad aliam** cum dicitur quodcumque aliquid due species &c. verum est quod vna illarum non facit ad constitutionem alterius formaliter. tamen materialiter vna bene potest facere ad constitutionem alterius anodo vnus numerus non constituit alius numerum formaliter: & illo modo distinguitur adinuicem. vnde tot sunt unitates in duobus quaternarijs quot sunt in duobus denarijs. ita quod duo quaternarij constituent materialiter denarij: vel potest dici quod numerus constituitur ex unitatibus. **Ad aliam** cum dicitur illa non distinguitur secundum speciem: quoniam vno

destructo destruitur & reliquuz. dico qd illa distincta s'm speciem possunt dupliciter considerari: vel vt habent rationez prioris & posterioris: vel vt sunt distincta s'm speciem. modo si secundo modo numeri considerentur vt sunt distincti s'm speciem expōne vnus. non ponitur reliquum nec ex destructiōe vnus destruitur reliquum. si autez consideretur vt habent ordinem prioris & posterioris. sic ex positiōe numeri maioris sequitur positio nūmeri minoris: quia postorius presupponit prius & ex destructiōe numeri minoris sequitur destructio numeri maioris. quia destructo prioris sequitur destructio posterioris.

Consequenter

queritur. **U**truz oratio sit q̄ntitas. Et arguitur qd non: qz qd est in genere qualitatis non est quantitas modo oratio ē in genere qualitatis: ideo rē. maior: patz. quia sicut dicit phylosophus. primo posteriorum. capitulo in statu de predicamentis. predicamenta sunt in permixta. & ideo illd quod est in vno predicamento non est in alio. minor apparet. qz oratio est motus motens auditum modo omne tale est passibilis qualitas: & de tertia specie qualitatis. **I**tem ostenditur qd oratio non sit quantitas discreta: quia illud quo aliquid mensuratur breue vel longū sunt continuū: & ideo illud quo aliquid mensuratur breue vel longum est continuū quia discretum non mensurat continuū nec e conuerso minor pz p phylosophū in littera qui dicit qd linea mēsuratur syllaba longa vel breui: & ideo rē.

Oppositum vtriusqz isto rum probat phylosophus in littera. probat enim qd oratio est quantitas & est quātitas discreta. Dico ad hoc. qd oīo vt dicit Boe-

lius potest dupliciter considerari. s'mo vt est inscripto: & isto modo considerata potest dupliciter accipi: quia vel vt ē aliquid composituz ex inclaustro & pergamenno sic est substantia ex quibus illa componitur sunt substantia. vel potest accipi inscripto pro lineatione siue figuratiōe facta in pergamenno: & sic est in quarta specie qualitatis cum sit quedaz figura. secundo modo potest accipi siue considerari: vt est in mente: & sic cum sit quidam habitus informans animaz est in prima specie qualitatis que est habitus & dispositio. tertio modo prout est in p̄latione: & hoc dupliciter: quia aut consideratur quantum ad vocem prolatam vt quidam dicunt: & sic mouet audituz & est passibilis qualitas de tertia specie qualitatis vel potest accipi vt ipsi dicunt per mensuram vocis prolata & non pro ipsa voce prolata: s'm quam syllaba vel vox mensurat breui vel longo: & sic est quantitas: vt dicunt: qz habet rationem mensure. est quantitas quia s'm phylosophum. 10. methaphysice. quantitates sunt dñe mensurarum. etiaz propter aliud differt. qd est quantitas: quia habet partes prolatas sibi inuicem subcedentes. **C**redo tamen qd illud non sit verum. s. qd mensura vocis plate sit quantitas que est oratio: imo est quedaz alia quantitas puta tempus. quia platio vocis. est in motu. modo mensura motus est tempus. ergo mensura vocis prolata non est quantitas. que est oratio: sed tempus. **I**tem nō valet quod ipsi dicunt qd oratio vt est mensura vocis prolata est quantitas: qz vt vult pbs. 10. methaphysice. & etiam secundo: mensura refertur ad mēsuratum & est ad aliquid. & ideo oratio vt est mensura magis est ad aliqd qd sit q̄ntitas: & cōmentatoz. 10. methaphysice qd q̄ntitates dñe mēsurarum. cōmentatoz: ibi exponit qd est passive & non active: qz q̄ntitas est id quo ali-

Porphirii

quid mensuratur et non est id quod mensuratur: et ideo ratio illa non valet. ¶ Itaque non valet quod ipsi dicunt de illo quod habet partes et cetera. quia substantia habet partes tamen non est quantitas: sed illud quo aliquid habet partes est quantitas. modo oratio ut est in prolatione non habet partes. sed est illud quo aliquid habet partes. ¶ Ideo dico aliter. quod vox vel oratio ut est in prolatione: potest accipi dupliciter vel pro ipsa voce prolata. vel pro multitudine partium prolationis discretarum: sibi invicem subcedentium modo si accipiat pro ipsa voce prolata sic est in tertia specie qualitatis: quod non auditum omne autem quod movet auditum. est in tertia specie qualitatis. si autem accipiat oratio pro multitudine dico duo. primo quod oratio est quantitas. secundo quod oratio est quantitas discreta et illa duo possunt una ratione probari: quod illud quo aliquid est divisibile in partes eiusdem rationis non copulatas ad aliquem terminum communem. est quantitas discreta: sed ipsa oratio prout est multitudine partium discretarum sibi invicem subcedentium est illud quo aliquid est divisibile in partes discretas non copulatas ad aliquem terminum communem: quare et cetera. maior pars. quod hec oratio est quantitatis discrete quod quantitas est illud quo aliquid est divisibile in partes. vel saltem habet partes secundum quantitates et habet partes discretas non copulatas in aliquo termino communem. quantum ad quantitatem discretam. minor pars. quia dicendo homo currit hic est multitudine litterarum et syllabarum. modo iste partes orationis sunt discrete et separate ab invicem: et non copulate ad aliquem terminum communem et cetera. Et ad istam intentionem loquitur philosophus. 2. metaphysici. ubi dicit quantitatem prima sui divisione. ymaginem et multitudinem ita quod per ymaginem intelligit quantitatem continuam: per multitudinem quantitatem discre-

tam. Sed duplex est multitudo: quod quedam est ipsorum permanentium. et talis est numerus qui est quantitas discreta alia est multitudo successivorum et talis multitudo non est aliud quam oratio ut est quantitas discreta: quia partes multitudinis que est in prolatione vocis non permanentis: sed sibi invicem succedunt cuiusmodi sunt syllabe et littere. sic ergo pars. quod oratio in prolatione quantum ad suam essentiam. scilicet quantum ad vocem prolationem que est essentia orationis in prolatione est in secunda specie qualitatis ut dictum est: quantum vero ad aliquam sui proprietatem. scilicet quantum ad multitudinem partium eius prolatarum discretarum sunt invicem subcedentium. que sunt littere vel syllabe: quantitas est multitudo eius et litterarum et syllabarum: et est quedam proprietates orationis in prolatione: et sic est quantitas discreta ut dictum est.

Tunc ad rationes.

Ad primam cum dicitur illud quod est in genere qualitatis et cetera. verum est ut sic tamen secundum aliquam orationem. potest bene esse quantitas. et cum dicitur oratio non est quantitas verum est. si accipiat pro voce prolata: quia ut sic movet auditum: et ideo bene concedo: quod ut sic non est quantitas. si autem accipiat pro multitudine partium ut dictum est. sic est quantitas et qualitas. ¶ Ad aliam cum dicitur illud quo aliquid mensuratur breve vel longum et cetera. falsum est. ¶ Ad probationem cum dicitur breve et longum habet esse in continuo ut linea dicitur longa vel brevis: et sic de alijs continuis. dico quod longum et breve possunt dupliciter considerari. vel proprie vel improprie. modo si accipiat proprie. sic habet esse solum in continuis. si autem accipiat improprie. et hoc. scilicet quod unum habet plures partes quam aliud et sic habent esse in distinctis partibus: in quibus

variat. s. penes maiorem & minorem
vt dictum fuit quando querebat de nu-
mero. vel aliter pōt dici ad rōnē qua di-
cit illud quo aliquid mensurat &c. verū
est si sit illud quo mēsurat breue vel lō-
gum. si tamē p accēs sit nō opz. ad mī-
norē cū dicit q syllaba longa vel breuis
mēsurat oīone rōne plationis ipsius tē-
poris. vñ dī breuis q: habet vnuz tem-
pus prolationis vel dī longa: q: hz duo
tempora prolationis. & similia mensura-
tur breuis vel longa ipā oīone. non per
se sed per accēs rōne ipis plationis.

Consequenter

querit. **Utrū.** Oratio sit q̄ti-
tas distincta cū specie & nume-
ro vel eōuerso. Et arguit q nō sint di-
stincte quantitates in spē: q: illa que dis-
ferunt soluz p mām non differūt specie
sed numerus & oīo soluz differunt per
mām: quare &c. maior pz: q: differētia
specifica est per formā & non per mām
mīno: pz: q: numerus hz esse in pma-
nente sicut oīo in successiuo sic ergo patz
q numerus & oīo soluz distinguuntur
p mām pmanētē & successiuam.

In oppositum est phī-
losof⁹ ponit oīonē & numerū esse distinctas
species q̄tatis discrete. dico q nume-
rus et oīo est spēs q̄tatis discrete: q: il-
le q̄tatis distinguunt in specie que dif-
ferunt fm formas vel dīas formales:
sz numerus & oīo dīnt in forma siue in
dīa formali. quare &c. maior pz. & mī-
no: declarat: q: numerus ē mēsurā q̄ti-
tati pmanētū: oīo autē hz mensurare
q̄tates successiuas mō mensura dī esse
vnigenea mensurato: & ideo permanēs
nō dī esse mensura successiuā: nec econ-
uerso: q: nō sunt vnigenea. igitē cū oīo
fit mensura successiuā numerus autem
mēsurā pmanēs: & mēsurā dī esse vnige-
nea mensurato oīo q numerus fit pma-

nens. & oīo successiuā sz pmanens & su-
cessiuuz dīnt formali. ergo numerus &
oīo dīnt formali. **C**ntelligendū ē p
mō q ē mēsurā ppriū ē q̄tatis: & nō
est de esse q̄tatis: q: mēsurā est de ge-
nere relōnis: q: mēsurā referē ad men-
suratū: & ideo nō est de esse q̄tatis qz
q̄tatis non ē mensura: sed est illud quo
aliquid mensurat siue id quo mensura-
tur: vt pz ex itentōe phylosophi. io. me-
thaphysice vbi dīc. q q̄tates sunt dīe
mensuraz. & illud exponit ibi cōmenta-
tor dīcēs q b intelligit passīue & nō actī-
ue. Sz itelligendū est q prolatio vocis
pōt mēsurari a tpe & a nūero: & ab ora-
tione: q aut platio vocis possit mēsurari.
pz: q: platio vocis fit cū quodā motu
ideo sic potest mēsurari a tēpore: q: item
pus est mēsurā motus: q: platio vocis
fit cū quodā motu. ideo pōt mēsurari a
tempore. **C** Et si qs dicat q hoc videt
impole. s. q platio vocis mēsurat a tē-
pore: q: platio est qd discretū: tempus
autē est qd cōtinuū. mō cōtinuū non pōt
esse mēsurā discreti nec eōuerso. q: mē-
sura dī ē vnigenea mēsurato: mō cōti-
nuū & discretū nō sunt vnigenea. lō &c.
dico q oīo pōt considerari vel put fit a
quodā motu: & sic mēsurat tpe. vel pro
ut hz ptes discretas nō contentas in ali-
quo termino cōmuni: & sic pz. q est per
discretū nec sub illa rōne tēpus mēsurā-
tur. vel pōt dici q hz sit cōtinuū & aliud
discretū. tamen qz in isto sunt successiuā:
ideo vt sic mēsurat plationē sicut motus
rectus & circularis: q̄uis sit diuersaruz
rōnū possunt eodē tēpore mēsurari: eo-
dē mō. dico q platio vocis mensurat &
numero q possimus p̄siderare ptes p-
lationis. vt sunt distincte inter se: & ideo
vt sic prolatio vocis pōt mēsurari a nu-
mero. **C** Etiam prolatio vocis potest
mēsurari ab orōne. quod pz. quia pro-
latio est multitudo plurimū partūz dis-
cretarū sibi inuicem sub cedentūz mō

Porphirii

do prolatio vocis potest habere plures partes discrete prolatas sibiinvice subcedentes: et ideo prolatio vocis s3 q ipsius partes sunt sibiinvice subcedentes positu mensurari ab orone.

Tunc ad rationes.

Que est in oppositu enim dicitur illa q differunt solu p miam non differunt spe ac. concedit. et cu dicitur numerus et orio solu differunt p miam falsus est. ad pbatione cu dicitur numerus h3 esse in pmanente orio vero in successiuo. dico q numerus et orio non soluz differunt in pmanente et successiuo: imo cu h3 q numerus est pmanens et orio successiuua cuz mensura debeat esse vnigena mensurato vt dictu est in rone precedentu: et qz pmanens et successiuum differunt formaliter. id ac.

Consequenter

querit. Utriu tempus sit qstas per se. et arguit q non aueritate phylosophi. secudo methaph. qui dicit q tempus et locus sunt qstas per accidens. Item h3 id arguit rone: qz illud qd non est per se diuisibile: s3 per aliud no est qstas: s3 tempus non est diuisibile per se. ergo ac. maior p3 de se. et minor apparet per p3m 6o et 7o phisicoz. vbi dicit q tempus est diuisibile per motu et cofirmat: qz ppter qd vniquodqz tale et illd magis. modo tempus h3 diuisibilitate per motuz: et per q3s est qstas per motuz. ergo si tempus est qstas et motus multo fortius est qstas: modo hoc est falsus: imo motus e de genere termini ad que s3m p3m. tertio et secundo phisicoz. ergo falsus est dicere q tempus sit qstas. maior p3. p p3m. 5o. et 6o. phisic. qui vult q diuisibilitas h3 motu sit causa diuisibilitatis in tempore.

In oppositum est phylosophus qui enumerat tempus et locum inter spes

qstas. Ad ista qonez dico duo p3mo q tempus est qstas p se. 2o q no est qstas pmo. P3muz declarat sic. qz ro qstas est vel q sit diuisibilis vt q sit illud quo aliquid est diuisibile in partes tales: s3m aliam opinionem et de h3 discussum fuit p3s. Tunc arguo illd qd est diuisibile in pres eis idem ronis: vt id quo aliquid est diuisibile in tales partes est per se qstas. mo tempus est h3 in h3m: qz tempus in creto est p3s: et posterius motus s3m p3m. 4o. phisicoz. et credo q loquat ibi de tpe coeeto vt coeernit motuz: et in abstracto credo q tempus sit motus quo aliquid est diuisibile in p3s et posterius. Item illud cui per se inest qstas proprietates est per se qstas modo ipsi tempori inest pprietates qstas. ergo ac. maior p3. qz ppe pprium non inest nisi in subo cuius esse: sicut risibile non inest nisi homini. minor apparet. quia proprietates quantitatis est s3m ea equale vel inequale. dicit: modo vnu tempus d3 equale vel inequale alteri tempori. etia pprium qstas est q sit mensura vel mensurabile licet mensura non sit de genere vel de essentia qstas: tamen esse mensura est pprium qstas modo tempori inest pprietates: quia tempus est mensura motuz: quare ac. Secdm declarat sic. qz esse diuisibile non inest tempori. pmo s3 effectiue inest si bi per motu et motui per magnitudinē s3m p3m sexto et 8o phisicoz. qui vult q tempus sit diuisibile per motu. et motus per magnitudinē supra qua sit motus est diuisibilis modo sicut aliquid est diuisibile sic est qstas. cuz ergo tempus non sit diuisibile pmo per se: s3 per motum: ideo non est qstas pmo licet per se sit qstas: sicut videmus q ista ppositio for. est al. est vera per se tamen non e vera primo: immo illa est vera pmo homo est al. ita est in pposito magnitudo enim prius est quantitas: qz tempus: tempus tamen per se est quantitas. Tunc

propter dissolutionem rationum intelli-
gendum est qd tempus potest accipi du-
pliciter. s. in concreto & i abstracto temp^o
in concreto concernit motum quia sub-
jectum ipsius tēporis est mobile. & ipm
primum mobile mediante suo motu. &
sic tempus nihil aliud est q̄ prius & po-
sterius que sunt accidentia motui sunt ta-
men essentialia ipsi motui & tempori.
tempus autem in abstracto ē illud quo
mot^o prius & posterius h̄z formaliter. qz
illud quo tēp^o h̄z pri^o & posterius effecti-
ue ē magnitudo supra quā ē motus.

Tunc ad rationes. Ad pri-
mam cum dicit qd
philosophus dicit qd tempus & lo-
cus rē. Dico qd pro tanto dicit hoc. qd
tempus non est primo quantitas vt vi-
sum est. Ad aliam cum dicitur illud
quod non est per se divisibile rē. conce-
do: & cum dicitur qd tempus non est p
se divisibile falsum est vel illud quo al-
quid est divisibile: & cum dicitur qd tē-
pus est divisibile per motum dico qd ef-
fective divisibilitas temporis est per
motum. ergo si tempus est quantitas
& motus est quantitas dico qd non est si-
mile de similitudine tēporis & motus.
qd divisibilitas que est in motu & in ipso
per aliqd & est sibi accidēs sed divisibili-
tas que est in tempore est sibi causalis. &
pertinet ad eius rationem quidditativā.
& ideo non sequit^r qd tempus nō sit quā-
titas per se licet motus non sit quantitas
per se. qd divisibilitas inest motui p ma-
gnitudinem & est accidens extra quan-
tatem motus existens. ideo per acci-
dens motus est quantitas. & cum dicit^r
qd tempus eodem modo est divisibile
per motum. dico qd verum est. qd tem-
pus effectue est divisibile. per motum
tamen tempus per se formaliter est di-
visibile per se vel est illud quo aliquid ē
divisibile. & ideo esse divisibile est illud
quo aliquid est divisibile tenendo illam
opinionem vt superius dictum est.

Consequenter

queritur. Circa locus sit p
se quātitas. & arguitur qd nō:
quia quod est consequens formam. nō
est quantitas. locus est consequens for-
mā. ergo locus non est quantitas. Ad a-
lior patet. quia s̄m Boetium & omnes
alios pmentatores quantitas sequitur
subm ratione materie & ideo qd sequit^r
subm ratione forme. non est quantitas.
Ad inor patet per cōmentatores octavo
celi & mundi. qui dicit qd quantum ali-
quid dat de forma tantum dat de loco
consequente formam illam. sicut quan-
tum aliquis dat de igne. forma ignis tā-
tum habet de loco ignis. & quādo actu
est grane actu. est deorsum. C Itē illud
quod est virtus conservativa locati non
est quantitas per se. modo locus est per
se virtus conservativa locati. quare rē.
Ad aior patet. quia illud quod est virtus
conservativa loca est qualitas & nō quā-
titas. Ad aior: declaratur. quia corpora
naturalia quātomagis approximan^t suis
locis naturalibus velocius mouentur.
hoc autem nō est nisi quia locus est que-
dam virtus conservativa locati. qd rē.
C Item probō qd si locus sit quantitas
qd non sit species distincta a superficie.
quia due species distincte sub aliquo ge-
nere debent ad invicē differre quocunq;
alio circumscripto. quod est extra illud
genus. modo locus & superficies non
sunt huiusmodi. quare rē Ad aior: patet
quia sicut homo & asinus sunt species
distincte sub animali differūt inter se quo
libet alio circumscripto extra genus aial
& sic est in alijs speciebus inducendo in
omnibus alijs. Ad inor: declaratur. quia
locus & superficies solum differunt qz
locus est mensura rei intrinsece & ex-
trinseca est extra genus quantitatis licet
sit proprietatis eius est enim de genere
relationis. ergo non differunt inter se
quocunq; alio extra genus quantitatis

Predicamentorum

etrescripto. **C** Item proba q locus
non differat a positione ⁊ vbi ⁊ per cō-
sequens non erit per se quantitas. quia
illud quod eisdem differentijs diuidi-
tur cum positione ⁊ vbi non differt ab
his. modo locus eisdem differentijs di-
uiditur cum positione ⁊ vbi. quia d vbi
sursum ⁊ deorsum ante ⁊ retro sunt dif-
ferentie positionis ⁊ omnes iste differē-
tie sunt loci. quare ⁊c. Maior patet. qd
diferentiarum generum sunt diuerse spe-
cies ⁊ differentie. ergo per oppositum
vbi sunt eadē differentie ibi ē vnū gen^o.

Oppositum ^{arguitur. qd}
cuiuscunq; iest
proprietates quantitates ipsam est quanti-
tas. modo ipsi loco competit proprie-
tas quantitates. quia proprium est quan-
tatis s'm eam equale ⁊ inaequale dici.
modo s'm locum aliquid dicitur equa-
le vel inaequale aut locus dicitur equalis
locato. vt dicitur octavo physicorum
quare ⁊c. **C** Item quod habet contine-
re per se est in genere quantitates. sed lo-
cus per se continet locatum. ergo ⁊c.
De ista questione sunt due opinioes
quidam enim dicunt q locus per se est
quantitas. quia dicunt q locus est su-
perficie. quia superficies habet ratio-
nem inuensure intrinsece dicitur enim su-
perficie respectu corporis cuius est. s'z
eadem superficies potest dici locus re-
spectu rei locate vt est eius mensura in-
trinseca. **C** Sed illa positio peccat dupli-
citer. primo enim peccat. quia fundamē-
tum suum falsum est scilicet q eadem
res s'm diuerfas considerationes consi-
derata possit constituere diuerfas spe-
cies vnus predicamenti vel esse in di-
uerfis predicamentis. quia ille species
sub aliquo genere contente differunt
ad inuicem formaliter. quid differunt ad
inuicem per differentias formales. mo-
do impossibile est q vna essentia sit plu-
res essentie distincte ⁊ differentes essen-

tialiter. ergo impossibile est q eadem
res sit superficies ⁊ locus supposito q
superficies sint diuerse species quantita-
tis. vnde illud bene esset impossibile scilicet
licet q vna essentia esset in vno predicamē-
to ⁊ sua proprietates esset in alio. sed q
eadem essentia per se ⁊ essentialiter sit
in diuerfis predicamentis h est impossi-
bile. **C** Et propter aliud illa positio nō
valet. quia species contente sub aliquo
genere ⁊ distincte debent differre per
differentias illius generis. ⁊ non per dif-
ferentias que sunt extra illud genus. vnde
debet differre circumscripto quolibet
bet alio extra illud genus sub quo sunt
sicut apparet inducēdo i omnibus alijs
speciebus modo esse mensuram extrin-
secam ⁊ intrinsecam ē extra genus quā-
titates. quia mensura est ad aliquid. sicut
apparet 2°. metaphisice. **C** Ideo alta
fuit opinio. ⁊ fuit opinio communis scilicet
q locus habet in se dno. scilicet vnū
materiale ⁊ vnū formale. materiale
in loco est ipsa superficies corporis con-
tinentis. formale autem in loco est vir-
tus conseruatiua locati que est in super-
ficie ex eo q est in tanta distantia ad or-
bem. modo quantum ad materiale in
loco. locus est quantitas ⁊ non est diffe-
rens s'm speciem a superficie. sed quan-
tum ad formale sibi non est quantitas.
Imo est quedam qualitas que est mate-
rialis in portia in 2^a specie qualitas exi-
stens. **C** Ista tamen positio non valet.
quantumcunq; possit esse compositum
ex partibus quantitatibus. tamen ex par-
tibus essentialibus non cuiusmodi sunt
materia ⁊ forma. nullum accidens pot
esse compositum hoc aut habet ab au-
ctori sex principiorum q dicit q forma
ē cōpositioni p'rigēs simplici ⁊ inuariabi-
li cōtinentes g^o qdlibz acc'is ē qd dā
simplex i cōtinentia. mo^o loc^o ē acc'is g^o i lo-
co nō ē mā ⁊ forma. ita q illa sint de sui
essentia. ⁊ illa tota essentia loci vel est
illa virtus conseruatiua locati. vel si-

multitudines corporis contentis. vtrum/ qz enis non potest esse de sua essentia: qz essentia simplex non potest componi ex diuersis: & ideo cu locus sit quedā for^a simplex nō pōt ex istis componi. Pro/ pter qd dico alr ad illā qōnem p̄mitten do quid sit locus. locus vt apparet octa uo physicoz. est vltimū corporis conti nentis immobile. p̄mū ita qz esse mobi le est formatio: differentia loci. scdo sup pono qz in diffōne accidētis ponatur suū subm. modo subm loci est ip̄ a superfi cies vltimū corporis cōtinentis. ideo il lud debet poni in diffōne loci: & qz esse immobile est differentia formatio: in dif finitione loci. hoc est rōne tāte distantie ad orbem & illa distātia ad orbem est in ipso vltimo continente. vterius ad illaz distantiam ad orbem consequitur virt⁹ conseruatiua locati. ita qz illa virtus con seruatiua locati nō est locus essentialiter sed consequitur ad ip̄m locum & est p/ prietas loci: & ideo in diffinitione loci po nitur vltimum cōtinens sicut subiectuz ponitur in diffinitione accidentis.

Tunc dico qz locus non est per se quāttas: cui⁹ ratio est. quia illud cui nō competit per se illud qd est de rōne quiditatiua quāttatis nō est q̄ttas: modo loco nō competit per se illud qd est de rōne q/ ditatiua q̄ttatis quare illud nō erat de rōne quiditatiua q̄ttatis: qui q̄ttas est illud quo aliqd ē diuisibile in partes eiusdem rōnis modo illud nō est in lo/ co per se: imo illud soluz in erit sibi rōne sui subiecti. s. rōne vltimi accidentis: sub iectum aut nō est de essentia accidentis & qz vltimū cōtinentis sit subiectuz loci b apparet qz ponitur in sua diffinitōe. ergo locus nō est per se q̄ttas. **¶** Itē hoc apparet. ex alio qz locus formaliter est tanta distantia ad orbem: modo ista distantia non ē per se quāttas: sed cōse/ quens quāttatez & fundatur in quanti/ tate: quia locus nō est per se quāttas:

immo est passio fundata in quāttate ad quam consequitur virtus conseruatiua locati. Et ppter hoc q̄to corpora natu/ ralia sunt p̄pinq̄iora suis locis natu/ ralis. tanto velociora mouentur ppter il lam virtutem conseruatiua: locati. que consequit ad ip̄m locum.

Ad ratios que sunt cōtra illam partem primo adductā concedas qz sunt p̄ me. **¶** Ad aliā in oppositū. **¶** Ad primā cū dicitur cuiusqz competit p̄prietas: &c. vey est si insit sibi per se: & cuz dicitur p/ prietas q̄ttatis est in loco sicut esse eq̄le dico qz inest sibi rōne sui subiecti imme/ diate. s. vltimi continentis. **¶** Ad aliam cum dicitur qz locus habet per se &c. ve/ ruz est per se. scdo modo quia hoc uest sibi rōne sui subiecti. **¶** Ad aliam cuz di citur qz quāttas ponitur in diffinitione loci vey est sic subm ponit i diffōne ac cidentis. vnde cum dicitur locus est vlti/ mum &c. ista ē p̄dicatio materialis sub/ iecti immediate de accidente sicut ē diffi/ nitio sunt. ista sum⁹ ē natus cau⁹. **¶** Ad aliam cuz adducebatur p̄mo quādo p/ babat qz locus nō differebat a positōe & vbi qz locus & illa eisdem differentiis diuiduntur. dico qz ille differentie sursum & deorsum &c. non sunt differentie loci & passionis. & vbi eodem modo: qz pri me differentie loci sunt: sed sunt diffe/ rentie passionis vel fm qz causantur ex loco vel ex comparatione ad locum.

Dissequenter

queritur circa predicamentū relationis. & primo queratur. **¶** Vtrum & ratio sit ens reale. Et arguitur qz non. quia quod non puenit alicui nul la transmutatōe facta in ipso non est ens reale: sed relatio aduenit sive acquiratur in aliquo nulla mutatione facta in ipso. ergo &c. maior patet: quia illa consequē tia inferiora naturaliter habent acquiri in aliquo per motum & transmutatio

Medicamentorum

nem quicquid enim acquiritur in istis inferioribus: quia de istis loquimur acquiritur per motum et transmutationem. Ad ino: declaratur. quia potestur quod sor. sit albus et plato niger fiat albus: tunc in sor. acquiritur quedam relatio ut similitudo ad ipsum platonem qua factus est albus. et tamen nulla mutatio facta est in sorte. eodem modo ponatur quod illa columba que est mihi dextra si moueat ad aliam partem facta est mihi sinistra. nulla transmutatione facta in me. et tamen hic est quedam relatio acquisita in me per comparationem ad columbam. Item illud quod additum est alteri non facit ipsum compositum quod erat antea non est ens reale. modo relatio addita alteri non facit ipsum compositum nec maius quod erat antea sicut si albedo addatur alicui tunc sit compositum quod antea quod plures continet essentias. quia si sor. additur albedo. additur similitudo ad platonem qui est albus: sor. albus non est compositum: quod erat antea. dum erat sor. albus. Item illud quod est dispositio non entis est non ens. sed relatio est dispositio non entis. ergo est non ens. Ad ino: patet. quia dispositio alicuius non potest esse maioris entitatis. quod illud cuius est dispositio. Ad ino: declaratur. quia contradictio est quedam relatio. modo contradictio est dispositio non entis. quia habet esse inter ens et non ens. et fundatur in ipso non ente sicut in subiecto. Item probatur quod relatio non differat a suo fundamento. realiter: quia aliquid absolutum et respectuum non diuersificant speciem. modo relatum est quid respectuum et fundatum et fundamentum suum est aliquid absolutum. ergo non differt a suo fundamento in specie. in ino: p. q. aliquid secundum se consideratum et ipsum se non consideratum solum differunt accidentaliter. modo aliquid secundum se consideratum est absolutum et aliquid ad alterum comparatum est

respectuum. ergo: talia non diuersificant speciem.

In oppositum vtriusque arguitur primo quod sit ens per se per philosophum qui ponit relationem esse predicamentum: tale autem est ens reale. et quod sit ens distinctum a suo fundamento apparet. quod relatio fundatur supra alia predicamenta. **T**unc sic arguo sic. si relatio non differret a suo fundamento. tunc genus non differret ab alijs principijs. modo illud est falsum: quia philosophus distinguit genus predicamenti relationis. quare etc. **A**d istam questionem dico duo. primo quod relatio est ens. 2° quod est distinctum a suo fundamento. 3° dico quod est quedam relatio que est ens rationalis. et quedam est relatio que est ens reale. **P**rimum probatur sic. quia illud quo aliquid est secundum se absolutum: quod habet referri ad alterum est ens. modo relatio ipsa est aliquid quo: quod est secundum se absolutum habet referri ad aliud. quare etc. **A**d ino: patet quia per illud quod non est aliquid nihil ibi refertur ad alterum. si enim est nihil sicut aliquid secundum se absolutum. unde est post cuius additionem. Ad ino: d. se p. 3. **S**ecundum declaratur. quia fundamentum relationis. secundum se est ens absolutum. **T**unc arguo sic. illud quod nihil reale addit supra ens absolutum. non facit ipsum ad alterum referre ex quo. secundum se non referretur. sed relatio addita supra suum fundamentum. quod est ens absolutum facit ipsam ad alterum referri et tamen secundum se et absolute non referretur ad alterum. sicut sor. secundum se non refertur ad alterum. sed si fiat pater tunc tamen per paternitatem refertur ad filium. ergo oportet quod relatio aliquid reale addat supra fundamentum suum et quod differat essentialiter ab ipso. **T**ertium declaratur. quia relatio recipit entitatem a suo fundamento modo relatio quandoque fundatur supra ens reale. quod

doq; supra ens rationis supra ens reale sicut paternitas & filiatio sunt ens ratio nis sicut contradictio & oppositio & con similia. ergo & relatio quandoq; est rela tio realis quandoq; ens rationis. **T**am en notādū est. q̄ relatio rationis non est illa que est in predicamento relatio nis per se s; solū relatio realis est in pre dicamento relationis. quia imediate di uiditur ens extra animam in decem p̄ dicamenta. & ideo entia realia sunt ibi p̄ se. sed entia rationis non sunt ibi per se. **S**ecūdo notandum est q̄ licet relatio fundetur supra res aliorum predicamē torum. vel saltem sunt res plurim: ta men vt est i alijs predicamētis. sicut ge nus vel species vel individuū. imō ē quoddam predicamētum s̄m se distra ctum ab alijs predicamentis. quia illud quod fundatur in aliquo sicut in subie cto differt in essentia. ab eo in quo fun datur sicut similitudo. & albedo disse runt a suis substantijs. s̄m essentiam. I. cet inesse sit coniuncta cum subo.

Tunc ad rationes

Ad primam cum dicitur id. quod adue nit &c. Dico q̄ s̄m q̄ apparet. 2°. p̄hy sicorum motus non est in ad aliquid p̄ se. vnde motus per se solum est ad quā titatem. qualitatem & vbi & ad relatio nem per accidens. tunc ad rationem cū dicitur illud quod acquiritur in aliquo siue transmutatione &c. verum est. si natum sit acquiri per motum & trāsmu tationem p̄ se sed accidens sufficit trāsmu tationem factam esse in aliquo ad B q̄ tale acquiratur. & non oportet trans mutationem factam esse circa subm in quo est modo relatio non est tale ens quod acquiritur per motum vt appa ret 2° p̄hy sicorum. vnde sufficit ad hoc quod relatio acquiratur in subiecto de nouo. q̄ fiat transmutatio in aliquo sicut vbi gratia. si ista colūpna sit modo mihi dextra. aliquis pōtēst eam ponere a si

nistro. & tunc ibi erit relatio nulla trans mutatione facta in me. sed trāsmutatio facta est in alio vtputa in columna. Eodem modo si aliquis sit albus & pō stea generetur alius albus. tunc in illo qui erat prius albus acquisita ē relatio similitudinis. & tamen nulla transmuta tio facta est in ipso. sed transmutatio fac ta est in alio. Et si dicas vnde B est q̄ re lationes acquirantur transmutatione fa cta in alio. & non in suo subiecto. Dicen dum est q̄ quia esse relationum est eē ad aliquid. & ideo facta transmutatione in alio & acquisito termino relationis in quo est statim referatur ad aliquid sicut sor. albus nulla transmutatione facta cir ca ipsum generato platone albo referē ad ipsum. **S**ed tamen notandū est vltterius. q̄ sor. albus habet rationem transmutandū ipsum ad albedinem. & totam causam istius relationis siue simi litudinis. ille enim qui transmutat ipsum ad albedinem transmutat ipsum vt sit si milis alteri albo. ita q̄ anteq̄ referatur ad album. aliud non desiciebat sibi nisi terminus sue relationis. vnde non desi ciebat sibi nisi q̄ quia alius esset albus vt actu referretur ad alterū. & id facta trāsmutatio in alio sic trāsmutato albo ad albedinem non habebit relationem siue similitudinem illam. **A**d aliam en; dicitur illud quod additur & cetera. dico q̄ esse compositum hic potest in telligi dupliciter vel compositus idest habens plures partes quantitatas & compositus idest habens plures essen tias in se. modo ens reale additum al teri. facit ipsum compositus q̄ ad plu res essentias. non tamen q̄ faciat id cui additur compositus idest q̄ faciat ipm maius & grossius. sicut albedo adueni ens sor. non facit ipsum grossiorem ta men facit ipsum habere plures essen tias. Et cum dicitur relatio adueniens alicui non facit ipsum compositus. ve rum est idest grossius tamen facit ipsum

Predicamentorum

compositus. inesse & habere plures
essentias. unde so. albus similis compo-
sitorem s'm essentiam q's so. albus.
C Ad aliam cum dicitur dispositio non
entis &c. verum est si sit dispositio non
entis igitur & cum dicitur relatio est dis-
positio. non entis. potest negari. & cum
dicitur contradictio est relatio. verum
est relatio rationis. & cum dicitur con-
tradictio est dispositio non entis. quia
est dispositio extremi non entis extre-
mum ens. Dico q' contradictio sem-
per est extremorum. quorum vnum
ens & alterum non ens realiter tamen
vtrūq; extremorum cōtradictionis est
ens s'm animam ex illo actu intelligen-
di non ens vniuersaliter. aliquis ponit
ens s'm intellectum. sicut ex actu negan-
di. loquellam. aliquis ponit loquellam
& ideo contradictio est ratio rationis.
C Ad aliam cum dicitur aliquid abso-
lutum & aliquid respectuum &c. Dico
q' aliquid quod est s'm se absolutum &
aliquid quod est respectuum ad alte-
rum per se & non s'm accidens. illa non
diuersificant speciem. modo relatio est
ad alterum essentialiter relata & s'm
fundamentum est absolutum: & ideo
differunt essentialiter.

Consequenter

queritur. Utrum relatio sit
substantia vel accidens. **C** Et
arguitur q' non sit accidens. quia illud
quod est in aliquo in quo nullum est ac-
cidens. non est accidens. modo relatio
est in aliquo. in quo nullum est accidens.
ergo &c. **A** Maior de se patet. & **A** minor
declaratur. quia in deo est relatio. quia
deus gloriosus est causa omnium enti-
um inferiorum & principum. modo eā
refertur ad causam & principium ad pri-
cipiatum: ergo in deo glorioso est rela-
tio. & tamen in eo nullum est accidens
C Item potētia actiua refertur ad po-

tentiam passiuam. s'm philosophū 3°.
metaphysice modo in deo est potentia
actiua. ergo in ipso est aliqua relatio. &
in ipso nullum est accidens. **C** Itē idēz
sibi non est accidens. sed eiusdem ad se
ipsum est relatio sicut est idēmpitas.
ergo relatio non est accidens.

In oppositum ē phylo-
sophus
qui computat relationem inter predica-
menta accidentium. **C** Dico q' relatio
est accidens. quia illud quod est ens in
alio s'm se est accidens. sed relatio ē hu-
iusmodi. ergo &c. **A** Maior patet. quia s'z
philosophum primo topicorum acci-
dens est quod contingit eidez esse & nō
inesse. ergo vult q' accidens sit ens in
alio. & dicit 7°. metaphysice accidentis
esse est inesse. ergo illud cuius esse est i
alio est accidens. modo relatio ē huius-
modi. ergo &c. **C** Item quod aduenit
enti alicui in actu est accidens. modo re-
latio est huiusmodi. ergo &c. **A** Maior pa-
tet. quia s'm quod dicit cōmentator 2°.
de anima hec est differētia inter formā
substantialem & accidentalem. quia for-
ma substantialis aduenit enti in potētia
sed forma accidentalis aduenit enti i. ac-
tu sicut paternitas aduenit alicui postq;
est ens actu.

Tunc ad ratiōes. **A**d primaz
cū dī illud qd est in
aliquo &c. cōcedo & cū dī in deo ē rela-
tio. dico q' i deo nulla ē relatio q' differat
a sua eētia. & cū dī sibi est relatio cāe ad
cāuz. & p'ncipij ad p'ncipiatū ē relatio p'
accidens. q' cā nō inferē ad cātū nisi qz
causati refert ad cām. modo talis rela-
tio fundat in altero extremo qd per se
refertur. & ideo illa ratio fundata ē i cau-
satis & p'ncipiatū. & nō i deo sic i scibill
& scia. q' scibile p se nō refert ad sciam
nisi q' scia refert ad scibile. ista relatio q'
ē iter scibile & sciaz ē scia & iste ratiōes
cāe ad cātū & p'ncipij ad p'ncipiatū attri-
butū dō solū. quo ad nōz mōz intelligēti

Ad illam cum dicitur potentia actiua ꝛc. dico q̄ duplex est potentia actiua quedam est que agit in aliquo supposito ꝛ isti potentie actiue correspondet potentia passiuā ꝛ refertur ad ips̄. **Alia** est potentia actiua que non requirit qd̄ agat in aliquo presupposito ꝛ talis potētia actiua non refertur ad passiuam. modo talis est potentia que est in deo actiua. sc̄z q̄ nō requirit aliquod presuppositum ad hoc vt agat. **Ad** illam cum dicitur idem sibi ꝛ cetera. concedo. ꝛ cū dicitur eiusdem ad seipsam est relatio. verum est. ꝛ cuz dicitur ergo relatio nō est accidens non sequitur illa cōclusio ergo ambo extrema alicuius rationis non sunt sibi accidens: immo vtrunq̄ extremum relationis.

Consequenter

queritur. **Utrū** relatio sit vnū genus. Et arguitur q̄ non: qz aliud quod fundatur in omnibus predicamentis non est vnū genus: sed relatio est huiusmodi. ergo ꝛc. maior p̄. qz omnibus predicamentis nihil est cōmune vniuocuz. ꝛ minor declaratur: qz in substantia fundat̄ relatio identitatis in relatiōe: ꝛ qualitate relatio similitudinis in q̄sitate refo equalitatis sibi in actiōe ꝛ passione fundatur relatio: sicut supra potentiam actiuam paternitatis ꝛ supra potentiam passiuam filiationis. **Item** supposito q̄ relatiū in cōmuni refert̄ ad relatiū istud sic p̄bo p̄mo sic. quā docuim̄ aliquid inest pluribus. inest sibi per aliquod commune: s̄z referr̄ ad alteruz in relatiōis partibus. ergo oportet q̄ isti eis per aliquod commune modo hoc non est per aliud nisi per respectum in cōmuni ergo relatiuum in cōmuni refertur. **Item** predicamenta essentialia per prius insunt superioribus q̄ inferioribus sicut dicit Porphyrius in suis cōmunitatibus modo referr̄ ad

alterum est cōmune predicamentū essentialia relationis. ergo per prius inest relationi cōmuni: q̄ rationibus particulārib⁹. **Item** phylosophus secundo ꝛ 4°. topicorum. ponit vnā considerationem. sc̄z species est ad aliquid. modo talia particularia sunt ad aliquid sine ad aliud referuntur sicut paternitas ꝛ filiatio. ergo relatiuum in cōmuni refert̄ ad aliud. **Tunc** hoc supposito relatiuz refertur ad aliud vt probatum est q̄ autem refert̄ ad aliqd̄ sibi equale: aut ad aliqd̄ superius aut ad aliquid sibi inferi⁹ non ad superius cum sit genus generalissimum ꝛ dato q̄ haberet aliqd̄ superius supra se nō posset referr̄ ad ips̄m qz entia relationis differunt realiter sed superius ꝛ inferius non posset ad ipsuz referr̄ nec etiā p̄pter eandē rōnem s̄z extrema rationis sunt diuersa essentialiter. ergo nec referr̄tur ad superius nec ad inferius. ergo ad equale tunc erunt duo relatiua eque cōmunia sine dno predicamento relationis eque cōmunia.

In oppositum est phylosoph⁹ qui ponit decem predicamenta. hoc autem non esset nisi relatio esset vnū predicamentum sine vnū genus. q̄re ꝛc. dicendum est q̄ relatio est vnū genus quia illud quod habet vnā rōnem cōmune in secundum suam speciem sumpta ex modo essendi cōmuni reperto in suis speciebus est vnū genus. modo relatio sim talem cōmune rōnem sim omnes suas species. igitur ꝛc. maior p̄. quia vnitās generis logici sumit̄ ab vnitāte relationis. minor apparet. qz in omnibus speciebus relatiuum est illa ratio intelligendi illa ratio intelligēdi vel est vt in alio ꝛ in habitudine ad aliū ꝛ illa ratio intelligēdi sumit̄ ex modo essendi cōmuni reperto in speciebus relatiōis ꝛ omnia particularia essentialiter sunt in alio sicut in subiecto ꝛ in habitudine ad aliud sicut ad terminum: ꝛ ex illo

Predicamentoz

modo essendi sumitur illa ratio intelligē
di cōmunis omnibus relatiuis.

Tunc ad rationes.

Ad primam euz dicitur illud quod fun
datur &c. veruz est si reperiatur in alijs
predicamentis & fundetur ibi sicut acci
dens in subiecto omnibus predicamen
tis sicut genus vel species: tale non est
vnum predicamentuz: sed si reperiatur
in alijs predicamentis & fundetur ibi
sicut accidens in subiecto. non est veruz:
quia idem accidens sibi speciem potest
esse in lapidibus omnibus & plantis: &
ideo non obstante qd relatio fundetur in
alijs predicamentis sicut accidēs in sub
iecto. adhuc ē genus: vel alter potest di
ci: quia illud quod fundatur in diuersis
predicamentis vt diuersa sunt nō est vnū
genus. illud tamē quod fundatur in di
uersis predicamentis sibi vnum modū
essendi in quo conueniunt pōt esse vnū
genus. modo relatio fundatur in alijs: qz
ibi reperitur quidaz modus cōmunis.
qui est modus essendi cōmunis in alio
in habitudine ad alterum. **C** Ad altam
cum dicitur relatiuum in cōmuni refer
tur ad alteruz: sed ad istud aliqui dicunt
qd relatiuz. incōmuni non referatur ad
alterū: licet relatiua particularia referā
tur ad alterum: sed istud non potest sta
re ppter rōnes tactas: & id aliqui dicunt
qd relatio incōmuni non referatur sed est
illud quo aliquid referatur ad alteruz: &
dicunt qd eadem est relatio qua referat
relatiuum incōmuni ad alterum extre^m
& qua illud extremum referatur ad ips.
C Istud tamen non valet: quia licet re
latio incōmuni nō referatur: sed sit il
lud quo alterum referatur: tamen sicut
in rebus particularib⁹ sicut inter pa
trem & filium: & alia est relatio qua fili⁹
referat ad patrem ita debet eē in relatio
ne incōmuni: quia alia est relatio incō
muni qz relatiuum incōmuni ad suū re
latiuum: & alia est relatio qua suum cor

relatiuum referat ad ipsum: & ita adhuc
erunt due relationes incōmuni. **C** Itē
alii dicunt qd de relatione relatiui est ad
alteruz referri sibi qd aliud ipsum ad al
terum referat illud sibi accidit. **C** Sic
ergo dicunt ad rationem. **R** Relatiui in
cōmuni referat ad alterum. verum est
tamen illud alterum ad quod referat nō
oportet qd ad ipsum referat: & ideo so
lum erat vnum relatiuum incōmuni: &
illud ad quod referat se habet soluz in ra
tione termini relationis. & hoc declarat
quia si de ratione relatiui esset qd ad alte
rum refereret istud competeret cuius
bet relationi. modo hoc est falsuz: quia
qz nō scitencia p se referat ad scibile non
tamen scibile referat ad ipsam: nisi qz
scitencia referat ad ipsum: & ideo de rōne
relatiui non est qd terminus sue relatio
nis referat ad ipsum etiam illud appa
ret ex diffinitione relatiuozuz que est qd
ad aliquid sunt quecumqz sibi ipsuz quod
sunt &c. non habet ex illa diffinitione: qd
de ratione relatiui sit qd ad aliquid ipsuz
alterum referat: sed solum qd relatiuz
ad alterum habet referri. **C** Et confir
matur quia alia est illa qua alteruz ad
alterum referat: & alia est relatio qua de
terminat dependētiam alteri: ideo nō
oportet qd illud alterum ad ipsum refe
rat. **C** Ista via est probabilis tamē nō
videt sufficere: quia relatiua particula
ria sicut pater & filius per se & essentiali
ter habent referri ad alteruz: & illud alte
rum ad ipsa habet referri sicut paterni
tas referat ad filium & filius referat ad pa
ternitatem. ergo cum referri ad alteruz
quod est essentialē predicamentuz rela
tionis per prius insit superioribus qz in
ferioribus relatiuis. igit relatiuum incō
muni p se referat ad alterum & illud al
terum referat ad ipsum vel queram a te
in quo predicamento est terminus rela
tionis incōmuni vel in predicamento
quantitatis vel substantie: & sic de alijs.
nō potest dici qd sit in alio predicamen

to q̄ in predicamento relationis. si sit p se relatio: qz substantia vel quantitas. ergo oportet q̄ illud extremum ad quod refertur relatiuum incommuni sit in genere relationis: ⁊ si est in predicamento relationis oportet q̄ referat ad ipsam alteruz: quia omne quod est in predicamento relationis ad alteruz refert ⁊ sic habet intentum: etiaz quod adducunt de scientia ⁊ scibili non valet: quia scientia per se ⁊ essentialiter non refert ad alterum: quia scientia per se ⁊ essentialiter est in prima specie qualitatis: sed tamen per se primo ⁊ secundo modo. non refert ad aliud sed quantum ad aliquam sui proprietate que est esse cōformem scibili: ⁊ ideo quando debent instare in relatiuis per se ⁊ essentialiter instant in relatiuis per accidens. Propter quod aliter dico ad illam questionem. supponēdo q̄ genus non differat essentialiter a suis speciebus. vñ forme generis essentialiter non est aliud q̄ forma suarū specierum. ⁊ hoc potest haberi a temistio: in probemio de anima. qui vult q̄ gen⁹ sit quidam conceptus sine ypotesi extenui similitudine singulariū collectus. vñ de in re nihil est vnū correspondens forme generis: nisi forme suarum specierū hoc etiam apparet per philosophum. primo physicorū. qui vult q̄ iuxta genus latent multa: ⁊ hoc vult secūdo posteriorū: ⁊ secūdo me. haphysice. cōtra platonem. q̄ vniuersalia nihil sunt aliud a particularibus. Secūdo suppono q̄ licet genus non differat realiter ⁊ essentialiter a suis speciebus tamen est aliud ab eis s̄m quandam rationem accidentalē quia ratio generis est cōmuniō: q̄ ratio suarum specierū. Et ex his ad formam rationis cum dicis nullam relatiuum in cōmuni refert ⁊ c. dico q̄ relatiuum in cōmuni refert ad alterum: ⁊ omnia particularia vel specialia relatiua tamen relatiuum in cōmuni refert ad aliud alia relatione realiter q̄ illa qua

refertur specialia relatiua: quia relatiua in cōmuni ad omnia relatiua nō differūt realiter a suis speciebus relatis s̄m primam suppositionem: ⁊ ideo sua relatio non est alia realiter q̄ relatio suorū relatiuorū: sed solum est alia s̄m quadam rationem cōmuniem: ⁊ ideo nō erunt duo predicamenta relatiōis eque cōmuniā: quia illa que faciunt diuersa predicamenta sunt diuersae res. modo illud ad quod illud relatiuum in cōmuni refert non est aliquid diuersum reale ab illo ad quod referretur relatiua specialia. vnde illud relatiuum in cōmuni habet actualiter referri in hoc vel in illo: ⁊ tamen per se subsistit: sicut videmus q̄ proprium est substantie per se subsistere vñ substantia est: ⁊ tamen substantia non subsistit nisi in hoc supposito vel illo: ⁊ tamen p se subsistere non debet. vnde hec substantia s̄m vnum est substantia: ita etiam referre ad alterum actualiter nisi vt in hoc relatiuo vel in illo. vnde illa relatio qua dicitur relatiuum non est relatio realis imo est fundamētum in aliquo quod est vnum s̄m rationem: ⁊ non realiter s̄m relatiuz in cōf.

Consequenter

q̄rit vtr in re sōne sit contrarietas. Et arguitur q̄ sic quia virtus ⁊ vitium sunt contraria ⁊ ista sūt relatiua. ergo ⁊ c. Item quod suscipit magis ⁊ minus habet contrarium: sed relatio suscipit magis ⁊ minus. ergo ⁊ c. Adāto patet: quia magis ⁊ minus causant ex mīxtione contrariorū quia s̄m quod dicit philosophus. tertio topico: in illud est album quod est igni mixtus nigro. Ad inoꝝ patet. quia sic magis ⁊ minus simile: sic magis ⁊ minus dissimile illa sunt essentialia: q̄re ⁊ c.

In oppositum arguitur auctoritate philosophi capitulo de quantitate vbi mouet questionez de magno

Predicamentoz

¶ pmo. dicit enim ibi qd illud quod est in sola relatione ad alterum. quomodo huic aliquid est contrarium. quasi dicat. nullo modo. ergo vult qd relatiuuz non habeat contrarium. ¶ Itz hoc idem arguitur ratione: quia ad vnum relatiuuz sequit alud. ergo relatiua non opponuntur vt contraria. Item hoc idē vult phylosophus in post. predicamentis qd illa que opponunt vt contraria non referuntur adinuicem. Dicendum est qd diuersitas potest capi dupliciter. scz proprie et per se. vel cōmunitē et accidens. ¶ Tūc dico duo ad questionem primo qd in relatione nō est contrarietas proprie dicta secundo dico qd est contrarietas improprie dicta. ¶ Primum declarat sic. qd cōtraria sunt illa que posita sub eodem genere maxime a se distant et in eodem susceptibili vicissim insunt nisi alteruz insit a natura. modo in relatione non est talis distantia p se quia vbicūqz est maxima distantia ibi est magis et minus: et vbicūqz est magis et minus opz qd ibi sit motus quia hz saluari in gradu magis pfecte et minus pfecto: et oportet qd ad illud sit motus. modo in relatione non est motus sicut phylosophus in quinto phisicorum. ergo nec ibi erit diuersitas proprie dicta. ¶ Secunduz declarat quia totum eorum esse dependet ex suo fundamento modo aliqua relatiua habent fundari supra diuersitas sicut simile et dissimile fundantur sup album et nigrum vel calidum et frigidum que sunt diuersitas p accidens quia ratio illius diuersitatis que est in suo fundamento. ¶ Item sicut phylosophus in 10. metaphysice in quolibet genere est vna prima diuersitas inter differentias diuidentes ipsam genus modo relatio est quoddam genus. ergo ibi ē talis diuersitas que est inter differentias diuidentes ipsam relationē. talis enim diuersitas se extendit ad diuersitatem que est inter pfectū et impfectū que diuersitas proprie dicta in

quolibz genere est vna diuersitas et vna species magis pfecta alia minus pfecta: et idē in relatione est diuersitas improprie dicta.

Tunc ad rationes.

Ad primam cum dicit vntus et vntuz et cetera. vntus est. et cum dicit qd illa sunt relatiua. dico qd illa sūt relatiua p accidēs: quia p se et essentialr sunt in gñe qlitatis: sicut quibz ad aliquā sui proprietatē sunt in gñe reidōnis. ¶ Ad alia cum dicit simile et dissimile et cetera. dico qd illa nō sunt diuersitas p se sicut ratione suoz fundamentoz. ¶ Ad alia cum dicit quod suscipit magis et minus hz diuersitas. vntus est. et cum dicit relatiua suscipiunt magis et minus. vntus est ratione suoz fundamentoz. supra que fundant et nō p se: et ideo bene volo qd illo modo habeat diuersitas p accidens vel potest dici qd non opz qd vbicūqz sit magis et minus nō solū causat ex p̄mixtiōe diuersitatis cum diuersitas: imo ex alijs causis vt alias patebit. ¶ Ad rōnes in oppositū cum dicit qd phylosophus dicit qd relatiua nō hz diuersitas. dicēdū qd intelligit qd non hz diuersitas p se vel potest dici qd illa que referunt adinuicē non sunt diuersitas sicut pater et filius vntus et vntuz: qd ad seinuicem referunt: tamē bene possunt diuersari alijs ad que referunt et sic intelligit phylosophus in predicamentis p idēz soluit ad rationem que dicebat qd vntus relatiuoz nō diuersitas suo correlatiuo ad quod referē imo est alia species oppositionis iter ea scilicet oppositio relatiua tamen ad huc bene pnt considerari in alijs sicut vntus et vntuz vntus non diuersitas vntuz imo ratio illa non valet.

Consequenter

¶ qd dicit qd pbs dicit destructo scibili destruit scia idē qd dicit. ¶ Vntus destructo scibili destruat scia. Et arguitur qd sic p pbs qd dicit lra. ¶ Itē sic pbs. i. posterior qd nō ē nō vntus scire mo scibi le corruptū nō ē. g. ipz nō vntus scire: qd re et cetera. ¶ Itē destructa cā destruit effec?

sed scientia est causata a scibili & per cōsequens effectus. ergo destructo scibili destruitur scientia. Ad aior patet de se & minor declaratur s̄m cōmentatorem 12. metaphysice. qui dicit q̄ scientia n̄a causata est a rebus scientia autem dei est causa rerum. sic ergo scientia est causata a scibile. ¶ Item scientia est habitus verus & per consequens conformis scibili. quia veritas causatur ex conformitate intellectus ad rem. modo si scibile destruat̄ nō est illa conformitas: & tūc non est habitus p̄formis rei. quare &c.

Oppositum arguitur auctoritatib⁹.

& primo auctoritate philosophi q̄ tradit nobis scientiam de generatione grandinum & pluuie & consimilibus. mō pluuia & grando & tales ip̄ressiones nō sūt semper. ergo si destructo scibili destruat̄ scientia. tota scientia libri metheororum esset erronea. ¶ Item de eclipsi solis & lune est scientia & tamen eclipsis non semper est. ¶ Item destructo scibili destrueret̄ scientia. tunc idem indiduum numero esset in diuersis speciebus. hoc consequens est impossibile. q̄ re & c. probatio cōsequente. quia re existente aliquis habet scientiam. mō parte illa re non existente corrumpitur illa scientia & est ignota. & idem habitus numero qui prius erat scientia erat iā ignota nec valet iam si dicas q̄ sit alius habitus re existente & non existente. quia dato q̄ res non sit. aliquis habet fantasiaz & eundem intellectum sine sit siue non sit. ergo data q̄ res sit corrupta. habitus qui prius erat in anima dum res existebat ad h̄ manet in anima. ¶ Item quā docūq; aliquid dependet quantum ad esse & quantum ad fieri. illo destructo nō oportet illud destrui modo scientia solū dependet ex scibili quantum ad fieri. & quantum ad esse. ergo destructo scibili. non oportet destrui scientiam quā-

tum ad rem sed solum quantum ad fieri. ita q̄ de nouo non possit fieri scientia. si non sit. Ad aior de se patet. quia edificator: est causa domus quantum ad fieri. sed non quantum ad esse. ideo destructo edificatore non oportet domum destrui. probando minori. quia dato q̄ res non sit eundem intellectū & eandem cognitionem potest aliquis habere sicut quando existerat. sicut de sorte corrupto eundem intellectum possum habere sicut quando existerat & illud quod est in anima non dependet quantum ad eē rei extra. sed solum quantum ad fieri modo scientia ē in aia. id ē c. ¶ Itē scientia habet de re s̄m q̄ intellecta ē mō res vt intellecta ē semper manet scientia de ipsa. Ad aior pbat q̄ scientia nō habetur de re. vt intellecta est aut vt existit extra animam. si vt intellecta est sic habetur propositum si dicatur vt existit extra animam. & hoc non potest esse quia res vt existit extra animaz est significata & particularizata modo de particularibus nō est scientia. quare &c. Ad inor. apparet quia res quantum ad solum esse intellectum. semper manet quantum ad esse destructur. quantum ad esse extra animā. ¶ Item manente eadem diffinitione rei manet eadem scientia de re. modo re corrupta manet eadem diffinitio rei que prius erat. quare &c. Ad aior probatur. quia diffinitio est principium scientie. quia est mediū in demonstratione. modo quod est mediū in demonstratione est principium scientie. quia demonstratio est syllogismus faciens scire. vt patet primo posteriorum: probatio Ad inoris. dicitur primo. quia diffinitio non dicit esse. nec non esse. vt dicit philosophus primo posteriorum. ergo diffinitio debetur tam rei existenti vt dato q̄ pluuia non sit. hec est diffinitio eius pluuia est aqua guttatiz cadens de nube. ergo re non existente manet.

Porphiri

eadem diffinitio que prius erat. q̄ r̄c.
CItem diffinitio datur de re intellecta
vt intellecta vt res. ut intellecta ē semp
manet. ergo dato q̄ sit corrupta extra
animas manet. eade diffinitio que prius
erat. Ad inoz patet quia diffinitio est so-
lum vniuersaliū & non singulariū. mō
vniuersale ē res vt intellecta ē. quia res
vt est significata extra animā ē p̄icularis
q̄ r̄c. **C**De ista questione dicunt aliq̄
diuerſimode. volunt enīz p̄pter rōnes
tactas q̄ destructa re destruat sciētia de
ipsa. **C**Alii enīz volūt oppositū. **C**Alii
autem sunt tenentes vīā mediā & dicūt
q̄ destructa re. quantū ad eē qd̄ habet
in suis causis & in se destruit sciētia de
illa re. sed destructa re quantū ad esse
qd̄ habet in se dummodo remaneat i
suis causis non destruitur sciētia d̄ ipsa
re: quia poterit sciri ex illis causis & istō
comunit̄er ponit̄ illud non v̄z. quia cāe
rei quas dicūt manere aut sunt sufficien-
tes aut non si sunt sufficientes produce-
re illum effectum. ergo oportet rez esse
quia causa sufficienter posita ponit̄ effe-
ctus. ergo si ille cause sunt sufficientes. &
remaneant oportet rem esse. quia pone-
batur q̄ esset corrupta. ergo tunc idem
habet esse & non esse qd̄ est impossibile
quia hoc est ponere dno contradictoria
simul stare. Si dicatur q̄ ille cause sunt
insufficientes tunc per illas non scitur̄ ef-
fectus. quia res non scit̄ per cām nō suf-
ficientem sed per causam per se & ime-
diatam vt patet primo posteriorum. er-
go quod dicunt non valz. **C**¶ Propter
quod obmissis opinioribus aliorum q̄
de re dupliciter potest haberi sciētia.
vno modo dico q̄ sciētia de re qua sci-
tur rem esse & proprietates & passiones
sibi inesse. alio modo potest haberi sciē-
tia qua scitur rem esse ex quibus & ex q̄-
libz causis res potest esse: & quales pas-
siones sibi possunt in esse. **C**¶ Primum
sic probatur quia sciētia eū habitus ve-

rns & firmus. modo habitus verus de-
bet esse conformis rei. quia veritas est
quedam conformitas intellecta ad rem
s̄m intentionem phylosophi in predica-
mentis & boetij. quia ab eo q̄ res est vt
non est dicit̄ oratio vera vel falsa. sed sci-
bile non est conformitas intellectus ad
rem vt patet s̄m intentionem boetij in
sciētia qua scitur rem esse. Si autē sciē-
tia qua scitur rem esse & passiones sibi
in esse & res non est sibi conformitas in-
tellectus ad rem vt de se patet. quia in-
tellectus aliter q̄ sit rem intelligit. ergo
talis sciētia qua scitur rem esse & pas-
siones. & passiones sibi in esse corrup-
to scibili. & si dicas tū supponis
impossibile. scilicet q̄ scibile corrupta-
tur quia scibile est incorruptibile cum
de incorruptibili sit sciētia. & ideo vo-
lunt aliquid q̄ scibili corrupto corrupta-
tur sciētia & non corruptitur. quia ypo-
thesis sit impossibilis. & ideo non est mi-
rum. si sequitur impossibile. Sed istud
non valet. verum enim est q̄ scibile est
incorruptibile per successionem & gene-
rationem suorum inferiorum siue singu-
larium. tamen aliquod scibile potest be-
ne esse corruptibile. sicut pluuia nix & cō-
similia. & de corruptibilibus. non est sciē-
tia. tamen sub dispositione qua corrup-
pebatur. **C**Secundūz dico q̄ dato q̄
res non sit. possum tamen scire q̄ que
& quales sunt ex quibus tales res ha-
bent esse quando sunt. quia dato q̄ ali-
que res non sint modo: al̄ tamen b̄ ve-
rus non h̄uitibus sensibilibz manet s̄s
& fantasia. s̄m phylosophum s̄o d̄
anima. ergo dato q̄ res que fuit alias
non sit. modo idem fantasia de ipsa q̄
prius. & idem intelligens. ergo sicut pri-
us quando res habebat esse cognosce-
bam causam eius adhuc tali re non exi-
stente possum scire q̄ quando talis cau-
sa poneretur necessario poneretur effe-
ctus sicut dato q̄ non sit pluuia sic q̄

nō erit vapor: eleuatur inflatus contractus
in nube: quia illa est causa pluuie et dato quod
non sit in modo eclipsis possum tamen sci
re quando luna erit in capite draconis:
et in cauda solis quod erit eclipsis. unde ex
hoc quod talis res esse habuit possum scire
que et quales sint cause ex quibus potest
esse et que passiones et proprietates pos
sunt sibi inesse et talis est scientia libri me
taurorum. unde philosophus in libro
metaurorum non docet proprietates gra
dibus et pluuie sibi inesse et sic de alijs: sed
docet ibi ex quibus et qualibus causis
nō et graudo et ceteris. hinc esse: quando sunt
eodem modo scientiam de eclipsi do
cet quando est eclipsis ex quibus et qua
libus causis habet esse: et que passiones
possunt sibi inesse quando est et non do
cet eclipsim esse modo.

Tunc ad rationes

utriusque partis. Ad primam cum dicitur
destruendo scibile destruitur scientia et ceteris.
verum est si scibile destruat simpliciter
quantum ad esse intellectum et quā
tū ad esse reale destruitur scientia de ipa
tū remanet quātū ad esse cognitū licet de
struatur quantum ad esse rerum ma
net scientia de ipso esse tale hinc destrua
tur. Ad aliam partem et ceteris. verum est
quod nullo modo est: nec sibi animam nec
sibi rem extra: tamen hoc non existit in
re extra: tamen sibi animam bene potest
sciri ex quibus causis habet esse quādo
non est: sed non potest sciri scientia qua
scitur rationem esse. Ad aliam cum dicitur
destruatur causa vel id quod est causa. Et
cum dicitur res siue scibile est causa scie
tie verum est quātū ad fieri ipsius scien
tie in anima: et non quantum ad esse ipsius
scientie. Ad aliam cum dicitur scientia
est habitus verus et ceteris. et cum dicitur si
res vel scibile non est scientia de tali sci
bili non est conformis habitus scibilis.

verum est scientia sibi quod scitur rem esse
illa non est habitus sibi scibili si res
non sit. sed scientia qua scitur ex quibus
et ex qualibus causis res potest esse be
ne talis habitus conformis scibili dato quod
res non sit extra animam.

Ad alias rationes. in oppo
situm. Ad primam cum dicitur in libro metaurorum tradi
tur nobis scientia de grandine et ceteris. que nō
semper sunt. dico quod de istis traditur no
bis scientia non quod scimus illa esse: sed quod
scimus ex quibus et qualibus causis habet
esse quando sunt. Ad aliam cum dicitur
si destructo scibili destruetur scientia
tunc idem individuum esset in diuersis
speciebus. falsum est. et cum probatur
re existente: aliquis habet scientiam de
ipsa autem corrupta habet ignorantiam.
verum est: et cum dicitur quod ille est idem
et vnus habitus. dico quod non est verum.
immo ille habitus quod habet post cor
ruptionem scibilis est habitus contrari
us precedenti: quia est habitus quod ha
bebat post: sed scientia corrupitur ex cor
ruptione conformitatis ad rem. Ad
aliam cum dicitur quādo cūcūq; aliquid
non dependet ex aliquo quātū ad esse
sed quantum ad fieri solum corrupto il
lo et ceteris. verum est si nullo modo quātū
ad esse dependeat. si illud aliud corrup
patur non oportet illud corrupti. et cum
dicitur non dependet ex scibili quātū
ad esse: illa potest negari: quia scientia quod
est in anima non est habitus absolutus:
immo est habitus conformis rei conformi:
et ideo dependet inesse a re sed solū
scientia qua scimus rem esse. Ad aliam
cum dicitur manente eadem diffinitio
manet eadem scientia concedo. et cum dicitur
quod re corrupta manet eadem scien
tia falsum est. et cum probatur: quia dif
finitio nō dicit esse nec non esse. dico quod
istud dicit philosophus sic habet intelli
gi. id est diffinitio non est oratio affirmati

Predicamentoz

ha nec negatiua q̄ sic intelligat apparet. expresse per textum. primo posteriorū. nam ipse diuidit ibi suppositionez & diffinitionem: & dicit q̄ suppositio non debet esse vel nō esse. i. ozo affirmatiua v̄ negatiua. **C** Si autē intelligatur q̄ diffinitio non dicat esse vel non eē. i. nō ens vnum extra animam: & illud est falsuz: q̄ diffinitio datur de suo eē essentialiter modo esse in anima non est esse essentiale rei: immo est s̄m quid diminutum & hoc apparet p̄mo posteriorū. qui ponit dīaz inter quid nominis & quid rei: qd est diffinitio: est vna differentia: quia qd nominis habet. sine debetur taz rei entitī: q̄ non entit: sicut & materia bene habet quid nominis: sed quid rei debetur solum veris entibus extra aiām quod idem est q̄ quid est rei: debet eē illo modo. modo. s. q̄ sit vera res extra animā existens. **C** Ad aliam cum dicitur q̄ dato q̄ pluuia nō sit: h̄ est diffinitio pluuie. q̄ est aqua guttatim: cadens de nube dico q̄ si pluuia non est extra animā nec illa diffinitio que dicit pluuia est ens & c. erit sed solū esse intellectum aque guttatim: manet. **C** Ad aliam cū dicit diffinitio datur de re s̄z q̄ intellecta. v̄ est. q̄ diffinitio datur de re sub alia ratione intelligendi. tamen licet illa diffinitio sit data de re pro esse intellecto eius quia illud est esse diminutum: & s̄m quid sed diffinitio debetur ita pro esse suo quidiatino & essentialiter: & ideo cum istud esset sic corruptum: ideo non manet ipsa diffinitio re corrupta.

Consequenter

queritur. **U**trū. **R**elatiua sint simul natura. & arguitur. quia p̄ns & posterius sunt relatiua: sed illa nō sunt simul natura: vt de se p̄s. ergo & c. **C** Itē causa & causatum sunt relatiua. & nō sunt simul natura. ergo & c. **C** Itē

pater & filius non sunt simul natura: q̄ pater naturaliter precedit filium: sed pater & filius sunt relatiua. ergo & c.

In oppositum est phylosophus qui dicit. q̄ relatiua sunt simul natura. Quidā exponunt sic sunt simul natura. i. naturali intelligentia & non simul itelliguntur: vt patet de se: quare & c. quia cum intellectus sit simplex & indiuisibilis non potest diuersa intelligere: sed relatiua sunt diuersa per essentiaz sicut pater & filius & c. **C** Propter quod dicendum est aliter q̄ relatiua sunt simul natura. i. in esse intellectivo & hoc vult Albertus & causa huius est: quia cum aliquid sit relatiuum statim oportet esse illud ad quod refert: & q̄ terminant suā dependentiaz quia in relatiuis que sunt ad se invicem mutuo referuntur: quia si vnum relatiuum est oportet statim suū correlatiuum esse in esse relatiuo. ergo si vnum relatiuum inest necessarium est alterum inesse q̄ determinet suam dependentiam simul cuz illo in suo esse relatiuo: quia totum esse relatiuum est esse in dependentia ad alterum: vt patz per diffinitionem relatiui: um.

Tunc ad rationes.

C Ad primam cum dicitur prius & posterius sunt relatiua: & nō sunt simul natura. verum est quantum ad illud quod substat relationi: sed quantum ad esse relatum sunt simul natura: quia statim q̄ prius refertur. est posterius ad quod refertur. **C** Ad aliam cum dicitur causa & causatum sunt relatiua. verum est: & cum dicitur q̄ nō sunt simul natura. verum est quantum ad illud quod sunt: tamen quantum ad esse relatum sunt simul natura. **C** Ad aliam cuz dicitur per idē pater & filius & c. verum est quantum ad illud quod sunt: tamen quantum ad esse relatum ista sunt simul natura.

Consequenter

queritur circa capitulū. 7 p̄i-
mo circa primam speciē qua-
littatis. **Utrum habitus 7 dispositio fa-**
ciant vnaz speciē qualitatis. Et argui-
tur q̄ non. quia illa que sunt genera nō
faciunt primā speciē qualitatis sed habi-
tus 7 dispositio sunt huiusmodi. q̄re 7c.
Ad 1o: patet. quia spēs est vna forma.
7 habet vnā formā. s̄m thēmistium
s̄i p̄hemio de anima. ibi enī vult q̄
species vult vnā formā eē. illa autē que
sunt contraria non faciunt vnā formam
quare 7c. **Ad 2o:** patet. quia habitus ē
qualitas de difficili mobilis. dispositio
autē est qualitas de facili mobilis. mo-
do ista contrariantur. ergo habitus 7 di-
positio cōtrariantur. **C** Item sicut di-
cit **Thēmistius** supra p̄hemio de aīa
species vna natura vult esse. sed habi-
tus 7 dispositio non sunt vna natura.
ideo 7c. **Ad 3o:** declaratur. quia habi-
tus est sicut forma p̄fecta dispositio at
est sicut aliquid ip̄fectū 7 debile mō
illa non sunt vna natura quorum vnus
est permanens 7 dūturnum 7 aliud ei
to transmutabile.

In oppositum

ē phylō
sophus
qui dicit q̄ habitus 7 dispositio sunt p̄i-
ma species qualitatis. Et arguitur ratione
quia complexum. 7 incōplexum non di-
uersificat speciē. sed habitus 7 dis-
positio non differunt nisi s̄m complexū
7 incōplexū. ideo 7c. **Ad 1o:** patet. q̄
magis album 7 minus album sunt eius-
dem speciē. quia magis complexum. 7
minus complexum. sine p̄fectum acci-
dit alicui nature. ideo diuersificat speciē.
Ad 2o: patet. quia habitus est qualitas
p̄fecta complexa: dispositio autē ē q̄litas
incomplexa. **C** Dicendum est q̄ ha-
bitus 7 dispositio sunt vna species sub-
alterna 7 non specialissima. 7 probatur
vīca ratione. q̄ illud ē species subalter-

na quod habet genus supra se 7 habet
species sub se. 7 etiam vnā rationem
communem que predicatur de omni-
bus suis speciebus. quia species subal-
terna est genus. modo ad hoc q̄ aliqd
sit genus requiritur q̄ habeat vnā ra-
tionem cōmunē. s̄m quā p̄dicat de suis
speciebus. quare 7c. **Ad 3o:** declarat
q̄a habitus 7 dispositio habent supra se
sicut genus etiam habet species sub se
sicut sub habitu sunt grāmatica 7 mu-
sica 7 alij habitus speciales sub dispo-
sitione antē sunt albedo 7 nigredo 7 dis-
positio ad scientiaz 7 sic de alijs 7 habēt
vnā rationē cōmunem: s̄m quā p̄dicat
de suis speciebus sumptam ex vno ap-
parenti siue mō essendi cōi reperto ibi
quia habitus 7 dispositio in homine cō-
ueniunt. quia denominat subim in com-
paratione ad actum sicut scientiaz 7 dis-
positiones subim p̄iare qd̄ est actus se-
cundus respectu scientie. eodē modo in
stilla 7 iniustitia disponunt subim ad ac-
tum s̄m q̄ ē operari s̄m istas virtutes
7 malitias. eodē modo est in dispositio-
nibus. q̄ omnes disponunt subim ad ac-
tus sicut albedo ad hoc disponit. subim
vt immet visus vel aliqua alia operatio-
nem. **C** Sed notandū est q̄ aliqs dice-
ret q̄ disponere subim competit omni
qualitati 7 non solum illis. que sunt de
prima specie qualitatis dico q̄ verū est
q̄ quali facere subim p̄inet ad qualitātē
tamen disponere subim in cōparatione
ad s̄m actum non inest cuilibet qualita-
ti. ideo illud solum inest qualitātibus d̄
prima specie qualitatis nec est inconue-
niens q̄ genera 7 species 7 differentie
accidentia sumantur per comparatio-
nem ad subim. imo h̄ est necessariū. q̄a
genera 7 species sumuntur s̄m diuer-
sas rationes. modo omnis ratio intelli-
gendi accidentis est ex operatione eius
ad subim. quia non cognoscitur nisi per
subim. sicut apparet 2° in metaphisice 7
in omni diffinitione accidentium habet

Predicamentorum

poni subm. in mo & genus & species & differentie in accidentibus & per consequens actionem ad subm. & ideo bene dictum est quod ratio eius est in prima specie qualitatis siue ex hoc quod est verificare subm. in operatione ad 2^m. actum.

T. hic ad rationes. Ad primam cum dicitur illa que sunt contraria non faciunt unam speciem qualitatis. verum est unam speciem specialissimam tamen talia bene possunt facere unam speciem subalternam. quia sub qualibet specie subalterna sunt opposite species. Ad aliam cum dicitur species specialissima: & ibi intelligit. The mistius de tali specie. sed species subalterna que est genus non est una natura in re. Ad rationes in oppositum cuius dicitur quod philosophus etc. verum una species subalterna. & non una species specialissima. Ad aliam cum dicitur complexum & incomplexum non diversificat speciem. dupliciter potest dici primo quod incomplexum potest accipi dupliciter vel scilicet id quod est absolute vel incomplexum ut cadens in via ad complexum modo incomplexum. primo modo non differt a complexo sicut magis album & minus album non differunt scilicet in complexum. & incomplexum. sed id quod est non habet ordinem ad complexum bene differt a complexo scilicet in speciem. Ad alteram potest dici in minori quod habitus & dispositio differunt scilicet in complexum & incomplexum. potest dici quod non est verum. immo differunt scilicet in successivum & permanentes.

Consequenter

queritur. Utrum naturalis potentia vel impotentia. faciant unam speciem qualitatis. & arguitur quod non. quia quicquid faciunt unam speciem qualitatis quecumque sint illa. siue specialissima siue subalterna. concitant in aliquo uno si enim sit species subalterna concitant in

aliquo non apparenti siue in aliqua una ratione ex illo apparenti sumpta. si autem faciant unam speciem specialissimam concitant in una materia. modo naturalis potentia in nullo uno concitant. quia naturalis potentia sumitur ex parte forme: naturalis impotentia ex parte materie. quare etc. Item quod est in genere relationis non facit speciem qualitatis. sed naturalis potentia est in genere relationis. ergo etc. Ad aliorum apparet. quia scilicet quod vult philosophus in primo posteriorum capitulo de statu in predicamentis essentie predicamentorum sunt in primis. & ideo quod est in uno genere non est in alio. Ad ino: declarat scilicet in philosophum 2° metaphysice. qui vult quod potentia activa referatur ad actum. & e converso. Confirmatur quia. potentia non est aliud quam quidam actus respectus ad alterum: & ita est in genere relationis

In oppositum est philosophus qui dicit quod naturalis potentia vel impotentia sunt una species qualitatis subalterna & non specialissima. & hoc probat sic quia illud quod habet genus supra se & sub se de quibus predicatur scilicet unam rationem est species subalterna. modo naturalis potentia vel impotentia est huiusmodi. quare etc. Ad aliorum potest declarari sicut in precedenti questione declarabatur. Ad ino: declaratur primo quod naturalis potentia vel impotentia habent genus supra se sicut qualitate habet genus supra se sicut naturalis potentia habet sub se potentiam sanantiam potentiam cursum & sic de alijs. sub naturali impotentia sunt species etiam sicut potentia egrotativa. & similia & etiam habent eam rationem scilicet quam predicant de suis speciebus. C. Intra quod notandum est. quia aliqui dicunt quod naturalis potentia dicitur quod est principium operationis: naturalis autem impotentia ex privatione huius quod est esse principium operationis si hoc est tunc non con-

stiterent aliq̄ speciem. quia sola p̄tina
tio nullam speciem constituit. ¶ Item
egrotans qui habet naturalem in poten
tia non dicitur egrotatiuus q̄ nullo mo
do conresistat egritudinein sed habet
debilem resistentiam est. in. impotens
vt deueniat eodē mō de aliquo paruo
homine dicim⁹ q̄ est ipotens ad pugna
dū non q̄ nullo modo pugnet. s̄ q̄ est
impotens vt denincat. ex hoc habeo q̄
tā naturalis potentia q̄ ipotentia ē p̄ in
cipium alicuius operationis in cōplete sic
aligs d̄r artē habere pugillatoria q̄a hēt
naturalē potentia ad actū pugandi p̄
fectū. ⁊ d̄r natural' impotentia ad pugna
dūz eo q̄ hēt debile resistentia in tali ac
tione. talis. n. ē ipotens ad resistenduz
⁊ subcumbit in tali operatione a h̄o.
vñ ex hoc q̄ subcūbit. h̄z nomē impotē
tie q̄ ē puatio. id d̄r nālis potētia ē ex vi
ctoria forme supra māz nālis aut ipotē
tia d̄r ex victoria forme supra formā: nālis
gō potētia ⁊ ipō⁹ p̄ueniāt in h̄. q̄ sūt p̄i
cipiū opatiōis d̄r tñ vt dictū est: ex illo
mō eēndi sumit ratio cōis s̄m q̄ predi
catur de suis speciebus.

Tunc ad rōnes. Ad p̄mā cū
d̄r illa q̄ faciūt vnā
spēs q̄litas p̄ueniūt i aliq̄ vno p̄cedo vt
i aliq̄ vna nā. vt i aliquo vno apparēti.
Et cū d̄r q̄ nā p̄ vel ipotētia nō con
ueniūt i aliquo vno s̄m ē iō p̄ueniūt i ali
quo nō apparēti. s̄. q̄ sūt p̄ncipiū alicui⁹
opatiōis nō at p̄ueniūt i aliq̄ vna nā q̄a
nō sunt spēs specialissime. ¶ Ad aliā cū
d̄r qd̄ ē i ḡne relatiōis nō ē i ḡne q̄litas
nec fac̄ spēs i ipsa: p̄cedo. ⁊ cū d̄r nālis
po⁹ ē i ḡne relatiōis s̄m ē. ⁊ cū d̄r po⁹
actiua refert ad passiuā. s̄ sup illa s̄udat
qdā respect⁹. vñ po⁹ passiuā s̄z id qd̄ ē
⁊ po⁹ et actiua sic po⁹ vegetatiua. sunt i ge
nere q̄litas ⁊ sup istas fundat qdā re
spect⁹. ⁊ cū d̄r po⁹ nō est aliqd̄ nisi qdā
respect⁹ ad actū. Dico q̄ potētia pōt ca
pi duplicit̄ vno mō vt ē qdā respect⁹ ad

actū sicut po⁹ materie vt ē respectus ad
actū. vt talis potētia ē ad actū. Alio mō
pōt sumi potētia vt ē p̄ncipiū opatiōis
⁊ sic isto mō nō est respectus ad actum
imo ē p̄ncipiū a quo p̄cedit opatio sic
ē po⁹ sensitua q̄ ē p̄ncipiū opatiōis pas
siue ⁊ po⁹ actiua q̄ est p̄ncipiū opatiōis
actiue. ⁊ ex hoc decepti sunt aliq̄ qui vo
lunt in 2° de aia q̄ potētia aie nihil reale
addit sup̄a essentiā anime. sed sit quidā
respectus solum.

Consequenter

q̄rit. Utrū passio ⁊ passibilis
q̄litas sint in vna spē q̄litas.

Et arguit q̄ nō. q̄ qd̄ est de entia quā
titatis nō facit spēs q̄litas. mō passio ⁊
passibil' q̄litas sunt de genere q̄litas.
ergo ⁊ c. Ad aior: p̄z. q̄a p̄dicamēta sunt
in p̄mixta. sicut app̄z p̄rio posterioruz ⁊
mō: d̄clarat. q̄ passibil' q̄litas ē q̄ imu
tat sensuz mō numer⁹ ⁊ magnitudo im
mutat sensū q̄ sunt per se sensibilia vt
app̄z. 2° de aia. ⁊ ista sunt de genere q̄
titatis ⁊ sunt passibiles q̄litas vt p̄ba
tū ē. gō passio ⁊ passibil' q̄litas sunt i ḡne
q̄titatis. ergo ⁊ c. ¶ Itē mot⁹ ⁊ q̄es s̄
p̄ se sensibiles. ⁊ imutāt sensū. mō mo
tus nō ē d̄ genere q̄litas solū. imo mo
tus ē in trib⁹ generib⁹ p̄ se. s̄. i q̄titate ⁊
q̄litate ⁊ vbi ⁊ ē t̄ figura ē passibil' q̄litas
q̄ imutat s̄sū i se cū sit s̄sibil' p̄ se ⁊ tñ
nō ē i 3ª spē q̄litas. mō ē i q̄ta. ¶ Itē
qd̄ ē p̄ se i ḡne relatiōis nō ē p̄ se spēs q̄
litas pa⁹ ⁊ passibil' q̄litas s̄ h̄uimōi
ergo ⁊ c. p̄bo m̄morē. q̄ passibiles q̄
litas sunt sensibiles mō sensibile est in
genere relatiōis. q̄a sensibile refert ad
subm. q̄re ⁊ c. ¶ Itē p̄bo q̄ qualitates
sensibiles nō faciāt t̄t̄nā spēs q̄litas. q̄a
spēs p̄dicamētū d̄r eē disticte ergo qd̄ ē
in p̄ma spē q̄litas nō ē in tertia. modo
passibiles q̄litas sicut albedo ⁊ nigre
do sunt in p̄ma specie qualitatis. ergo
non sunt in tertia. Ad aior p̄z. quia sicut

Predicamentoz

aliquid nō est in diuersis pdicamentis sic nec in diuersis spēbus. ⁊ minor de se patet. **C**Itē probō q̄ passiones non sunt qualitates. q̄ s̄m oēm qualitātē aliquid pōt dici quale qd̄ patet p̄ diffinitionem qualitatis q̄ est qualitas ē s̄m quā quales dicimur. sed s̄m passioēs aliquis nō dicitur qualis vt dicit phylosophus ī lītēra sic aliquis factus rubens propter verecundiam. ⁊ non dicitur rubens si dicitur quod aliquid passus est. q̄re ⁊c.

In oppositum ē phylosophus qui dicit q̄ passio ⁊ passibilis qualitas faciunt tertiam speciem qualitatis dicēdum est q̄ passio ⁊ passibilis qualitas faciunt tertiam speciem qualitatis subalternam. quia quod habet gen⁹ supra se est species subalterna. modo passio ⁊ passibilis qualitas habent genus supra se. ergo ⁊c. habent enim genus supra se sicut qualitatem ⁊ habent species sub se de quibus predicantur s̄m rationēz cōmuniorem sicut albedo ⁊ nigredo colores ⁊ consimilia de quibus predicantur s̄m vnum rationem. quia predicantur de istis vt habent naturam immutandi sensum. ideo ⁊c. **C**Tamen notanduz est q̄ passio ⁊ passibilis qualitas sic differunt. quia passibilis qualitas dicitur ex eo q̄ habet imutare sensum exteriorēz. quia quod immutat sensum interiorē nō oportet q̄ sit passio ⁊ passibilis qualitas sed solum q̄ mutet sensum exteriorē sicut albedo immutat visum ⁊ son⁹ qui immutat audituz ⁊ species eius ⁊ sic est in alijs speciebus. ⁊ sicut calidum ⁊ frigiduz que immutant sensum tactus ⁊ sicut dulce ⁊ amarum que immutant gustum ⁊ passionēs dicuntur ex comparatione ad suam causam. vnde passio dicitur quia causatur ex aliqua leui causa. sicut quando aliquis factus est rubens propter verecundiam. ista rubedo dicitur passio. quia est causata ex aliqua verecundia de facili imutabilis. quia si

cut dicit phylosophus. si derelinquatur ex passione de difficili mobili ⁊ dicitur tunc non debet dici passio. **C**Uterius notandum est q̄ possibile est eandem qualitatem in specie esse passionē ⁊ passibilem qualitatem sicut eadem rubedo potest dici passio inquantū causatur ex verecundia. ⁊ potest dici passibilis qualitas inquantū habet mutare sensum.

Tunc ad rationes

Ad primam cum dicitur quod est de genere qualitatis ⁊c. conceditur: passio ⁊ passibilis qualitas sunt huiusmodi factum est. ⁊ cum probatur q̄ numerus ⁊ magnitudo sunt passibiles. qualitates dicendū q̄ illud quod immutat sensum exteriorē per se est passibilis qualitas sed quod immutat sensum per se ⁊ non primo non oportet. modo licet numer⁹ ⁊ magnitudo ⁊ alia sensibilia cōmunia immutent sensum per se non tamen primo ⁊ immediate. imo est mediate sensibus proprijs. quibus sunt coniuncta sic magnitudo nunq̄ immutat sensum nisi esset cōiuncta euz sensibili proprio. vnde non immutat visum nisi quia coloratum. nec auditum nisi quia sonorat. nec tactuz nisi quia caliditas sicut vult Alexander libro de sensu proprie propriuz **C**Uter idem potest solui ad aliud euz dicitur de figura conceditur ⁊ cum dicitur q̄ passibiles qualitates sunt in genere relationis. verum ē: ergo cū sensibile sit in genere relationis ⁊ passibiles qualitates erunt in genere relationis. dico q̄ non est ver⁹. quia sensibile non est per se ⁊ essentialiter relatiuum: vel potest dici q̄ dato q̄ sensibile sit de genere relationis. tamē qualitas que est sensibilis non est in genere relationis. quia sicut apparet fo de anima illa non est per se in primo modo color: est visibilis sicut esse visibile s̄m qd̄ est in secundo modo per se sunt in eodem genere: ⁊

ideo esse visibile non est de essentia coloris sed est propria passio eius: modo nō oportet q̄ qualitas que est sensibilis sit in 2° modo dicendi per se in eodē genere cum sensibili sicut esse visibile ē p̄pa passio coloris. **C**Ad aliā cum dicit qd̄ est in prima specie q̄litas non est in 3^a cōcedo q̄ illud qd̄ est essentialiter i vna non ē essentialiter in alia. et cū dicit albedo nō ē in prima specie q̄litas pōt dici adh. q̄ albedo et nigredo sunt in prima specie qualitatis q̄stum ad aliq̄. sui p̄prietatem q̄ est disponere et informare subm per comparationē ad sensum. s̄z quantum ad suam essentiam sunt in 5^a specie qualitatis quia per suam essentia habent imitare sensum. hoc tamen nō credo ad presens esse dicendū. imo magis q̄ albedo et nigredo per se sunt i p̄ma specie qualitatis et essentialiter et p̄ suam essentiam habēt disponere subz: et esse sensibile est qd̄dam esse sibi additum. quia non sunt sensibilia p̄ se et p̄ primo modo vt dictum est in 3^a specie q̄litas. quia esse sensibile vt dictum est nō est ad aliquid siue relatiū per se. imo p̄ accidens. ergo oportet q̄ sint in alio. et per se. modo esse sensibile non est idem essentialiter cum colore: sed est proprietas sua. ergo nō erit idē cū colore essentialiter. nec in eadē specie. et ideo oportet q̄ sit in alia specie et i alio predicamēto actionis: licet ad esse sensibile consequatur quedā actio. ergo erit in aliqua specie qualitatis non in prima nec in sa. ergo per se essentialiter in 3^a. **C**Ad aliam cum dicitur q̄ s̄m omnem qualitatem aliquid dicitur quale. verum est vel simpliciter vel cum determinatione et cum dicit q̄ s̄m passiones non dicimuruales. dico q̄ imo cum determinatione. licet non simpliciter sicut rubeus ex vere cundia. est qualis cum determinatione

Consequenter

queritur. Utrum. eadem so:

ma per se et essentialiter possit esse in diversis predicamentis. Et arguitur q̄ sic. quia scientia per se est in prima specie qualitatis et per se est in genere relationis. ergo eadem forma per se et essentialiter est in diversis predicamentis.

CItem aliquid est in predicamēto s̄z diversas rationes p̄dicamenti sumptas ex diversis modis essendi. Sic arguitur quod habet diversos modos predicandi est in diversis predicamentis. modo eadem res potest habere diversos modos predicandi. ergo eadem res potest esse in diversis predicamentis per rationem predicandi. quod ergo habet diversos modos predicandi. ē in diversis p̄dicamētis: probatio minoris. quia modi predicandi sumuntur ex modis intelligendi. modi autem intelligendi sumuntur ex modis essendi. ergo et c. cum ergo eadem res possit habere diversos modos essendi eadem res per se erit in diversis predicamentis. **C**Item actio et passio que sunt diversa predicamenta. sunt eadem res. et solum distinguuntur s̄m diversas rationes. ergo et c. **C**Item idem potest esse in diversis speciebus p̄dicamēti. ergo idē essentialit̄ pōt esse i diversis predicamentis: cōsequens patet. q̄ sicut albedo ē in diversis speciebus qualitatis per essentiam suam scilicet in p̄ma et in 3^a: probatio p̄ne. quia sicut diversa p̄dicamenta differunt essentialiter ita diverse species. ergo si idem ē in diversis speciebus predicamenti erit in diversis predicamentis.

Oppositum videtur esse intentione p̄ y p̄mo posteriori ca^o de statu i p̄dicamētis vbi dicit q̄ essentie p̄dicamētorū sunt ip̄mixte. ergo idē nō ē in diversis p̄dicamētis. **C**Ad istā q̄stionē d̄z cōmuniter q̄ idē pōt ēē in diversis p̄dicamētis s̄m diversas rōnes. **T**ñ dico vter q̄ eadē res nō pōt esse in diversis p̄dicamētis nec i diversis sp̄eb^o eiusdēz

Predicamentoz

Omnia predicamentoz sunt diuerse essen-
tialiter et eia res duaru spex eiusdez p-
dicamenti. ga due species eiusde predi-
camenti differunt p differentias forma-
les sicut patet de se. mo ois differentia
formalis et specifica facit differre essen-
tialiter. ergo due spes eiusde predicameti
differunt eentialr. ergo multofo:ti? duo
predicameta differunt eentialr. ¶ Tunc ar-
guedo vnu et ide eentialr nunqz pot esse
diuerfa eentialr s b qcuqz rone accipiat
ga ppositio q dicit q vnu et idex eentiali-
ter sit diuerfa iplicat pdictiones. s illa q
sunt i diuerfis pdicamentis. vl diuerfis
spibus eiusde pdicamenti. sunt diuerfa
essentialr. vt declaratu e ergo illa q sunt
in diuerfis pdicamentis eentialr no pnt
esse vna res. s aliquid pot ee per se i vno
pdicamento et pprietates in alio pdicame-
to vel in alia specie eiusde pdicamenti et
to tale pot dici p se in 2o mo in alio pre-
dicamento et no p se et pmo modo.

Tunc ad rationes. Ad pman-
cu dr scia e in prima
spe qlitatis. ga est qda habitus i pdica-
mento qlitatis existes s in genere rela-
tionis no est eentialr sed i 2o mo dicedi
p se. qz aliqua pprietas eius q est cōfo:
mis scibst e in predicamento relationis.
¶ Ad alia cu dicit pdicameta distinguut
penes modos pdicandi et. dico q res
diuerfoz pdicamentoz sine essentie di-
stinte sunt et diuerse. no. n. distinguuntur
penes modos pdicandi accidentales. imo
essentie qlitatis qlitatis se ipsis distince
sunt. et dato q pdicameta distinguantur
penes modos pdicandi. hoc non eet pe-
nes modos pdicandi coes. s p prios
sicut qlitas p modis denominandi i qle
et qlitas in qua. et sic de alijs. et cu dicit
q eada res pot habere diuerfos modos
eendi et. dico q eade res no pot habe-
re diuerfos modos essendi prios di-
uerfoz pdicamentoz. s bene diuerfos
modos coes. et ideo no pot habere di-
uerfos modos eiusde pdicamenti ppos.

¶ Ad alia cu dicit q sunt eede res et.
dico q sunt diuerse res et eentie funda-
te in motu sicut in subo sicut appz ex in-
tentione phylsophi. 2o phylsicoz q di-
cit q actio et passio no sunt vna. s motus
cui hec insunt. ergo vult q actio et pas-
sio sint diuerse res fundate i motu sicut
in subo. ¶ Ad alia cu dr albedo e in pri-
ma specie qlitatis et in 3o et. dico q no
est in istis eentialr. imo eentialr e in vna
et in alia qstu ad sua pprietate. vnde al-
bedo et nigredo sunt dispositioes sub i
sunt in priā spe qlitatis. Sed qstum ad
eius essentia sunt in tertia spe qlitatis.
q est imutare sensum et si dicas q esse
sensibile est ad aliquid dico q non est ad
aliquid per se et essentialr. imo p accis.

Consequenter

querit. Utrq. qualitas in ab-
stracto suscipiat magis et min?
Et arguit q sic. ga illud qd hct pimum
recipit magis et minus sed qlitas in ab-
stracto est huiusmodi. ergo et. Ad alior
patet. ga pprietas e mere causa susceptio-
nis magis et minus. vel hct p. Ad alior
declarat sicut albedo et nigredo q sunt
qualitates in abstracto p. ¶ Itē qd
acquiritur p motu suscipit magis et mi-
nus. modo qualitas in abstracto est hu-
iusmodi. ergo et. Ad alior patet. qz qd
acquirit sub esse in completo. primo po-
stea sub esse cōpleto et perfecto. modo
tale recipit magis et minus. Ad alior pa-
tet sicut albedo q e qualitas i abstracto
e dealbatio. et ad nigredine denigratio.

In oppositum

Utruz
qualitas suscipiat magis et minus. qlibz
pot ambigere. Ad ista questione3 dico
pimo q qualitas in abstracto non recipit
magis et minus. s b dico q hz habitu di-
nem q magis et minus recipiat in subo
¶ Pimum declarat sic. qz magis et mi-
nus causat. ex eo q virtus cause forma-
lis est in subo fortio: vel debilior in subo

In generando uel causando tale formas
accidentales. et ista est causa vniuersalis
susceptis magis et minus. et hoc decla-
ratur est alibi et ad h. pot. declarari. q. a
quocumq. h. esse ab eode. s. m. eius sortio
res virtute h. esse fortius et remiss. in
subo ex sortiori: vel i cui? fortitudine ge-
nerantis qualitate. et hoc app. inducen-
do in oibus formis accidentalis? magis
et minus recipientibus. q. illud magis
album est cui? ca. e. q. lucidum cu. diafano
est ibi magis habundans sicut patet in li-
bello de coloribus. eode. mo. est in alijs.
quare hoc est magis calidum. causa est q. a
virtus ignis est ibi magis exita et sic ex
debiliore vel fortiori virtute generantis
causatur magis et minus. Eode. modo
est in formis q. no. habent contrarium sic
causa quare ista ps. aeris est magis illu-
minata ca. est q. non habet contrarium nec
subim. eius est magis dispositu. ad recipi-
endu. huiusmodi formam in vna. pte. q. i. alia
quia aer s. m. oes. suas partes equalit. est
dispositus s. q. quamlibet. sui partem ad
receptionem luminis est enim lumine
dispositus s. m. quamlibet. sui partem ad
recipiendu. lumen. sed hoc est q. virtus
corporis magis erigit. ad illa. qua. aspici-
ant. q. ad alia. vnde aliqui ponunt q. p.
maior. et minor. dispositio. sub. ad recep-
tionem forme. sit causa suscipiendi magis
et minus. in alijs autem maior. et minor. p.
mixtio. cu. p. o. S. illud no. videt. ee. veru.
q. isti ponunt vnus effectus esse plures
causas et cu. vnus effectus vna. debeat
esse ca. et ideo virtus generantis formam
in subo fortiori: vel debiliore: est. ca. suscipi-
endi magis et minus in subo mo. qualitas
vt est in subo e. qualitas in p. eto. et non
in abstracto. C. s. e. m. declarat. q. a. nisi
forma manens vna. et eade. spe. esset apta
nata saluari in gradu magis p. fecto in
nente eade. specie. tunc nunq. posset su-
scipere magis et minus. ergo ad hoc q.
forma suscipiat magis et minus oportet
q. eade. forma de se sit apta nata salua-

ri s. m. eandem speciem in gradu magis p.
fecto et minus p. fecto et propter hoc
forme substantiales no. suscipiunt magis
et minus. q. sunt in idiuuibili esse nulla
enim forma subal. est apta nata saluari
in gradu magis p. fecto et minus p.
fecto s. m. eandem speciem ideo quilibet
gradus adueniens facit nouam speciem
sicut apparet per phylosophum 6.
metaphisice. vbi comparat formas sub-
stantiales numeris.

Tunc ad rationes. Ad p. m. cu.
dicit. qd. h. et p. rariu. et. dico q. habere p. rariu. no. est causa
susceptionis magis et minus. sed p. m.
tio cu. contrario pot. esse in aliquib. ex
fortiori et debiliore virtute generante ta-
lem formam sicut illud est magis album
qd. est minus p. mixtu. cum nigredie. et
illud est magis nigrum qd. est minus per
mixtum cu. albedine. et h. etia. q. virtus
generatiua nigredinis est fortiori: modo
istud no. est fortius nisi vt est i. subiecto.
C. ad alia. cu. dicitur id. qd. acquiri. per
motu. suscipit magis et minus concedit
et cu. dicit. qualitas in abstracto acquiri.
per motu. falsum est et cu. probat. q. de
albatio est ad albedine. dico qd. non est
ad albedine. sed magis ad albu. quia s. q.
q. dicit. 7. metaphisice. forma non ge-
nerat sed totum copositu. sicut dicit. ibi
q. rotunditas non generat nec co. um-
p. tur. sed rotundum generatur. ita inte-
tio sua est q. illud quod generat non est
sola materia nec sola forma. sed totum
aggregatum est illud quod generatur et
cu. dicit. q. motus est ad istas q. lites
veru. est vt sunt in subo et no. i. abstracto.

Consequenter

queritur circa post predicamen-
ta. Utrum post predicamenta
sint tantu. quicq. nec plura nec pauciora.
Et arguitur q. sint pauciora. proba. q.
oppositio non sit post predicamentum.
quia qd. est de genere relationis non est

Predicamentoz

post predicamentū. sed oppositio ē huiusmodi. ergo rē. Ad aior patet: qz post predicamentū non debet esse in aliquo determinato predicamento. qz qua ratione eēt in vno esset in alio. Ad ino: declaraf. quia oppositum est relatum & oppositio est relatio. quia dicit oppositūz oppō oppositum. C Item quod ē post predicamentū equaliter debet seq̄ omnia predicamenta. s; oppō nō eque sequitur oia pdicamenta. ergo rē. Ad aior: pz. qz ppter hoc dī post pdicamentū qz sequit̄ cognōmē oīz pdicamentoz & Ad ino: declaraf. qz īsuba & q̄titate nō est oppositio. qz nō hnt cōtrariū. Et si dicatur qz cōtradictio se extendit ad cōtradictionē post pdicamentoz. & talis oppō est in suba & quātitate. & cū dicit̄ qz illud qd ē nō ens. nō ē post pdicamentūz. mō cōtradictio ē non ens. ergo rē. Ad aior: pz. qz cōtradictio fundat̄ in alio extremo in ente ī cōpātiōe ad ens & sic est nō ens. qz cuius subm est nō est. ipsum ē nō ens. vel fundat̄ in extremo in opatione ad nō ens. & sic cōtradictio est non ens. C Itē pbo qz prius non sit post pdicamentū. qz qd ē de genere relationis. nō ē post pdicamentūz p̄us est huiusmodi. ergo rē. Ad aior: pz & mior: declaraf. qz p̄us refert̄ ad posterius. C Itē pbo qz sint plura qz sic in aliquo vel quolibet pdicamento ē prius ita ēt est ibi posteri? ergo posteri? est post pdicamentū. C Itē pbo qz motus non sit post pdicamentū. sed magis ante pdicamentū. qz qd antecedit alia pdicamenta ē aī pdicamentū sed motus est huiusmodi. ergo rē. Ad aior: patet quia ante predicamenta dicuntur esse ex eo qz antecedunt omnia predicamenta sed post predicamenta eoz. Ad ino: patet omnia pdicamenta acquirunt̄ p̄ motūz accipiēdo motum large pro motu p̄ p̄te dicto vel per se vel per accidens.

In oppositum ē phylo
sophus

qui dicit qz sunt solam quinqz post predi-
dicamenta scilicet oppositio simul prius
motus & hē. C Ad istam questionem
dico qz sunt quinqz post predicamenta
nec plura nec pauciora. & ratio huius ē
quia solū illa sunt post predicamenta quo-
rum cognitio sequitur cognitionem pre-
dicamentozum. sed solum ista quinqz.
sunt huiusmodi. ideo rē. Ad aior: patet.
quia sicut illa sunt ante predicamenta
quorum cognitio antecedit cognitionēz
predicamentozum ita illa sunt post pre-
dicamenta. quozum cognitio sequit̄ cog-
nitionem predicamentozum. Ad ino:
declaratur. quia post predicamenta cō-
parantur ad inuicem vel ad superiora
eiusdem predicamenti vel inter se: si cō-
parentur ad inuicem sicut quantitas q̄-
litas ad substantiam. & hoc dupliciter.
quia aut hoc est vt sunt disparata & op-
posita & sic est vnum post pdicamentū
vt oppositio vel in quantum vnum est
possidens sicut suba est possidens om-
nia accidentia & sic est habere. si autem
comparentur superiora ad inferiora eius-
dem predicamenti sic est prius & poste-
rius. Si autem considerentur species
eiusdem predicamenti que sunt simul
cum genere sic est simul. Si autem cō-
siderentur ipsa predicamenta vt acqui-
runt̄ per motū. sic est motus. quia est res
predicamentozum vel per se vel per
accidēs. qz cognitio motus dependet a
cognitiōe eius termini ad qz & res ipso-
rum predicamentozum sunt termini ad
qz motus est post predicamentum.

Tunc ad rationes

Ad primam cum dicitur quod est de
genere relationis non est post predica-
mentum rē. potest negari dūmodo
cognitio eius dependeat a cognitiōe
pdicamentoz. & hoc sufficit ad hoc qz sit
post pdicamentū sicut tactum ē in prece-
denti questione. vel pōt dici ad minore

per interemptionem: & cuz pbatur: qz
 oppositum refert: sicut oppositum: op
 positio oppositum dico qd oppositio po
 test dupli considerari. vno modo potest
 considerari: quātum ad intentiones & sic
 refertur & talis nō est relatio realis: sed
 magis ratiōis quia illa relatio nō sic fun
 datur supra entia ratiōis modo relatio
 ratiōis non est per se in predicamento
 relationis. alio modo potest considera
 ri oppositio quātū ad illud quod sunt &
 vt sic nō referunt. & vt sic sunt opposita
 pdicamēta. **C**Ad aliam cum dicitur il
 lud quod est post predicamentum con
 sequitur omnia pdicamenta. dico qd nō
 oportet. sed sufficit qd consequatur plu
 ra. & cum dicit qd oppositio non conseq
 tur omnia predicamenta quia non con
 sequitur substantiam & quātitatem. verū
 est: sed consequitur alia pdicamēta vt
 potest dici ad minorem per iterempton
 em: quia oppositio vt est pdicamen
 tum se extendit ad contrarietatem: con
 traditionem. modo in substantia & quā
 titate bene potest esse contradictio sicut
 homo & nō homo esse in quolibet pre
 dicamento differentie sunt opposite si
 ent in predicamento sube differentie diui
 dentes substantiaz ex opposito similiter
 in q̄titate inter quas ē oppositio. **C**Ad
 aliam cum dicit qd non est ens &c. con
 cedatur: & cum dicit contradictio est nō
 ens. falsum est. quia saltem est ens s̄m
 intellectum: & cuz probat quia contra
 dictio in altero extremo nō ente. dico qd
 quātū contradictio fundetur in non en
 te tanq̄ in subiecto extra animas. est ta
 men ens in anima & s̄m intellectum ex
 actu negandi ipsum ens. & hoc sufficit.
 ideo &c. **C**Ad aliam cum dicitur quod
 est de genere relationis &c. concedatur.
 & cum dicitur p̄us ē huiusmodi. dico qd
 sicut dictum est prius et posterius quā
 tum ad intentiones referuntur nō autē
 quātū ad id quod est. **C**Ad aliam cū
 dicit: sicut in quolibet predicamento est

prius & posterius Albertus soluit & cō
 cedit & sicut prius est post pdicamen
 tum: ita & posterius illa tamē non faciūt
 nisi vnam post pdicamentū sed de
 nominant a priori: quia p̄us dignus est
 q̄ posterius. **C**Ad aliam cum dicit qd
 est pdicamentum nō est post pdica
 mentum cōceditur vt sic sed aliter & ali
 ter bene pōt esse post pdicamētum &
 pdicamentum. & cuz dicit qd habere
 est pdicamētum dico qd habere ē pre
 dicamētum per quandam adiacentiam
 co:porū & eorū que sunt circa corp⁹
 sed habere qualitatein & passionem nō
 est pdicamētum. **C**Ad aliam cum dī
 cit illud quod precedit res &c. cōcedat
 ur. si p̄cedat res pdicamētōrum quā
 tum ad cognitionem. & cum dicit mot⁹
 precedit. verum est res: tamē cognitio
 nez non: quia cognitio motus dependet
 ex cognitione ipsorū pdicamētōrum:
 quia motus suam cognitionem sortitur
 ex termino. modo res pdicamētōrum
 sunt terminus ad quāz ē motus: & ideo
 & cetera. & hoc sufficiat de pdicamētis
 quo ad p̄sens.

Questiōes magistri Rodulphy bz
 tonis super pdicamēta Aristotelis se
 liciter expliciunt. Nunc sup peryerme
 nias disputādum cōsequitur.

Grca libru

peryermentias queritur
 & p̄mo querat. **A**trum
 de enunciatōe possit eē
 scia. **E**t argt p̄rio qd nō.

Quia de eo quod non est itelligibile nō
 pōt esse scientia s̄ enunciatō nō potest
 esse itelligibilis. ergo &c. maior patz: qz
 scientia ē habitus itellectus sicut in p̄mo
 poste: 107. & minor pbat sic. qz: nihil est
 itelligibile quod nō sit sensibile: s̄ enun
 ciatō nō est sensibilis. ergo non ē itelligi
 bilis. maior: p3. ex 2° & 3° de aīa. q: itel
 lectus nāliter depēdet ex sensu mior: p3
 quia enunciatō bz esse simul etiā aīa ta

Peryermentas

lis ante nō ē sensibilis. **C** Item pbatur ex alio q̄ enūciatio non fit intelligibilis: quia intelligibile debet esse proportionabile intellectui: sed enūciatio nō est proportioabilis intellectui: quia intellectus ē simplex sed enūciatio est quid compositum. modo compositus nō proportio/natur simplici. ergo ꝛc. **C** Item illud de quo est sciētia habet passiones. que probantur de ipso s̄ enūciatio nō habet passiones. ergo ꝛc. maior p̄. probatio minoris: q̄ illud quod h̄ passiones potest subsistere respectu ipsarū. modo enūciatio nō potest subsistere respectu passionū eius probatio est hec: quia subsistere est proprium si b̄ ergo quod non est substantia non potest subsistere passionibus: sed enūciatio nō est substantia. quare ꝛc.

C Item de eo quod ē corruptibile non est sciētia sed enūciatio est corruptibile. ergo de ea nō ē sciētia. maior p̄. per definitionē sciētie p̄mo posteriorū. q̄ scire ē rem per eam cognoscere. Et quoniam illius ē causa ꝛ nō p̄tingit aliter se habere sed illud quod impossibile ē aliter se habere: est incorruptibile: hoc etiam apparet per Boetium in arismetica: qui dicit q̄ sciētia ē eorū que sui subam fortuntur impermutabilem. minor declarat quia enūciatio fit a voluntate nostra. modo illa que sūt a voluntate nostra possunt eē ꝛ non esse: sicut apparet in sc̄do per yermentas. vbi dicit philosophus q̄ potētia rōnalis valz ad opposita ꝛ etiā in p̄mo huius in illo capitulo in singularib⁹ vero ꝛ futuris vbi pbat q̄ illa que sūt a voluntate nostra: nō eueniūt de necitate etiam nono metaphysice vult illud idem. ergo enūciatio ē corruptibilis.

In oppositum philosoph⁹ qui tradit nobis sciētiā de enūciatiōe. **C** Dicendum ē q̄ de enūciatiōe pōt esse scia ꝛ rō ē q̄ de eo qd ē ens intelligibile ꝛ qd h̄ ptes ꝛ proprietates que possunt de eo pbari p̄ sua p̄ncipia pōt esse scien-

tia: s̄ enūciatio est huiusmodi. quare ꝛ. maior p̄. quia illa sufficit ad hoc q̄ de aliquo possit eē scia: p̄mo requirit q̄ sit ens: q̄ de nō ente nō est scia vt dicit p̄mo posteriorū. qd nō est nō p̄tingit scire requirit etiā q̄ sit intelligibile: q̄ sciētia est habitus intellectus requirit etiā q̄ habeat passiones q̄ de ea probent: q̄ sciētia est habitus cōclōnis demonstrabilis in cōclōne demonstratiōis cōcludit p̄p̄tia passio de subo: ideo requirit q̄ illud ad quod ē sciētia habeat passiones que pbent de ipso vel saltē de eius partib⁹ q̄ de ente est sciētia ꝛ tamen ens nō habet passiones: s̄ tamē partes eius habet passiones. minor declarat: q̄ enūciatio potest accipi vel p̄p̄tia itētiōe enūciationis vel p̄ re subiecta enūciationi si accipiat p̄ re subiecta itētiōi enūciatiōis sic est aliquod complexū ex predicato ꝛ subo designans verū vel falsum: sic hō currit: s̄ enūciatio p̄ itētiōe ē qdā p̄o attributa illi obo vt ibi enūciat alterū de altero abstracte ꝛ b̄ in abstracto in cōcreto aut ē istud obo in his sub rōne enūciationis sic ibi enūciat alterū de altero abstracte. in d̄ enūciatio quocūq̄ illoꝝ modoꝝ ē ens. si aut accipiat p̄ obo itentio/nis enūciatiōis sic ē aliqd ens p̄plexū. si accipiat p̄ itentioe enūciatiōis sic ē aliqd ens icōplexū qd est intelligibile: q̄ rōne illi⁹ vni⁹ qd ē p̄dicati ad subm pōt intellectus intelligere id p̄plexū vnica itentio/ne ꝛ illo in d̄ intelligibilis p̄ sc̄das operationē intellectus q̄ vt sic est aliqd aggregatū p̄ itellm ꝛ intellectus diuersis itentio/nibus simplicib⁹. si aut accipiat p̄ itentioe enūciatiōis sic ē intelligibilis simpliciter: q̄ sic ē qdā intellectio simplex attributa alicui obo: s̄ qd ibi enūciat aliqd quid de aliquo abstracte h̄ enim ptes tā intelligibiles q̄ subiectinas sic affirmatio ꝛ negatio q̄ sunt ptes subiectine: non in en ꝛ vbi q̄ sunt ptes itegales habēt et proprietates sic oppositio: ꝛ p̄tia q̄ est mirā si consideratio de intellectu cō-

Aderata enunciatiois ponant proprietates eius obiecti: quia tota cognitio intentionis dependet ex cognitione sui obiecti: et ideo cognitio enunciatiois ut est secunda intentio dependet ex cognitione sui obiecti. et propter hoc ponit hic Aristoteles proprietates enunciatiois obiecti: quare etc.

Tunc ad rationes.

Ad primam cum dicitur de eo quod non est intelligibile non est scientia. concedo. et cum dicitur enunciatio non est intelligibilis. sicut est. et cum dicitur quod sensibile non est intelligibile. dico quod aliquid est intelligibile dupliciter vel primo vel secundo modo illud quod est intelligibile primo modo oportet quod sit sensibile per se vel per sua accidentia sicut homo qui est sensibilis per sua accidentia sed illud quod est intelligibile non primo sed per intellectus alterius non oportet quod sit sensibile sicut privationes intelliguntur per habitus et non sunt sensibiles. eodem modo substantia est intelligibilis per aliam sicut per rem suam per cognitionem qua informatus est intellectus. et non est sensibilis sicut intentiones scilicet intelliguntur ex intellectione obiectum supra quam fundantur: et ideo non oportet quod intellectus ille sit sensibilis sed sufficit quod obiecta intentionum sint sensibilia et sic obiecta intentionis enunciatiois potest esse sensibile per partes suas: et sic intellectione intentionum secundarum non ex re facta quia dependet ex aliqua intellectione que dependet ex sensu. ergo etcetera. Ad alias cum dicitur intelligibile debet esse proportionabile. verum est. et cum dicitur enunciatio est complexus. dico quod enunciatio pro obiecto supra quod fundatur intellectus enunciatiois est complexum. sed pro intentione enunciatiois est quod incomplexum proportionabile intellectui quantum ad simplicem apprehensionem intellectus: sed enunciatio pro obiecto enunciatiois. proportionatur intellectui quantum ad eius secundam operationem que est componere et dividere.

et cum dicitur intellectus est simplex verum est quantum ad simplices apprehensiones tamen sed plures actus intelligendi commpositos ad invicem potest plura intelligere. et ex hoc sequitur quod uno actu intelligendi non potest intelligere tale obiectum complexum ratione partium diversarum. tamen si consideretur ut habet unam formam sicut unionem predicati cum subiecto potest uno actu intelligendi intelligere vel sicut dicitur intelligibile debet proportionari intellectui: quia debet esse tale in actu quale est intellectus in potentia et hec est intentio philosophi in 3° de anima. nec ibi requiritur alia proportio inter intellectum et intelligibile: quia intellectus potest intelligere domum que est quiddam compositum: et ideo non sequitur quod intelligibile est quiddam simplex sicut intellectus: sed sufficit quod possit deducere intellectum de potentia ad actum. Ad aliam cum dicitur illud de quo est scientia habet passiones. posset negari: quia de ente est scientia tamen ens non habet passiones. et tamen partes eius habent passiones et de ipsis probantur vel potest concedi maior. et cum dicitur enunciatio non habet passiones. falsum est. et cum probatur. quia quod habet passiones subsistat respectu ipsarum verum est. et cum dicitur enunciatio non subsistat respectu ipsarum passionum: quia subsistere est proprium subiecti enunciatio autem non est subiecta illi ratione est composita ad probandum quod de nullo accidente possit esse scientia. Ad id est quod subsistere potest accipi dupliciter. uno modo potest aliquid subsistere quod est illud mediante quo aliquid est in subiecto. Alio modo dicitur subsistere quod principaliter subsistat et tunc est principale et ultimum subiectum: et illo modo sola subiecta subsistat: sed videtur quod subsistat primo modo non oportet quod sit subiecta quia unum accipere potest bene subsistere alteri sicut illud mediante quo est in subiecta sicut superficies subiecta colori: quia mediante superficie color est in subiecto et videtur. quia mediante quantitate quantitas est in subiecta et illo modo linea est subiectum curvi et recti et unum

Predicamentorum

mersus parisi & imparis: & sic illo modo enunciatio potest bene esse subimproprie: tatum non obstante quod sit substantia. ergo & cetera. Ad aliam cum dicitur illud de quo est scientia est incorruptibile verum est falsum per se habet per accidens sit corruptibile. & cum dicitur enunciatio est corruptibilis verum est hec vel illa. tamen in vltimo non est corruptibilis. & cum dicitur quod sit a voluntate nostra. verum est & vt sumis in particulari sed in vniuersali non illud tamen non valet quia siue in vniuersali vel in particulari sit a voluntate nostra. Ideo dicendum est aliter quod aliquid fieri a voluntate nostra potest intelligi dupliciter vel ex voluntate nostra libera & de tali non est scientia: & si enunciatio non est in voluntate nostra. vtrius talis res & siue non sit & de tali potest esse scientia modo enunciatio sic est a voluntate nostra quia positus causis & principijs enunciationis non est ex voluntate nostra. vtrum enunciatio sit siue non sit vnde siue vltimus siue non vltimus enunciatio habet esse positus causis & principijs.

Consequenter

querit. Vtrum enunciatio sit subiectum in isto libro. Et arguitur quod non quod illud est subimproprie in isto libro. quod est commune ad omnia determinata: scilicet enunciatio non est commune ad omnia determinata: scilicet magis interpretatio. ergo &c. maior. p. q. de ratione subiecti quod sit commune ad omnia determinata in scientia. ma. p. q. in isto libro. definitur de nomine & verbo modo de istis predicatur enunciatio: scilicet magis interpretatio quod interpretatio in vna sui significatio est vox significatiua ad placitum. modo illud predicatur de nomine & verbo: & de omnibus in hac scientia determinatis: quare &c. Item illud est subimproprie in isto libro. a quo denominatur iste liber: scilicet iste liber denominatur ab interpretatio: quare &c. maior. p. q. scientia denominatur a priori & a digno: illud autem est subimproprie in scientia. minor. p. q. iste liber dicitur

per yermenias a perlo quod est de & yermenias quasi interpretatio quasi liber de interpretatione: vt dicit Albertus: quare & cetera.

In oppositum sunt omnes expositores & commentatores qui dicunt quod enunciatio est hic subimproprie. Dominus est quod enunciatio est subimproprie in isto libro: quia illud est hic subiectum quod est primo notum inter ea que sunt hic determinata siue considerata: & de quo & est per se. h. determinat & passiones hic inquirete de ipso & suis partibus improbant & ad quod omnia habent attributionem: quod ille sunt conditiones requisite ad hoc quod aliquid sit subiectum in scientia & illa sufficient. modo enunciatio est primo nota inter omnia que hic determinantur & est illud quod primo occurrat intellectui inter determinata & de eius partibus determinatur hic: quia de nomine & verbo. que sunt eius partes integrales: & de affirmatione & negatione que sunt partes subiective etiam hic determinatur quid sit enunciatio & de passionibus eius sicut de oppositione & modo de enunciatione plures & de multitudi- ne earum enunciationum que habent attributionem ad enunciationem. sic quod enunciatio est hic subimproprie principale. Albertus autem dicit quod interpretatio in vna sui significatio est hic subimproprie. commone dicitur predicatio: quod predicatur de omnibus hic determinatis.

Tunc ad rationes.

Ad primam cum dicitur illud est hic subimproprie quod est commune &c. dico quod non oportet quod sit commune communitate predicationis: scilicet attributionis. si illud quod est hic subimproprie commune dicitur attributionis. modo enunciatio est huiusmodi vt visum est: quare &c. Ad aliam cum dicitur illud quod est subiectum & cetera. dico quod non oportet: immo aliquando intitulatur ab efficiente aliquando a discipulo melius proficiente in libro illo sicut plato consue- tus fuit intitulare libros suos aliquando ab eo quod est commune consideratum in scientia & sic ille

liber intitulatur ab interpretatione ut est vox significatiua ad placitū. istud. n. est cōmuniū hic consideratum tamen nō est principaliter consideratum. q̄ r̄c.

Consequenter

queritur q̄ phylosophus dicit q̄ voces sunt note passionum que sunt in anima. Utrum voces significant res vel conceptus rerum. Arguitur q̄ significant conceptus rerum per phylosophū. qui dicit q̄ voces sūt note passionum que sunt in anima modo passionum que sunt in anima sunt cōceptus rerum. ergo voces significant conceptus rerum. **C** Item hoc idem ipse vult quando dicit q̄ voces sunt signa rerum intellectarum modo res sūt ipsi conceptus rerum. quare r̄c. **C** Itē illud quod significatur per terminum intelligitur per ipsum modo ipse res non intelliguntur per terminum. imo conceptus rerum. ergo res non significatur per voces. imo conceptus rei **A** dāto patet: quia significare est intellectionem constituere ut vult phylosophus primo huius. **A** d ino: patet. quia res ut est extra animas singularis est. sed illud quod intelligitur per se est vniuersale. ergo solus conceptus rei est vniuersalis & per consequens conceptus rei est qd̄ intelligitur. & non ipsa res. & per consequens q̄ significatur r̄c. **C** Ista aut̄ res significatur per vocem aut ut existit extra animam. aut ut est in anima. non ut existit extra animam. quia res ut existit extra animam est singularis & particularis. sed cum nihil significatur nisi prius intelligatur. solum vniuersale. ut significatur singularis. ergo res ut existit in anima significatur per vocem. modo res ut est in anima nihil aliud est q̄ conceptus rei. quia lapis non est in anima. sed species lapidis tertio de anima. ergo cōceptus rei est illud quod significatur per vocem. ergo r̄c.

In opposituz

Arguitur

q̄ si voces significant conceptus rerum. tūc nulla ppositio affirmatiua eēt vera. s̄ at̄ ē ipossibile. q̄ r̄c. **P**batio **A** d ino: s̄. q̄ si voces significant cōceptus rerum. tunc cōceptus predicaret de cōceptu. q̄ illud quod significatur predicatur. & de illo verificatur. modo conceptus de cōceptu verificari non potest sicut dicendo homo est animal. vel homo currit. conceptus animal non potest verificari de conceptu hominis. quia tunc omnis ppositio affirmatiua esset falsa. & tunc nulla ppositio esset per se: dato q̄ esset vera sicut illa homo est animal. quia ibi p̄dicat conceptus animalis de conceptu hominis. modo isti conceptus sunt distincti. quare r̄c. **C** Item sequitur q̄ nihil esset in predicamento per se. quia vnumq̄q̄ est in predicamento per illud qd̄ significat p̄ ipsum. ergo si voces significant conceptus rerum isti conceptus non essent in predicamento substantie. imo in predicamento qualitatis quia sunt habitus. quia tūc per voces nullam significatum est in predicamento substantie. & ita homo animal & similia non essent in predicamento substantie quod est inconueniens ideo r̄c. **C** Item illud videtur de intentione phylosophi primo elencorū. vbi dicit q̄ nos non serimus vbiq̄q̄ res ad dispositiones volentes disputare sed vtinur nōibus vocis pro reb̄. ergo vultq̄ voces significant res & non conceptus rerum. quare r̄c. **C** Ad istam questionē dicendum est q̄ voces sunt duplices. quia quedam sunt voces prime impositionis sicut homo animal lapis & similia. Et quedam sunt voces se impositionis sicut genus numerus. species & similia. **M**ō i nōib̄ prime impositionis voces significant res & nō cōceptus rerum. q̄ illud qd̄ intelligit p̄ vocē significat p̄ ipsam cū ipsa vox exprimat. ḡ essentiali p̄ talē voces

Peryermentas

significat et non cōceptus rei. maior p3. quia sicut dicit phylosophus primo buius: capitulo de vbo. significare est intellectum constituere. vbi probat qd verbum aliquid significat quia vbum prolatum constituit intellectum: et qui audit quiescit. modo res est illud quod intelligitur p voces probatio huius: quia differt dicere quod intelligit et sub quo intelligit aliquid: modo illud quo aliquid intelligit est ipse conceptus rez sine rō intelligendi rē. et illud quod intelligit est ipsa essentia rei. ergo illud quod intelligitur est rei essentia sub aliquo pceptu: p bo qd illud quod intelligit est essentia rei: et nō conceptus: quia illud quod est primum obiectum intellectus est illud qd intelligit p vocem modo conceptus nō est primum obiectum intellectus: imo rei essentia et ipsum quod qd. qd est primum obiectum intellectus sicut appet tertio de anima. ergo essentia rei est qd intelligit: et p consequēs est illud quod significat p voces prime impositionis.

Tamen intelligendum est qd iste voces significat illas res. sub aliquibus cōceptib?: sic homo et al. significat sub aliqua ratione intelligendi et ille rōnes intelligendi sunt conceptus existētes in anima. et ex hoc sequit qd significat istos cōceptus. vnde dato qd non significant voces tamen danē intelligi. Sed in vocib? secunde impositionis sunt genera et species et casus et similia ille voces significat conceptus rez: significat enī quasdā intellectiones rez vel res vt sunt sub intellectione vel sub rōne itellectionum. modo intellectiones iste sunt quida3 conceptus. quare et c. **S**3 notandū est qd ille voces scde impositionis. nō significat conceptus suos: sed conceptus aliarum rerum: sicut notatini casus: et in hoc qd homo habet rōnem conceptus respectu hominis. modo iste conceptus pōt esse aliqua res s3 se itellecta: et ideo potest sibi imponi aliqua res ad significan-

dū qz quicquid competit intelligere competit et significare p vocē. modo istos cōceptus competit intelligere. ergo et p vocem significare sicut licet nūs casus significet conceptum huius quod est homo et al. tamē significatū istius rei: qd est notatini casus. eodē mō p genus et ipēs significat quid conceptus aliarū rez. tamen significat istos cōceptus vt sunt quidam res et non vt sunt conceptus generis et speciei. quare et c.

Tunc ad rationes.

Ad primam euz dicit pbs dicit qd voces sunt note passionum: aie. dico sicut dicebas in expōne littere: qd passio dī duplt vno modo pro re itellecta vel pro itellectione rei. modo voces sunt signa passionum. i. rez intellectarū: et non passionum. i. conceptuum sicut intelligit pbs vel aliter qd voces passionū. i. rez mediis antibus passionibus. id est qd passio noua est illud qd significat s3 est illud sub quo res significat. **A**d alias p idē3 solvendū est qd voces sunt signa intellectionis. i. rez intellectarū. **A**d aliam cum dicit illud quod significat p vocē intelligitur p ipsam. concedo: et cum dicit conceptus rez est illud quod intelligit falsum est: ideo essentia rei est illud quod intelligit. **E**t cum dicit illud quod intelligit est vñ simile verū est et cum dicit cōceptus rei est vñ similis et non res. falsus est bene in vñ sunt duo. s. res vñ et ratio vñ uersalitatatis modo res que est vñ uersalis non est conceptus: sed ratio vñ uersalitatatis est cōceptus. et euz dicit res vt existit extra est singularis. verus est. modo res vt existit extra non est vñ: imo vt est sub aliqua rōne itellegendi. qd re et c. **A**d aliam cum dicit aut res significat p vocem vt existit extra animā et cetera. dico qd res significat cui accidit esse significatū et esse in anima vel esse vñ uersale sicut homo significat nāz humanam cui accidit esse in aia. et eē signi-

scatum cuius illa essentia significat sub ali qua rōne intelligendi ita q̄ ratio illa non est illud quod significat: s̄ illud sub quo res significatur: quare r̄c.

Consequenter

querit. **Utrum** vox significet idem re existente & non existēte. **Et arguit** q̄ non q̄ voces significāt essentia rei. modo essentia rei non est eadem re existente & nō existēte. ideo r̄c. maior: p̄. ex precedētī qōne. minor: d̄ se p̄. q̄ re existēte essentia rei non est corrupta: imo b̄ esse extra aiām: sed re nō existēte illa eētia rei est corrupta. **Itē tu dicit** q̄ re existente & non existente vox idem significat modo illud q̄ manet idem re existente non est essentia rei sed magis conceptus rei. ergo significatum vocis est conceptus & non essentia rei. modo hoc est falsum: vt pbatur est in alia questione. ergo re existente & nō existēte vox non significat idem: imo re non existēte: vox cadit a suo significato. **Item entī** nō entī nihil est cōmune vninocū. modo re existente est ens & ipsa non existēte est non ens. ergo res existens & non existens. non habet vnā rationē intelligendi nec significādi. ergo re existente & non existente voces nō significant idem.

In oppositum arguit. q̄ si re corrupta: vox non significaret idem: sed eaderet a suo significato: tunc oporteret esse nouam impositionē vocū corrupta re. modo nos nō dicimus istud: immo dicimus q̄ sor. semp̄ significat sor. siue sit siue non sit. & tamē dicimus q̄ sor. nō existēte. sor. significat sor. q̄re r̄c. **Itē illud quod significatur per terminū intelligitur per ipm.** modo intellectus idē intelligit re existente & non existente: q̄a per sor. siue sit siue non sit semper idē

intelligit. ergo r̄c. **Ad istam questionem** dico duo primo q̄ vox idē significat re existente & non existente. sc̄do dico q̄ q̄tum ad significatū vocis non est idem re existente & non existēte. **Primum** declarat sic. q̄ illud quod per vocem intelligitur per vocem significatur. modo idem intelligit per vocē siue res sit siue non sit. ergo idem significatur per vocem siue res sit siue non sit. maior: p̄. q̄ significare est intellectum constituere ergo q̄ intellectus intelligit idem per vocem significat & loquit̄ de primo intellectu & nō de causa intellectus sicut intellectus intelligit vnum relatiōz per alterz & tamē vnum significat alterz. maior: pbatur quia vbicūq; manet eadē ratio intelligendi manet idem fantasma in fantasia siue sit res siue non sit. modo ex eodem fantasmate sumitur eadem rō intelligendi. ergo eadez ratio manet siue res sit siue non sit. maior: patz. s̄. q̄ idem fantasia maneat siue res sit siue non sit. q̄ abentibus sensibilibus manent sensus & fantasie. ergo idē fantasia manet siue res sit siue non sit sicut exempli gratia. si videā fortē & recedat a me. postea idēz prius & b̄ q̄libet experitur in seipso. sc̄z q̄ idēz intelligit siue res sit siue nō sit ita q̄ accidit rei q̄ sit extra animam ad hoc q̄ intelligatur. vnde intelligit sor. & intelligit homines. non tamen oportet q̄ sit ita vera sor. est homo. ita q̄ sor. sit extra animam. ergo r̄c. **Secunduz** declaratur sic. sc̄z q̄ illud quod est significatum per vocem non sit idem re existente & non existente: quia illud quod est significatum per vocem est quidditas rei & essentia illa autem non est eadē re existente & nō existente: quia re non existēte corruptitur rei essentia: quia generatio & corruptio sunt ad substantiam. generatio enim & corruptio est transmutatio totius in totum. vnde re corrupta nō

De vermentias

manet essentia rei vt quidam dicunt nō enīz manet in anima quia esse in anima esse esse actuale: & sūm quid ipsius rei: & non essentiale nec extra animam manet ideo re corrupta non manet essentia rei: & ideo quod est significatus non manet re existente & nō existente: & ita ista sunt simul. scz q̄ significatur: vt significatum est manet idem re existente & non existente: & tamē illud quod est significatū manet idem quia quando dico vox significat dico significatus non sūm illud quod est absolute sed vt significatum est: & qz eadem ratio manet idem re existente & non existente: ideo significatum vt significatum est manet idēz etiam vox significans & non significans: sed illud quod est significatū absolute non manet idem re existente & nō existente: quia sicut distert dicere hominem album sūm q̄ album: et hominem qui est albus: quia q̄ dicit hominem sūm q̄ albus dicit hominem sub ratione albi: qui autem dicit hominem qui est. dicit hominem et distert dicere: significatum vt significatum & illud quod est significatum vt formale in significato vt est significatum est ratio significandi qz illa manet eadē re existente & non existente. ideo dico q̄ significatum vt significatum est manet idēz & ideo aliqui dicunt q̄ significatum manet idem re existente & non existente: & significatum non manet idē. CAd istas intentiones loquuntur: quia quando dicunt q̄ significatio manet eadem intelligunt q̄ significatum vt significatum est manet idem: sed quando dicunt q̄ significatum vt notificans manet idēz. hoc est id quod est significatum non manet idē re existente & non existente.

Tunc ad rationes

Ad primam cum dicitur vox significat rei essentiam. verum est tamen hoc est sub aliqua ratione intelligendi. Et cum dicitur rei essentia non manet eadēz ṛc.

veruz est sūm id quod est: tamen quantum ad esse intellectum & significatum manet eadem re existente & non existente: & ideo significatum vt significatū manet idēz: quia formale in significato manet idem: et ratio significandi. ergo ṛc. CAd aliam cum dicitur conceptus rei ṛc. veruz est. tamen sub illo conceptu est aliquod significatus formale: & ideo qd̄ est formale idem manet: ideo significatum vt significatum est licet illud quod significatum est non maneat idem: & is re non existente vox non est significatū per rationem significandi rez immediate. CAd aliam cum dicitur enti & non enti & cetera. veruz est sub proprijs rationibus sumptis: cum dicitur. ergo re existente & non existente non est idēz significatus non sequitur quia re non existente vox significans non significat talem: vt autem existens est: immo significat ipsam vt existens est sicut quia sor. semper significat sortem siue sit siue nō sit. vnde sor. corrupto sor. nō est sor. immo semper significat sortem eodēz modo est in alijs: ideo ṛc.

Consequenter

queritur. CTruz diffinitio nominis sit bene data. scz nomē est vox significatina ṛc. Et arguitur q̄ non p̄mo q̄ male dicat nomen est vox: quia pars integralis non predicatur de suo toto. modo vox est pars nominis integralis: quia integratur ex voce significato & mō significandi: quare ṛc. CItē nullum naturale predicatur de artificiali predicatione dicēte hoc est hoc: modo vox est quid naturale qz est de tertia specie qualitatis nomen autem est quid artificiale compositum ex voce significato & modo significandi ergo male dicitur nomen ē vox & cetera. CItem de hoc qd̄ dicitur significatia ad placitū. ṛc. qz i/strumētū v̄tutis nālis sic interpretatiue

significat naturaliter: sed nō est istrumē/
tum v̄tutis naturalis. ergo non est vox
significativa naturaliter: et non ad placitum.
ergo etc. ¶ Item quod ponitur in
diffinitōe alicuius est sibi connāle. modo
quod significare ponitur in diffinitione vo/
cis: quia vox est sonus cū ymagine signi/
ficandi: vt apparet sc̄do de anima. et si
gnificare est naturale voci et sic quilibet vox
est significativa naturaliter: quia quod po/
nit in diffinitione vocis inest cuilibet vo/
ci. ¶ Item de hoc quod dicit sine tem/
pore. Contra q̄ dies mensis annus et ta/
lia que sunt noīa significāt temp̄. ergo
significāt cū tempore. Antecedens de se
est manifestū sequētia probat q̄ illa ha/
bent modum a quo sumit modus signi/
ficandi temporis. ergo significat p̄ modū
temporis. ¶ Item nulla diffinitio data
p̄ negationem est bene data. modo illa
diffinitio dat p̄ negationem: quare dicitur
sine tempore etc. Maior patet p̄ phy/
losophū 6° topic. etc. ¶ Item h̄ illā p̄ez
cuius nulla pars etc. h̄ quia nomē compo/
situm: est nomen. modo p̄ez nominis
compositi sepate aliquid significāt: qua/
re etc. probatio maioris: quia s̄m Do/
natum nomen compositum diuisibile ē
in duas p̄ez intelligibiles. s. prioris sen/
sus capaces g^o vult q̄ p̄ez nominis cō/
positi aliquid significant: imo illud idem
quod significabant. ergo etc.

In oppositum est phy/
losoph^o qui nobis dat illam diffinitionem p̄ be/
ne assignata. ¶ Dicendum est q̄ illa dif/
finitio est bene assignata: s̄m q̄ possibi/
le est ipsum nomē diffinire. Quia illa dif/
finitio est bene data que indicat totā eēn/
tiam diffiniti et que facit differre ab alijs
p̄tibus oratiōis: s̄ hoc est huiusmodi. er/
go etc. maior patet. sexto topicoy. q̄ bo/
na diffinitio habet indicare totam essen/
tiam diffiniti: et ipsam sepate a quolibet
alio. minor patet. quia nomen nō p̄tinet
ad logicum vt aggregat in se vocem si

gnificatum et modum significandi s̄ sic
p̄tinet ad grāmaticū. dicit philosoph^o
q̄ importat modū significandi formale.
Et p̄pter hoc dicit grāmaticus nomen
diffinendo: nomē est pars orationis quia
ipsum p̄ se considerat put est cōmunica/
bile p̄ modū significandi qui mod^o signi/
ficandi facit p̄ez esse p̄ez. logicus autē
considerat ipsum nomen vt est extremū
de quo potest verificari aliquid tales ra/
tionem significās. ideo logicus dicit q̄ ē
vox significativa: tūc ergo vox est de eēn/
tia nominis: vt p̄tinet ad logicū et ratio
significandi: modo ista habet in diffinitio/
ne ista ita q̄ vox ponit ibi sic male et eē
significativū est ibi sic formale: q̄ vox si/
gnificativa est rōne modi significandi sup
addita que ratio significandi est formale
in significato vox de se non est significa/
tiva vt referē p̄ se ad significatū quia est
p̄ se in tertia specie qualitatis: sed referē
p̄ se ad modū significandi vel rationē
sup additam: sic ergo p̄ hoc q̄ dicit vox
significativa habent illa que sunt de eēn/
tia nominis: et p̄ illaz diffinitionem sepa/
rat nomē ab omnibus alijs. et p̄ hoc q̄
dicit nomen est vox sepate nomen ab o/
ibus alijs vocibus non significatis cuius/
modi sunt voces b̄atorū et non voces
prolate sine ymagine significandi p̄pter
hoc q̄ dicit ad placitū separāt ab alijs
que significāt nāliter. p̄ hoc q̄ dicit sine
tempore sepāt a v̄bo: quod significat cū
tempore. p̄ hoc q̄ dicit cuius nulla pars
aliquid significat separate. separatur ab
oratione cuius p̄ez sepate aliquid signi/
ficāt. ¶ Sed notanda sunt aliqua p̄pter
solutionē rōnum. p̄mo ad declarationē
membroy diffinitōis: quia ista predica/
tio est materialis nomē est vox: quia in/
diffinitione artificialium ponit sua mate/
ria: et ideo cum nomen sit artificiale. po/
nit vox sicut male et significativū sic for/
male quia fuit imposta ad significandū
dicit enim sine tempore: quia nomē nō
habet tempus de suo modo significan

Peryermenias

di. imo significat per modum essendi ap-
hense cuius partes non significantur. et
partes nominis non significantur ut sunt
partes illius dictionis.

Tunc ad rationes. Ad primam
cum dicitur pars inte-
gralis non predicatur de suo toto. verum
est. formaliter in positione materiali bene
potest predicari de suo toto ut dicitur Ar-
cha est lignum. hec est pars materialis de suo
toto: et sic est in proposito vel potest dici quod
non predicatur sibi vox sola. sed illud compositum.
scilicet vox significativa ad placitum vel
potest dici ut est de intentione boetii quod vox
vel potest accipi. potest est altera pars disti-
cta significativa et sic non predicatur de no-
mine saltem formaliter vel potest accipi per vo-
ce in eodem ad significativam et non significa-
tivam et sic predicatur de nomine sicut corpus
potest accipi. vel potest est altera pars distin-
cta animam et sic non predicatur de homine cum
sit eius pars integralis vel ut est genus
ad corpus animatum et inanimatum et sic pre-
dicatur de homine ideo et cetera. Ad aliam cum
dicitur nullum naturale predicatur de artificia-
li unum est formaliter materiali tamen bene
potest predicari. modo ista positio cum dicitur nomen
est vox immutabilis et non formalis. vel potest dici
quod naturale non predicatur de artificiali si sit
natura artificialitate tamen si sit artificiale quo ad
unam partem et quo ad aliam bene potest de ipso
predicari aliquid naturale sicut archa est lignum. Ar-
cha. n. est artificiale quantum ad formam intro-
ductam ab arte sed quantum ad materiam emanatam
naturalis. Nam dicitur 2° physicorum quod tota natura
artificialium est sua materia. modo nomen est artifica-
le quantum ad unam partem. scilicet quantum ad aliam. scilicet
vocem est naturale. ideo et cetera. Ad aliam cum dicitur
instrumentum virtutis naturalis et cetera. verum est
quantum ad instrumentum immediatum et cum
dicitur nomen est instrumentum virtutis natu-
ralis. sicut per rationem. dico quod non est instrum-
entum eius immediatum. imo labia lingua dentes
sed ipsa vox nominis est mediata. quia media-
te voce exprimit aliquid conceptum mentis
modo vox est quod naturale. sed non sequitur quod si vox

est naturalis. ergo significat naturaliter quia de
significativum est de genere relationis et vox
est de genere qualitatis. Sed tu dices vox
non oportet quod vox sit significativa naturaliter ex
quo vox est de genere qualitatis et significa-
re de genere relationis dico quod voces di-
cuntur significare naturaliter. quia de sua
natura et essentia sic significantur. sed quia si-
cut naturalia sunt eadem apud omnes. ita ta-
lis vox que dicitur significare naturaliter idem
representat apud omnes et cetera. Ad aliam
cum dicitur illud quod ponitur in diffinitione
vocis est ibi naturale concedatur. et cum dicitur
significare ponitur in diffinitione vo-
cis. falsum est: actualiter non ponitur sibi et
cum dicitur vox est sonus prolatus cum
immagine significandi. dico quod pro tanto
dicitur hic. quia vox habet habitudinem.
ut sit significativa. et propter hoc dicitur quod
est sonus prolatus cum imagine significa-
di tamen non actu significat nisi per simpo-
sitionem et cetera. Ad aliam cum dicitur dies et cetera.
significant tempus. ergo cum tempore
nego istam consequentiam. et cum pro-
batur. quia habent modum a quo sumitur
modus predicandi temporis. Intellegen-
dum est hic quod non oportet res habere plu-
res modos essendi. et hoc per unam vocem
imo potest per unam vocem significari sub uno
modo significandi sumpto sub uno modo
essendi et aliam potest significare sub aliquo
modo significandi ex aliquo modo essendi. illa
res ab alio vel cursus naturalis significa-
ret sub modo significandi sumpto ex modo
essendi sibi repro. qui est per modum essendi
indeterminate et significat per aliam vocem
naturaliter sicut per hoc quod est ablatus in
modo significandi sumpto ex modo essendi quod
est extra in motu et fieri. et ideo licet annus
et dies et similia habeant modum essendi. a quo
potest sumi modus significandi temporis et cetera. ut
per hanc vocem significat dies mensis annus
non significat sub modo significandi temporis
et cetera. Ad aliam cum dicitur nulla diffinitio datur
per negationem verum est ut negatio est. sed bene
potest dari ut illa negatio est circulo quod dicitur

ferentia aliqua⁹ positiva. s; qñ dñ sine te/
 pore. &c. illa negatio ponit sibi ad circulo
 quendum aliq; dñam positiva. s; in ali
 que mōz significādi nōis. put nomē se/
 parat a vbo. iō &c. ¶ Ad aliā cū dñ par
 tes nōis cōpositi aliqd significant se pate
 dico q; nō significant aliqd vt sunt ptes
 illius nōis cōpositi s; s; in se vt sunt qdā
 dictiones aliqd significarēt sicut i hoc q; ē
 paterfamilias. ptes eius dictionis s; in se
 sunt qdā dictiones hñtes mōz significādi
 s; in se & p se impositae ad significandū vt
 sic bene significāt aliqd s; vt sunt ptes illi
 us nōis cōpositi paterfamilias nō signi
 ficāt aliqd q; cuiuslibz pti p se nō fiebat
 ipositio ad significandū. imo toti dictioni
 cōposite attribuebat vna rō significādi
 & iō cū nō sit vox significatiue. iō &c.
 ¶ S; est vnū dubiū q; nō videt q; ista
 nōia cōposita significēt ad placitū. imo
 sicut ad significandū talē rem & nō aliā sic
 paterfamilias ad significandū talē rē & nō
 aliā. s; patrē & familiā dico q; nō ē ita ad
 placitū ipositio nōiu cōpositoz sicut no
 minū simplicitū qd appz. q; magis imu
 tat intellect⁹ ad h q; iponat ista nōia cō
 posita ad significandū q; simplicita. qa añ
 q; fuissent ista nōia cōposita iposita suis
 sent ad significandū intellect⁹ pñs itellige
 bat illas ptes nōis cōpositi s; in se & iō
 magis imutat intellect⁹ ad iponedū ista
 nōia cōposita q; simplicita in ista nōia cō
 posita significāt ad placitū q; nomē cō
 positū ē aliqd a sua parte qualibet: q; to
 tum est aliud a suis pñb: & iō tal vox to
 ta iponit ad significandū aliquā cōpositā
 ex voluntate istitutiōis iponere talē vo
 cē cōpositā ad significandū talē rē cōposi
 tā vel non iponere. quare &c.

Consequenter

qñt quia phylsophus remonet nomē
 a nomine & queratur. ¶ Utz nomen pos
 sit infinitari. & arguit q; nō. q; ex duobus
 entib⁹ in actu nō fit tertiu. mō negatio
 & nomē infinitū sunt entia. exñtia in actu
 q; termin⁹ infinitus ē aliqd ens actu & s; se
 se & negatio silt. ergo ex istis non fit 3^m.
 Ad aior p3. decio metaphisice vñ ex ill
 quoz vnū est in actu & alter in potentia
 bene fit vnū. 3^m s; ex illis quoz vtrūq;
 est in actu vel in potētia non fit vnū 3^m.
 ¶ Itē accidētale nō trāsmutat essentia
 le. mō accidit termin⁹ finito q; et addat
 negatio. & eius significatio ē sibi eēntial.
 ergo p additionē negatiōis non poterit
 sibi tolli significatio finita & ita nō poterit
 infinitari. Ad aior p3 de se. Ad mo: ma
 nifesta ē q; negatio aduenit termin⁹ finito
 put est ens in actu. iō accidit sibi & de ra
 tione termin⁹ est sūū significatū. q; vox &
 significatū ē de ratione termin⁹ &c.

In oppositum ē phyls
 sophus
 q; ponit aliqd nomē infinitari. ¶ Dicitū
 q; possibile ē aliqd nomē esse infinitū. q; q;
 qd possibile ē itelligere possibile ē signifi
 care. mō possibile ē itelligere negationē
 alicuius rei infinite & idetermineate. g^o pos
 sibile ē p vocē significare. Ad aior: patet
 q; significare ē intellectū ostinet & iō qd
 possibile ē itelliger pole ē significat. Ad f
 nor de se p3. q; sicut possibile ē negatio
 nez itelligere nature hūane. ergo possibi
 le ē illud p voces significare & hoc aut non
 ē aliqd q; significatū termin⁹ infinitū q; ter
 min⁹ infinitus significat negationē alicui⁹
 nature determineate sicut nō hō significat
 negationē nature hūane. ergo possibile
 ē nomen infinitū esse & iō hoc seq; q; illa
 q; non habent significatū finitū & deter
 minatū non possunt infinitari. sicut p no
 mina q; significat essentia determinatam
 non possunt infinitari nec etiā nōia infinita
 pp eandē ideterminationē vt si q; anī
 malis ad omne suppositū prinēt. ¶ Co
 dē mō res ad aliqd non possunt infinitari

Pervermentias

q̄ significat aliqd̄ cōe cuiuslibet enti q̄d nō significat aliqd̄ determinate q̄ pres̄ idē/ clinabiles non possunt infinitari q̄ dispo/ sitiones cuiuslibet entis tā in aīa q̄ extra aīam vt signata vniuersalia eadē cā vel particularia. q̄ ista dicit̄ modos itelligē di terminū eōdem t̄ne sit ens in aīa siue extra aīam. ⁊ iō solū dictiones significā tes aliqd̄ finitū possunt infinitari. ⁊ non alie t̄c. **C** S̄ ppter solutūdes rōnaz in itelligēdiū ē q̄ dicēdo nō homo totū illū est vna ps̄ dōnis iposita sub vno mō significādi siue s̄ eisdē mōis significādi. vñ i cōpositiōe nōis cōpositi sic tactu fu it i p̄cedēt q̄stione p̄io itellectu itelligit. pres̄ sepatas ⁊ simplices ⁊ postea quā pōt itelligere negationē alicui⁹ nature si nite ⁊ d̄ermiate vno itellectu. ideo ad repugnandū illud impositae sunt q̄dam voces cōposite sicut non homo. ⁊ consilia ad significādi negationē talis nature ⁊ ē oratio affirmatiua q̄si d̄ nō hō currit sicut illa hō currit. q̄ negatio nō ē ibi determinatio cōpositiōnis sed est sube verumtamen non regit̄: quia ad istam sequitur negatiua oratio. ergo t̄c.

Tunc ad rationes. ex duobus entibus actu t̄c. vey est q̄ ex istis non sit aliqd̄ ens p̄ se t̄i ex istis bene sit aliqd̄ ens aggregatū p̄ accidens. mō talis dictio cōposita ex nōie ⁊ negatione infinite est aliqd̄ aggregatū p̄ accidens sicut non homo q̄ accidit negationi q̄ ponat̄ cum homine. vel pōt dici aliter q̄ ex duobus entibus actu nō sit vnum continuū tamen bene sit vnu distinctū ex istis cuius nōis sunt dictio v̄l oratio. v̄l aliter sicut quidā dicunt q̄ negatio i nomine se habet sicut actus i hō mine ⁊ negatio sicut potentia iō ex istis bene sit vnu. **C** Ad aliā cū dicit̄ essentiale t̄c. vey est essentiale in quo existit sic in subo. t̄i illud quod accidit alicui tanq̄ obō ⁊ bene trāsmutat ipsū sicut ignis accidit domui tanq̄ obō ⁊ trāsmutat domū. modo negatio non est in tali tanq̄

in subiecto. sed accidit sibi sicut subo vel obiecto vel potest dici q̄ negatio adueniens tali dictioni non aufert. quando semper significat talem materiam qualem prius significabat. tamē negatio addita huic q̄ est hō facit q̄ totū cōpositū significat aliud q̄ pres̄ significabāt. q̄ t̄c

Consequenter

queritur. **U**trum terminus i finitus ponat aliqd̄. ⁊ arguit̄ q̄ sic. quia illud cui subiacet aliquid. ponit aliqd̄ sed termino infinito subiacet aliqd̄. ideo t̄c. **A**d alor̄ patet de se. ⁊ minor per phylosophum versus finem primi priorum. dicit enim in illo capitulo differt autem in construendo ⁊ destruendo t̄c. q̄ huic quod est non equale subiacet aliqd̄. s. sequale. modo nō equale est terminus infinitus. ideo t̄c. **C** Itē sicut vult phylosophus 2° p̄yermentias vt quidam ipsum exponunt ad affirmationem de predicato infinito sequitur negatiua de predicato finito. tamen econuerso non sequitur vt ipsi dicunt. quia sequitur homo est non animal. ergo homo nō est animal. sed non sequitur homo non est animal. ergo homo est non animal. quia ibi fieret processus a duabus causis veritatis ad vnā quia ista homo non ē animal. habet duas causas veritatis. vel quia non est hō ⁊ per consequens non est animal. vel q̄ est homo. tamē est niger. sed illa hō est animal. habet vnā causam veritatis. solum scilicet homo est. ⁊ est animal ⁊ ideo ad negationē d̄ predicato finito nō sequitur affirmatiua de predicato infinito. modo si illud non esset nisi terminus i finitus aliqd̄ poneret. q̄ si nihil poneret sicut affirmatiua de predicato infinito sequē negatiua de predicato finito sicut illa sequē econuerso. ideo t̄c. **C** Item hoc videtur de intentione alberti qui ponit differētā iter negationē negatiue p̄uatiue ⁊ infinite. q̄ negatio negat aliqd̄ nihil

ponit negatio pñas negat aliqd in subo
ga formā relinquēdo aptitudinē ad for/
mā in subo. negatio at infinitans negat
formā relinquēdo subm. vult ergo qd a li
qd ponat. ergo rē. ¶ Itē qd pñicat de
aliquo ente aliqd pñit termin⁹ infinit⁹ pñi
cat de ente dicēdo lapis ē nō hō. g⁹ rē.
¶ Maior pz. qz si nō aliqd poneret nō pos
set predicari de ente. ideo rē.

Oppositum Arguit qd
negatio cui/
cūqz aduenit destruit illud esse qd ē po
sterius. i ipso mō subm & forma in ter/
mino infinito sunt negabilia & vtrūqz ē
poster⁹ negatiōe. qz rē. ¶ Ad istā que
stionē soler dici p distinctionē qd qdā est
terminus infinit⁹ substantiā & qdā acci
dental. mō termin⁹ infinitus subal' nihil
ponit. qz negatio q est in termino infinito
subali negat formā. mō destructa forma
subali destruit materia. qa mā nō ma
net destructa forma subali. & ideo in ter/
mino subali nihil relinq. s; negatio infini
tans adueniēs termino accidentali negat
formā & relinqt subm. qz destructa for
accidentali pōt manere subm vt dicēdo
nō albū relinqt subm. ¶ Illud tamen
nō pōt esse qz nemo negat illud qd per
terminū significat mō p terminū signifi
cat nō solū forma. nec solū materia qui
cūqz termin⁹ sit siue subal siue acciden
talis. ergo neg⁹ non pōt negare formā
& relinqre subz & loquor in significātib⁹
res ppositas ex mā & for: ita eodē mō
ē in terminis pcretis sic albū significat ag
gregatū ex mā & for: in subo totū illud
negat p negatiōē infinitantē siue signifi
cat formā in hitudine ad subm. & ideo
male dicūt. qñ dicūt qñ in terminis acci
dentalib⁹ relinqt subz in terminis substā
tialib⁹ nō qz in vtrūqz negat totū & for:
& subm. ¶ Ideo dico alr qd negatio in
finitans cuiusqz parti addat de virtute
terminis nihil ponit. dico qñ 2⁹ qz rōne
illius cui addit pōt aliqd derelinquere
¶ Prīmū pbat qd illud qd idifferēter

se hz ad ens in aia & extra animā nihil
ponit. sed termin⁹ infinitus idifferēter
se hz ad illa. ergo rē. ¶ Maior pz de se qz
nihil positū ē de se idifferens ad ens
in aia & ens extra aiam. Ad inoz pz per
pñm in littera dicentē qd nomē infinitum
sic se hēt in eo qd est & in eo qd non est.
eodē mō ē de termino infinito. ¶ Item
qd pōt vñficari de ente & nō ente. nihil
ponit de virtute finonis. infinitū est hu
iulinōi sicut nō homo pōt verificari de
ente sic lapis ē nō hō asinus ē nō hō &
non ente sicut chya ē nō hō. ergo indiffe
reter se hēt ad ens & non ens & pñis
nihil ponit. ¶ Itē sicut appz ex qstione
pcedētī nomē infinitū significat negatiōē
nature determinate. mō illud qd signifi
cat nihil ponit de virtute finonis. ergo
nomē infinitū nihil ponit tñ ratione eius
cui addit pōt aliqd relinq sicut si adū/
gat ligno dicēdo lignū ē nō homo. qd
dicit negatiōē nature determinate sic
nature humane mō ibi negatio nature
determinate sicut nature hūane potest
esse tam in entibus qz in nō entib⁹ pōt
ensz dici tā de ligno. qz de quolibz alio.
ab hoie siue sit ens siue nō ens. ideo dy
cēdo lignū ē nō hō. iste terminus infini
tus nō hō nō ponit aliqd. istud tñ nō ē
de ratione & vitate finōis sed p accis

Tunc ad ratiōes. Ad pñam
cū dī illud cui subia
cet aliqd rē. pcedat & cū dicē nōi infini
to subiacet aliqd. dico qd nō ē vñū per se
& cū dicē hūc qd est eqle subiacet ali
qd dico qd hoc nō est per se. sed ratione
aditū scilicet ratione ligni in quo ē in eqli
tas. ergo rē. ¶ Ad aliā cū dicē qd ad af
firmatiuā de predicato infinito sequitur
negatiua de predicato finito rē. dico qd
non conuertitur in terminis simplicib⁹
licet in cōpositis nō sequat sicut sequit
lignū est nō albū. ergo est lignū albū &
sic patet de se. nā pcedit a duabus. cau
sis veritatis ad vñaz & cū dicitur phy
losophus vult hoc dico qd non sequitur

Peryermentas

male enim exponunt ipsam. imo vult
q̄ ad affirmatiuam de predicato infini-
to sequatur negatiua de predicato fi-
nito nisi in predicatis compositis. hoc
vult per illam litteram quarum due
ad affirmationem ⁊ negationem se ha-
bent. s̄m consequentiam. due vero mi-
nime. hoc autem affirmatur inter se ⁊
negatur inter se ⁊ non sequitur ⁊ quan-
do probatur q̄ quando est processus a
duabus causis veritatis ad vnam. non
est bona consequentia concedatur ⁊ cū
dicitur sor. nō est albus: habet duas cau-
sas veritatis. vel quia non est ⁊ ideo nō
est albus. vel quia est ⁊ tamen est niger
verum est ⁊ cum dicitur sor. est non al-
bus habet solam vnam causam verita-
tis. falsum est. imo habet duas. quia nō
albuim indifferenter se habet ad hoc q̄
dicatur tam de ente q̄ de non ente. ⁊
ideo si sor. est non ens. est nō albus ⁊ si
ens tamen niger est non albus. quia de
chymera potest dici. q̄ ē nō ens. q̄a est
alba. ⁊ ideo tot causas veritatis habet
vna quor altera. **C**Ad intentionem al-
berti. potest dici q̄ fuit illius oppinio-
nis. tenuit enim illam antiquam opinio-
nem vel potest dici q̄ pro tanto dicit q̄
negatio infinitas subm. relinquit. q̄ illa
negatio applicatur nature humane de-
terminata. sicut enim homo potest ap-
plicari ad aliquod subm positiuum non
q̄ relinquatur subm. quia ē altera pars
significati sed subm aliquod cui potest
applicari significatum termini infiniti: si-
cut lapis est subm positiuum vt homo.
CAd aliam cum dicitur quod predica-
tur de ente pōnit aliquid verum ē per
accidens. ratione additi. ⁊ isto modo be-
ne vult q̄ ponat aliquid ⁊c.

Consequenter

queritur circa capitulū de ver-
bo quia phylolophus dicit q̄
verbum est nota eorum que de altero
predicatur ⁊ queratur **U**trum verbū

fit p̄dicatum. **E**t arguit q̄ nō. quia q̄d
est predicatum. non est nō. predicamen-
ti sed verbum ē nota predicati ergo ⁊c.
Ad alior patet. quia signum non est signi-
ficatum. **A**d mo: patet in littera p̄ p̄bis
qui dicit q̄ verbum est nota eorum que
de altero predicantur. **C**Item illud q̄d
est predicatum in minori propositione
prime figure. est subm in maiori. s̄ nul-
lo modo est subm. ergo nullo modo est
predicatum in minori propositione pri-
me figure. **C**Item in conuersione de
subo fit predicatum ⁊ conuerso modo
de verbo nullo modo potest fieri subm
ergo nullo modo pōt esse predicatum.

Oppositum patet p̄ phy-
losophus 2°
huius qui dicit q̄ omnis enuntiatio est
ex verbo vel ex nomine. vel ex nomine
infinito ⁊ verbo. modo enuntiatio non
est ex verbo tanq̄ ex subo. ergo est ex
ipso tanq̄ ex predicato. q̄ non sunt plu-
ra in enuntiatione nisi subm. ⁊ predicati
CAd istam questionem dico duo pri-
mo q̄ verbum quantum ad omnia q̄
includit non est predicatum. s̄o dico q̄
res materialiter significata ē predicati.
CPrimum sic probatur. quia si ver-
bum quantum ad omnia que includit
esset predicatum. tunc omnis oratio af-
firmatiua in qua verbum predicatur
de subo esset falsa. modo illud est incon-
ueniens. ergo inconueniens est q̄ ver-
bum sit p̄dicatum. quantum ad om-
nia que includit in se scilicet vocem signi-
ficatum. ⁊ modum significandi modo
vox predicati attribuetur voci affirma-
tiua subī ⁊ modum significandi vnus
modo significandi alterius illud est fal-
sum. 3° ista erit falsa. hō ē aīal q̄ denota-
ret q̄ hec vox al' hō est h' vox aīal ⁊ q̄
modus significandi vnus est modus si-
gnificandi alterius modo illud est falsū.
ergo omnis propositio affirmatiua in q̄
verbum predicaretur esset falsa. s̄ illud
est inconueniens. quare ⁊c. **S**cōm p̄o

batur sic quia quod significatur sub modo dicibili de altero habet predicari de alio: modo res vniuersaliter significata si significat sub modo dicibili de altero. q̄ re r̄c. Ad alio: patet. quia modus dicibilis de alio est ratio predicati sicut modus d̄ quo dicibilis est alius modus sibi Ad ino: patet. quia verbum est nota eorum que de altero predicantur. Item philosophus dicit q̄ verbum est nota eorum que de altero predicantur quantum ad vocem verbi. Tunc arguo q̄ vox verbi est nota eorum quod altero predicantur sed vox verbi est nota rei naturalis. ergo res naturalis significata habet predicari.

Tunc ad rationes. Ad primam cum dicitur quod est nota predicati r̄c. concedatur et cum dicitur verbum est nota predicati verus est quantum ad rem verbi sic intelligit philosophus. et non quantum ad rem significatam naturaliter. imo isto modo est illud quod de altero predicat. Ad aliam cum dicitur quod est predicatum in maiori propositione prime figure est subiectum in maiori. verum est non tamen sub illa ratione sub qua erat predicatum in minori. imo sub alia et alia ratione. unde res sub alia et alia ratione significata potest esse subiectum et predicatum et ista res que est naturaliter significata. primo in minori et ista eadem res sub alia ratione significata. s. naturaliter potest subijci in maiori. Per idem soluitur ratio d̄ conversione. quia eadem res sub alia et ratione significata potest esse subiectum et predicatum. et cum dicitur q̄ in conversione de subiecto fit predicatum illud debet sic intelligi q̄ res que est sub ratione predicati potest esse sub ratione subiecti et e converso q̄ predicatum sub ratione predicati manens fit subiectum: ratio opposita in in bene probat q̄ res naturaliter significata fit predicatum quod concessum est ergo r̄c.

Consequenter

querit. Utrum verbum infinitum manens infinitum possit ingredi enunciationem. Et arguit q̄ non. quia si verbum infinitum manens infinitum ingrederetur enunciationem. tunc non differret a verbo negato. modo illud est inconueniens quare r̄c. probatio Ad alio: quia quod dicitur h̄o. currit quocumque modo dicitur semper currere remouet ab homine. nisi si accipitur ut verbum infinitum est remouet ibi currere ab homine et ita non differt verbum infinitum a verbo negato r̄c. Item philosophus dicit in 2. hulus q̄ ois enunciatio potest ex nomine et verbo. aut ex nomine infinito et verbo non q̄ sit ex verbo finito. ergo videtur q̄ verbum nullo modo possit ingredi enunciationem. et in hoc fuit intentio Boetij r̄c.

Oppositum patet q̄ ois dictio q̄ finitum se aliquid significat potest ingredi enunciationem cum alia dictione. modo verbum infinitum finitum se est aliqua dictio aliqua significans. ergo si ponit in enunciatione cum alia dictione et sic verbum manens infinitum finitum se potest intrare enunciationem. ergo r̄c. Item nomen infinitum potest intrare enunciationem manens infinitum. siue esse subiectum in enunciatione. ergo verbum infinitum manens infinitum potest esse predicatum in enunciatione nisi patet per philosophum 2. hulus probatio p̄se. quia sicut nomen infinitum se habet ad esse subiectum. sic verbum infinitum se habet ad esse predicatum. quare r̄c. Ad istam questionem dico visis aliorum opinionibus q̄ verbum infinitum manens infinitum potest intrare enunciationem. quia illud quod est nota eorum que de altero predicantur. quantum ad vocem intrat enunciationem et predicatum quantum ad rem significatam: modo verbum infinitum est nota eorum que de altero predicantur sicut apparet per philosophum in littera dicit enim q̄ verbum infinitum sicut. non currit et non laborat est nota eorum que de altero predicantur vel dicuntur. quare r̄c. Item q̄

Peryermentas

habet modū significandi verbi pōt ita re enunciationē mō verbū infinitūz hēt modū significandi verbi qđ apparet p pōsum in littera qui dicit significat enim tempus. & p hoc dat intelligere qđ hēt modū significandi verbi. quia ex quo hz modū posteriorē significandi verbi qui est tēpus habet etiā modū significandi essentialē. quia tēpus siue modus temporis essentialiter consequit modū termini & mouis. quare. &c. ¶ Item quicquid potest intelligere & significare sūm se in intellectu simpliciter potest cōponi alteri in enunciatione. mō verbū infinitū pōt intelligi sūm se. ergo verbū infinitū manens potest contingi in enunciatione cum alia dictione. Maior patet. quia intellectus quicquid apprehēdit. pōt intelligere compositiones apponere & diuidens diuidere maior de se patet. ¶ Et cōfirmatur hoc. quia illud quod significat dicitio sūm se dō principali significato significat in oratione. & qđ dicitio significat de principali significato. quia significatum ad intelligendum communiter non oportet qđ illud idem. quod talis dicitio per se. illud significet in oratione quia predicatur de eo in intellectu dat intelligere filium sed si pater. ponatur in oratione ipsi filio dicendo pater filij amplius non dat ipsum intelligere si cut apparet primo elencorum de facere negari: & ideo vult phylosophus. sibi qđ dicitio sūm se in oratione posita non idem significet modo verbum infinitum manens infinitum sūm se aliquid significat. ergo idem ponetur in oratione cum alia dictione & sic verbum infinitum manens infinitum potest intrare enunciationem. &c. ¶ Sed notanda sunt duo primum qđ verbum infinitum quando ē in oratione habet regi vno accentu principali. quia vnus est accentus principalis. immo verbum infinitum est dicitio vna. ideo &c. quando autem est verbum negatum habet tunc regi duobus acci-

dentibus. quia tunc sunt due dictiones. quarum quilibet habet principalem accentum & etiam quia ibi est verbum infinitum. tunc oratio i qua ponitur est affirmatiua. dicendo homo non currit illa est affirmatiua. quando hoc quod est non currit est verbum infinitum. & tūc pūatio cursus attribuitur homini. sed quando est verbum negatum. tunc est oratio negatiua & cursus remouetur ab homine. ¶ Ultimū notādū est qđ sicut quando predicatur hoc verbum est 3^m adiacens ad affirmatiuam de predicato infinito sequit negatiua dō predicato finito negato ita ad affirmatiuā de predicato infinito sequit negatiua dō predicato finito. vt homo non currit sūm qđ est verbum infinitum. ergo nō currit. sūm qđ est verbum negatum.

Tunc ad rationes. Ad primā cum dicitur. tūc nō differret a verbo negato. dico qđ immo quia quando est verbum negatum tūc fit cum duobus accidentibus. sed quando est verbum infinitum tunc vno accētu principali: sūm autem quando est verbum negatum tunc fit remotio predicati a subiecto. sed quando est verbum infinitum est affirmatio predicati dō sūo ¶ Ad aliam cum dicitur phylosophus 2° huius non facit mentionem de subiecto infinito. dico qđ si bene aduertitis. sibi dēz facit mentionem de verbo infinito & ponit quattuor mēbra dicit qđ omnis enunciationis habet esse ex nomine finito & verbo finito. vel ex nomine infinito & verbo infinito. quia cuius phylosophus fecit nō mentionem potest dici qđ comprehendit verbum infinitum sub verbo quia habet predicari sicut verbum & habet modum significandi verbi. vel aliter potest dici qđ dicebat enunciationem. ex nomine infinito esse & statim dat intelligere qđ etiam esset ex verbo finito quia simile est de vtroq. quare &c.

Consequenter

queritur. Utrum oratio incō-
muni ad categoricaz & ypo^{cam}
diffiniatur hic. Et arguitur qd nō: q: illa
oratio hic diffinit que est genus ad enū-
ciationem: sed oratio perfecta solum est
genus ad enunciationem, ergo rē. ma-
ior p3. q: hic determinat: vt ponitur in
diffinitione enunciationis, & oratio soluz
que est genus ponitur i diffinitione enū-
ciationis. minor p3. q: oratio perfecta so-
lum predicatur de enunciatione, ideo so-
lū ista est genus ad enunciationē. **C** Itē
illa oratio hic diffinitur cui cōpetit diffō-
data de oratione: s; illa diffinitio solū cōpe-
tit orōni categorice pfecte, ergo rē. ma-
ior p3. & minor declarat q: orō est vox
significatiua ad placitū: cui ptes aliquid
significāt separate: & subdit pbs qd par-
tes orationis aliquid significant separate
vt dictio & nō vt affirmatio. inō partes
orōnis ypotetice significāt: vt dictio sed
non vt affirmatio, vt p3. ergo rē. **C** Itē
illō hic diffinitur quod postea diuiditur
s; orō perfecta postea diuidit̄, ergo rē.
maior p3. q: quādoctiq; diffinitio prece-
dit diuisiones: tunc diffinitio datur & di-
uisio de eodē vel saltem illud quod ha-
bet diffinitū diuidit̄ licz nō eodēuerso. mi-
nor p3 in ista: q: pbs diuidit orōnē i affir-
mationem & negationē in enunciationez
vnā vel plēs & oēs iste s; orōnes pfcē.
In oppositum arguit primo
auctoritate Boetij q dicit qd oratio incō-
muni ad categoricā ypoteticā pfectā &
imperfectā hic diffinit. Et arguit rōne:
q: illa orō hic diffinitur cui competit illa
diffinitio s; illa diffinitio competit orōni
imperfecte, vñ ista orō homo alb⁹ est im-
perfecta: & vox significatiua ad placitū
& eius partes significāt separate eodem
modo ista diffinitio cōpetit ypotetice, vt
statim apparebit, ergo orō incōi hic dis-
finitur. **C** Dicenduz est qd oratio incōi

hic diffinitur ad categoricaz & ypoteticā
ad perfectaz & imperfectam: q: illa ora-
tio hic diffinitur cui competit diffinitio h
assignata: sed diffinitio hic assignata com-
petit cūlibz orationi, ergo rē. maior p3.
quia diffinitio solum competit diffinito
& minor declaratur: quia diffinitio oratio-
nis hic assignata est ista qd oratio est vox
significatiua ad placitū cuius partes si-
gnificāt ex impositione vt patet inducen-
do in qualibet oratiōe tam categorica q̄.
ypotetica tam perfecta q̄ imperfecta: ideo rē. **C** Item partes cuiuslibet ora-
tionis tam categorice q̄ ypotetice tā p-
fecte q̄ imperfecte significant separate:
vt patz inducendo in qualibz: vt partes
cuiuslibet orationis separate significant:
vt dictio non vt affirmatio illud est ma-
nifestuz in oratiōe categorica perfecta &
imperfecta: quia dicendo hō alb⁹ vñ hō
currit h s; due orōnes, vna pfecta & alia
imperfecta categorica: q̄ri cūlibz ptes si-
gnificāt separe: vt dictiōes non: vt affir-
mationes et ptes orōnis ypotetice s; si-
gnificabūt vt dictio h; nō oīs q: diunctio
copulatiua disiunctiua & aditional⁹ q̄ ponū-
tur ibi significant p se vt dictio sic nec a⁹ di-
ctiōes sinca⁹. **C** Itē h; idēz argi rōne
cōi ad q̄libz orōnē: q: ptes nulli⁹ orōnis
sue sit pfcā sue ipfcā sue categor^a sue
ypotetica significant separe: nō vt affirmatio
s; vt dictio: q: si ptes orōnis significarēt
separe vt affirmatio⁹ sine vt orō qd idē ē q:
pbs accipit affirmationēz p orōne & tūc
eēt pcessus in infinitū in ipsis orōnib⁹ eo
qd q̄libz ps orōnis eēt orō & ptes p̄tinm
orōnis eodē mō eēt orōnes: & sic eēt p-
cessus in infinitū: qd ē icōueniēs: hō rē.
& sic orō incōi ad p̄dictas hic diffinit be-
ne illud sufficit pbs. s; diffinire orōnē per
illud qd est eōe orōni: & si instet qd illud
nō ē eōe orōni: q: curro lego, rē cō
similia sūt orōnes tñ ptes illoz nō signifi-
cāt separe vt dictiōes: & dicit qd si q̄ra-
tur quid est sumū bonum in vita. Et re-
spondet honestas pfecta orō ē. q̄re rē.

Peryermentas

ascendunt q̄ ille non sunt oꝛones nisi ad
datur: quia addito ptes ipsorum signifi-
cant vt dictio.

Tunc ad ratios.

Ad p̄mā cū dicit illa oꝛo hic diffinit
r̄c. v̄x est p̄p̄inquū vel remotū. r̄ cū
d̄i q̄ oꝛo p̄fecta solū est genus ad enun-
ciationē. v̄x est genus p̄p̄inquū tamen
oꝛo incōi est b̄n̄ genus ad ipsam. Ad
aliā cū d̄i illa oꝛo r̄c. cōcedat. r̄ cū dicit
tur illa d̄i solū p̄p̄etit oꝛoni categorice
r̄ p̄fecte s̄m̄ est: imo cuiuslibz oꝛoni tam
p̄fecte q̄ imp̄fecte: tā categorice q̄ p̄po-
teticē: vt p̄batū est in r̄one. Ad aliaz
cū d̄i illa oꝛo hic diffinitur q̄ postea d̄i
d̄itur. dico q̄ nō op̄z: p̄d̄t eni aliquis p̄i-
mo diffinit̄ incōi. postea in sp̄ali diuide
re sub ipso sicut est in p̄posito q̄: hic d̄i
videtur q̄ im̄mediatus inest enunciationi
vt hic habet enunciatō. mō alia est per-
fecta im̄mediati enunciationi q̄ oꝛo in-
cōi. ideo q̄ q̄ oꝛo incōi diffinitur: tamen
oꝛo p̄fecta diuidit. q̄re r̄c.

Consequenter

querit. **Utrūz.** Enunciatō sit
genus ad affirmatiōē r̄ nega-
tiōē. Et arguit q̄ non. q̄ sp̄s debent
esse coeque sub genere: s̄ affirmatiō r̄
negatiō non sunt coeque sub genere. iō
r̄c. ma. p̄z. p̄ Boetij in diuisionibz suis
r̄ per **Porphyrium** incōitibus suis.
minor: p̄z per p̄m̄ qui diuidit enuncia-
tionem in affirmatiōem r̄ negatiōem.
dicit enim q̄ p̄mo est affirmatiō deinde
negatiō r̄ sic vult q̄ negatiō sit posterior
affirmatiōe. r̄ per p̄ns affirmatiō r̄ ne-
gatiō nō s̄nt s̄l̄ coeque sub genere. ideo
r̄c. **Itē** species nō intrat diffinitiones
generis quod diuidit: sed affirmatiō r̄
negatiō intrant diffinitionem enunciatō-
nis: ideo r̄c. maior: patet. quia rationale
r̄ in rationale homo r̄ asinus non intrāt
diffinitionem generis. minor: patet. quia
enunciatō est oratio affirmatiua alicui

de aliquo vel negatiua alicui? ab aliquo
Item priuatiō r̄ habitus nō sunt spe-
cies alicuius generis: s̄ negatiō est sicut
priuatiō r̄ affirmatiō sicut habitus. ideo
r̄c. **Item** si enunciatō esset genus ad
affirmatiōem r̄ negatiōē tunc realiter
differret a suis speciebus: s̄ h̄ est falsū
ergo r̄c. p̄batio maioris: quia gen? sem-
per differt a suis speciebus s̄z intentio-
nem r̄ r̄onem. **Tunc** arguitur sic vl-
terius in entibus s̄m̄ intellectum suum
est esse simplr. ergo suum differe s̄m̄
intentionē est differe s̄m̄. modo affir-
matiō r̄ negatiō sunt entia r̄onis: r̄ solū
habent esse s̄m̄ intellectum. ergo si dif-
ferunt s̄m̄ intellectum r̄ rationem disse-
runt simplr: sed p̄batum est q̄ differāt
s̄m̄ rationem. ergo simplr differunt. s̄
autē manifestū est. ergo r̄c.

In oppositum argf. p̄o
auctori-
tate **Boetij** r̄ **Alberti** r̄ alioꝝ comen-
tariū r̄ r̄one: q̄ quod p̄mo ponit in dif-
finitione alicuius est genus illius: s̄z enū-
ciatiō ponitur in diffinitione affirmatiō-
nis r̄ negatiōis. ergo r̄c. maior p̄z. quia
genus est illud quod p̄mo ponit in dif-
finitione. minor p̄z. per p̄m̄ in littera d̄i-
cit enim q̄ enunciatō est affirmatiō ali-
cuius de aliquo vel negatiō alicuius ab
aliquo. **Dico** ad questionē q̄ enūcia-
tiō est genus ad affirmatiōē. **Ad** cuius
euidentiā sciendū est q̄ enunciatō affir-
matiua r̄ negatiua possunt dupl̄ p̄fide-
rari. vno mō p̄ ob̄o itentionis. alio mō
p̄ ip̄a int̄tione fundata in tali ob̄iecto si-
ue illa itentio sumat in abstracto siue in
cōcreto. mō si q̄ras. vtrū ad affirmatiō-
nē r̄ negatiōē enunciatō sit gen? p̄ ob-
fecto qd̄ ē res. sic dico q̄ nō est gen?: q̄
ob̄m̄ istaz itentionum est qd̄ cōplexus
sic ista hō cur. mō tale qd̄ est p̄plexū nō
h̄z r̄onē generis: q̄ talis p̄dicatio ē de
nominatiua sic ista aīal est genus. si autē
q̄ras de enunciatōe p̄ itentione incon-
creto vel in abstracto: tunc dico q̄ enū-

elatio est quedam rei cognitio vel quidam modus intelligendi rem. ita qd in tento est aliquid opatum ab intellectu. per quaz cognoscit rem et intelligit: quia intentio est operatio intellectus: vt aparet tertio de anima. Ideo triplices snt intentiones que fundantur supra rem intellectam in terminis incomplexis: sicut intentio generis et spci: et sic de alijs. alle sunt intentiones q attribuantur rei intellecte per scdam operatione intellectus apprehese sic syllogismus iudicio: et sic de alijs. **C**Secdo notandum est qd fm diversos modos essendi in omnibus re pertos. possunt ei diuerse intentiones attribui sicut videmus q eadem res nomine hominis aialis et ronalis et fm diversos modos eendi repertos in illa re diuerse intentiones sibi attribunt: sicut penes istum modum essendi q est esse re peribile in pluribus dntibus s; q fundatur intentio speciei: et penes istum modum essendi qui est esse re peribile in pluribus dntibus spci in q fundat intentio generis penes illu modum q e predicare de plurib; in qte essenziale fundat intentio de re et sic de alijs. et sic penes diuersos modos essendi repertos in eodem obocomplexo fundant diuerse intentiones eodem modo in obocomplexo fundant diuerse intentiones penes diuersos modos essendi repertos in eo sicut in subocomplexo ho currit: q; psideremus illd complexu abstracte vt vnu sibi enunciat d alio indicando: sic est enunciatio. si autem consideretur illud complexu homo currit vt est pro aliquo positu; tunc ibi fundatur intentio ppositionis. si autem consideretur vt est pbatum argumeto vel argumentis sic est conclusio. si autem consideretur pat ibi dubitatur de inheretia predicati ad subz tunc est qd. **C**Uterq; nota s; e qd duplex e intellectus sine rei cognitio: q; qda est cognitio rei sine itell

meditate qua cognitio intellectus intelligit primo re q; sui qd e. et nam sic intellectus primo intelligit hominem q; sui qd dicitatem et naturam apprehedendo qd quid est hois. modo homo sic intellectus q; tum ad suuz quod qd est. est prima intentio ita q prima intentio est res primo intellecta: et tunc intellectus. post q; intellexerit istam rem: que est homo q; tum ad suum primarium et veruz intellectum intellexerit hominem: sub aliquo modo essendi communi vel ex aliqua proprietate que est esse re peribilis in plurib; et sic intellectus fundat in intentione vniuersalis vel prout dicitur de pluribus differentibus numero soluz: tunc fundatur ibi intentio speciei vel pnt de ipso aliquid dicitur vel essentialr. et tunc fundatur ibi intentio subiecti ita q; fm diuersas proprietates ibi repertas intellectus ibi fundat diuersas intentiones ita q; res primo intellecta abstracte est obiectum istarum intentionum. eodem modo potest declarari in intentionibus fundatis in re apprehensa per scdam operationem intellectus que e pponere et diuidere quaru obiecta sunt complexa: vt forcurrit totum hominem intelligit intellectus componens et diuidens ita q; intelligit for. fm se. et currit fm se primario intellectu. et tunc illa sic intellecta apponitur vnu; predicado de alio et tunc illd totu sic aggregatu et intellectum primario intellectu intellectus intelligit: tamẽ secundario intellectu vt stat sub aliquo modo essendi sine sub diuersis. et tunc fundat in animam intentionem secundam vel diuersas fm diuersos modos eendi sibi repertas in intentione enunciatio nis ppositionis questionis. et conclusio nis: et sic de alijs. Ex hoc patet quid sit enunciatio quia enunciatio est nomen intentionis. i. informationis intellectus: q; vt dicit Avicenna in medicina sua nomi

Peryermentias

intentionis est nomen informationis: quia intentio dicitur de intentione. intentionis ita quod sicut intendere intellectum suum est informare: sic intentio erit informatio intellectus. **C**Est ergo enunciatio nomen intentionis: id est informationis intellectus in habitudine ad aliquod complexum supra quod fundatur finem quod ibi enunciatum abstracte aliquid de aliquo sic ergo apparet supra quod fundatur enunciatio. **C**Ad modo videndum est quid sit affirmatio et quid sit negatio: affirmatio enim est nomen intentionis que fundatur supra complexum finem quod in ipso est affirmatio predicati subiecto negatio vero est nomen intentionis que fundatur supra complexum finem quod ibi est affirmatio predicati de aliquo subiecto vel remotio. **C**Tunc istis presuppositis sic intellectus dico quod enunciatio est genus ad affirmationem et negationem accipiendo enunciationem pro intentione: et ratio huius est duplex. prima ratio est hec. Quia illud quod predicatur de pluribus differentibus per formas in quid et descendit in eo per formales differentias est genus ad illa. modo enunciatio est huiusmodi respectu affirmationis et negationis: quare et maior patet. quia hec est ratio sine diffinitio generis. et minor: declaratur quantum ad ultimum membrorum. et primo quantum ad primum membrum: quia si queratur quid est affirmatio et quid est negatio communiter respondet: enunciatio ergo de eis predicatur enunciatio et in quid. secundo quod tum ad finem. scilicet quod affirmatio et negatio differant formaliter sine per formas: quia compositio extremorum est forma in ipsis enunciationibus sine orationibus modo affirmatio et negatio differunt finem compositionem: quia in una est compositio negativa et in alia affirmativa: quare affirmatio et negatio differunt penes formas.

Tertio declaratur tertium. scilicet quod enunciatio descendat in eas per differentias formales. nam descendit in istas per differentias que sunt affirmativus et negativus sine que sunt assertivum et desertivum: sed iste se tenet ex parte compositionis que quidem compositio est forma in omnibus. ergo iste sunt differentie formales. maior patet. et minor: declaratur: quia hoc quod est profertur abstracte contrahitur per hoc quod est profertur assertive vel desertive. **C**Item sic est in modis essendi ex quibus sumuntur intentiones ita est in intentionibus. si ita est in modis essendi ex quibus sumuntur enunciatio affirmatio et negatio quod modus essendi ex quo sumitur enunciatio est superior: quod modus ex quo sumitur affirmatio et negatio. ergo enunciatio est superior. maior patet. quia quicquid habent intentiones iste: totum habent ex modis eandem. ex quibus sumuntur et totam suam rationem intra habet minor: declaratur: quia enunciatio in eo quod in ipso complexo in quo fundatur enunciatio predicatum absolute attribuitur subiecto indicendo. Affirmatio vero sumitur ex eo quod illud predicatum attribuitur subiecto assertive: et negatio sumitur ex eo quod predicatum attribuitur subiecto desertive. modo aliquid alicui assertive vel desertive presupponit attribui absolute. ergo predicatum absolute attribuitur subiecto. ex quo sumitur affirmatio: enunciatio predicabitur sicut superiorus debet attribui assertive. ex quo sumitur affirmatio et debet attribui assertive ex quo sumitur negatio. sic ergo appetit quod modi essendi ex quibus sumuntur affirmatio et negatio se habent sicut superiorus et inferiorus et sic enunciatio predicabitur de affirmatione et negatione sicut superiorus. **C**Tamen intelligendum est quod non est admirandum si isti modi

essendi differunt. scilicet assertive et esse differunt quia differentie essentielles sunt nobis ignote et non oportet eas circūlogi per ea que sunt nobis nota sicut per modos essendi. et per alia sic ergo assertivum et differens sine aliquo inconuenienti. **¶** Et si dicas quod assertivum et differens sunt differentie obiecti istarum intentionum que sunt affirmatio et negatio quod non sunt differentie istarum intentionum dicendum quod sicut accidentia inspicuntur subiectum et ita se intendentes obiectum scilicet genus et differentie in accidentibus sumuntur per comparationem ad suum subiectum. et sic nullum est inconueniens eadem esse differentia in intentionibus et in obiectis suis. et ideo ratio procedit sua via.

Tūc ad rationes. Ad primam cum dicitur species debet esse eorumque sub genere vix est comparando eas ad genus sed comparando eas inter se ut vna ad alteram vna bene potest esse prior alia. binarius enim et trinarus sunt species numeri. et tunc comparando binarium ad trinarum binarius est prior: trinario comparando tamen eos ad suum genus et ad predicationem sui generis quod est numerus vnus non est prior: altero nec e converso et cum dicitur in minori quod affirmatio et negatio non sunt eorumque sub enunciatione. quia vna est prior: altera nam dicitur prius in littera quod affirmatio est prior: negatione. dico quod affirmatio et negatio possunt accipi dupliciter vel prout comparantur inter se. et sic affirmatio est prior: negatione et sicut intelligit prius vel per comparationem ad genus et ad predicationem sui generis quod est enunciatum. et sic vna non est prior: altera. nec e converso. et ita dicit solutio Alexandri.

¶ Ad aliam cum dicitur nulla species vel differentia intrat definitionem sui generis. vix est ut est differentia diuisiva. vel potest esse species. et cum dicitur quod affirmatio et negatio intrant definitionem enunciationis dicendum quod non ponuntur sibi ut species vel ut differentes. scilicet circūlogimur differentia inuertibile ut diceret quod aliquid est rationale vel inuolubile.

¶ Ad aliam cum dicitur predicationis et huius non sunt species alicuius generis vix est et cum dicitur quod negatio est predicationis quod falsum est imo est quodammodo species positiva respectu obiecti sicut homo est quodammodo species positiva animalis. **¶** Ad aliam cum dicitur si enunciatio esset genus ad affirmationem et negationem. tunc genus realiter et simpliciter differret a suis speciebus. quod falsum est ad probationem cum dicitur vbi cumque est genus semper differret secundum intellectum et rationem a suis speciebus verum est secundum intellectum et rationem accidentalem. et ideo bene volo quod si enunciatio esset genus ad affirmationem et negationem quod differret a suis speciebus secundum rationem accidentalem et cum dicitur vterius in entibus secundum intellectum suum esse secundum intellectum est suum esse simpliciter. et suum differre secundum intellectum est differre simpliciter. **¶** Deinde quod in entibus secundum intellectum sicut in enunciationibus his que sunt entia rationis duplex est esse secundum intellectum. Primum est esse intellectum quod est esse intellectum essentiale quo ille intentiones que sunt entia secundum intellectum prius sunt in intellectu. quia intellectus istos modos essendi ut esse assertivum et differens. vel esse absolute prolatum ita quod per illud esse intellectum fundatur in intellectu in istis modis essendi istas intentiones secundas et illud esse intellectum est essentiale in ipsis intentionibus. et tunc de isto esse dico quod ista propositio est vera que dicitur quod in entibus secundum intellectum vel in entibus rationis suum esse intellectum est suum esse simpliciter et suum differre secundum intellectum. ita quod intentiones que sunt in esse intellectu per modum essendi. quo sunt primo ab intellectu sunt simpliciter eadem. et si in ipso differant simpliciter differunt: aliquid est esse magis accidentale in ipsis intentionibus quo ille intentiones intelliguntur. postquam sunt facte intelligibiles. unde

Peryermentas

postq̄ iste itentioēs fundate sunt in ipsi
modis essendi ab intellectu: tunc intelle
ctus intelligit istas intentiones: que sunt
apprehense & potest intellectus omnia
intelligere & sic dicta propositio non ha
bet veritatem. **¶** Et cum dicitur in mi
nor: q̄ enunciatio affirmatio & negatio sūt
entia rōnis. conceditur: & ideo bene vo
lo q̄ si differant s̄m eē eēntiale itentionū
quo p̄mo sunt itentioē simplr differūt
sicut suuz esse intentionū est esse simplr
modo dīa ista enunciationis affirmatio
nis & negationis s̄m sūū esse intentionū
est solam s̄m suum esse accidentale: q̄
soluz differūt postq̄ facte sunt in intelle
ctu: q̄ differunt eo q̄ enunciatio intelli
gitur vt aliquid cōclusionis: & affirma
tio & negatio vt aliquid commune min?
& dicta differentia est s̄m esse intellectū
accidentale: & ideo nō oportet q̄ simpli
citer differant. **¶** Et tunc ex hoc ad for
mam rationis cum dicitur vbiq̄q̄ est
genus ipsum differt s̄m intentionem a
suis speciebus. verum est s̄m esse itē
tionum accidentale. & cum dicitur in en
tibus s̄m suum intellectum esse s̄m in
tentionum est esse simpliciter & sūū dif
ferre rē. vey est loquendo de esse essen
tiali: sed de esse abstracto qd̄ est esse ac
cidentalē eis: non est verū: & q̄ illud eē
duplex quod dictum est sit in ipsi iten
tionibus. potest declarari in simili gros
so: quia homo habet duplex esse. scz eē
intellectum q̄tum ad suum quodsq̄
est & suam essentiam vel naturam & il
lud est sibi essentiale. **¶** Aliud habet eē
intentionū s̄m q̄ abstrahit a for. & pla.
& sic de alijs. & istud est sibi esse acciden
tale & sic in ipsis entibus s̄m intentionū
est duplex esse vnde quantum ad suuz
quod quid est & naturam quo primo su
ū intellectus: sicut quando intellectus i
telligit istos modos essendi: vt est asser
tium & disertium & esse abstracte p̄
latum. i. q̄ per aliud esse intentionū sun
dat itentioēs in istis modis eēndi istas

intentiones secundas. scz affirmationes
negationem & enunciationem redder
do singula singulis & illud esse intellectū
in istis itentioibus est esse essentiale: ali
ud est esse intentionum magis acciden
tale illarum intentionū vt postq̄ iste i
tentioēs fundate sunt in istis modis eēn
di predictis ab intellectu: intellectus intel
ligit istas intentiones que sunt apprehen
se eo q̄ intellectus potest intelligere esse
intelligibile. ergo potest intellectus intel
ligere affirmationem & negationē que
sunt itentiones vt sunt in pluribus: sicut
in hac affirmatione & negatione vel illa.
eodem modo intelligit enunciationē vt
est in affirmatione & negatione: & tunc
istas intentiones a pluribus alijs. vel il
lis abstrahit intellectus: q̄ omne quod
est in pluribus potest abstrahi per intel
lectum ab illis pluribus & illud esse ab
stractum est eis accidentale: iō rē.

Insequenter

querit. **¶** Utroz. **¶** Signa signifi
cēt aliquid. **¶** Et arguitur p̄mo
q̄ non: q̄ omne quod est aut ē simplex
aut complexum: sed signa neutrum illo
rum modoz significāt. ergo rē. **¶** Itēz
omne q̄ significat aliquid aut est vniver
sale aut particulare signa non significant
aliquid illorum modoz. ergo rē. **¶** ma
ior: patet. quia omnis res aut est vniver
salis aut particularis. si ergo signa signifi
cabunt: significabunt rem vniversale v̄
particulare. minor: p̄z per philosophū
qui dicit q̄ omnis nihil significat vniver
sale sed quoniam vniversalter: nec signifi
cat particulare vt manifestū est: & sic i
telligēdū est de alijs signis.

In oppositum

argr. q̄
si nihil si
gnificaret: tunc ex oppōne hoz cum ab
his non causaret v̄itas nec falsitas quia
falsuz est. g. rē. maior: p̄z sine ātcedēs
q̄ ab eo q̄ res est vel non est dī oīō v̄a
vel falsa vt dī in p̄dicamētis. minor: p̄z.

q' ista est vera hō est iustus: & addā ois vel nullus erit falsa vt ois hō est iustus vel nullus hō ē iustus. **C** dico q' signa significāt aliqd ita q' ois significat modū essendi terminū cōem p oibus suis sup positis & qdā significat modū accipien di terminū cōem p vno supposito s; si lud nō pōt pbari a pōri: s; solūmodo a posteriori p tanto pmo q' significat ali quid q' illud qd̄ habet modū significan di aliqd signat s; ista signa habēt modū significandi. ergo aliqd significāt. maior p3. q' modus significandi p̄supponit si gnificatū sicut posterius p̄supponit suū pas. sic effectus p̄supponit suā cām. mi nor p3. quia construuntur cum alijs di ctiōibus que sunt partes oionis. modo si non haberent modum significandi nō conlruerentur nec essent nomia q̄ sunt nomina & cetera.

Tunc notādum est

q' terminus cōis pōt māltier compari ad sua supposita. pmo vt idifferenter se bz reperit in omni supposito vel in plu ribus & sic samit terminus indiffinite. i. ideterminate vel pro vno supposito vel pro pluribus aut comparat ad oia sua supposita s; q' actu reperit in oibus & ad denotandū istam habitudinē sunt re perta signa vltia que debent q̄stuz vni uersaliter vel comparant ad sua suppo sita vt determinate est in vno istorum tñ q' quid sit illud est idē determinatuz no bis & ad denotandū vel significandum istā habitudinē sunt adiuncta signa par ticularia: & tūc potest fieri talis rō q' po test esse & cū intelligi pōt etia: p vocem significari sed habitudo termini cōis ad sua supposita vt actu est in oibus vel vt est in altero determinate pōt esse & itel ligi. ergo pōt & dz per vocē significari & vt significat per aliā vocē q̄ p ista signa vltia vel particularia. ergo per ista signa videt aliqd significari. maior p3. q' ars & natura non abundat in superfluis: nec

etia deficit in necessarijs. mior de se p3.

Tunc ad ratiōes.

Ad primam cum dicit omne quod est aut est complexum aut incomplexū. ve rum est. & cum dicit signa nō significāt aliquid complexū nec icomplexum. fal sum est. imo significāt icomplexū & sūt incomplexa. & cum probatur q' omne incomplexum est in aliquo predicamē to. verum est incomplexuz existens ex tra animam sed multa sunt incomplexa in aia. que non sunt in predicamento. mo do ista signa sunt quedā accidentia incō plexa q̄ sunt in anima. **C** ad alias p idē pcedatur q' omne quod significat aliqd significat vltier vel particulariter. verū ē. si significat aliquod quod sit extra ani mam: sed significare significatū aliqd in aia non est vez. multe. n. sunt res in aia que sunt dispositiones rerum extra ani mam & tales non sunt vniuersales nec particulares: sed magis sunt dispositio nes rerum vniuersalium vel particula rium. modo signa solum sunt in anima vt visum est.

Consequenter

querit. **U**trum. Signuz vni uersale possit addi ad predica tum. **E**t arguitur q' non pmo auctori tate phylosophi primo huius libri dicit enim q' ad predicatū non est addenduz signuz dicit enim q' nulla est affirmatio vbi predicatum vniuersale vniuersalt. **C** Item phylosophus pmo posterio. dicit q' ppositio talis in qua signuz vni uersale pponeret ad positionē ē falsa. & oino intelligibilis. ergo videtur velle q' signuz vniuersale non debet addi ad predicatum. **C** Item signum vniuersa le est inuentū ppter duo. s. p̄ p̄dictionē habēdā. & ppter dici de omni: & dicitio bz fieri & poni ex pte subī ponēdo signū vlt ad subm: & nō ad p̄dicatū. g' signū vlt bz solū plungi subo & non p̄dicato.

Peryermentas

maior p3. q2. videmus qd ad hoc deseruit nobis signū vte & dicim⁹ qd hec fuit causa inentionis sue. minor: apparet. q2. sub subo non fit supredicatio: nec eodez modo pdicatio fit ex pte predicati sed ex pte subiecti relati ad ppones. id ēc.

In opposituz arguitur. q2. signuz vte est dispositio termini vniuersalis: siue termini cōis. **C**ūc arguit vbi cūc q2. est terminus cōis ibi pōt addi sua dispositio: s3 signuz vte est dispositio termini cōis: siue vniuersalis: ideo ēc. ma. q2. dispositiones & disponibilia habēt cōuenientia & pportionem & vnum pōt addi alteri. minor: p3. per ppassumpta. ergo signū vniuersale pōt addi termino communi: vbi cūc ponat s3 terminus cōis pōt esse in pdicamēto vt dicēdo al. ē bō. ergo eodez modo diceretur aial est ois homo. & sic signuz vte potest addi cui libet predicato. Dico qd signum vniuersale potest addi ad predicatum. si fit terminus vniuersalis p se existens. **C**Ad cuius euidentiaz sciedum est qd fm qd apparet ex questione precedente signū vniuersale dicit modū accipiendi terminum cōmunem per esse in suis suppositis siue vt referē ad sua supposita signū autem particulare dicit modum accipiēdi terminum communem pro eo qd habet esse in vno solo supposito determinate: licet illud sit nobis indeterminate. ita qd signa vniuersalia siue particularia. primo & principaliter sunt inuenta ad dicendum modum intelligendi terminuz communem pro esse quod habet in oibus suis suppositis cōtum ad vniuersalia vel pro esse quod habet in vno solo quantum particularia. **C**Tunc arguit sic illi termino qui habet modum distribubilem per se stās potest addi siue attribui signum vniuersale vbi cūc iste terminus ponat siue in subo siue in predicato: sed predicatum habet aliquoties modū distribubilem & per se stantem.

ergo ēc. maior: p3. q2. signuz significat qd modū adiacētis distribuētis: & ideo p3. portionatur termino distribuibili per se stanti ita qd modus distribuibilis pportionatur. modo distribuētis & p se stātis. minor: de se patet. vel potest formari aliter ratio & sic: q2. illd qd dicit modū itelligendi terminuz cōem vt referē ad oia supposita potest addi ad illuz terminum cōem vbi cūc ponat sed signuz vniuersale est huiusmodi: vt p3. per supposita in precedenti questione. ergo potest addi ad terminum cōem vbi cūc ponatur: & sic cū terminus cōis in predicato posset poni signuz vniuersale ponetur ad terminum cōem positum in predicato si habeat moduz distribuibilis & per se stantis. maior: patz: q2. termino cōmuni vbi cūc ponatur vt repugnat qd comparetur ad sua supposita: & ideo id quod fit dicit modū itelligendi terminum cōem referendo ipm ad supposita pōt sibi addi siue attribui vbi cūc ponatur. **C**Tamē itelligendum est qd signum vniuersale nō potest addi siue attribui ad predicatū qdlibz habens modum distribuibilem & per se stantez: q2. si predicatum significās per moduz per se stantis sit in plus q3 subiectuz: tunc signuz vte non pōt vere sibi attribui male enim diceretur homo est omne aiale sed solum signuz vniuersale debet vere attribui illi predicato significanti per modum per se stantis: sed qd id predicatuz nō sit in plus q3 sibi subm in minus vel in equale cum subiecto sicut dicendo al. est ois homo vel homo est nullus afin⁹ & sic de alijs.

Tunc ad rationes.

CAd primam cum dicitur qd nulla est affirmatio in qua vniuersale predicatur vniuersaliter. verum est pro toto. nō est vera quando predicatur superius vniuersali sumptum de suo inferiori: & qd ista sit sua intentio patet per exempla.

que ponit ubi: ut ois homo est omneat.
 tñ qñis talis pposito fit fla. bñ pñt addi
 fig^m vñe pñdicato qd̄ ē in min^o vel in eq̄/
 le se hñs cum subo r illd̄ nō negat. pñs.
CAd aliā cū dī q̄ pñs pmo poy dicit.
 q̄ qñ vñe pñdicat vñr falsa ē ppō r non
 itelligibils. v ex est qñ ponit vñe supius
 vñr sumptū de suo iferiori: tñc. n. est fal
 suz. ipm pñdicari r itelligibils pñdica/
 to: qz nulla vñtas itellr. tñ nō est simplr
 nō itelligibile r qñ pñdicat eq̄le de eq̄le
 vel idē de seipso vel iferius de iferiori:
 tñc ppō nō ē falsa. r nō itelligibils ad/
 dendo signū pñdicato: r sic signū pōt ad/
 di pñdicato. **C**Ad aliā cū dī signuz vñe ē
 inuentū pp duo. s. pp pñdictionē lumen/
 das sine pp dicit de oi. dico q̄ signa vñā
 pmo r pñcipalr sunt iuenta ad significā
 dū sine ad designādū modū itelligendū
 sine accipiēdi terminū cōem p oib^o suis
 suppositis sine vt referē ad sua supposi/
 ta. mō iste mod^o essendi in oib^o suis sup/
 positis pōt repiri ex parte pñdicati sic ex
 pte subī: r iō qñtū ad istū modū essendi
 ad quē significādū sig^a vñā fuerūt iuen/
 ta pmo r pñcipalr pōt addi pñdicato sic
 subo exītia bñ iuenta sunt pp pñdictionē
 bñdā sine ppōnez sine dicit de oi: r ideo
 qñis qñtū ad hoc nō pñt addi pñdica/
 to sic pbat rō qñtuz tñ ad p^m pñt addi iō
 illa rō vñbil concludit.

Consequenter

qñtū circa illā ptem in q̄ deter/
 minat de lege r nā ppōnum
 oppositax quō se hñt in vñtate r falsita/
 te: r qñtū. **C**Uz. Cōtrarie possint esse sil
 vñe. **E**t arguit q̄ sic. qz ille due sunt hñe
 cuiusl; ternarij ps ē vñtas r cuiusl; ter/
 narij ps nō est vñtas: s; ille due sunt sil
 vñe. g^o due hñe sunt sil vñe. maior pz. qz
 vñs affirmatina r vñs negatina sunt cō/
 trarie in figura. mior appet. s. q̄ ille due
 sint vñs affirmatina r vñs negatina qz il/
 la cuiusl; ternarij ps est vñtas est vñs
 affirmatina: qz ibi ponit fig^m vñe affirma/
 tiua.

Itē ista ē vñs neg^a cuiusl; ternarij
 ps nō est vñtas p rōnē eq̄pollentax: qz
 negatio postposita sig^o vñl facit ipm eq̄/
 pollere suo hño: r iō illa cuiusl; ternarij
 ps nō est vñtas. cū b negat pponat ill
 sig^o vñl affirmatio qd̄ est cuiusl; eq̄pol/
 lebit ppōni vñl negatine q̄ hñat isti cu/
 iusl; ternarij ps ē vñtas. mior: pñcipa/
 lis rōnis dclarat. s. qz sint sil vñe pma. n.
 est vñ. s. cuiusl; ternarij ps ē vñtas: qz
 vñtas ē ps cuiusl; numeri. r p pñs ter/
 narij. **C** Itē scda est vñ. s. cuiusl; ternarij
 ps nō est vñtas: qz ternarij ps ē dua/
 litas: iō cuiusl; ternarij ps nō est vñtas
 ē vñ pp dualitatē q̄ ē ps ternarij. **C** Itē
 cuiusl; hoīs hñtis duos oculos: oculus
 dexter non est oculus sinister: ite sunt sil
 vñe r sunt hñe. g^o hñe possunt esse simul
 vñe: maior pz. qz pma ppō affirmatina
 verificat de oculo dextro r scda q̄ ē ne/
 negatina verificat de oculo sinistro. mī.
 pz. sic pus. **C** Itē due hñe possunt esse
 sil false. g^o possunt esse sil vñe pbat pñas:
 qz q̄lib; ppō idifferēter se hñ ad vñe r
 fallū eo qz vñtas r falsitas sunt passiōes
 ppōnū sine enūciationū. g^o q̄ rōne due
 hñe possunt eē sil false pñt eē sil vñe. pñs
 de se pz. **C** Itē due sub hñe possunt eē
 sil false. g^o due possunt esse sil vñe sic ista
 aliqs hō currit p platone nō currite: r
 ita ista aliqs hō nō currit est falsa. p pla/
 tone currite pñas pz p locū a pñdictionis:
 qz illa qdā hō currit pñt isti nullus hō
 mo currit. mō si vñā pñdictionax ē vñ. re/
 liqua est falsa: r iō si ista nullus hō cur/
 rit est vñ ista est vñ qdā hō nō currit est
 falsa eodez mō dico. ista ois hō currit r
 qdā hō nō currit pñt: r iō si ista qui/
 dā hō currit est falsa ista est vera ois hō
 currit cū due sub hñe dicte possint esse
 sil false iste due hñe possunt eē sil vñe. s.
 illa ois hō currit r nullus hō currit per
 locū a pñdictionis: vt dcm est. g^o due hñe
 possunt esse simul vere.

In oppositum est pby
 lofoph

Peryermentas

¶ comentator: Auetroyz qui dicunt qd
due hie nunq̄ possunt esse simul vere
in materia cōiugenti. Dico qd due hie
nunq̄ possunt esse siml̄ v̄e in aliqua mā
sed possunt esse simul false in mā contin
genti. ¶ Primum declarat dupl̄. pri
mo per rationez. secundo ducendo im
possibile qd autem nō possunt esse simul
vere in aliqua mā probantur: quia due
hie sunt v̄lis affirmatiua & v̄lis negati
ua mō ad verificandum v̄lem affirma
tiua opz predicatum inesse omnibus
cōtenti sub subo: quia v̄lis affirmatiua
dicit predicatum inesse omnibus cōten
tis sub subiecto propter diffōnem signi
v̄lis significātis modum itelligendi ter
minum cōem pro omnibus suis suppo
sitis: eodem modo ad verificandū v̄lez
negatiua opz remouere predicatum a
subiecto pro omnib⁹ suis suppositis. er
go impossibile est duas hias esse simul
veras. maior: de se p̄z. & minor: etiaz vt
dictum est. ¶ Hoc idēz arguit secūdo
sic inducendo ad impole: qz si due hie
posset esse simul vere: tunc due h̄dicto
rie essent simul vere: sed hoc est falsum
pbatio h̄ie. qz si illa sit vera nullus ho
mo currit ista erit vera aliqs homo nō
currit per legem subalternariū: & per lo
cum a toto in q̄titate ad suam ptem: eo
dēz modo si ista sit vera ois homo cur
rit ista erit vera aliquis homo currit per
eandem cām. si ergo iste due sint simul
vere. ois homo currit & nullus homo
currit. tunc iste due erit simul vere ois
homo currit & aliquis homo nō currit.
eodem modo iste nullus homo currit:
& aliquis homo currit. ergo sic due con
tradictorie erant simul vere qd est im
possibile. ¶ Secūm declarat: qz due cō
trarie possunt esse simul false in mā con
tingenti: quia ad falsificandū p̄positio
nem v̄lem affirmatiua vel negatiua suf
ficit qd falsificet pro vno solo supposito.
& sic ista ois hō currit. erit falsa. si vnus
solus homo nō currit eodez modo ista

nullus hōmo currit. si vn⁹ solus homo
currit: s̄ illud est possibile: qz due p̄posi
tiones quaz vna est v̄lis affirmatiua et
alia v̄lis negatiua sint simul false. p̄ alio
& alio supposito in mā contingenti cuz q̄li
bet falsa pro vno solo supposito falsa sit
simplr. ergo &c.

Tunc ad rationes.

Ad primam cuz dī cuiuslibz ternarij pars
est vnitas &c. ideo sunt simul v̄e. cōcedi
tur. & cum dī qd iste due sunt hie falsuz
est. ad pbationem cum dī v̄lis affirma
tiua & v̄lis negatiua hiantur cōcedatur.
& cum dī in minori cuiuslibz ternarij pars
est vnitas &c. sunt sicut v̄lis negatiua &
affirmatiua. dico qd iste due nō sunt vni
uersales: quia in eis pars vel vnitas est
subm enunciationis. & nulla illaz quecū
qz sit subm enūciatiōis describit a signo
vniuersali ppter qd nō sunt enūciatio
nes v̄les. ¶ Et tu. d. qd imo qz quelibz
h̄dictoriaz p̄positionem est syllogizabi
lis: & sic sub subo cuiuslibz illaz pōt fieri
sumptio sub subiecto: & sic arguēdo cu
iuslibz ternarij pars ē vnitas ille nume
rus est ternarius. ergo istius nūeri pars
nō est vnitas. eodez modo cuiuslibz ter
narij pars non est vnitas. iste numerus
est ternarius. ergo isti⁹ numeri pars nō
est vnitas. ergo cum sub istis p̄positioni
bus predictis possit fieri sumptio in syl
logismo vt declaratum est. ergo p̄p̄s
sunt vniuersales. ¶ Dico itelligēdo pri
mo qd in istis p̄positionibus & cōsimil
bus ē dici subiectū. s. subm p̄p̄ōnis sub
quo potest fieri sumptio in syllogismo
sicut hoc qd est cuiuslibet ternarij: & sic
bene est verum qd sub isto subo potest
fieri sumptio in syllogismo sicut dictum
est aliō autez est subm enūciationis. si
cut hoc qd est pars & illud est idēfinitū
& non v̄le vniuersaliter: & ideo ille p̄po
sitiones in enūciatione sine q̄tutū ad il
lud qd est in subo enūciationis nō sunt
vniuersales: imo idēfinite: qz hoc subm

quod est ps cui attribuit predicatus nō est sumptū vniuersaliter s; inde finite. 3° nega^o negat i ista ppositiōe p̄dicatus ab illo subo idēfinito qd est subm enuncia/ tionis ⁊ nō negat p̄dicatū a p̄mo subo. qd est subm p̄pōnis. ⁊ iō sunt due sub p̄rie enūciatiōes ⁊ vere. q̄ idē est iudici am q̄tuz ad oppositiōnē de idēfinitis ⁊ p̄ticularib; s; inquantum sunt p̄pōnes vniuersales respiciēdo ad s̄bm p̄positio nis. ambe sunt affirmatiue. q; nō negat p̄mū subm rōe cui^o sunt vniuersales. vt dictū est: iō non sunt p̄rie: ⁊ cū probat q̄ sint contrarie. quia negatio preposita signo vniuersali equipolet suo cōtrario dico q̄ verū est si postpositū oī. itaq; re moueas predicatum ab illo signo siue a subo distributo cū illo signo. sed nega^o p̄posita huic qd est cuiuslib; trinarij nō negat p̄dicatū ab hoc signo cuiuslib; iō ratio facit ipsum eqpolere suo p̄rio. Et si q̄ratur q̄ ē p̄ria huius cuiuslibet trina/ rij pars est vnitās dicendū ē q̄ ista pōt esse sua p̄ria. s. ista cuiuslibet trinarij nul/ la ps siue nō altera ps ē vnitās ⁊ sic ille due nūq; possunt esse simul vere. Eo/ dez mō dicēdū est ad aliā istāntiā. ¶ Ad aliā cū dicē due p̄rie possunt esse simul false. ergo due p̄rie possunt eē simul ve/ re: dico q̄ nō est vex. q̄ ad falsificandū duas p̄positiōes p̄ditionales p̄rias suffi/ cit falsificare p̄ vno solo supposito sicut ad falsificandū istam p̄positiōnē vnter/ salem affirmatiuā oīs hō mo currit suffi/ cit falsificare p̄ vno solo supposito: sic eo/ dem mō ad falsificandū vniuersalez ne/ gatiuam sufficit falsificare p̄o vno. et sic ostendendo q̄ qdā currit mō possibile q̄ iste due sub p̄rie aliqs homo currit. ⁊ aliqs homo nō currit sint simul vere ⁊ ideo siue cōtrarie q̄ sunt vniuersalis af/ firmatiua ⁊ vniuersal/negatiua erunt si/ mul false ⁊ ille sunt p̄rie. ideo possibile ē duas p̄rias esse simul falsas. sed ad ve/ rificandū duas cōtrarias nō sufficit veri/ ficare p̄ vno supposito: ⁊ ideo o3 verifi

care eas p̄ omnib; suppositis simul sa/ ptis mō impossibile ē illud p̄dicatū vere attribui oibus suppositis i p̄pōne vni/ uersali affirmatiua. ⁊ vere remoueri ab eisdē in p̄positiōne vniuersali negatiua. ⁊ ideo impossibile ē duas p̄rias esse simul veras. tñ bñ possunt esse simul false vt dictū ē ⁊ ideo nō sunt simile: ad p̄batio/ nez p̄rie cū dicē q̄libet p̄pō se hēt ad ve/ rū ⁊ falsum. dico q̄ q̄libet p̄pō fm se idifferenter se h3 ad veritatē ⁊ falsitatez ⁊ sic idifferenter fm se sūpta pōt eē si/ mul vera ⁊ falsa relata tamē ad aliā p̄o/ positionē nō pōt esse simul vera ⁊ falsa. sicut dicendo hō currit fm se pōt esse si/ mul vera vel falsa. s; tñ qñ referunt ad aliā nō pōt esse. ¶ Ad aliā cū dicē due subcōtrarie possunt esse simul false. er/ go due cōtrarie possunt esse simul vere nego anis. Ad probationē cum dicē iste due aliqs homo currit ⁊ aliquis homo nō currit. sunt subcōtrarie. ⁊ cū dicitur possunt esse simul false. falsum ē ⁊ cum p̄bat q̄ ista qdā homo currit est falsa p̄ platone non. corrente: ⁊ ista aliqs hō nō currit est falsa p̄ platone currēte fal/ sum ē q̄ ad falsificandū p̄ticularē nō suf/ ficat falsificare eā p̄ vno supposito. quia p̄ vno solo supposito ē vera. sicut ista ali/ quis homo currit ē vera vno solo ho/ mine corrente. imo o3 q̄ p̄ticularis fal/ sificet p̄ snā cōtradictoriā. sed si p̄ vno est vera simpliciter est vera. sic aut non est de p̄positionibus vniuersalib;. imo totū econuerso sicut dictū est. quare ⁊ ē.

Consequenter

querit. Utrū due cōtradi/ ctorie possint esse simul vere. Et arguit q̄ sic. q; omnes p̄positiones sunt vere. ergo due contradictorie sunt vere probatio antecedentis. q; sequit p̄positio est vera. ergo p̄positio est: per locū a parte in modo ad suū totū. ergo sub distributione p̄ntis o3 concedere an/ tecedēs. sicut sequebat homo currit. er

Peryermentas

ergo animal currit: sequitur omne animal currit. ergo ois homo currit. itaq; ad distributionē cōsequētis sequitur distributio antecedētis. et iō si sequitur propositio vera est ergo propositio est: sequetur omnis propositio est. ergo omnis propositio vera est. antecedens est verum. ergo et consequens erit verum. quia ex veris non sequitur nisi verum vt patet primo priorum. consequentia primi processus de se patet. ideo et. ¶ Item si vna contradictoriarum est vera. et altera debet esse vera. probō quia ex opposito consequentis sequitur oppositum antecedentis. ergo prima consequentia est bona. vt patet primo posteriorum scilicet quotienscunq; oppositum consequentis interimit aīis prima est bona q; si nō sequitur vna contradictoriarū est vera. ergo et altera est vera detur oppositum pntis. Oppositū pntis est illud nō altera est vera. s; ad istā nō altera dīctoria rum est vera. sequitur ista ergo neutra ē vera p regulā equipotentiar: negatio preposita et. s; ista vltima repugnat ex opposito ppositioni antecedenti q dicebat si vna dīctoriarū est vera. et altera p regulā Aristotelē primo pō:ū dictā sic ergo si vna est vera dīctoriarū et altera et sic due dīctorie erunt simul vere. ¶ Itē dīctoria sim q; dīctoria sunt relatiua sed posito vno relatiuorū ponitur et reliquum et remoto vno remouet et reliquum. et sic si vna cōtradictoriarū est vera et altera est vera. et si vna est falsa et altera est falsa. pbatio antecedentis siue maior: q; dīctio ē relatio. ergo contradictoria sunt relatiua et hoc est q; arguit sic. q; vera relatiua sunt simul natura. et vnū sequitur ad alterū. si contradictoria sunt relatiua. ergo cōtradictoria sunt simul nā. et vnū sequit ad alterū. et ista que sunt simul entia et que sunt entia sūt vera. q; ens et verum conuertunt. ergo contradictoria sunt simul vera. ergo contradictoria sunt simul vera. Ad alioz

patet in p̄dicamentis. Ad iō: etiam patet quia dicitur contradictorium contra dīctio cōtradictorium. Item illa sunt contradictoria. nullus homo currit et aliquis homo currit. sed ille sunt simul vere. ergo et. Ad alioz patet. et minor: declaratur. quia ista est vera nullus homo est asinus. sicut manifestum est. probō q; ista sit vera aliquis homo est asinus. quia illa est vera asinus est animal ergo ista erit vera non animal est nō asinus per consequentiā e conuerso vterius si ista est vera non animal est non asinus ista erit vera nullum animal est nullus asinus. q; negatio precedens terminum cōmunem negat ipsum pro quolibet suo supposito. vterius si ista erit vera nullum animal est nullus asinus. sequitur ergo omne animal est aliquis asinus per regulam equipotentiarum. quia quando duo signa vniuersalia negatiua ponuntur i eadem propositione. tunc vnū illorum equipolet suo contrario et reliquum suo contradictorio vt nihil est nihil equipolet quilibet est aliquid et ideo per regulam equipotentiarum nullam animal est nullus asinus. ergo omne animal est aliquis asinus. sed homo est animal. ergo homo est aliquis asinus. siue aliquis homo est asinus quod idem est. ¶ Item sequitur dico hominem esse asinum. ergo dico verum probatio consequentie. quia quando oppositum consequentis repugnat antecedenti illa consequentia est bona. per regulam primi priorum. si non sequitur: dico hominem esse asinum ergo dico verum. da oppositum. non dico verum. sed sequitur non dico verum. ergo nullam verum dico. quia negatio addita termino communi negat ipsum pro quolibet suo supposito. et si nullam verum dico. non dico aliquid verum. vterius si non dico hominem esse animal. non dico hominem esse asinum. et ista interimit et repugnat

Ill q̄ dicebat. dico homines esse asinum
ergo p̄ma p̄na fuit bona. s̄. ista dico ho-
minē esse asinū ergo dico vey. sed pro-
batio istius vltime p̄ne. s̄. q̄ sequat. non
dico hominē esse animal. ergo nō dico
hominē esse asinū. q̄z oppositū p̄ntis in-
fert oppositū antecedētis des enī oppo-
sitū dico hominē esse asinum. ergo dico
verū. sed probatio istius vltie p̄ne. s̄. q̄
sequat. nō dico hominē esse aial. ergo
non dico hominē esse asinū. q̄z oppositū
cōsequētis infert oppositū antecedētis.
des enīz oppositū dico hominē esse asi-
num. ergo dico homines esse aial et sic
oppositū p̄ntis infert oppositū antece-
dentis. ergo p̄ consequentia fuit bona.

In opphitum p̄byloso-
phus: et
veritas et cōiter loquentes. **T** Dico q̄
due p̄trarie non possunt esse simul vere
nec simul false. sed illud nō pōt probari
cū sit quoddā p̄ncipiū per se notū. s̄. de
quolibet dicit affirmatio vel negatio ve-
ra. et de nullo eoz ambo simul. sicut de
quolibet ente vel nō ante et de nullo eo-
rum ambo simul et illa sunt p̄tradictio-
ria. vnde fin q̄ dicit p̄bus decio meta-
phifice si aliqs neget illud p̄ncipiū ore
tamen mente nō possit ipsam negare.
et iō ad hoc nō fiet alia declaratio.

Tūc ad rationes. Ad p̄imā cū
dicit̄ oēs p̄positiones
sunt vere. ergo due cōtrarie sunt simul
vere. nego antecedēs: ad p̄bationē enim
dicitur p̄positio est vera. ergo p̄positio
si p̄cedat et cū d̄r ergo sub distributio-
ne p̄sequētis ōz cadere añs: verū est si
distribuat̄ p̄sequēs quantū ad id q̄d est
cōsequens. modo videamus qd est cō-
sequens in ista p̄positione. ergo p̄posi-
tio est: dico q̄ cōsequens ad esse verum
est nō p̄positio. distribuas ergo li omne
sequitur distributio antecedētis. dicen-
do p̄positio est omne ens. ergo p̄posi-
tio est verū. et sic antecedens distributū
est falsum. ideo non valet. **T** Ad aliam

cum dicitur si vna contradictoria est
vera et altera etiā vera. dico q̄ li altera
pōt accipi duplr. vno mō p̄rtitiue p̄-
ut ē vera p̄rtitiue vel distributiue in quā-
tu m̄; videlicet ē signū p̄rtitiue vel distri-
butiue. si accipiat̄ p̄rtitiue sic nō valet
p̄sequētia. si vna p̄tradictoriaz est ve-
ra altera est vera. sed si accipiat̄ distri-
butiue sic valet p̄na dicēdo si vna p̄tradi-
ctoriaz est vera et altera ē vera. i. bec v̄t
illa et cū probat̄. si nō seq̄t q̄ si vna p̄tra-
dictariarū est vera et altera est vera: des
oppositū p̄sequētis: oppositū ēt p̄ntis
est non altera. Sed sequitur non altera
ergo neutra: dico q̄ si accipiat̄ altera
infinite et vt est signum particulare sic
p̄sequētia est bona non altera est vera.
ergo neutra est vera. sed si accipiat̄ li al-
tera vt est signū p̄rtitiuū vna sit nō seq̄t
non altera est vera. ergo neutra ē vera
ideo et̄. **T** Ad alia cū d̄r cōtradio-
ria fin q̄ p̄tradio-ria sunt relatiua. dico q̄
p̄tradio-ria possunt dupliciter cōsidera-
ri. q̄z vel quantū ad intētiōē p̄tradio-
nis vel q̄tū ad rem subiectā intētiōni
mō si accipiat̄ quantū ad rem relatiue
sic p̄tradio-ria nō sunt relatiua sicut for-
currit for. nō currit sunt p̄tradio-ria. nō
tamē sunt relatiua. et hoc mō ē q̄stio de
ipsis: si q̄tū ad intētiōē sic sunt relatiua
vt dicendo p̄tradio-riū p̄tradio-rio cō-
tradio-riū. vñ si ē p̄tradio-riū ē sibi con-
tradio-riū et ecōuerso et ista est relatio
egpantie sicut si diceret similes simile si-
milis et matris matris mai⁹ et isto mō bñ
est vey. q̄ posito vno relatiuoz ponit̄
et reliquū. et remoto vno remoueret̄
et reliquū et sic nō ē questio d̄ ipsis. **T** Ad
alia cum dicit̄ relatiua sunt simul nā cō-
cedatur et enī dicit̄ contradictoria sunt
relatiua dicendum est sicut p̄ius q̄ cō-
tradio-ria possunt capi dupliciter vno
modo quantum ad rem subian itētiō-
ni contradictionis vel quantū ad intē-
tiōē p̄retā. si quantū ad rē sic nō sunt
relatiua sed quantū ad intētiōēz sunt

Peryermentias

relativa. & dicunt ad puerentias. & sunt
simulnā & vnam sequit ad alterum si/
cut si est dicatoriū ē sibi contradictorium.
Ad aliam cum dicitur illa nullus hō
est asinus. & aliquis homo est asinus. cō
traducunt pcedatur: tū dicitur iste due
sunt simul vere. falsum ē: vt ideo vna ē
vera & altera falsa. & cum probat. quia
ista est vera asinus ē animal. ergo ista est
vera. non animal est non asinus. dico q̄
si illa consequentia ē vera valet per con
sequentiam econtrario: sensus ē si asinus
ē animal ē. & si nō animal ē non asinus ē
& eodem modo illa eēt vera. si non aial
est non asinus ē: similiter illa eēt vera si
nullum animal ē nullus asinus ē. Et eo/
dem mō sequitur q̄ si nullum animal ē
nullus asinus ē & si aliq̄ animal ē aliq̄
asinus ē. & tunc quelibet istarum ē ypo/
tetica vt manifestum ē & non categorica
modo regula q̄ dicit q̄ si ad antecedens
sequitur consequens. ad oppositum cō
sequētis sequitur oppositum anteceden
tis. per consequentiā econtrario debet in
telligi in propositionibus simpliciter ca
tegoricis & non ypoteticis. si autem acci
piatur per cōparationē: dicens asinus
est animal. ergo non animal ē non asin?
tunc erit sensus ens asinus est ens aial
& sic sequitur per contrapositionem ens
non animal ē ens non asinus. & sic vteri
us ad istam ens non animal est ens non
asinus sequitur ens nullum animal est
ens nullus asinus. & p consequens seq/
tur ergo ens omne animal ē ens aliquis
asinus: conceditur totum pcedens &
cum dicitur homo ē animal verum est
q̄ ens homo ē ens animal. postea infer
tur q̄ homo ē aliquis asinus. siue q̄ ho
mo ē asinus. non valet. imo ibi ē fallacia
accidentis ex variatione medij. quia il
lud medium quod est omne animal ve
re operatur ad extrema vtruta ad asi
num & hominem. & quando dicitur in
maiori omne animal ē aliquis asinus. ve
rum ē p: o ente quod ē asinus quod pa

ter exponendo vt dicitur ē id est ens om
ne animal ē aliquis asinus. similiter q̄
dicitur in minori q̄ homo ē animal. ve
rum ē id est ens homo ē ens animal. &
sic animal accipitur hic pro ente quolibz
in homine. modo ista sunt diuersa esse.
& ideo animal modo ē medium ē diuersi
ficatum in minori & in maiori per illa di
uersa esse. & ideo ē ibi fallacia accidentis
ex variatione medij. ideo rē. vnde simi
le argumentū ē sicut si diceretur homo
est animal asinus ē animal. ergo asinus
ē homo. hec est fallacia accidentis. si enī
propter convenientiam quam homo &
asinus habent in hoc termino q̄ ē aial.
animal inferatur & concludatur homi
nem inesse asino fallacia accidentis ē. er
go rē. Ad aliam cum dicitur dico ho
minem esse asinum. ergo dico verum.
nego illam consequentiam. Ad proba
tionem cum dicitur oppositum conse
quentis repugnet antecedenti non ē ve
rum & cum dicitur des oppositum isti
consequentis dico vnum oppositū est
ē non dicēdo verū. & ad illā sequitur ista
nullū verum dico & per consequens nō
dico aliquid verum & sic p cōsequens
non dico hominem esse aial rē. dico q̄
li. dico q̄ significat hic aliq̄ cōplexus &
li vez: ē determinatio cōplexi. Tunc
ex hoc ad formā rōnis cū dī dico homi
nem esse asinū ergo dico veruz. dico q̄
nō sequit. vñ in hac ppositiōe q̄ est di
co hominē esse asinū est vez duplex di
ctū in hoc vbo dico aliq̄ dicitū ē homi
nem eē asinū illud vltimū dicitū spectat
primū. qz sensus ē dicendo hominē esse
asinum mediū dicitū est illud. s. hominē
esse asinū. itaq̄ li dico supponit p li homi
nē esse asinū. & in illa ppōne q̄ est: ergo.
dico verū li vez determinat ipsuz dicitū
q̄ ē dico p illo dicitō q̄ supponebat in
pma ppōne q̄ ē dico hominē eē asinū
sed li dico supponebat p hoc dicitō dico
hominē esse asinū. & ideo supponit p illo
eodē in illa dico verum. ergo non dico

aliquid verū pōt hic dici q̄ nō sequitur
q̄ in ista non dico verum li dico suppo
nit p hoc dicto pticulari qd̄ est hominez
esse asinum vt dictū ē modo ad negatio
nē dicti pticularis vel singularis nō seqtur
negatio cuiuslibet dicti. vñ non sequitur
video hunc hominē sicut sor. ergo video
aliquē hominē ⁊ sic nō valet ista psequē
tia nō dico verū. ergo nullū verū dico si
ne non dico aliqd̄ verū. q̄ tu arguis ac
si dico supponeret pro quocūq; dicto ⁊
indefinite qd̄ tamen nō est verū vt ostē
sum ē vel pōt concedi p̄na sic non dico
verū. ergo non dico aliquid verūz. verū
est fm̄ q̄ dico tale subm. .i. hominē esse
asinum. ⁊ cū dicis vterius nō dico ali
quod verū li dico supponit pro primo
dicto qd̄ fuit hominem esse asinum. q̄
alter nō sequit̄ ad ista non dico verum
nisi li dico supponat p hoc dicto homi
nem esse asinum vt diceb̄ as. sed dicendo
non dico hominē esse animal li dico sup
ponit pro alio dicto ab hoc qd̄ ē homi
nem esse asinum. sicut manifestuz est. ⁊
ideo est fallacia accidentis ex diuersifica
tione medij. quia tu arguis ac si li dico
supponeret infinite pro quocūq; di
cto. ⁊ ideo non valet impediēte fallacia
accidentis.

Consequenter

queritur. Utrum omnia futu
ra veniant de necessitate. ⁊ vi
detur primo q̄ sic. q̄ omne futurū de ne
cessitate est futurū. sed omne qd̄ ē de ne
cessitate futurū de necessitate eueniet. 3°
omne futurū de necessitate eueniet. Ad
sor. patet. quia hec est vera omne futurū
est futurū eo q̄ ibi idēz p̄dicat̄ de seip̄o
ergo hec est vera omne futurū de neces
sitate est futurum. quia p̄posito per se
est vera cū modo necessitatis eo q̄ illd̄
qd̄ per se inest de necessitate inest. Ad
noz de se patet. quia est futurū. est eue
nire. ¶ Item illud qd̄ est sciū a sciētia

infallibili necessarium est euenire: s; om
ne futurum est sciū a sciētia infallibi
li. prout a prouidentia vel sciētia dei q̄
est infallibilis. ergo omne futurum de
necessitate ē ⁊ eueniet. Ad aior. patet q̄
si illud qd̄ est sciū a sciētia infallibili
non eueniret de necessitate. tunc illa scia
falleret. Ad inoz. etiam patet. .i. q̄ omne
futurum sit sciū a sciētia dei q̄ est in
fallibilis. quia omnia q̄ deus scit euenire
euenient de necessitate. ergo omnia que
eueniunt de necessitate eueniunt. ¶ Item
omne quod est prouisum a scia infallibi
li est necessarium euenire. quia omnia
futura sunt prouisa a scia infallibili siue
cadunt sub sciētia infallibili. ergo omnia
futura de necessitate eueniunt. Ad aior.
patet. sicut prius. si enī illud qd̄ est pro
uisum a sciētia infallibili non eueniret d̄
necessitate. tunc illa diuina prouidentia
falleretur quod est inconueniens pro
batio minoris. quia omnia futura sunt
prouisa a prouidentia dei que est penit⁹
infallibilis. ¶ Item quod habet causāz
determinatam vel necessariam de ne
cessitate eueniet. ⁊ omne contingens fu
turum. ⁊ omne contingens quod est fa
ctum habet causam necessariam siue de
terminatam sul esse. ergo omne contin
gens qd̄ fiet ⁊ etiā qd̄ factū est de neces
sitate eueniet. Ad aior. p3. q̄ ex hoc q̄ h3
cām necessariā ⁊ determinatā ad esse ne
cessarium ipsum euenire. ⁊ non a casu ⁊
a fortuna probatio. Ad inoz. is dupliciter
primo q̄ cā indeterminata vt indetermi
nata non habet producere aliquē effectū
quia post q̄ indeterminata ē ad qd̄libet
qua ratione p̄ducat vnum eadem ratio
ne producat alterū. ⁊ ideo omne ens qd̄
habet esse q̄stionē sit contingens vt
cāle habet esse a cā determinata. verbi
gratia accipiamus aliquē effectū contin
gentem. vt hominem esse albū tunc q̄
ro. Utrum causa istius effectus sit deter
minata vel non. si sit determinata habeo
propositū si nō sit determinata. imo in

De vermentas

determinata. tunc arguo sic qd ab inde-
terminatū: s; qd indeterminatū nihil pro-
cedit. ergo si causa sumitur indeterminata
non potuit producere istum effectuz
Et si dicas qd cā istius effectus sit deter-
minata ab alio. 5. quia tunc querā d illo
per qd determinat illa cā. utrū sit deter-
minata respectu istius effectus vel nō sit
si sit tunc ille effectus habebit cām et de
terminatā sui esse. ideo eneniet de neces-
sitate. et sic eodē mō fuit scādū in primo
sed non o; qd determinet ab aliquo ad
hoc qd cā primi effectus determinet. q;
ex indeterminato vt sic nihil pduceret.
tunc qdā de illo alio. sicut prius. et sic erit
pcessus in infinitū. et in causis. ergo et c.
et sicut arguo de isto effectū ita itelligen-
dū est in alijs effectibus cōtingentibus
et sic omnes isti effectus habent cām de
terminatā sui esse et oēs d necessitate ene-
niēt et ista fuit rō Avicēne. ¶ Preterea
oīs effectus dterminat. h; cām deter-
minatā siue arguit causaz dterminatam
sed oīs effectus cōtingens est determi-
natus. ergo et c. et si hōit causam dtermi-
natā de necessitate eneniunt. nec poterit
non enenire. et sic omnia de necessitate
eneniunt. Adāto. p; ex predictis et Ad-
nor declaraf. quia si accipiat aliquis ef-
fectus maxime cōtingens. q; simul ex
concurſu istarū duaz cāz. vt qd homo
enndo ad forum interficiat a lapide ca-
dente sursum. iste effectus est maxime
cōtingens qui est preter intentionē agē-
tium. s. euentis ad forū et pſcientis lapi-
dē deorsum et tamē iste effectus est ma-
xime ptingens ad aliqd dterminatum.
ergo h; causaz dterminatā. q; hōiem
esse in: tūc est aliqd dterminatū. ergo
hēt cām dterminatā. ergo nō potuit nō
enenire nō etiā aliter enenire. ¶ Itē de
qd sit a cā non impedibili ē necessariū. s;
omne futurū est vniūsmōdi. ergo et c. ma-
ior p; et minor declaraf. q; omne mo-
tū hic inferius habet reduci ad motum
celi. s; in p̄m tertio p̄p̄icoz. vbi dicit

qd omnis motus hic inferius hēt reduci
ad aliquē motum in celo. sed mutatio si-
ne motus est causa non impedibilis. er-
go omne factum hic inferius habet cāz
non impedibiles. ergo omnes effectus
hic inferiores sunt necessarij. et sic om-
nes effectus quicūq; sint illi eneniunt ne-
cessario et de necessitate. Et si dicas do-
mine bene verum est qd motus celi vt
est causa istorum inferiorum s; in se non
est impedibilis. sed per aliquid scilicet p
dispositionem materie bene potest im-
pediri a productione necessarij effectus
talis vel talis verbigratia sicut calor so-
lis sit putrefaciens si tū materia sit non
bene disposita ad generanduz vermes
non generabitur vermis. Istud non va-
let quia ista indispositio in materia est ex
aliqua causa talis autem causa fuit ex ali-
quo motu celi. ideo oportet reducere
istam indispositionem materie ad mo-
tum celi. et sic cum motus celi fuerit ne-
cessariū ideo ista indispositio erit neces-
saria. Et si diceret qd concursus istius
constellationis faciens ad pductionem
alicuius effectus hic inferius potest im-
pediri p concursum alicuius constella-
tionis. ¶ Ad hoc instandum non valet
quia quāvis accidat isti constellationi. cō-
stellatio aliqua: si tamen comparetur ad
motum celi necessariū fuit eas cōcur-
rere et nō cōtingens. cum ergo ex illo
concurſu impediatur alicuius effe-
ctus. productio hic inferius et impedi-
batur de necessitate. ideo et c.

In oppositum dicit p̄p̄
loſoph⁹
in littera. et arguitur ratione sua in litte-
ra. quia si omnia de necessitate enenirēt
tunc non oporteret nos cōsiliari. neq; al-
quid agere. immo siue aliquid facere
mus siue non adhuc de necessitate ene-
nirēt sed hoc est inconueniens. ergo
et c. ¶ Itē multa alia inconuenientia se-
rent si oīa de necessitate enenirēt. s. q;
nihil eēt a casu vel a fortia nec a ptingēte

ad vtriuslibet: & tunc perirent consilia/
 rj periret scientia moralis. etiaz perirēt
 premia bonoz & punitiones malozum:
 que omnia sunt inconuenientia & multa
 alia sequerent vt manifestum est. ideo
 & cetera. **De** ista questione fuit opinio
 quorundam antiquozum: sicut suozum
 sequatium astrologozū q̄ omnia de ne-
 cessitate enenirent per rationem vltimo
 tactam in oppositum arguendo q̄ illud
 quod sit a causa impedibili rē. & isti astro-
 logi sic ponētes de aliquo phylosopho
 dixerunt q̄ necessarium fuit ipsum esse
 phylosophum: & sicut hoc fuit necessa-
 rium: & ita omnia ad talem finē esse or-
 dinata in tali boie fuit necessarium. **Sz**
 illa opinio non valet vt apparet indisol-
 uendo rationes eozum. propter q̄ dico
 commissis omnib⁹ opinionibus q̄ non oīa
 conueniunt de necessitate: & hoc est de in-
 tentione phylosophi sexto methaphysi-
 ce: & comentatoris ibidem: & hoc etiam
 est fm veritatem & fidem: sed quedam
 de necessitate. & quedā a fortuna & a ca-
 su: & ad vtrālibz: & rō huius est duplex
 .s. ostensiva & ducens ad impossibile ostē-
 siva: q̄ illud quod sit a causa impedibili
 non sit de necessitate. .s. multa sunt a cā
 impedibili. ergo multa sunt que nō eue-
 niunt de necessitate & sic quedam eneni-
 unt a casu & a fortuna ad vtriuslibet: &
 quedā ex necessitate. maior pz. quia si esset
 causa sua de necessitate ex qua sit nō pos-
 set impediri: & minor declarat quia nos
 videmus vt in plurib⁹ q̄ vnus homo
 generat alterum boiem cū quinq; digi-
 tis & aliquos cum decem: & sic de alijs.
Ad cui⁹ euidentiā est sciendū q̄ mul-
 tiplex est ordo causarū agentū: q̄ que-
 dam sunt que agunt vniformiter in toto
 eterno & agūt nō presupposita materia
 sicut p̄ma causa in actione nō cadit aliqd
 impedimentū & huiusmodi causarum
 ad suos effectus multiplex est ordo pri-
 mus vero est p̄me cause ad suos effectus
 p̄mos: & immediatos intelligentias et il-

le ordo nō potest impediri: ideo isti effe-
 ctus immediate sunt proprietates a tali cā
 de necessitate alius est ordo intelligentia-
 rum ad orbem & totum corpus celeste
 & iste nō pōt impediri nec habitudo etiaz
 p̄me cause ad orbē est impedibilis me-
 diantibus intelligentijs. **Alius** est or-
 do celi & orbis ad suas reuolutiones &
 tunc ille reuolutiones operate ad totū
 celum & orbem de necessitate fiunt nec
 possunt impediri. **Ali⁹** est ordo quo
 corpus celeste & eius reuolutioes com-
 parant ad ista inferiora & in illo ordine cā
 potest impediri a productione talis & tā-
 lis effectus: q̄ illud agēs vltē vtrūta cor-
 pus celeste vel reuolutio eius non agit
 hic inferius nisi presupposita materia: &
 ideo non introducit aliquā formam nisi
 in mā disposita. ideo ppter in dispōnes
 mae effectus qui natus est p̄duci ex ta-
 li materia. vnde tamen illa caliditas & p̄-
 ductio talis effectus ex tali causa accidit
 vt in pluribus. **Alius** est ordo causa-
 rum agentium particularium respectu
 illoz effectuum inferiorz: & istis possibi-
 le est fieri impedimentū: q̄ tales cause
 possunt impediri vel: propter in dispo-
 sitionem materie quia agens qd agit p̄/
 supposita materia qd cūq; fuerit agens
 siue vniuersale siue particulare nec pōt
 agere nisi in materia disposita homo. n.
 non potest introducere formas hoīs in
 materia quacūq; sicut in asinina vel ca-
 prina sed solum in disposita materia. Et
 si mā esset superflua vel diminuta pos-
 set contingere aliqua monstruositas pre-
 ter intentionem agentis & in p̄ductione
 talis effectus: q̄ generaret homo aliqd
 cum sex digitis aliquādo cum octo rē.
 aliqd etiā agens particulare pōt impedi-
 ri ppter cōtrariū agens qd ei⁹ vntē &
 actionem debilitat: vel q̄ illud p̄trariū
 agens: quod eius virtutem & actionem
 debilitat: vel quia illud p̄trariū agens ma-
 teriam indisponit: vel aliter disponit eā
 q̄ sit nata recipere talem effectum: nō er-

Peryermentias

go oia eueniūt de necessitate. **C**Ad cuius euidenciam intelligendum est q̄ duplex est causa. nam quedā est causa que agit nō presupposita materia sicut p̄ma causa & talis causa nō pōt impediri in p̄ducendo suū effectum: ideo effectus p̄cedentes a tali causa de necessitate eueniunt: sicut apparet q̄ aliqua eueniūt de necessitate: quedā autē est causa que non agit nisi p̄supposita materia & talis causa potest impediri in p̄ducendo suū effectum sicut hoīem generare: hoīem cuz sex digitis & illa causa quādoq; impedit p̄pter superfuitate materie: & tunc homo generat̄ cum sex digitis. aliquādo illa causa impedit p̄pter defectum materie & aliquādo homo generat̄ cuz octo digitis: & similt̄ eundo ad domū q̄ aliquis interficiatur a lapide p̄iecto de sursum in deorsus illa possunt impediri: & tamen sunt a casu & a fortuna que eueniunt p̄ter intentionem agentium: vt q̄ homo generat̄ cum sex digitis vel octo illud p̄uenit p̄ter intentionem agentis: & patientis. eodem modo q̄ homo interficiatur a lapide qui p̄iicitur deorsus ab aliquo illud p̄uenit p̄ter intentionē agentis & patientis q̄ aliquis nō ibat ad forum: vt interficeret̄ nec lapis proiiceretur. vt interficeret̄ hoīem: sed p̄pter depositionē granationis vel ponderis: q̄ lapis granabat̄ illuz qui erit superius ideo proterit lapidē ad terrā nō vt interficeret̄ hoīem. sic ergo p̄ q̄ isti effectus sunt cōtingentes & non necessarij q̄ p̄ueniunt p̄ter intentionem agentis sui: & sic p̄ q̄ non oia de necessitate eueniunt sed quedam de necessitate & quedam a casu & quedam a fortuna & ad virtutib; vt visum est & tunc non oporteret cōsultari nec negotiari sicut prius arguebatur: perirent etiā sc̄ie morales & legales: nec punirent̄ mali nec remunerarēt̄ur boni.

Tunc ad rationes.

CAd p̄mam cum dicat̄ omne futuruz de necessitate est futurū. Aliqui negant istam: q̄ sensus est q̄ omne futuruz de necessitate est futuruz. i. omne futurum de necessitate eueniet: & iō p̄ illas ista est falsa. omne futuruz de necessitate est futurum. **C**Aliter tamē potest dici distinguendo maiorē cum dicat̄ omne futurū de necessitate est futuruz illa est duplex ex eo q̄ si de necessitate pōt determinare inherenciam siue positionem predicati ad subm. ita q̄ sit sensus q̄ omne futurū de necessitate est futurū. i. inherencia siue compositio futurū ad futuruz est necessaria & sic est vera vel potest determinare extremū cōpōnis. i. predicatus q̄ est omne futuruz & erit sensus cōfuturum de necessitate est futurum omne futuruz de necessitate eueniet: & sic est falsa & ibi fallacia compositionis. **C**Ad aliam cum dicitur quod est sc̄ituz a sc̄itia infallibili & c. frater thomas soluit dicens q̄ nō opz. & cum dicat̄ in p̄batōe maioris. q̄ tunc illa sc̄ia falleret ipse dicit q̄ non: quia sc̄ientia non dependet ex rebus: sed magis eōuerso: vt sc̄io facere archam: siue archa sit siue non sit habeo sc̄iam faciendi archā. similt̄ rō consignificandi non dependeret ex faciente ideo siue sit suuz santissima siue nō sit adhuc est rō consignificandi: & sic sc̄ientia diuina non falleret ab aliquo siue res sit siue non sit: cum non dependeret ex reb;: s; magis eōuerso vel alr; pōt dici ad maiorē cū dicit̄ illud q̄ est sc̄ituz a sc̄ia infallibili de necessitate eueniet nō oz. vñ si maior esset vā illud q̄ sc̄ituz a sc̄ia infallibili de necessitate eueniet sic sc̄it. ad minorē cū dicit̄ oē futurū est sc̄itum a sc̄ia infallibili v̄puta adeo. verū est: & ideo eueniet si cut dens sc̄it ipm euenire. modo de sc̄it p̄tingentia venire & talia p̄tingenter eueniunt. q̄dā alia sc̄it euenire necessaria: & talia de necessitate eueniunt. exēplū gratia. vt si ego sim in campis & videā solē oriri & solē currere. & aliud p̄tinget. i. solē.

currere. **C**Ad aliam potest dici per in-
terrectione maioris: q: pma causa nihil illo-
rum que sunt hic inferius h3 cognoscere
sicut dicit pbs. 12°. metha. vbi dicit q sic
melius est q homo videat q3 q no vi-
deat. ita q melius est q scia dina no co-
gnoscat illa inferiora q3 cognoscendo illa
inferiora: q: scia dina vilesceat. vel aliter
pot dicit q de ptingentibus deus no scit
plus vnam ptes q3 aliam determinate:
q: deus non cognoscit nisi nam. modo
natura cotingentis est quod idifferenter
se habet ad esse et ad non esse: et ad esse
determinatu et ad non esse determina-
tum. ideo de contingentibus deus non
sciet magis vnam partem determinate
q3 aliam: et sic idifferenter se habet ad
vtramq3 parte et indeterminate. **C**S3
tu dicit ergo scia diuina est dimmuta. di-
co q non: quia omne quod est et quod
erit scit deus futurum esse vel fuisse ex su-
is causis et principis etc. verumtamen
ponere q deus nesciat de ptingentibus
determinate magis vna partem q3 alia
falsu est: et io solutio dimittatur. **C**Ad
aliam cum dicitur quod pmissum a pro-
uidencia diuina infallibili de necessitate
eueniet dico sicut dicit frater thomas: q:
scia dina non imponit necessitatem istis
rebus ideo quasda res prouidet necessa-
rio et quasdam non: s3 cotingenter. et cu
dicit ergo illa prouideta decipietur di-
co q non op3: q: sicut quedam sunt pmissa
a deo cotingenter: et quedam non con-
tingenter: sed necessario fore ita quedaz
eueniunt cotingenter et quedam de neces-
sitate et determinate: et tamen ppter hoc
puidencia dei non decipit q: non depē-
det ex istis inferioribus: sed magis depē-
det a deo vel a prima causa. et cum dicitur
in minori oia futura sunt pmissa a pro-
uidencia diuina que est infallibilis. cōcedi-
tur quedam tamen sunt pmissa a deo ptingē-
ter: et quedam de necessitate: et ideo quedaz
eueniunt cotingenter et a casu et de neci-
sitate. **C**Sed ista solutio non valet. si ali-

quid est pmissu fore aut ergo illud eue-
niet sicut est prouisum fore aut non. si sic
et no potest aliter euenire illud de neces-
sitate tunc eueniet. si autē dicas q deus
prouidet aliquid fore. ita q potest con-
tingere fore vel non fore. si sic dicas. cō-
tra: q: postq3 pmissum est a deo fore: tunc
est pmissum sic fore. ita q non potest no
fore: q: dicas q possibile ipsum fore. er-
go est: tunc ponat ipm inesse. est ergo b
possibile fore ponatur ergo q non erit:
tunc licet sequat falsum. tamen non possi-
bile est ipm non fore: et cu scia diuina p-
uidet ipsum fore tam scientia diuina fal-
leretur quod e falsum et impossibile pp
quod. **N**otandum est cum dicit deus
puideat oia futura. dico q verum est.
tamen quedam puidet necessario: et quedam
cotingenter. et cum dicit ergo scia diuina
falleretur. tunc dico q non op3: quia
scientia diuina non pncipaliter dependet
ex rebus sicut puidencia nostra: et ideo
mutatione facta in re op3 q sciētia diuina
fallatur et decipiatur secus aut est de
sciētia nostra: q: si ita esset in re sicut pro-
uidemus: tunc scientia nostra esset erro-
nea. **C**Loquo: nunc de sciētia nra siue
de puidencia speculativa q: depēdet ex
rebus et nullo tertio est causa rez. et po-
natur exēplū. s. q pp aliqua mutatioez
facta in re no os sciam dinam falli: sicut
ars domificatoria: q: ars domificatoria
no dependet ex domo extra. vnde intel-
lectus noster practicus: vt sic non depē-
det ex agibilibus q3uis ecōuerto sit de
intellectu nostro speculativo. modo intel-
lectus diuinus respectu istoz inferioroz est
sic intellectus noster practicus: io no op3
q eius scia minuatur siue eius puiden-
tia dato q res no sit: io etc. **C**Uel pot
dici alr cum d3 omne quod est pmissu
a scia infallibili de necessitate eueniet. ve-
rū si sit pmissum a scia infallibili immedia-
te: sed si mediate non est verū: q: cause
intermedie possunt esse impediibiles: et
tales effectus qui pcedunt ex talib3 caus

Peryermentas

his possunt impediri. Et cum dicitur qd omnia futura sunt p̄uisa a scientia infal-
libili v̄puta divina. verum est quedam
mediate & talia de necessitate eueniunt
& alia mediate & illa possunt impediri
vt dictum est. **C**Ad aliam cum dicitur
illud quod h̄z cām determinatam habz
esse de necessitate ex illa. dico qd verum
est. si sit per se determinata & nō impedi-
bilis: sed si sit impedibilis & idetermina-
ta hora qua effectus accidit ex tali causa
dum tamē illa causa de se nō erat deter-
minata: sed erat impedibilis nō oportet
qd ille effectus qui p̄cedit ex tali causa eue-
niat de necessitate. & hoc p̄t h̄ri ex Ari-
stotele in fine primi huius qui dicit qd il-
lud qd est: habet cām determinatā: &
de necessitate est: illud quod non est. nō
habet cām determinatā. **C**Et tu. d. er-
go in hora in qua est h̄z cām determina-
tam & erit de necessitate qd quod habet
cām determinatam & non impeditāz ē
de necessitate: concedo qd omne quod ē
quādo est de necessitate est & non habet
cām impeditāz & omne quod erit quā-
do est de necessitate erit. & ē: quod vult
p̄hs in fine huius qui dicit qd omne qd
est quādo est de necessitate est. & ita vo-
lo qd omnis effectus cōtingens cōtūcun-
qz sit contingens qd habeat causāz deter-
minatam. & quādo est necessario habet
esse. nō tamē simpliciter & absolute ha-
bet esse de necessitate. & cuz dicit in mi-
norū p̄tingēs qd factū est. & qd fiet est bu-
iusmodi falsū est. & cum p̄batur acci-
p̄iatur aliquis effectus contingens sicut
hōiem esse album. tunc quero. Utrum
causa istius effectus sit determinata an nō.
dico qd sua causa imediata absolute non
est determinata. sed solum in hora que
accidit. quia. s. quādo est habet cām de-
terminatam. & quando non est non ha-
bet. vnde causa istius effectus simplici-
ter est indeterminata quousqz iste effe-
ctus sit inferius s̄m qd est inferius. tunc
cā sua est ideterminata. vt qd ego sedeā

cā istius sessionis est ideterminata quo-
usqz ego sedeam. qd hec cā p̄t impedi-
ri. sed quando ego sedeō tunc determi-
natur ista causa & vt sic iste effectus eue-
niat de necessitate & hoc concessum est.
CAd aliam cū dicit effectus determi-
natus arguit causam determinatam. ve-
rum est quando est. sed quando non est
non est verum. & cū dicitur ois effectus
quātūcunqz sit contingens est determi-
natus verum est vt est in fieri. sed quan-
do est ante fieri. non est verum ita qd ois
effectus vt est prius ē determinatus & sic
etiam habet causam determinatam: s̄z
vt est futurus nō est determinatus: nec
habet etiam cām determinatā: & ideo
bene volo qd ois effectus in hora qua cō-
tingit habet causas determinatas. tamē
iste cause simplr & absolute nō sunt de-
terminatē & necie: qd possunt impediri.
vnde qd aliquis vadēs ad forū reponet
pecuniam de foro illud ē casuale simplr
& absolute qd: cā q̄re habuit pecuniaz &
apportauit secū eā d̄ foro peterat impe-
diri ille tamē effectus qd ē repositare pecu-
niā in hora in qua fuit h̄z cām vt causas
determinatas. s. qd inuenit de bitore qd se-
cum portabat pecuniam ad forum cau-
sa emendi equum vel bladum vel ali-
quid tale. **C**Et si queras que & qualis
fuit illa causa. certe dico s̄z phylsophū
sexto methaphysi. quod enenit vt ene-
nit: & accidit vt accidit de se tamē ista cau-
sa non est determinata. Et tu dicitur p̄cur-
sus illarum causarum est determinatus
ergo oportebit qd reducat ad aliquāz
causam determinatam. Dico qd cōcur-
sus duorum agentium in aliquo effe-
ctu nō oīz qd reducat ad aliquā cāz d̄ter-
minatam vnam. ideo vna pars istius effe-
ctus reducat ad vnam causam. alia
pars ad aliam: & sic iste effectus non est
ex vna causa determinata: sed ex plu-
ribus causis cōtingentibus nec illud est
icōueniēs in istis p̄tingētibz qd: mīmā h̄z
entitatē. iō rē. **C**Ad aliā cū d̄r id qd sit

causa non impedibili est necessarium
 euenire verum est si non sit a causa im-
 pedibile mediate. sed si sit a causa im-
 pedibili mediate non est verum. Et
 cum dicitur omnia quecuq; habet fieri
 habet fieri a causa non impedibili scilicet
 a causa prima verum est mediate sed
 non immediate. et cum tu dicis. primo
 quia prima causa est causa omnium ve-
 rum est sed non est causa istorum infe-
 riorum imediata. sed mediata solum
 quia non est causa istorum nisi mediantibus
 causis multis alijs partibus que
 possunt impediri. vt dictum est in posi-
 tione. ¶ Ad aliam cum dicitur omne
 hic inferius nouum reducitur ad supe-
 rius vel ad aliquid nouum. vel ad ali-
 quam dispositionem in celo. ¶ Tunc
 arguitur sic. omne nouum hic inferius
 reducitur ad aliquam dispositionem nouam
 in celo. tunc ergo omne quod esset hic
 inferius haberet causas determinatam
 et necessariam. quia omnis reuolutio ce-
 li est necessaria. sed omne quod habet
 causam necessariam et determinatam
 necessario euenit concedo. quia verum
 est si illud quod habet causam determi-
 natam et necessariam habeat illam im-
 mediate. Et tu dicis omne nouum hic
 inferius etc. Dico qd ista inferiora non
 reducuntur ad aliquam reuolutionem
 celi immediate. sed mediate vtputa me-
 diantibus partibus transmutatibus ma-
 teriam sicut mediante generatione et cor-
 ruptione et ideo phylosophus 2° de ge-
 neratione dicit qd homo generat homi-
 nem mediante soluetiam ista inferiora
 reducuntur ad reuolutionem celi medi-
 antibus dispositionibus materie. et ideo
 ratione dispositionis materie vel ratio-
 ne cōcursum contrariorum agentium
 particularium iste effectus potest impe-
 diri ne talis effectus futurus ex tali con-
 stellatōe. ideo talis effectus potest aliter
 euenire: qd illa constellatio exigat. Et id
 dicit Tholomeus in principio almage-

st. qd vtr sapiens dominatur astris. vtr
 vir sapiens videns qd talis homo natus
 sub tali vel tali constellatione debet su-
 mergi vel suspēdi potest disponere ma-
 teriam aliter qd sit nata recipere talem
 constellationem vel talem effectum sub
 tali constellatione. vt si aliquis natus sub
 tali constellatione debet fieri latro vel do-
 minus et sic de alijs potest scribere di-
 spositionem et inducere alteram. ¶ Et
 tu dicis contra hoc. quia omne impedi-
 mentum materie est contrarium agen-
 tis hic inferius: et reducitur ad aliam cau-
 sam hic determinatam et necessariam.
 vtputa ad aliquam reuolutionem in ce-
 lo que est necessaria propter quod neces-
 sarium fuit illa materia in disposita ad re-
 ceptionem talis effectus. ideo potuit nō
 euenire: accidit enim vt accidit et euenit
 vt euenit. et si dicas non ne iste effectus
 est quid nouum. ergo reducitur ad ali-
 quod nouū in celo dico qd est quid nouū
 ideo bene volo qd reducatur ad aliquod
 nouum in celo. vtputa ad talem vel ta-
 lem constellationem. sed hoc non est im-
 mediate sed mediantibus agentibus par-
 ticularibus que possunt impediri. ideo
 etc. verum est tamen qd aliqui dixerunt
 qd omnis effectus quantumcuq; sit conti-
 gens non potest esse necessarius respec-
 tu prime cause et celi. tamen quantum
 est ex natura sua et respectu agentium
 que possunt impediri talis effectus est
 impedibilis et contingens et hec est in-
 tentio Boetij in libro de consolatione.
 ¶ Istud tamē non videtur esse verum
 quia si isti effectus inferiores contingen-
 tes essent necessarii respectu motus ce-
 li. et respectu prime cause tunc similiter
 essent necessarii respectu cuiuscunq; cau-
 se particularis. quia aliter non posset pro-
 duci. nisi si qd exigeret prima causa qd
 est rem impedibilis. sed dicitur qd om-
 nes effectus simpliciter sunt necessarii et
 incommens. id etc. melius est qd dicere p^o
 modo qd etc. ¶ Et intelligit qd enūciatio

Peryermentas

nes de futuro cōtingenti non sunt vere determinate nec false determinate: s; vna est vera sub disiunctiōe ad alteraz & rō bñius est: q; enunciatiōes sunt vere q̄tum ad aliqd & res de quibus sunt: sed res de futuro cōtingenti nō habēt eē determinate: s; cū disiunctiōe aut nō esse ergo enunciatiōes de futuro cōtingenti nō sunt vere determinate nec false determinate: sed vere sub disiunctiōe ad falsitatem. maior p3. ex pmo bulus. Et minor satis est evidens ex precedentī q̄stione. ideo pbs ponit ibi istam tōrā questionem sine rōnem. vbi soluit vna; dubitationem. & hoc ad vnam rōnez que solet fieri in oppositū quā pbs etiam facit cōtra seipsum cum dicit. si soz. est modo albus verum fuit pmo dicere: quoniam est albus. & si verum fuit dicere: quoniam est albus nō potuit nō fieri alb? & si nō potest nō fieri albus necessarius fuit ipsam fieri album. & sic de necessitate factus est albus: & sic intelligēduz est de alijs futuris. Ad hoc dicēdum qd rō pcedit ex suppositione supposito. s. qd eodem modo sit vitas in enunciatiōibus de futuro cōtingenti sic in illis de inesse. vnde cum dicit. si soz. est modo albus. vix fuit dicere p̄us qm̄ erit albus dicendum qd nō est verū de necessitate nisi facta ista ypostesi: sed fuit verū dicere qm̄ soz. erit albus vel non sub disiunctiōe: ideo r̄c.

Consequenter

queritur. Utrum. Ad negatiuam de predicato finito sequatur affirmatiua de predicato infinito. Et videt qd nō quia ad propositionem habentem plures causas veritatis nō sequitur illa que h; vnam causam veritatis. sed negatiua de predicato finito h; duas causas veritatis & affirmatiua nō h; nisi vnā. ergo r̄c. maior p3. qd ad p̄pōnē habētē plures causas veritatis nō sequitur illa qd nō h; nisi vnam: q; tunc in tali p̄cessu fit fal-

lacia p̄ntis. minor declarat: q; illa negatiua de predicato finito soz. nō est albus h; duas causas veritatis. vel q; soz. nō ē ideo nō est albus: vel q; soz. est tñ sub aliquo alio colore ab albo: vtputa s; nigro & sic nō est albus: s; ista affirmatiua de predicato infinito soz. ē nō albus iustus h; vnam causam veritatis solū. s. illa soz. est sub aliquo colore ab albo vtputa s; nigro: & sic soz. nō est albus iustus. Item pbs dicit primo p̄pōz qd huic qd est non egle subiacet aliquid vtputa nō equale. ergo nō equale relinquit in subiecto. s. esse ineq̄le s; negatiua de predicato finito nihil relinquit. ergo r̄c. vbi grā d vtraq; sicut illa soz. est nō equalis: sensus est qd soz. est sed nō sub eq̄litate s; sub ineq̄litate: sed illa soz. nō ē eq̄litas que est negatiua de predicato finito nihil relinquit: quia negatio preposita alicui distribuit quicquid post se inuenit: & ideo cuz hec negatio preponatur ad li esse: ideo negat eē a suo subiecto: & etiā equalitatē: ideo r̄c. Item illa p̄na est nulla quādo anis ē vix p̄nte existente falso: sed illa negatiua est vera de predicato finito. s. homo nō est lignū album. & illa affirmatiua de predicato finito. falsa est. s. homo est lignum nō album. ergo illa sc̄da non sequit ad p̄mā sic ergo ad negatiuam de predicato finito nō seq̄ affirmatiua de predicato infinito: est phy-

In oppositum

losofph? qui dicit qd ad illā nullus hō est iustus sequitur ista ois hō est nō iustus. mō p̄a est negatiua de predicato finito. sc̄da est affirmatiua de predicato infinito. g^o r̄c. Et arguit rōne p̄bi in lra in qua pte pbat qd nō cōtingit angulares simul esse veras. & arguit sic. nullus homo ē iustus. ergo ois hō est nō iustus: q; si nō sequit des oppositū non ois homo est non iustus: sed ad hāc sequitur aliquis homo est iustus per regulā equipollentiarū: sed illa aliquis homo est iustus repugnat p̄me que dicebat null? homo est iustus.

ergo p̄ma p̄na fuit bona. tamē ibi ad ne-
gatiuam de predicato finito sequit̄ affir-
matiuā de predicato infinito. ergo r̄c.
¶ Dico q̄ predicata sunt duplicia q̄dā
sunt simplicia & in talibus ad negatiuā
de predicato finito sequit̄ affirmatiua de
predicato infinito. ergo r̄c. ¶ Alia sunt
predicata composita & in talibus nō se-
quitur: p̄mu; declarat: quia ille propo-
sitiones sunt conuertibiles & cōsequun-
tur que habent tot & eandem causas ve-
ritatis: sed negatiua de predicato finito:
& affirmatiua de predicato infinito in ter-
minis simplicibus sunt huiusmodi. er-
go r̄c. maior patet. & minor declaratur
quia illa homo non est albus de predica-
to finito. habz duas causas veritatis. v̄l
quia homo non est: & sic non est albus:
vel quia homo est: s; sub alio colore ab
albedine: vtputa sub nigredie: vel huius-
modi & sic nō ē alb⁹: s; p̄bo q̄ ista affir-
matiuā de predicato infinito. s. homo est
non albus habeat eandem causas verita-
tis: & eadē appentias sic p̄ma que est
negatiua de predicato finito: q; dicit Ar-
monius super illam partē. Quonia autē
est: est tertiu; adiacens predicatum r̄c.
dicit q̄ quādo hoc verbus est predicat
tertium adiacens p̄t illud qd̄ est sibi in
addito: & cum d; p̄t haberi ex intētio-
ne p̄b; 2° methaphy. in cap^o de esse. S; dī-
cēdo homo est non albus. hoc ver-
bum est predicat 3^m adiacēs. ergo h; sibi
esse additū: s; sibi additus est termi-
nus infinitus. qui p̄t reperiri tam in en-
te q̄ in non ente: & tūc erit sensus homo
est non albus: q; non est: & sic non est al-
bus: vel q; est sub aliquo colore ab albe-
dine: & sic ē est nō albus: & sic p̄pter qd̄
vtraq; habet tot & eandem causas veri-
tatis sicut alia: & ideo vna sequitur ad
aliam. ¶ Item p̄t p̄bari ex hoc q; op-
positū sequentis repugnat anti qd̄ ap-
paret intuiti: & q̄ sic est p̄na est bona.
ideo r̄c. Scdm̄ declarat q; nulla ē p̄na
in qua p̄cedit a duobus causis verita-

tis ad vnā: sed p̄cedēdo a negatiua de
predicato finito ad affirmatiuā de predica-
to infinito in terminis cōpositis p̄cedit a
duabus causis veritatis ad vnā. ergo
p̄na nulla. maior p; q; in tali p̄cessu ē
fallacia p̄ntis. minor ē est evidens: quia
in ista homo nō est lignū albus h; duas
causas veritatis: vel q; homo non est li-
gnū: & sic nō est lignū album: vel q; est
lignum. tamē est sub alio colore ab albe-
dine: & ideo non est lignū albus: sed illa
homo est lignū nō albus h; solū vnā
cām veritatis. s. q; homo est lignum: ta-
men sub alio colore ab albedine & ideo
est lignū non albus. ergo r̄c. ¶ Item si
ad negatiuā de predicato finito sequitur
affirmatiua de predicato infinito in termi-
nis p̄positis: tunc ad verū sequeret fal-
sus: qd̄ est p̄ p̄b; in prioribus. ergo r̄c.
maior p; q; illa sor. non est lignū albus
est vera: & ista est falsa. sor. est lignū nō
album & iste dne sunt sicut negatiua de
predicato finito & affirmatiua de predi-
cato infinito in terminis cōpositis. ergo si
ad illam sor. non est lignū albū sequitur
ista sor. est lignū nō album: tūc ex v̄o se-
quitur falsus qd̄ est iconueniens. iō r̄c.

Tunc ad ratiões.

Ad p̄mā cū d; ad p̄positionem haben-
te plures causas veritatis non sequitur
illa que non habet nisi vnā. p̄ceditur.
& cū d; in alio membro minoris. q; affir-
matiuā de predicato infinito. h; tm̄ vnā:
falsus est in terminis simplicibus: vt dī-
ctum est in pōne ad p̄batōnē euz d; hō
non est iustus habz duas causas verita-
tis. verū est & cū d; vltorius hō est non
iustus h; vnā cām veritatis tm̄: imo dī-
co q; h; duas causas veritatis sic alia vt
visum est in p̄sitione. Et ideo dicēdo
hō nō est iustus. q^o hō ē. ē fallacia sim-
qd̄ & simplr q; ē nō iustū ē ēē sim qd̄ &
ēē absolute ē ēē simplr. ¶ Ad aliā cū dī-
cit: p̄b; dicit q; huiusmodi ē non equale
subiacet aliquid. dicendum q; ipsi non

Peryermentas

equi subiacerit aliquid non sibi sed gratia alicuius adiecti sibi: & sic intelligit philosophus: vel dicendum quod hoc intelligit in terminis compositis. Et si tu dicas quod videtur arguere in terminis simplicibus dicendum est quod dicta est inter terminum infinitum & terminum privatum: quod terminus infinitus dicitur de ente, & de non ente indifferenter sed privatum dicitur sub abstracto natum esse circa quod habet esse habitus. Vel aliter dicitur est quod ipsi non equali subiacerit aliquid non quod ponat aliquid: sed quod potest dici tamen de ente quod de non ente: & sic intellexit philosophus quod huic quod est non equale subiacerit aliquid. Ad aliam cum dicitur illa prima est nulla in qua ans est verum contra existente falso, concedit, & cum dicitur illa potest esse vera solum, non est lignum album: & illa falsa solum, est lignum non album: quia in istis sunt predicata composita: & in talibus bene compositum est quod non sequitur.

Consequenter

querit. Utrum ista enim sit plures homo albus currit, & arguitur quod non: quod propositio syllogizabilis non est plures: sed ista est huiusmodi, ergo etc. maior pars, quod propositio plures non intrat syllogismum: imo impedit syllogismum: ut pars primo elencorum, ubi dicit philosophus quod postquam syllogizavit ex talibus propositionibus multiplicibus & pluribus: quia omnes tales syllogismi reduntur ad ignorantiam elencorum: quia immodificati sunt: ut puta ipse dicit: & sic innuit quod propositio multiplex sine plures impedit syllogismum, minor pars, quia bene dicitur omnis homo albus currit solum, est homo albus, ergo solum, currit. Et ite illa propositio non est plures: immo una in qua ponuntur plura ex quibus sit unum ut dicit philosophus in ista sed in illa propositio homo albus currit ponuntur aliqua ex quibus sit unum, ideo etc. maior pars in ista & minor declarat quia ex bove & albo sit

unum in numero sine in subiecto, id est etc.

In oppositum

arguitur illa homo albus musicus ambulans currit & est plures, ergo illa homo albus currit. Ans pars per philosophum in ista: sed probatio datur contra, quod sicut illa homo albus musicus ambulans currit sunt plura sic ex quibus non sit una essentia sic in ista homo albus currit: quia ex homine & albo nunquam sit una essentia. Dico ad hoc quod ista homo albus currit: & quibus consimilis est plures ad quam non potest respondere una responsio: sed ad illa non potest respondere una responsio, id est etc. maior pars, quod tamen ad unam propositionem concedit dare unam responsionem, minor pars, quod si dicam est ne solum, albus non licet respondere una responsio: imo duabus sic dicendo solum, est homo & non est albus, vel dicendo solum, est homo & est albus & non debet responderi una responsio: quibus solum, sit albus: ut dicitur secundo elencorum, in modo duabus nec valet: si tu dicas quod ista homo albus currit sit una ex eo quod ex homine & albo sit unum per accidens: quia eodem modo illa homo albus musicus ambulans est una quia ex omnibus istis sit unum specie, & per accidens sicut in prima: sed hoc est contra philosophum hic, ergo etc.

Tunc ad rationes.

Ad primam cum dicitur nulla propositio syllogizabilis est plures falsum est: quia sic dicendo homines currunt, sotes & plato sunt homines, ergo sotes & plato currunt, hic est quidam syllogismus: & tamen minor & conclusio sunt plures: ideo maior non est vera, ad probationem cum dicitur propositio plures non intrat syllogismum, verum est propositio plures inconnecte ut canis currit, unde illa est plures inconnecte: quia sibi subiunguntur plures inconnecte penitus quod non coniunguntur per aliquam conjunctionem nec

in eodem sbo nec in eadē essentia. s; p/positio plures iuncta p copulationē vt p; i p̄dicto sillogismo bñ intrat sillogismū sine sit p̄dicte p copulatiā i sbo. vt hō alb^o currit fortis ē hō alb^o. g^o for. currit g^o i eadē eēntia. vt ois sba aiata sensibil^{is} currit ois hō ē sba aiata sēnsibil^{is}. g^o ois hō currit tales i q̄m tales bñ intrat sillogismū vtpnta hic. **C**Ad aliā cū dī illa ppō ē plures i qna ponant plura ex qbus sit vñū: verū ē si ex illis plurib^{us} fiat vñū p essentia s; si ex illis fiat vñū p accidēs nō est vez. nō sic ē i pposito. ergo rē.

Consequenter

q̄rit **U**trū sequat hō mortu^{us} ergo hō. **E**t arguit q sic. qa sequit for. ē hō mortu^{us}. ergo mortuus. g^o a simill seqt for. hō mortu^{us} g^o est hō añs p; q; idē seqt ad se. q; mortuū est idē fori mortuo p̄batio p̄seqntie. q; tu nō p̄bares q̄ntū ē negandā vel nō negares nisi q; mortuū dimīnit de rōne hōis s; hoc nō ē vez. p̄bo q; sicut mortuū dimīnit de rōne hōis sic hō d rōne mortuū r̄ tñ hoc nō obstāte bñ seqt. for. ē homo mortu^{us}. ergo ē mortuus. ergo a simill seqt for. ē hō mortuus. ergo for. ē homo. **I**te q̄ntūq; in aliquo añcedēte icludant duo p̄dictoria ad ip̄s seqt q̄dlibet ip̄oz vt dī 4° metaphysice. s. for. vt aliqs talē hō mortu^{us} icluduntur duo p̄dictoria. s. vñū r̄ nō vñū. q; i hō mine itelligit vñū r̄ in mortuo nō vñū ergo ad añs seqt q̄dlibet istoz: r̄ sic seqtur for. ē hō mortuus. ergo est homo.

Oppositus vult p̄bus q qñ talia sunt cōposita quorū vñū dimīnit de ratioe alteri. tūc nō s; ex talib^{us} cōsuctis i ferre dimisuz. q; ibi est oppo: tio i obiecto vt homo mortu^{us} ergo homo. **D**ico q nō seqtur homo mortuus ergo hō. q; illa p̄na: est nulla in qua ē fallacia s; qd r̄ simpliciter s; dicendo for. est hō mortuus. ergo hō ē fallacia s; qd r̄ simpli

cter. ergo rē. **A**d aior p; q; ois p̄na for p̄hyfica ipedit p̄nas sylogistica r̄ bonā **A**d inoz declaraf. q; dicēdo for. ē homo mortu^{us}. hic tenet hō p̄ eē s; qd rōne de li mortuū. s; qñ dī ergo for. ē hō: er go in ista p̄na homo s; m se sumptū te: net pro esse simpli. r̄ q; sumo in ante: cedēte boiem eē s; qd vt dictū est s; p̄cedit ibi a dicto s; qd ad dictū sim/ pliciter nō valet s; m. **E**t tu dices. g^o nō erit hic oppō i obiecto homo mortu us. si li hō stans s; m exigentiā mortuū stat s; m qd r̄ tñ p̄bus dicit q ē oppō in ob/ lecto ibi. **D**icendū q p̄bus nō itelle/ rit q sit oppō i obiecto dicēdo hō mor/ tuus. ergo hō. r̄ pp hoc dicit q ē oppō in obiecto. i. in addito sicut ergo i antece: dente non ē oppō i addito. ideo ibi stat homo: s; m exigentiā mortuū. Sed in an: tecedēte in habitu dīne ad p̄ns est oppō r̄ sic intellexit philosophus.

Tunc ad rationes. **A**d primā cū dī for. ē hō mor: tuus ergo ē mortu^{us}. ergo a simill seqt for. est hō mortuus. ergo est hō. **D**ico q nō non ē simile. qa hō i antecedente stat s; m exigentiā mortuū r̄ ideo for. est homo mortuus. ergo ē mortu^{us}. s; non seqt for. ē homo mortu^{us}. ergo ē homo qa hic sumit s; m se. sed in antecedēte su mit s; m exigentiā mortuū. r̄ sic aliter su mit in antecedēte r̄ aliter in p̄ste. cū dī sic mortuū dimīnit de rōne hominis ita eōnter s; m est hō s; m se sumpt^{us} sed hō sumpt^{us} in hoc aggregato nō di: minuit de rōe mortuū. **C**Ad aliā cū dī q̄ntūq; in aliquo antecedēte sumuntur duo p̄dictoria: vez ē r̄ cū dī in illo añce: dente for. ē hō mortu^{us} icludūt duo cō: tradictoria. falsuz ē. qa dicēdo for. est hō mortuus. homo hic nō stat p̄ homine viuo vel vero. s; s; m exigentiā mortuū vt visuz ē. vñ si accipet s; m se: sic eēt p̄di: cūo. vñ bene est oppositū in ob: ier ho: minē r̄ mortuū. rōne de li hōis s; m se sumptū in p̄ste. r̄ ratione de li mortuū

Peryermentas

sumpti in parte ut dictum est sed sicut in q^o aggregati simul in antecedente dicendo homo mortuus. q^o tunc homo tenetur sicut exigentia mortui et sic non opponitur.

Consequenter

querit. Utrum ad sumendum com^o traditione in propositionibus modalibus negatio debeat ferri ad verbum aut ad modum. Et arguitur quod ad verbum quod eodem modo oppositio sumitur de omnibus propositionibus sed in illis de inesse sumitur oppositio dictionis ferendo negationem ad verbum. ergo eodem modo in illis de modo sumitur dictionis ferendo dictionem ad verbum. sic ergo negatio non fertur ad modum. sicut ad verbum. Ad alios propositio est passio in omnibus propositionibus. et ideo eodem modo sumitur in omnibus propositionibus. Ad alios de se propositio. Et tunc determinatio de adiectivo vel ferri ad suum determinabile. sed negatio est determinatio verbi. ergo de ferri ad verbum. Ad alios propositio. et minor declarat quod negatio est adverbium modo adverbium est determinatio verbi. sicut in perscrutatio qui dicit quod adverbium est adiectivum verbi etc.

In oppositum est philosophus et arguitur ratione sua in littera. quod si in propositionibus modalibus. negatio ferretur ad verbum ad habendum dictionem. tunc due dictiones essent simul vere. sicut hoc est impossibile. ergo etc. probatio hinc. quod iste due possibile est esse et possibile est non esse. dicitur si negatio ferretur ad verbum in modalibus ad habendam dictionem. et tamen iste due sunt simul vere. ut declarat philosophus in littera. quod possibile est vestem incidere et non incidere. et ideo negatio non debet ferri ad verbum. sed ad modum et in modalibus ad sumendum dictionem. Et dico quod in modalibus ad sumendum dictionem negatio debet ferri ad modum. et non ad verbum quod sicut est in illis de inesse. sic est in illis de modo. sed in illis de inesse ad sumendum dictionem negatio debet ferri ad oppositio

nem sine ad predicatum ex parte cuius se tenet compositio. ergo sic est in illis de modo quod negatio debet ferri ad modum quod se tenet ex parte propositionis vel ad compositionem quam modus determinat.

Tunc ad rationes. Ad primam cum dicit eodem modo debet sumi dictionis in propositionibus modalibus verum est. et cum dicit negatio debet ferri ad verbum in illis de inesse ad sumendum dictionem verum est. sed hoc non est ratione quare sed compositionis. et ideo bene concedo quod ita erit in illis de modo quod negatio ferretur ad illud principale ex parte cuius se tenet compositio. Et tu dices. ergo non debet ferri ad modum falsum est. quia modus se tenet ex parte compositionis. cum ipsam determinat vel dicendum quod simile est de propositionibus modalibus. et de illis de inesse. et alio modo est dissimile. simile est in hoc. quod sicut in illis de inesse ad sumendum dictionem. negatio fertur ad compositionem ita in illis de modo. Sed dissimile est in hoc. quod in illis de inesse compositio se tenet ex parte verbi. sed in propositionibus modalibus oppositio se tenet. ex parte modi etc. Et ad aliam cum dicit determinatio debet ferri ad suum determinabile verum est mediate vel immediate. et cum dicit negatio est determinatio verbi verum est. et ideo bene concedit quod negatio de ferri ad verbum. sicut hoc est mediate modo vel compositione. quam modus determinat. ita quod fertur ad modum vel ad compositionem. et quod verbum est altera pars compositionis. ideo fertur ad verbum mediate compositione. quam modus determinat. id est etc.

Consequenter

querit. Utrum sequitur possibile est esse. ergo non necesse est esse sic dicebat aliqui. Et arguitur quod sic: quod sequitur possibile est esse ergo contingens est esse. quod sunt in primo ordine modalium viteri sequitur contingens est ergo contingens est non esse per questionem in opposita qualitate ut pro primo propter. viteri

ius seq^r contingens est non esse. ergo nō
necesse est esse. qz sunt in primo ordine
modaliū. ergo de pmo ad vltimū seq^r
possibile ē esse. ergo non necesse est esse
Et confirmat qz in diffinitione ptingentis ponit nō necesse vt appz primo
prior. vbi pbus diffinit cōtingēs sic cō-
tingēs ē quo existente nō necessario po-
sito. in esse nullū accidit icōueniēs. sic
ergo. qz in diffinitōe ptingētis ponit nō
necesse ideo seq^r ad cōtingēs. ⁊ ptingēs
seq^rur ad possibile. ergo de pmo ad vlti-
mū seq^rit possibile ē esse ergo nō neces-
se est esse. ideo rē. **E**t ad positionez
vnius dispatozum seq^rit remotio alte-
rius. sed possibile ⁊ necessariū sunt dis-
perata. ergo ad positionē vni⁹ seq^r re-
motio alterius. ⁊ sic seq^rur possibile est
esse. ergo non necesse est esse. vel econ-
uerso necesse est esse. ergo non possibile
est esse. **A**d alioz pz. qz ad positionē hōis
seq^rit remotio afini. **A**d ino: ēt pz. quia
qd est possibile pōt esse ⁊ non esse. fm
qz est necessariū nō pōt nō esse. iō rē.

In oppositum est pby
lofoph⁹

q dicit q nō seq^rur possibile est esse er-
go nō necesse est esse vt ipse probat. sed
seq^r vt ipse dicit non necesse est non esse

Dico q possibile pōt sumi analogice
vel pro necessario vel ptingētī ad vtrūli-
bet vel pro possibili in cōi ad cōtingens
necessariū vel ad ptingēs ad vtrūlibz.
Tunc dico q si accipiat possibile p
necessario. sic ad possibile nō seq^rur non
necesse. qz ad vnum p dictionoz non seq^r
tur alterum. sed possibile pro necessario
est p dictionozum huius. qd est nō necesse
qz necesse ⁊ non necesse cōtradictunt. ⁊
ideo possibile. pout est idem cū necesse
p dicitur. ergo ad possibile qd ē idē neces-
se non sequitur non necesse. Si autem
possibile accipiat p cōtingenti ad vtrūli-
bet sic ad possibile sequitur nō necesse.
qz qd est cōtingēs ad vtrūlibet. nec est
necessariū. nec est impossibile: qz tale p o-
test esse ⁊ nō esse. ⁊ tale nec est necesse

nec possibile. ideo rē. **E**t hoc etiam
apparet p pbm pmo pnoz. i. qz ad possi-
bile p cōtingenti ad vtrūlibet sequatur
non necesse. vt declaratum est in arguē-
do. sed si accipiat. possibile pro possibili
in cōi sic ad possibile nō sequit nō neces-
se. qz ad affirmationem superioris non
sequitur negat alicui⁹ sui inferioris. **S**z
possibile in cōi est superius ad neces-
se ⁊ sibi ad cōtingens. ergo ad affirma-
tionē possibilī in cōi non sequit necessarij
negatio ⁊ cōtingentis dicendo possibile
est esse. ergo non necesse. est esse vel nō
contingens est esse. **A**d alioz pz. quia ad
affirmationē animat non sequit negatio
afini vel hōis. **A**d ino: ēt patet. qz possi-
bile est inferius ad necesse ⁊ ad contin-
gens saltem analogice.

Tūc ad rationes. **A**d pma cuz
dicit possibile est esse
ergo cōtingens est esse vey est fm qz li
possibile sumit pro possibili ad vtrūlibz
⁊ hoc cōcessuz est in positione. s3 fm qz
sumit p possibili i cōi al necessario sic nō
seq^r. **E**t ad pfirmationē cū dicit ad cō-
tingēs sequitur nō necesse. verū est. **E**t
cū dī ad possibile seq^r ptingēs vey ē p-
dicto mō ⁊ nō aliter. **E**t ad alia cū dicit
ad positionē vni⁹ dispatoz seq^r remotio
alteri⁹ vuz ē ⁊ cū dī possibile ⁊ neciū se
dispata. vuz ē si pole sumat p poli ad
vtrūlibz. ⁊ iō vt sic bñ pcedo qz ad positio-
nē ipi⁹ possibilī seq^r remotio necessarij s3
pole vt accipit p poli i cōi ⁊ p necio. ⁊
ipz neciuz nō sūt dispata. ⁊ iō ad pōnem
vni⁹ nō seq^r remotio alteri⁹ nec eoz.

Insequenter

qrit. vtz seq^r nō pole ē eē. g^o i
possibile ē eē ⁊ arguit qz n. qz ex
negatiōe nō seq^r affirmatō sive ex negatiōe
nō seq^r affirmatō s3 i^o ē negatiō nō pole est
eē ⁊ i^o ē affirmatō ipole ē eē. g^o rē. maior
pz ex p^o pōz. ex negatiōe nō seq^r affirmatō sed
magis eoz. qz ex affir^o seq^r negatiōe sakes
sic pz i oib⁹ mōis. 2° figure ⁊ i pluribus
mōis aliaz figuraz. **E**t ad ex timo ne

Peryerment las

gatio vñ negatio n̄ seq̄t̄ t̄min⁹ p̄uati⁹.
 sic nō seq̄t̄ lapis n̄ ē iust⁹. g⁹ lapis ē iust⁹.
 qz p⁹ ē v̄a ⁊ 2⁹ s̄a. s̄z nō pole ē t̄min⁹ ne
 gat⁹ ⁊ ipole t̄min⁹ p̄uat⁹. iō ⁊c. Itē ex
 eo qd̄ ē equocū seu multiplex n̄ seq̄t̄ aliqd
 vtz p⁹ elēcor: s̄z nō pole ē equocū ad ne
 cessariū ⁊ ad nō neciuz vt dic̄ p̄bs i 1⁹ 2⁹
 qd̄dā p̄dicatōes dicūt equoce. q. d. qz
 pole ē equocū. iō ⁊c.

In oppo fitū ē p̄bs ⁊ v̄itas. ⁊
 arguisr̄ d̄e. qz i⁹ ppō
 nes q̄ sūt i eodē ordie modalitū p̄uertit̄
 ⁊ p̄ p̄is vna seq̄t̄ ad aliā ⁊ e⁹. s̄z i⁹ due
 nō pole ē eē ⁊ ipole ē eē sūt i eodē ordie
 modalitū p̄puta t̄bi 3⁹. iō ⁊c. **Dico** qz
 ad illā nō pole ē eē seq̄t̄ h̄ ipole ē eē. qz
 ad r̄eotionē vni⁹ p̄dicatorioz seq̄t̄ positio
 alteri⁹. s̄z pole ⁊ ipole p̄dicūt. qz vni⁹ ē
 i p⁹ ordie modalitū aliud in 3⁹. g⁹ ad r̄e/
 motionē vni⁹ seq̄t̄ positio alteri⁹ ⁊ sic ad
 nō pole seq̄t̄ ipole ⁊ e⁹. i. d̄e. ⁊c.

Tunc ad ratiōes. Ad p̄mā cū
 d̄f ex negat⁹ nō seq̄t̄
 affir⁹ vuz ē i syllogismo categorico ⁊ i en
 timemate qd̄ r̄ducit̄ ad syllogismū cathe
 goricū s̄z i syllogismo ypothetico qd̄ re
 ducit̄ ad ipz bñ seq̄t̄ v̄bigfa bñ seq̄t̄ d̄e
 a. h̄ nō ē sanū ē egrū. h̄ d̄ ē a. ⁊ nō ē sanū
 g⁹ ē egrū in l⁹ syllo. m̄jor: ē negat⁹. ⁊ ma
 ior: quodā mō ⁊ t̄n̄ 2⁹ ē affirmat⁹ ⁊ eodē
 mō seq̄t̄ hic sic dicēdo qd̄ nō ē pole est
 ipole h̄ n̄ ē pole g⁹ ipole vñ aliē p̄t̄ dicit̄
 cū d̄f ex negat⁹ nō seq̄t̄ affir⁹ vuz ē si sit
 affir⁹ s̄z r̄ ⁊ modū. s̄z affir⁹ s̄z modū q̄
 aliē ē negat⁹ bñ seq̄t̄ mō i⁹ ipole ē esse
 q̄uis sit affir⁹ s̄z modū. t̄n̄ alr̄ ē negat̄ia
 qz ibi negat⁹ p̄o⁹ ad eē. i. d̄e. ⁊c. **Ad**
 aliā cū d̄f ex t̄mino negatio sine nega/
 to nō seq̄t̄ t̄min⁹ p̄uati⁹. vey ē si ille ter
 min⁹ p̄uati⁹ aliqd̄ reliqt̄ sic potēt̄ia s̄z si
 nihil d̄reliqt̄ bñ seq̄t̄. vñ duplex ē t̄min⁹
 p̄uati⁹. qz qdā ē qui totū p̄uat ⁊ nihil de
 relinqt̄. ⁊ sic ex t̄min⁹ negato bñ seq̄t̄
 t̄min⁹ p̄uati⁹ alius est t̄min⁹
 unus p̄uati⁹ qz d̄reliqt̄ aliqd̄ i s̄bo
 ⁊ sic ex t̄min⁹ negato nō seq̄t̄ aliqs ter

minus p̄uati⁹ talis mō ipole ē t̄min⁹
 p̄uati⁹ sic qz nihil d̄reliqt̄. qz p̄uat ac
 tuz ⁊ potēt̄ia ad esse iō ⁊c. **Ad** aliā cū
 dicit̄ ex t̄min⁹ equoco nihil seq̄t̄ vey ⁊
 affirmatiue s̄z si negatiue negat̄ p̄ oib⁹
 suis significatis seu suppositis ex ipis bñ
 seq̄t̄ aliqd̄ e⁹. q̄nis potē sit equocū.
 p̄ se ⁊ fin se t̄n̄ dicēdo nō pole t̄c pole
 necessitat̄ p̄ oib⁹ suis significatis vñ sup
 positis. vel aliter p̄t̄ dicit̄ ex t̄min⁹ eq/
 uoco nihil seq̄t̄ vey ē si sit penit̄ equoc⁹
 s̄z ex t̄min⁹ analogo bñ seq̄t̄ aliqd̄ mō
 pole n̄ ē t̄min⁹ equoc⁹ s̄z analog⁹. iō ⁊c.

Consequenter

q̄rit̄. vñ q̄libz mod⁹ d̄termin/
 ans cōpositionē faciat p̄posi/
 tionē modale. Et arguit̄ qz nō. Quia oia
 aduerbia affirmandi ⁊ negandi vt nō cer
 te ⁊ cōsimilia d̄termināt cōpositionē. vñ
 si q̄libz modis sine q̄libz d̄terminatiō
 d̄terminās cōpōnez modale. tunc ois
 ppō in q̄ poneret̄ aduerbiū affirmandi
 vel negadi esset modalis s̄z hoc ē māse
 ste s̄lm. qz tunc ois ppō necia esset mo
 dalis qd̄ ē incōueniens. ergo nō q̄libet
 modus d̄terminās cōpositionē faciet
 p̄positionē modale. **Ad** aior: p̄z. qz cū re
 spōdet̄ nō. vel sic ad aliquā q̄stionē. ut
 si q̄rat̄ currit̄ ne sor. ⁊ respōdeat̄ sic vel
 nō t̄c illa aduerbia nō solū d̄termināt
 p̄dicatū ⁊ s̄bm s̄z cōpositiōe vni⁹ cū alte
 ro. **Ad** iō: declarat̄. qz rōne vni⁹ mod⁹
 vterminās cōpositionē facit p̄positionē
 ⁊ sic ⁊ oēs p̄siles mōi. iō ⁊c. **Itē** p̄ se
 ⁊ p̄ acc̄tis d̄termināt cōpositiōez ⁊ t̄n̄ si
 faciūt p̄pōnez modalem. ergo ⁊c.

In oppositū sunt. Aristo.
 ⁊ Albertus
 qz ponūt d̄terminātes cōpositionem. vt
 pole ipole p̄tingēs ⁊ necē facere ppō
 nē modale ⁊ ēt cōit̄ loq̄ntes dicūt illud.
Dico qz duplices sūt mōi d̄terminā
 tes cōpōnē. qz qdā s̄t mōi d̄terminātes
 absolute sicut affirmandi ⁊ negandi ⁊
 ista non faciunt p̄positionē modalem

vt arguebat. Et et pp aliquid. qz si ista aduerbia facerent ppositionē modalez tunc pbus esset. insufficientis in determinando de modalibus. quia de istis nō fecit mentionē. ideo rē. **C** Item tūc illa aduerbia affirmandi & negandi facerēt eum est prius. **C** Alij autē sunt modi q determinat cōpositionē addēdo supra ipsam aliquem modū specialem verificandi vel falsificandi ppositionem sicut possibile impossibile contingens & necessariū. & tales modi faciunt ppositionem modalem. qz addendo aliquē specialem modum veritatis vel falsitatis supra cōpositionem sicut cū dicitur for. currere est possibile. iste modus qui est. ē possibile determinat ibi cōpositionē q est predicati cum subo sicut manifestū ē. & addit etiam aliquem specialem modum veritatis. supra ipsam. quia sensus est qz for. currit. itaq potest non currere. & necessesse est fortem esse animal. itaq non potest esse non animal. & sic de alijs duobus. ideo isti quatuor modi. qui dicti sunt cuz determinent cōpositionem & addant aliquem specialem modum veritatis & falsitatis supra ipsam faciunt ppositionē modalem. Et hoc patet. qz verū & falsum non faciunt ppositionē modale. qz quibus determinent cōpositionē & addāt veritatē absolute vel falsitatē absolute supra ipsam cōpositionē tamen nō addūt specialē modū veritatis vel falsitatis. id rē.

Tunc ad rationes. Ad p̄maz cū dicitur Aduerbia affirmandi & negandi rē. verū est quia cum non addunt aliquem modum specialem veritatis vel falsitatis. supra ipsā cōpositionem rē. **C** Ad aliam cum dicitur per se & per accidens determinat cōpositionem verum est & cuz dicitur qz non faciunt propositiones modalem falsum est. imo faciunt propositionē modalem. quia per se reducitur ad possibile & per accidens reducitur.

ad possibile: ideo non valet.

Consequenter

querit. Utram ppositiones de h̄ijs predicatis sint magis cōtrarie: q̄s propositiones de h̄io modo enuncian-di: & videt qz sic: qz sicut est in natura ita dz eē in arte: s̄ sic est qz in natura illa que sunt de h̄ijs extremis sunt magis h̄ia q̄ illa de h̄io modo enuncian-di: ideo rē. maior patet. & minor declariatur ē intuenti. **C** Item arguitur qz illa que ē de h̄io predicato sit magis contraria vere & magis falsa. q̄ illa que est de modo essendi cōtrario: quia quādo cunqz p̄na ppositio opponitur duabus falsis: & continet aliā & non eōverso. ppositio continens magis contrariatur q̄ ppositio p̄nta: s̄ ppositio falsa de predicato h̄io cōtinēt ppositionē falsam de modo enuncian-di h̄io. & nō. eōverso. 5° rē. maior p̄z. & minor etia p̄z. qz illa d̄is h̄o est albus cōtinēt illā nullus h̄o ē niger.

In oppositum

est p̄bus cū rōnibus suis: q̄s ponit in ista: q̄rū nā ē simplicis affirmatiōis dz eē simplex neg^o s̄ p̄pō de p̄dicato h̄io nō est simplex sed p̄posita qz p̄inet in se illā dem̄strationem enūciādi h̄io: vt p̄z itūerit: id rē. **C** Itē affirmatiōē vere dz opponi neg^o s̄ta. p se & nō p̄ acc̄is: nūc autē illa d̄ predicato h̄io nō est falsa p se: sed illa q̄ est de modo enūciādi h̄io. igit rē. **C** Intelligē d̄s ē p^o qz Aristo. nō accipit hic hoc nomen h̄iū p̄pe s̄z put idr̄iter se h̄z ad h̄rietatē & p̄dictōēz vt d̄ic̄b. Albr^o. **C** D̄ic̄dū ē q̄ p̄pōnes de h̄io modo enūciādi sūt magis h̄ie q̄ ille de p̄dicato h̄rio: cui^o rō ē h̄z Albertū: qm̄ illa magis opponunt q̄ opponunt h̄z formā q̄ q̄ opponunt s̄m̄ nām: nūc autē ille q̄ sunt de h̄io modo enūciādi opponuntur s̄m̄ formam alie autem s̄m̄ materiam. ideo & cetera.

Peryermentas

Tunc ad ratiões.

Ad primam cum dicitur sicut est in natura ita est in arte: concedit. et cum dicitur quod ita est in natura quod illa que sunt de his extremis sunt magis propria quam illa que sunt de contrario modo enunciandi falsum est. nam in natura non solum dicimus maiorem maiorem esse oppositam nec formam forme: sed etiam negationem negationi. Ad aliam cum dicitur quod quicumque aliqua propositio opponitur duobus falsis quare una continet aliam. et e converso et cetera. falsum est. nam haec que est omnis homo currit due false opponuntur. scilicet nullus homo currit et aliquis homo non currit: iste enim sunt falsae: supposito quod affirmativa sit una illarum continet aliam: et tamen illi affirmativa non magis opponitur illarum continetur quam potentia. cum una sit propria et altera dictoria: ut puta aliquis homo non currit magis opponitur primae: ut patet intentio: id est et cetera.

Consequenter

querit. Utrumque ista sit una pro se. Bonum non est malum. Et videtur quod sic. quod omnis propositio negativa in qua predicatur repugnat subiecto est una pro se ut homo non est asinus est una pro se: ut appetit postea. sed in ista bonum non est malum predicatur repugnat subiecto. ergo et cetera. Item omnis propositio una est una pro se cuius subiectum et predicatum sunt in aliquo toto quorum neutrum in aliquo continetur quia omnis talis est negativa immediata: ut dicitur postea. modo propositio immediata est pro se una. ergo et cetera. nunc autem ista bonum non est malum. est talis quod predicatur et subiectum sunt in aliquo toto et unum illorum non continetur sub alio ut manifestum est. ergo erit immediata: et propositio erit per se una. maior patet. ex intentione philosophi. postea. de propositio immediata negativa dicitur. non quod predicatum et subiectum negative non sunt in aliquo toto: sed ipsimet tota sunt tunc talis immediata ut nulla subiecta est quantitas aut quod sunt in alio et alio toto subiectum in uno et predicatum in alio ut nullus homo est albedo aut quod sunt in eodem toto unum tamen non continetur sub alio ut nullus homo est asinus

nus et iste ultimus modus est in proposito.

In oppositum est philosophus per argumentum ratione: et ita a posteriori: quia illa propositio est pro se ista: quod est propria huic bonum est bonum: quod est pro se una. haec autem bonum est malum non erit una pro se sed pro accens. ergo sua opposita. scilicet bonum non est malum: non erit una pro se sed pro accens. Cuiusmodi quod aliquid propositio potest intelligi dupliciter est pro se. primo modo quod illa propositio est pro se in qua predicatum includit in subiecto sine illa propositio possit denominari sine non de qua determinat. primo postea. et sic omnis propositio immediata est pro se. 2o accipit aliquid propositio pro se quod non habet aliquam potestatem se. ita quod predicatum videtur de subiecto non habens aliquam precedentem et de tali loquitur philosophus sic et appetit pro oppositum. Intellegendum est quod propositio pro accens dicitur dupliciter primo illa propositio dicitur pro accens: quod non habet in subiecto causam predicati. 2o dicitur propositio pro accens: quod non habet potestatem se. et illa est opposita ei quod est in 2o dicitur pro se de qua de terminat haec. Et sic patet quod illa propositio quod est pro se in primo potest esse pro accens sed modum accens quod dicitur est vel illud primo modo est in primo dicitur pro se. omne totum est maius sua parte: quia predicatum habet causam includam in subiecto. tamen est per accens. secundo modo: quia habet aliquam causam precedentem ipsam: quia haec quod est de quolibet affirmatio vel negatio vera: et de nullo simul precedit ipsam. modo dicitur quod ista bonum non est malum est per accens. secundo modo: quia habet aliquam causam precedentem ipsam: et hoc est quod sic arguitur: quia secundum Boetium nulla propositio est verior illa. in qua predicatur idem de se ipso et cetera. et haec ad presens sufficiat.

finis.

Ad honorem Reverendi magistri Rodulphi Britonis super arte veteris Aristotelis per magistrum fraticum macerata sacre theologie professoris emendate cura vero et diligentia magistri Joannis rubei et Albertini fratrum feliciter explicuit.

a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. omnes sunt aeterni praeter in qui est duernus.

Tabula

Trum logica sit scientia.

Utrum logica sit scientia realis vel rationis.

Utrum syllogismus sit subm logice.

Utrum vlt sit subm in li^o Porphyrij.

Utrum vlt incōsi sit genus ad quinq; vniuersalia.

Utrum vlt habeat esse circūscripta operatione intellectus.

Utrum ad hoc qd sit ipm vlt sufficiat operatio intellectus agentis.

Utrum vniuersale qd est itentio sit i re extra ficat in subiecto.

Utrum genera & species sint separata inesse a singularibus.

Utrum predicabilia sint tm̄ quinq;.

Utrum in diffōne generis diffiniatur itentio vel res subiecta itentio.

Utrum gen^o sit ipm suarum sp̄rum.

Utrum gen^o possit saluari in vnica sp̄e.

Utrum species possit saluari in vnico individuo.

Utrum species possit predicari de individuo per se.

Utrum idividuū predicet v̄ vno solo.

Utrum itentio speciei pdicet de re.

Utrum illa sit v̄ a aliq; homo est sp̄s.

Utrum individū addat aliquid reale supra speciem.

Utrum illud accis qd idividuū addit supra sp̄m includatur in significato individui.

Quid sit illud reale quod idividuū addit supra speciem.

Utrum ens sit vnus rationis ad substantiam: & accidens.

Utrum participatōe speciei plures hoies sint vnus homo.

Utrum differētia pdicetur in quale.

Utrum diffinitio dñe sit bona.

Utrum mortale sit differentia.

Utrum pprium sit predicabile.

Utrum pprium sit predicabile distinctum ab accidente

Utrum destructo proprio destruat

tur subiectam eius.

Utrum pprium causetur ex pprijs principijs subiecti.

Utrum accidens sit predicabile.

Utrum diffinitio accis sit bene data.

Utrum de ratione accidentis sit inbere subiecto.

De predicamentis.

Utrum de predicamentis pot sit esse scientia.

Utrum scientia predicamentōū pertineat ad logicum.

Utrum dicibile incomplexū sit subiectum in predicamentis.

Utrum predicamentū sit aliquid reale vel rationis.

Utrum purus logicus possit ponere distinctionem.

Utrum predicamentū logicū & metaphysicū sint vnū & idem.

Utrum equiuocū sit vniuocū.

Utrum predicamenta sint decez nec plura nec pauciora.

Utrum suba incōmuni sit vnū genus ad substantias m̄ales & im̄ales.

Utrum substantia que est genus generalissimū sit simplex vel pposita.

Utrum p^o suba sit magis suba q̄ scda.

Utrum suba habeat p̄tin.

Utrum suba suscipiat magis & minus.

Utrum q̄titas sit genus & cuz hoc: verum sit vnū genus.

Utrum q̄titas sit vna forma simplex.

Utrum numerus sit q̄titas.

Utrum subz numeri sit in re extra vel in aia sicut in subiecto.

Utrum numerus habeat plures sp̄s.

Utrum oratio sit q̄titas.

Utrum oio sit q̄titas difficta a nūero.

Utrum tempus sit q̄titas per se.

Utrum locus sit q̄titas per se.

Utrum relatio sit ens reale.

Utrum relatio sit suba vel accidens.

Utrum relatio sit vnū genus.

Utrum in relatione sit p̄tetas.

Utrum destructo scibili destruat scia,

Tabula

- U**trum relativa sint simul natura.
Utrum habitus & dispositio faciāt pri-
 mā speciem qualitatis.
Utrum naturalis potentia vel in po-
 tentia faciant vnam spēm q̄litas.
Utrum passio & passibilis qualitatis sint
 vna species qualitatis.
Utrum eadē forma per se & essentialr
 sit in diuersis predicamentis.
Utrumz qualitas in abstracto suscipiat
 magis & minus.
Utrum post pdicamēta sint tm̄ quoz.
Utrum de enunciatione sit scientia.
Utrum enuncia^o sit subm̄ in li^o p̄yer^{ae}.
Utrum voces significēt res v^l p̄cepr^o.
Utrum vox significet idem re existē-
 te & non existente.
Utrum diffinitio noīs sit bene data.
Utrum nomen possit infinitari.
Utrum terminus infinitus aliquid sup-
 ponat.
Utrum verbum sit nota eoruz que
 de altero predicantur.
Utrum verbum infinitum manēs i/
 finitū possit ingredi enunciationem.
Utrumz oratio incōmuni bic diffiniat.
Utrum enunciatio sit genus ad affir-
 mationez & negationem.
Utrum signa significant aliquid.
Utrum signuz vniuersale possit ad-
 di ad predicatum.
Utrum due contrarie possint esse si-
 mul vere.
Utrumz due contradictorie possint eē
 simul vere.
Utrum futura eneniāt de necessitate.
Utrum ad negationē de pdicato sint
 to seq̄t affirmatio de pdicato infinito.
Utrum illa enunciatio sit plures. ho-
 mo albus currit.
Utrumz sequat hō mortu^o g^o homo.
Utrumz ad sumenduz contradictionē
 in p̄positionibus modalibus negatio
 debeat ferri ad verbū vel ad modū.
Utrum sequatur possibile est esse. er-
 go non necesse.
Utrum sequat nō possibile g^o ipose.
Utrumz quilibet modus determinās
 p̄positōez faciat p̄pōnez modalem.
Utrum p̄positiones de h̄ijs predi-
 catis sint magis contrarie q̄z p̄posi-
 tiones de cōtrario modo enunciat.
Utrum ista sit vera per se. Bonum
 non est malum &c.

finis.

Index

The first part of the book is divided into three books. The first book contains the history of the world from the beginning of time to the present. The second book contains the history of the Christian church from the time of its foundation to the present. The third book contains the history of the various nations of the world from the time of their first settlement to the present.

The second part of the book is divided into three books. The first book contains the history of the various kingdoms of the world from the time of their first settlement to the present. The second book contains the history of the various empires of the world from the time of their first settlement to the present. The third book contains the history of the various republics of the world from the time of their first settlement to the present.

The third part of the book is divided into three books. The first book contains the history of the various religions of the world from the time of their first settlement to the present. The second book contains the history of the various philosophies of the world from the time of their first settlement to the present. The third book contains the history of the various sciences of the world from the time of their first settlement to the present.

The fourth part of the book is divided into three books. The first book contains the history of the various arts of the world from the time of their first settlement to the present. The second book contains the history of the various manufactures of the world from the time of their first settlement to the present. The third book contains the history of the various trades of the world from the time of their first settlement to the present.

The fifth part of the book is divided into three books. The first book contains the history of the various customs of the world from the time of their first settlement to the present. The second book contains the history of the various manners of the world from the time of their first settlement to the present. The third book contains the history of the various usages of the world from the time of their first settlement to the present.

The sixth part of the book is divided into three books. The first book contains the history of the various laws of the world from the time of their first settlement to the present. The second book contains the history of the various governments of the world from the time of their first settlement to the present. The third book contains the history of the various constitutions of the world from the time of their first settlement to the present.

The seventh part of the book is divided into three books. The first book contains the history of the various wars of the world from the time of their first settlement to the present. The second book contains the history of the various battles of the world from the time of their first settlement to the present. The third book contains the history of the various sieges of the world from the time of their first settlement to the present.

The eighth part of the book is divided into three books. The first book contains the history of the various revolutions of the world from the time of their first settlement to the present. The second book contains the history of the various changes of the world from the time of their first settlement to the present. The third book contains the history of the various improvements of the world from the time of their first settlement to the present.

The ninth part of the book is divided into three books. The first book contains the history of the various discoveries of the world from the time of their first settlement to the present. The second book contains the history of the various inventions of the world from the time of their first settlement to the present. The third book contains the history of the various improvements of the world from the time of their first settlement to the present.

The tenth part of the book is divided into three books. The first book contains the history of the various improvements of the world from the time of their first settlement to the present. The second book contains the history of the various improvements of the world from the time of their first settlement to the present. The third book contains the history of the various improvements of the world from the time of their first settlement to the present.

